Deanu gielda - Tana kommune

Møteinnkalling

Utvalg:	**Formannskapet**
Møtested:	Rådhussalen, Tana Rådhus
Dato:	01.11.2012
Tidspunkt:	10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 464 00 200. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Varanger Kraft vil i møtet gi en orientering/presentasjon av prosjektet Raggovidda Vindkraftpark utenfor Berlevåg. Administrerende direktør Kjell Eliassen og prosjektleder Tore Martinsen komme til formannskapsmøtet etter lunsj. Det er avsatt minimum 1 time til presentasjon og diskusjon.

24.10.2012

Frank M. Ingilæ
Ordfører

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
PS 142/2012	Godkjenning av innkalling		
PS 143/2012	Godkjenning av saksliste		
PS 144/2012	Godkjenning av protokoll fra 18.10.2012		
PS 145/2012	Rullering av kommuneplanens handlingsdel 2013-2016		2012/2386
PS 146/2012	Hovedplan avløp - endelig vedtak		2012/1941
PS 147/2012	Veiplan 2013-2016 inkl handlingsplan		2012/570
PS 148/2012	Revisjon av Reglement Kommunestyret		2012/2570
PS 149/2012	Revisjon av reglement for formannskapet		2012/2572
PS 150/2012	Revisjon av Reglement Hovedutvalgene		2012/2573
PS 151/2012	Referatsaker/Orienteringer - FSK		2012/6

PS 142/2012 Godkjenning av innkalling

PS 143/2012 Godkjenning av saksliste

PS 144/2012 Godkjenning av protokoll fra 18.10.2012

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Deanu nuoraidráđđi-Tana ungdomsråd	60/2012	19.10.2012
Helse- og omsorgsutvalget	49/2012	24.10.2012
Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget	49/2012	25.10.2012
Eldrerådet	58/2012	29.10.2012
Oppvekst- og kulturutvalget		06.12.2012
Formannskapet	145/2012	01.11.2012
Kommunestyret		08.11.2012

Rullering av kommuneplanens handlingsdel 2013-2016

Saksprotokoll saksnr. 49/2012 i Helse- og omsorgsutvalget - 24.10.2012

Behandling

Votering

Vedtak

Saksprotokoll saksnr.60/2012 i Deanu nuoraidráđđi-Tana ungdomsråd - 19.10.2012

Behandling

Ungdomsrådet ønsket følgende inn i planen:

Forslag fra Anna Oliva Taksgård (URSEI), Kine Elise Hauge (URVGS), og Camilla Mudenia (URDEA):

Det vi vil ha er en park eller lignende i sentrumsområdet. Det mangler et område der det er grønt, og noe fint å se på. Benker, statuer, fontene og/eller lekestativer.

Forslag fra Juhán Daniel Holm Balto (URSIR), Kristine S. Stjerna (URBOF) og Marthe Nilsen (URBOF):

Painballbane på grusbanen.

Kostnad kan bli opptil kr. 200.000,-. Painballbane er noe ungdommen i Tana ønsker.
Denne paintballbanen kan hjelpe "KID" ungdomsrute med å få flere brukere.
Ungdommen i Tana vil også bli mer aktive og sosiale. Grusbanen i Tana brukes ikke nå til noen ting, derfor mener vi at dette er en perfekt plass å ha paintballbane på. Bo-lysten kan også bli økt på runn av denne fantastiske aktiviteten. Detter også noe ikke alle kommuner har, vi mener at paintball kan være like viktig som fortball og andre sporter.

Forslag fra Are Østhaug (URSEI). Mattis Enlebrech (URVGS) og Ella Marie H. Isaksen (URDEA) fremmet følgende forslag:

Ungdomsrådet ønsker

- alpinheis og alpinlag ved Tana bru
- paintballbane i kommunen
- bedre skøyte tilbud, og vi ønsker ishoceytilbud.

Leder Kine Elise Haugen (URVGS) foreslo rådmannens vedtak som vedtak i saken:

Vedlagte utkast til kommuneplanens handlingsdel vedtas som kommuneplanens handlingsdel for økonomiplanperioden 2013-2016.

Dersom behandlingen av årsbudsjett/økonomiplan ikke finner rom til A-tiltak i kommuneplanens handlingsdel som etterspør penger fra kommunens budsjett, flyttes de ned som B-tiltak. Dette redigeres inn i den endelige handlingsplanen.

Ráđđealbmá mearrádusevttohus
Gielddaplána doaibmaoasi álgoevttohus dahkkon 23.10.2012, mielddusin dás, mearriduvvo leat gielddaplána doaibmaoassi ja mii gusto ekonomiijaplána áigodahkii 2013-2016.

Jos jahkebušeahta/ekonomiijaplána meannudeame olis ii leat várri A-doaimmaide gielddaplána doaibmaoassái mii eaktuda ruđa gielddabušeahtas, de sirdit daid B-doaimmaide. Dát heivehuvvojit dalle dan loahpalaš doaibmaplánaid.

Votering

Enstemmig vedtatt.

Det ble ikke votert over ungdomsrådets ”ønsker”, disse oversendes saksbehandler uten realitetsbehandling.

Vedtak

Vedlagte utkast til kommuneplanens handlingsdel vedtas som kommuneplanens handlingsdel for økonomiplanperioden 2013-2016.

Dersom behandlingen av årsbudsjett/økonomiplan ikke finner rom til A-tiltak i kommuneplanens handlingsdel som etterspør penger fra kommunens budsjett, flyttes de ned som B-tiltak. Dette redigeres inn i den endelige handlingsplanen.

Ráđđealbmá mearrádusevttohus

Gielddaplána doaibmaoasi álgoevttohus dahkkon 23.10.2012, mielddusin dás, mearriduvvo leat gielddaplána doaibmaoassi ja mii gusto ekonomiijaplána áigodahkii 2013-2016.

Jos jahkebušeahta/ekonomiijaplána meannudeame olis ii leat várri A-doaimmaide gielddaplána doaibmaoassái mii eaktuda ruđa gielddabušeahtas, de sirdit daid B-doaimmaide. Dát heivehuvvojit dalle dan loahpalaš doaibmaplánaid.

Ungdomsrådets forslag til ønsker oversendes saksbehandler uten realitetsbehandling.

Rådmannens forslag til vedtak

Vedlagte utkast til kommuneplanens handlingsdel vedtas som kommuneplanens handlingsdel for økonomiplanperioden 2013-2016.

Dersom behandlingen av årsbudsjett/økonomiplan ikke finner rom til A-tiltak i kommuneplanens handlingsdel som etterspør penger fra kommunens budsjett, flyttes de ned som B-tiltak. Dette redigeres inn i den endelige handlingsplanen.

Ráđđealbmá mearrádusevttohus
Gielddaplána doaibmaoasi álgoevttohus dahkkon 23.10.2012, mielddusin dás, mearriduvvo leat gielddaplána doaibmaoassi ja mii gusto ekonomiijaplána áigodahkii 2013-2016.

Jos jahkebušeahta/ekonomiijaplána meannudeame olis ii leat várri A-doaimmaide gielddaplána doaibmaoassái mii eaktuda ruđa gielddabušeahtas, de sirdit daid B-doaimmaide. Dát heivehuvvojit dalle dan loahpalaš doaibmaplánaid.

Saksopplysninger

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) pålegger alle kommuner å ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel og arealdel og en fire-årig handlingsdel.

Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Økonomiplanen etter kommuneloven § 44 kan inngå i handlingsdelen. For den årlige rullering av kommuneplanens handlingsdel, jf. § 11-1, skal kommunen innhente synspunkter fra berørte statlige og regionale organer og andre som har ansvar for gjennomføring av tiltak i handlingsdelen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Handlingsdelen til kommuneplanen skal rulleres årlig. Dersom det er behov for å gjøre større endringer i kommuneplanen (samfunnsdel og arealdel) så skal dette avklares gjennom utarbeidelse av planstrategi *(kapittel 10 i plan- og bygningsloven)*. Kommunestyret vedtok gjennom behandling av planstrategien at kommuneplanens arealdel skal rulleres, mens kommuneplanens samfunnsdel skal videreføres for perioden 2012-2023. Kommunestyret vedtok at behov for å gjøre mindre endringer i kommuneplanens samfunnsdel kan foretas med årlig rullering av kommuneplanens handlingsdel.

Handlingsdelen er ikke et juridisk bindende dokument, men et førende for utvikling av kommunen som samfunn og organisasjon. Planen kan ses på som et arbeidsdokument, grunnlagsdokument for fordeling av ressurser og som et politisk styringsdokument i forhold til hvilken retning man ønsker kommunen som samfunn og kommunen som organisasjon skal arbeide mot.

Oppbygging av planen
Handlingsdelen følger oppbyggingen av kommuneplanens samfunnsdel med samme innsatsområder, mål og retningslinjer og opplisting av tiltak. Forskjellen er at handlingsdelen er mer beskrevet i forhold til gjennomføring herunder organisatoriske rammebetingelser samt status på tiltak.

Handlingsdelen prioriterer tiltakene etter følgende modell:
A. Tiltak som må gjennomføres neste fire år (gjelder for eksempel allerede vedtatte tiltak).
B. Tiltak som bør gjennomføres når man har ressurser til det.
C. Tiltak som vi vil vente med fordi man mener at andre behov er viktigere å dekke først.

Forholdet til årsbudsjett og økonomiplan
Årsbudsjett og økonomiplan omfatter hele kommunens virksomhet, mens kommuneplanens handlingsdel ikke gjør det. Kommuneplanen omfatter i større grad kommunen som samfunn enn økonomiplanen og inneholder også tiltak som ikke forutsetter ressurser gjennom årsbudsjett/økonomiplanen.

Dagens kobling til årsbudsjett/økonomiplan kan vises i følgende figur:

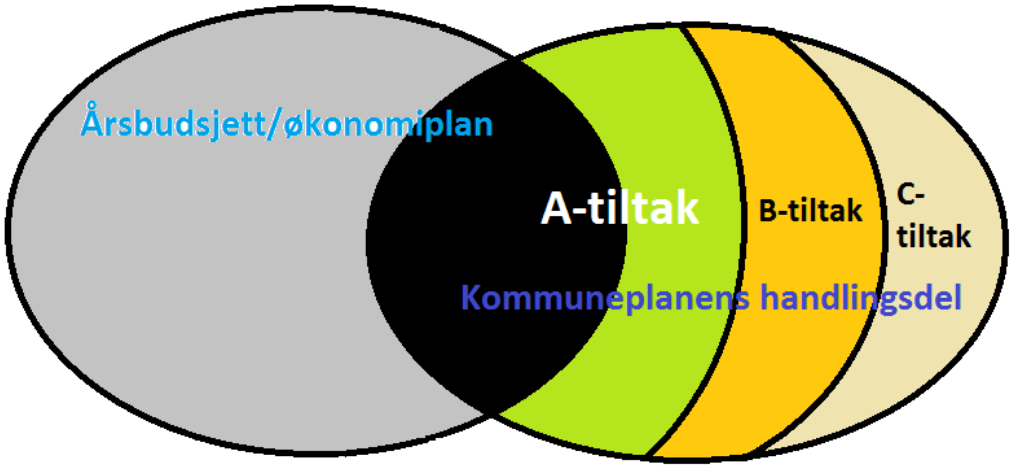

Årsbudsjett/økonomiplan = grå og svart felt
Kommuneplanens handlingsdel = svart, grønn, gul og beige felt (A, B og C tiltak)
A-tiltak i kommuneplanens samfunnsdel = svart og grønn felt
Svart felt = A-tiltak i kommuneplanens samfunnsdel med finansiering over kommunens årsbudsjett og økonomiplan.

Det bør være samsvar mellom A tiltakene som trenger bevilgning fra kommunen og tiltakene i årsbudsjett/økonomiplan som i budsjettvedtaket har fått bevilgning, dvs. svart felt.

Høring
Kommuneplanens handlingsdel ble sendt ut på høring 25. september til berørte sektormyndigheter og aktører og til lag og foreninger. Høringsfristen er 25.oktober.

Før administrasjonens forslag til plan ble sendt ut på høring ble det foretatt en gjennomgang av tiltakene. Noen tiltak er foreslått tatt ut fordi de anses som uaktuelle av ulike grunner eller at de mest av alt er retningslinjer som det skal arbeides etter og ikke et tiltak.

Vurdering

Høringsutkast

Høringsfrist
25. oktober 2012

Deanu gielda
Tana kommune

KOMMUNEPLANENS HANDLINGSDEL 2013-2016

25. september 2012

KOMMUNEPLAN

Kommunen skal ha en kommuneplan som omfatter samfunnsdel og arealdel. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver og bør omfatte alle viktig mål og oppgaver i kommunen.

Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Samfunnsdelen skal legges til grunn for sektorenes planer og virksomhet i kommunen. Planen skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i egen virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlig organer og private.

Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som skal viser hvordan kommuneplanen skal følges opp de påfølgende fire år og revideres årlig. Handlingsdelen gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver og konkretiserer tiltak innenfor kommunens økonomiske rammer. I rulleringen skal kommunen innhente synspunkter fra berørte statlige og regionale organer og andre som har ansvar for gjennomføring av tiltak i handlingsdelen.

Figuren under viser hvilke plandokument som inngår i en samlet kommuneplan. Forholdet til økonomiplanen er også vist.

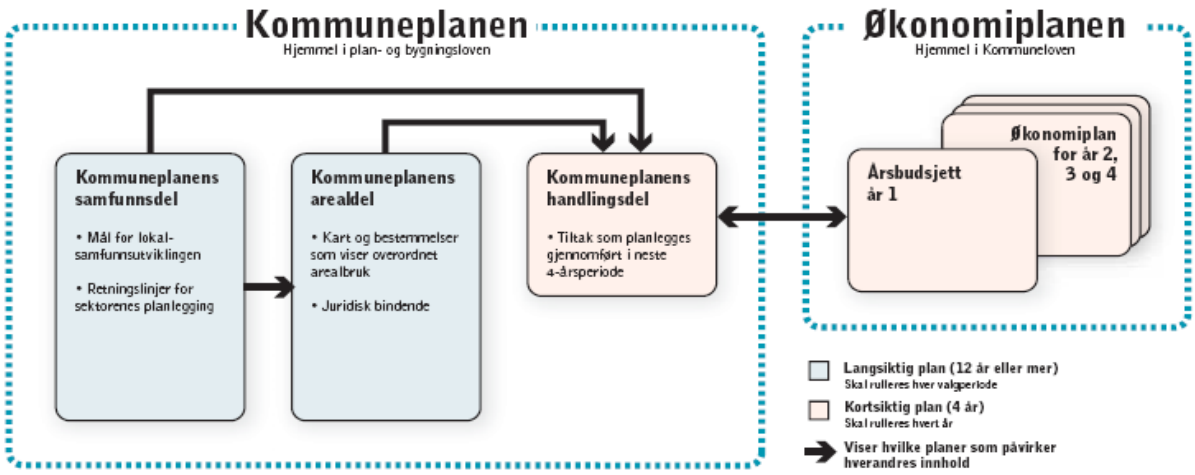

Økonomiplanen kan inngå i kommuneplanens handlingsdel. Tana kommune har en separat årsbudsjett og økonomiplan.

KOMMUNEPLANENS HANDLINGSDEL

Handlingsdelen bygger på kommuneplanens samfunnsdel med samme målsettinger, innsatsområder, retningslinjer og tiltak. Samme kapittel nummerering er beholdt i begge dokumentene. I handlingsdelen er det gitt mer utfyllende beskrivelser av rammebetingelser for gjennomføring av tiltak, status for ulike tiltak, prioritering av ulike tiltak samt ressursbehov til tiltakene. Innsatsområdene er også noe mer fyldig beskrevet enn i kommuneplanens samfunnsdel.

Retningslinjer (strategier) for å nå visjon eller mål skal virke styrende for kommunens daglige arbeid innenfor innsatsområdene. Det er noe det skal arbeides kontinuerlig med og legges til grunn ved f.eks. utviklingsoppgaver, forvaltning og myndighetsutøvelse i hele kommunen. Retningslinjene (strategiene) er de samme som i langsiktig del av kommuneplanens samfunnsdel og har et lengre tidsperspektiv enn tiltakene.

Tiltak kan anses som en "ekstrainnsats" og hva som konkret skal gjøres for å oppnå målsettingene og visjonene i kommuneplanens samfunnsdel. Tiltakene kan avgrenses mht. tid og ressurser og gjerne gjennomføres som et eget prosjekt.

Handlingsdelen prioriterer tiltak etter følgende modell:

A. Tiltak som må gjennomføres neste fire år. Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak. Merk at ikke alle A tiltak er lovpålagte, men anses som selvpålagte ut fra tidligere avtaler og vedtak.

B. Tiltak som bør gjennomføres når man har ressurser til det. Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi ikke er pålagt å gjennomføre, men som vi ønsker å gjennomføre for å oppfylle egne visjoner og målsettinger

C. Tiltak som vi vil vente med fordi man mener at andre behov er viktigere å dekke først. Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi enten er pålagt eller som vi ønsker å gjennomføre, men som likevel vil vente med å gjennomføre fordi vi mener det finnes behov som er langt viktigere å dekke i fireårsperioden

Innenfor A og B er også tiltakene prioritert med nummerering. Denne nummereringen viser hvilke tiltak som man mener er viktigst å iverksette først. Endring av prioriteringene gjøres samtidig med årlig rullering av handlingsprogrammet.

FRA PLAN TIL HANDLING OG ÅRLIG RULLERING

Det er en stor utfordring å oppfylle ambisjonene i kommuneplanens samfunnsdel og i kommuneplanens handlingsdel. I mange tilfeller vil det være behov for ekstra ressurser for å kunne gjennomføre ønskede tiltak. Ressurser må da tilføres gjennom egne midler fra budsjettet og/eller med ekstern finansiering. I årsbudsjettet og økonomiplanen avsetter kommunen ressurser til gjennomføring av tiltak. Handlingsdelen bør derfor rulleres og ses i sammenheng med økonomiplan- og årsbudsjettarbeidet.

Siden handlingsdelen må bygge på de økonomiske og ressursmessige forutsetninger kommunen har, innebærer det at prioriteringene i handlingsdelen må justeres og prioriteres i forhold til tilgang på ressurser. En god sammenkobling mellom handlingsdelen og årsbudsjett/økonomiplan er når alle A-prioriterte tiltak i handlingsprogrammet som krever ekstra ressurser fra kommunen også er i årsbudsjettet og økonomiplanen. B-tiltak er noe man tar sikte på å få inn i økonomiplanen dersom ressurssituasjonen skulle tillate det. Dersom det i økonomiplanperioden ikke vil være ressurser til å gjennomføre A-prioriterte tiltak, bør en flytte disse fra A og til B-prioritering i kommuneplanens handlingsdel.

I en del tilfeller kan tiltakene i handlingsprogrammet gjennomføres uten tilførsel av ekstra ressurser fra kommunens budsjett. Disse er ikke gjenstand for behandling i årsbudsjett/økonomiplan. Tiltak som ikke trenger ekstra ressurser fra budsjettet kan likevel påvirke kommunens handlingsrom ved at de binder opp personellmessige og organisasjonsmessige ressurser. Manglende eller begrenset kapasitet kan medføre at også gjennomføring av A-tiltak må gjennomføres senere enn først planlagt.

Forsidefoto:
Øverste bilde: Raymond Hildonen "Skiippagurra festival".
Nederste bilde: May-Britt Johnsen "Lykkelig med årets første laks".

INNHOLD

2. TILBAKEBLIKK OG MULIG UTVIKLING VIDERE 5

2.1 SENTRALE UTVIKLINGSTREKK DE SISTE ÅRENE 5
2.2 VIKTIGE UTFORDRINGER 5
2.3 SENTRALE MULIGHETER 6

3. MÅL OG VISJON FOR KOMMUNESAMFUNNET 6

4. INNSATSOMRÅDER 7

4.1 LANDBRUK 8

4.2 NÆRINGSUTVIKLING 12

4.3 INFRASTRUKTUR 17
4.3.1 AREALBRUK 17
4.3.2 VANN OG AVLØP 23
4.3.3 TRAFIKKSIKKERHET 26
4.3.4 JORDBRUKSVEIER 28
4.3.5 ANDRE KOMMUNIKASJONS- OG INFRASTRUKTURTILTAK 29

4.4 STYRKE BYGDENE 32

4.5 ELVA, LAKSEN OG FJORDEN 39

4.6 BARN OG UNGE 42

4.7 IDRETT OG KULTUR 46
4.7.1 IDRETT OG FYSISK AKTIVITET 46
4.7.2 KULTUR 47

4.8 HELSE OG OMSORG 51
4.8.1 PSYKISK HELSE 54
4.8.2 FOREBYGGING AV SELVMORD 56
4.8.3 BOFORHOLD 57

4.9 KOMMUNEDELPLAN FOR KLIMA OG ENERGI 2010-2015 63

2. TILBAKEBLIKK OG MULIG UTVIKLING VIDERE

2.1 SENTRALE UTVIKLINGSTREKK DE SISTE ÅRENE

≠ Stadig mer sentralisert bosettingsmønster
≠ Færre barn og unge under 15 år og færre unge i aldersgruppen 25-34 år
≠ Økt antall eldre over 67 år
≠ Økt kamp om arbeidskraft, særlig om aldersgruppen 20-49 år.
≠ Innvandringen bidrar positivt til befolkningstallet og i arbeidslivet
≠ Arbeid er viktig for valg av bosted, men stedskvaliteter påvirker også valg av bosted i økende grad
≠ Statistiske modeller tyder på fortsatt befolkningsreduksjon mot år 2040. Antall barn og unge forventes redusert betydelig, men antall eldre vil øke mere.
≠ Avstand til tjenestetilbud er viktig for bosettingsmønsteret i kommunen
≠ Kvinnene øker sin formelle utdanning mens mennene henger igjen
≠ Synkende sysselsetting i ulike sektorer, herunder sterkest i primærnæringene. Økning i mer kompetansekrevende yrker samt transportvirksomhet.
≠ Personer i kompetansekrevende yrker pendler i større grad ut av kommunen.
≠ Reduksjon i arbeidsledigheten, men ikke i samme grad som for fylkesnivå. Arbeidsledigheten blant menn er ikke tilsvarende redusert. Tana har ikke lenger lavest arbeidsledighet i fylket.
≠ Et lønnsomt næringsliv som gjør det godt i NæringsNM. Næringslivet i Tana har over flere år vært blant de beste i Finnmark og periodevis best.
≠ Generelt dårligere folkehelse enn for landet
≠ Økt levealder og økt behov for fokus på tilrettelegging for bedre helse, livskvalitet og oppvekstmiljø
≠ Høyere klimagassutslipp, særlig fra transport.

2.2 VIKTIGE UTFORDRINGER

≠ Få til større bostedsattraktivitet blant unge og unge barnefamilier
≠ Økt kamp regionalt og nasjonalt om arbeidskraft. Rekruttering av arbeidskraft er en sentral utfordring.
≠ Tilpasning av kommunens tjenestetilbud i forhold befolkningsendringene og endring i bosettingsmønsteret.
≠ Press på arealer i sentrumsnære områder
≠ Øke utdanningsnivået lokalt og opp til fylkesnivået. Det vil virke positivt også for å utjevne sosiale forskjeller og kunne gi bedre folkehelse.
≠ Et næringsliv som også etterspør arbeidskraft med høyere utdanning
≠ Flere kompetansearbeidsplasser og flere allsidige arbeidsplasser
≠ Flere etableringer i privat næringsliv
≠ Økt etterspørsel etter arbeidskraft til helse- og omsorgstjenester
≠ Varehandel viktig sysselsettingsarena for ungdom. Varehandelen møter økt konkurranse regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Økt satsing på Tana bru som handelssenter.
≠ Få til økt entreprenørskap
≠ Dårligere folkehelse enn landsgjennomsnittet. Få opp folkehelsenivået på land
≠ Klimagassutslippene øker, mens målet er reduksjon
≠ Klimaendringer medfører konsekvenser for plan- og byggesaker, samt aktiviteter i kommunen
≠ Generell skepsis mot vindkraft
≠ Dra nytte av de mulighetene økt globalisering gir
≠ Proteksjonistiske holdninger kan legge demper på hvorvidt utviklingsmuligheter blir tatt i bruk

2.3 SENTRALE MULIGHETER

≠ Få til økt innflytting
≠ Satsing på innvandring fra andre land
≠ Bedre boligtilbud og gode tjenestetilbud mht. rekruttering av arbeidskraft
≠ Satsing på kommunesenteret, herunder som et handelssenter
≠ Økt fokus på bolyst og stedsutvikling
≠ Bruke teknologi til å tilrettelegge for jobbpendling evt. kompetansearbeidsplasser.
≠ Profilering og omdømmebygging
≠ Tilrettelegge for idrett og fysisk aktivitet
≠ Ta i bruk mer nøytrale energikilder som vindkraft, biobrensel og småskala vannkraft. Redusere energibruken – i egen virksomhet.

3. MÅL OG VISJON FOR KOMMUNESAMFUNNET

(kommuneplanens samfunnsdel 2012-2023)

Hovedmål/visjon (2012-2023):

Et samfunn hvor alle kan leve det ”gode liv” gjennom trygge omgivelser, gode arbeidsplasser, kulturelt mangfold, sterk Tana identitet, et sunt liv og natur i økologisk balanse.

Målsetninger i planperioden (2012-2023):

Etablering av 100 nye offentlige arbeidsplasser i Tana kommune i planperioden. Etablering av flere samiske og norske justisarbeidsplasser. Satsing på lærlingplasser både i det offentlige og innen privat næringsliv. Etablere mange flere arbeidsplasser innen kultur og reiseliv. Sikre og styrke primærnæringene i kommunen. Være aktiv innen næringspolitikken både gjennom støtte og tilrettelegging.

Gjennomgående prinsipper for kommunal planlegging og virksomhet:

Universell utforming
For å sikre reell og likeverdig deltakelse i opplæring, arbeidsliv, kulturlivet og samfunnslivet skal ”universell utforming” bli integrert i alle ledd og på alle nivå, og fra oppstart til sluttføring av alle nye tiltak. ”Universell utforming” skal legges til grunn og være et premiss i all offentlig virksomhet, all tjenesteyting, alle nye offentlige bygg, uterom og i offentlig transport, og ved opprusting av eksisterende bygg og tiltak i kommunen.

Barn og unge
Ordningen med barn og unges representant i plansaker videreføres som en særskilt ordning for å ivareta barn og unges interesser i planleggingen. Planprogram skal beskrive om planen får konsekvenser for barn og unge og i tilfelle hvordan barn og unges interesser skal bli ivaretatt. I planprosesser som berører barn og unges interesser skal barn og unge representanten delta aktivt så fremt det ikke er etablert andre tiltak i planprosessen som kan erstatte dennes deltakelse, eksempelvis gjennom aktivt bruk av skoler, barn eller ungdomsråd. Andre tiltak kan også komme i tillegg. Deltakelse skal fremgå av planprogrammet. Når planer

og søknader om dispensasjoner skal avgjøres, skal det fremgå om disse berører barn og unges interesser og evt. angi hvordan disse interessene ivaretas eller er blitt ivaretatt.
Kommuneplanens visjoner og målsettinger følges opp gjennom åtte innsatsområder. Under hvert innsatsområde fremgår det retningslinjer og tiltak for å nå målsettingene.

4. INNSATSOMRÅDER

1. Landbruk
2. Næringsutvikling
3. Infrastruktur
4. Styrke bygdene
5. Elva, laksen og fjorden
6. Barn og unge
7. Idrett og kultur
8. Helse og omsorg

Tverrsektorielle tiltak

Enkelte av innsatsområdene (programområdene) griper inn i hverandre. Et tiltak som "matkommunen Tana" kan både være et landbruks- eller næringsutviklingsprosjekt og samtidig styrke bygdene. Kulturskolen kan f.eks. også gi et bedre oppvekstilbud til barn og unge og fysisk aktivitet eller fysiske anlegg kan bidra til bedre folkehelse og kanskje gi grunnlag for en bedriftsetablering. Tiltak må derfor ikke leses helt isolert, men ses i sammenheng til andre innsatsområder og i forhold til overordnede mål og visjoner for samfunnet vårt. Samme tiltak kan noen steder forekomme under flere innsatsområder. Infrastruktur berører de fleste innsatsområdene og en kan derfor finne henvisninger til dette innsatsområdet fra de andre satsingsområdene.

Handlingsprogrammet for idretts- og fysisk aktivitet er ikke inkludert i dette handlingsprogrammet.

Handlefrihet

Kommunen har fått økt sin handlefrihet på en rekke områder. Den statlige styringen av kommunesektoren foregår i økende grad gjennom rammebevilgninger til kommunene.

De neste kapitlene konkretiserer satsingsområdene i kommuneplanens langsiktige del i form av ulike tiltak.

4.1 LANDBRUK

Tana kommune er Finnmarks nest største landbrukskommune med 69 aktive gårdsbruk. Av disse er det 38 med husdyr. Tana kommune klassifiseres som en landbrukskommune da mer enn 10 % av skatteinntektene kommer fra landbruket.

Landbruket er og har vært en del av forutsettingen for at hele kommunen er i tatt i bruk. For å bidra til bosetting i bygdene i Tana er det viktig at kommunen støtter opp om utviklingen av landbruksnæringen. I Tana er det stor videreforedling av meieriprodukter, mens innen kjøtt er det lav foredlingsgrad lokalt. Å skape større lokal foredling er viktig for å skape nye arbeidsplasser og være med å bidra til å redusere klimagassutslippene. Det er viktig at det er et miljø rundt gården for i de områder der det er få gårdbrukere er det større sannsynlighet for nedleggelse. Det er også en utfordring i større grad å integrere landbruk i øvrig samfunnsutvikling. Å skape større lokal videreforedling av matvarer er viktig for å skape nye arbeidsplasser og være med å bidra til å redusere klimagassutslippene.

Tilgrensende innsatsområder er ”næringsutvikling”, ”infrastruktur”, ”styrke bygdene” og ”elva, laksen og fjorden”.

”SWOT/SOFT”-ANALYSE

Sterke sider	Svake sider	Muligheter	Trusler
≠ Ung bondestand. ≠ Sterk landbruk. ≠ Flere nyetableringer og generasjonsskifter senere år. ≠ God infrastruktur rundt landbruket (meieri, forsøksring, felleskjøp, maskinringer mm) ≠ Videregående skole ≠ Bra finansieringsordninger ved nybygg og generasjonsskifter ≠ I området med godt drevne bruk, blomstrer kringliggende bruk.	≠ Arealgrunnlaget er i noen områder begrensende for videre utvikling innen tradisjonelt landbruk. ≠ Nedgang i primær-næringene. ≠ Lite verdiskaping fra primærnæringene.	≠ Videreforedling av produktene. ≠ Småskala matproduksjon. ≠ Grønn omsorg/”inn på tunet” ≠ Turisme som tilleggsnæring.	≠Bygningsmasse som er nedslitt og foreldet og ikke møter morgendagens krav. ≠Lønnsomheten svært avhengig av kraftfôr og mineraler utenfra til melke- og kjøttproduksjon. ≠Stor uforutsigbarhet i primærnæringene pga. regelverk/lov. Globalisering. ≠Nedleggelse i landbruket og andre primærnæringer.

HOVEDMÅL

Tana kommune skal være den ledende landbrukskommunen i Finnmark.
Kommune har som mål å bli en foregangskommune i Finnmark for utvikling av produksjon og forbruk av økologiske matvarer.

Retningslinjer (strategier) for å nå målet

≠ Landbruket skal sikres nødvendig og rasjonelt areal for videreutvikling.
≠ Følge opp de nyetablerte unge bøndene med veiledning innen økonomi og drift.
≠ Tilrettelegge for natur- og kulturbasert turisme koblet opp med landbruket.
≠ Satsing på å styrke næringsmiddelindustrien i kommunen
≠ Jobbe for å fremme lokal småskala matproduksjon i samarbeide mellom utmarksnæringer, primærnæringene og Tana videregående skole.

ORGANISASJON OG HANDLINGSROM

Personell ressurser
Kommunen har i dag to hele stillinger innen landbruk. Personellressursen brukes i hovedsak til dagens A-tiltak.

Økonomi
Kommunens økonomiske ressurser kommer fra kommunens driftsbudsjett. I tillegg har det vært bevilget midler fra kommunens budsjett til primærnæringsfond i de år kommunen har hatt økonomisk handlefrihet til dette.

Kommunalt handlingsrom
Kommunen har begrenset handlingsrom til å iverksette nye tiltak. Mesteparten av personellressursene brukes i dag til A-tiltakene (20 av 24 månedsverk). Nye tiltak må i stor grad gjennomføres gjennom tilføring av ekstra ressursene enten internt eller eksternt.

Øvrige aktører og ressurser
Andre lokale og regionale aktører er Tana videregående skole, Innovasjon Norge, Finnmark fylkeskommune, Fylkesmannens Landbruksavdeling og Sametinget. De gjennomfører prosjekter av betydning lokalt samt bidrar med finansiering til gjennomføring av prosjekter.

Utførte tiltak 2011-2012

≠ Utenom de kontinuerlige oppgavene som ligger til landbruksforvaltning så har det vært gjennomført et prosjekt innen Inn på tunet og en omfattende Gårdskartprosess.
≠ Revidert retningslinjer for primærnæringsfond.

A. Tiltak som må gjøres/er under gjennomføring eller gjennomført

Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressursbehov
1	Behandle søknader om produksjonstilskudd - klagebehandling	Utv. avd	Utføres kontinuerlig	4 månedsverk
2	Administrasjon av klinisk veterinærvakt	Utv. avd	beid er delt mellom veterinær og kommune. Administrasjons tilskudd betales i sin helhet til veterinære.	½ månedsverk kommune (2 månedsverk veterinærene)
3	Ajourhold av Gårdskart	Utv. avd	Kontinuerlig føring av kartgrunnlag.	½ månedsverk
4	Saksbehandling etter delingsloven, jordloven, konsesjonsloven og odelsloven	Utv. avd	Utføres kontinuerlig	4 månedsverk
5	Søknader om avløsertilskudd ved sykdom.	Utv. avd	Utføres kontinuerlig	1 månedsverk
6	Behandle tilskuddsøknader til FMLA herunder: - Regionale miljøtilskudd - Tilskudd til kompetansetiltak - Tilskudd til praktikant - Tilskudd til tidligpensjon for gårdbrukere - Grøftetilskudd	Utv. avd	Utføres kontinuerlig	2 månedsverk

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressursbehov
7	Behandle søknader om SMIL-tilskudd	Utv. avd	Utføres kontinuerlig	2 månedsverk
8	Søknader om nydyrking og grøfting	Utv. avd	Utføres kontinuerlig. Det er en økende søknadsmengde.	1 månedsverk
9	Søknader om avlingsskade	Utv. avd	Utføres ved behov	Avhenging av skadeår
10	Saksbehandling av søknader til primærnæringsfondet	Øko. Avd.	Utføres kontinuerlig.	½ månedsverk
11	Saksbehandling av søknader til BU-fond, Innovasjon Norge og Sameting	Utv. avd.	Utføres kontinuerlig	2 månedsverk
12	Inn på tunet - Šilljui	Utv. avd.	Tana og Nesseby kommune har gjennomført et toårig prosjekt med midler fra "Inn på tunet-løftet" – et nasjonalt pilotprosjekt. Prosjektet avsluttes i desember 2012. Prosjektleder har hatt en 50 % stilling.	
13	Veiledning tilleggsnæringer	Utv. avd.	Utføres kontinuerlig	1 månedsverk
14	Veiledning lov- og arealforvaltning, kart og lignende	Utv. avd	Utføres kontinuerlig	1 månedsverk
15	Årsmelding, landbruksstatistikk, infoskriv og webinfo	Utv. avd.	Utføres kontinuerlig	1 månedsverk
16	Rovvilt	Utv. avd	Deltakelse på møter om rovviltforvaltning. Lokale jegere med i fellingslag.	¼ månedsverk
17	Kompetanseheving innen økologisk landbruk	Utv. avd. har tatt initiativ og informert gårdbrukere om muligheter inne økologisk produksjon.	I perioden er det kommet to nye øko. godkjente gårdsbruk i Tana.	Forsøksring og Debio har informasjons- og godkjenningsansvar av ordningen. Kommunen gir veiledning.
18	Samarbeid med Innovasjon Norge og FMLA om ordninger for oppgradering av driftbygninger og nybygg	Utv. avd	I perioden 2011 – 2012 er det tre store byggeprosjekter innen melkeproduksjon.	1 månedsverk
19	Oppfølging av nyetablerte bønder innen drift og økonomi	Utv. avd.	Generell veiledning. Det er behov for kurs i foretaksøkonomi i kommende periode.	
20	Forsøksvirksomhet innen bioenergi	Utv. avd. følger opp prosjekter hos gårdbrukere	Interesserte gårdbrukere har vært på studietur med tilskudd fra Innovasjon Norge - kompetansehevingsmidler.	
21	Utbedring av landbruksveier	Utv. avd	Flere har i perioden fått oppgradert veier.	
22	Sette av landbruksområder i arealplan ved rullering	Utv. avd	Behov for enklere prosess for nydyrking	
	SUM			23,5 mndverk

B. **Tiltak som bør gjøres**

Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi ikke er pålagt å gjennomføre, men som vi ønsker å gjennomføre for å oppfylle egne visjoner og målsettinger

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressursbehov
1	Kartlegging av arealressurs i kommunen. Samarbeid med FeFo.	Utv. avd.	Mange har behov for mer arealer. Behov for å engasjere noen for 3 måneder; for å kartlegge arealer som ikke er i bruk, skrive rapport og sende ut brev om driveplikt.	3 måneder engasjement (ca 150 000,-)
2	Økonomisk analyse av jordbruksnæringens betydning for Tana	Utv. avd Ekstern assistanse	En gjennomgang av sysselsetting, verdiskaping og skatt innen jordbruket i Tana.	
3	Landbrukskonferanse	Utv. avd.	Forespørsel er sendt til SEG.	Kommunal egenandel 100000,-
4	Kurs i driftsanalyse, basert på regnskap, kalkyler og statistikk.	Utv. avd. (samarbeid regnskapskontoret)	Det er behov for kurs i å sette opp et driftsregnskap og -analyse for unge bønder.	Kommunal egenandel 30 000,-

C. **Endringer og tiltak vi vil vente med å gjennomføre.**

Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi enten er pålagt eller som vi ønsker å gjennomføre, men som likevel vil vente med å gjennomføre fordi vi mener det finnes behov som er langt viktigere å dekke i fireårsperioden.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressursbehov
	Bevisstgjøre om mulighetene for kombinasjonsbruk	Utv. Avd		
	Hovedprosjekt ”Matkommunen Tana”		Det er liten interesse blant gårdbrukere i Tana på området. Samarbeidskommunen Nesseby har flere prosjekter, kommunen gir veiledning i finansieringssaker.	
	Utvikle landbruksmiljøet gjennom gårdsbesøk, skogdager med mer	Utv. Avd. tar initiativ. Samarbeid med forsøksring		
	Landbruksmuseum ved Polmak museum	Utv. avd tar initiativ. Samisk museumsnettverk	Museums-konsolideringen er ikke fullført.	
	Styrke tilbud på Tana videregående skole	Utv. Avd		

4.2 NÆRINGSUTVIKLING

Næringslivet består av mange små bedrifter. To av tre bedrifter har bare en ansatt. Kun 12 av 190 bedrifter har mer enn 10 ansatte. Næringslivet preges av stabilitet mht. omsetning, lønnsomhet, sysselsetting og det er sjeldent konkurser.

Næringslivet i Tana er på topp i fylket når det gjelder lønnsomhet i følge NHOs Nærings-NM. Aksjeselskapene driver det godt og mer enn tre av fire hadde et positivt driftsresultat. De mest lønnsomme bransjene er nærmiddelproduksjon, bergverksdrift og eiendomsdrift. Disse stod for 2/3 av samlet resultat før skatt. Bransjer som har lavere lønnsomhet i forhold til andre er hotell- og restaurant, agentur og annen butikkhandel enn dagligvarebutikkene. Aksjeselskapene omsatte for ca. 810 millioner kroner i 2011. Dette er en nedgang på ca. 4 % siden 2010. Samlet årsresultat før skatt var på ca. 76 millioner kroner. Det er som for 2010. Selskapsskatten utgjorde mer enn 23 millioner i 2011. Egenkapitalen i aksjeselskapene var på nesten 290 millioner kroner i 2011 mens brutto verdiskaping[1] var på over 400 millioner kroner.

"Ekte opplevelser i storlaksens rike" er visjonen for utvikling av Tana som reisemål. Hovedmål med reiselivssatsingen er flere arbeidsplasser innen reiselivet og økt omsetning og driftsmargin for reiselivsbedriftene. En kritisk faktor i realisering av Tana som reiselivsmål er samarbeid og lokal forankring. De fleste reiselivsaktørene lokalt er relativt små. For å kunne utnytte ressursene bedre og tilby helhetlige opplevelser er samarbeid en vei å gå. Tana vil også tjene på at nabodestinasjoner øker sin attraksjon. Det er derfor også ønskelig med samarbeid på tvers av kommunens grenser. Men det er også viktig at reiselivssatsingen i kommunen har forståelse og aksept fra lokalbefolkningen og lokale organisasjoner. Et godt samarbeid med bygdelag og lokale fiskeforeninger omkring reiselivssatsingen er nødvendig for å realisere tiltak og målene i planen. Tiltakene i reiselivsplanen er med i dette satsingsområdet.

"SWOT/SOFT"-ANALYSE

Sterke sider	Svake sider	Muligheter	Trusler
≠ Næringsmiljø innen bygg og anlegg, transport og næringsmiddelproduksjon. ≠ Sterkt kommunesenter. ≠ Variert næringsliv. ≠ Flinke bedriftseiere – investerer i kommunen og gir flere arbeidsplasser. ≠ Stabile arbeidsplasser. ≠ Liten arbeidsledighet. ≠ Knutepunkt i Øst-Finnmark. ≠ Tanaelva. Kjent lakseelv. ≠ Etter- og videreutdanningstilbud. ≠ Konsulent- kompetansemiljø (IFU/IFI, SEG mfl).	≠ Kapitalmangel. Risikovillig – og egenkapital. ≠ Gründermangel. Få gründere ≠ Ensidighet i arbeidslivet. For få og varierte arbeidsplasser. ≠ For få kompetanse-arbeidsplasser. ≠ Varehandel i stagnasjon.	≠Legge til rette for næringsutvikling. Gründere, nyetablerere, infrastruktur ≠Produksjon, videreforedling av lokale råvarer. ≠Kultur og opplevelsesturisme som nye satsingsområder (naturbasert reiseliv) ≠Småskala produksjon: Marine produkter, vilt, bær, jordbruk, innlandsfiske, husflid. ≠Utnytte geografisk beliggenhet.	≠Mangel på risikovillig kapital. Investorer (private og institusjoner). For kostbart å drive smått. ≠Næringslivet har lite kapital, mindre villig til å satse. ≠Nedlegging av: gårdsbruk, større hjørnesteinsbedrifter, reindrift, fiskeri. ≠Dumping av arbeidsplasser. ≠Handelslekkasjer. ≠Tap av arbeidsplasser, for eksempel ved Tana videregående skole.

[1] Driftsinntekter fratrukket vareforbruk og verdiforringelse (avskrivninger) og justert for kapitalinntekter.

HOVEDMÅL

Tana skal være et attraktivt sentrum i Øst-Finnmark for etablering av alle typer næringsvirksomhet.

Retningslinjer (strategier) for å nå målet:

≠ Satse på våre unike natur- og flerkulturelle menneskeressurser.
≠ Arbeide for flere høykompetansearbeidsplasser eller andre interessante arbeidsplasser for ungdom.
≠ Utvikle entreprenørskap og gründerånd. Stimulere til entreprenørskap gjennom virkemidler, fond, støttemiljøer for etableringer så som etablererveiledning og -opplæring, fadderordning, elevbedrifter mm. Videreføre, etablere og utvikle nye arena for utvikling av entreprenørskap.
≠ Entreprenørskap blir en del av undervisning i grunnskolen, videregående og i etter- og etterutdanning.
≠ Tilrettelegge for kombinering av entreprenørskap med omsorg og familiesituasjon. God og fleksibel barnehagedekning er viktig i denne sammenheng.
≠ Tilrettelegge for levedyktig næringshagemiljø.
≠ Støtte opp omkring initiativ fra lokalsamfunn for økt entreprenørskap (eks. småsamfunnssatsing).
≠ Satse på reiseliv med ekte opplevelser i storlaksens rike. "*Ekte opplevelser i storlaksens rike*" er ambisjonsnivået i forhold til kvalitet (ekte opplevelser), og reiselivets hovedprofil (storlaksens rike).
≠ Kundeløftet "*autentisk, flerkulturelt, helårig*" skal være de viktigste prinsippene som skal legges til grunn for utvikling av Tana som reisemål.
≠ Arbeide med å få fram kulturbaserte reiselivsattraksjoner
≠ Satse på reindrift og fjordfiske. Tilrettelegge for alternativer til tradisjonelt fjordfiske, herunder tilrettelegge for nye reiselivsprodukter i Tanafjorden
≠ Bidra til at reiselivsbedrifter får økt innflytelse i utmark for utmarksbaserte reiselivsprodukter.

ORGANISASJON OG HANDLINGSROM

Personell ressurser
Kommunen har en halv stilling til næringsutvikling og forvaltning av kommunalt næringsfond. Stillingsressursen er overført fra utviklingsavdelingen til økonomiavdelingen i 2012.

Kommunalt handlingsrom
Kommunens økonomiske ressurser til disposisjon kommer fra årlige bevilgninger fra fylkeskommunen til kommunalt næringsfond og bevilgninger fra eget budsjett til stilling, førstelinjetjeneste, egenandel i tiltaksprosjekter, egne bevilgninger til næringsfond og driftsstøtte til IFU/IFI. Fra og med 2012 er fylkeskommunens bevilgning til kommunalt næringsfond på ca 1,2 million kroner. Dette er mer enn en fordobling siden 2009.

Øvrige aktører og ressurser
Innenfor dette innsatsområdet finnes det både lokale og regionale ressurser og aktører.
≠ Samisk Nærings- og Utredningssenter AS (SEG) utfører utrednings- og prosjektoppdrag både lokalt og regionalt. Selskapets formål er gjennom rådgivning, utredningsarbeid og kunnskapsformidling å styrke næringsutviklingen innenfor sitt geografiske satsingsområde samt bidra til å høyne kvaliteten i offentlig forvaltnings tjenesteyting. Kommunen er hovedaksjonær. Driftsstøtte gis til språksenteret.
≠ Indre-Finnmark Utviklingsselskap as (IFU) og Indre-Finnmark Investeringsselskap as har som formål å få fram flere, bedre og mer lønnsomme forretningsmessige prosjekter i Indre-Finnmark og satse på innovasjon og nyskaping i enkeltbedrifter med vekstpotensial. De har en stillingsressurs som dekker fire kommuner. Selskapet kjøper i stor grad tjenester eksternt. Kommunen er medeier og yter årlig driftsstøtte til selskapet. Driftstilskuddet er halvert til kr 200.000 i 2010.

Andre lokale og regionale aktører innen næringsutvikling er Tana videregående skole, Innovasjon Norge, Finnmark fylkeskommune, Fylkesmannens Landbruksavdeling og Sametinget. De gjennomfører prosjekter av betydning lokalt samt bidrar med finansiering til gjennomføring av prosjekter. De private aktørene er svært viktig drivkraft lokalt i forhold til å initiere, utvikle og gjennomføre prosjekter og etableringer.

Tiltak for å nå målet:

Utførte tiltak 2011-2012

≠ Det er inngått en avtale med SEG AS om førstelinjetjeneste for bedrifter og bedriftsetablerere. Det gratis bistand til etablerere og eksisterende bedrifter. Avtalen er for 2012 med muligheter for forlengelser.

≠ Prøveordning for økt lengde og vektbegrensning på strekningen Tana bru – Utsjok pågår fram til 1.juni 2017.

Avvik

Mange av tiltakene i dette innsatsområdet er med utgangspunkt i reiselivsplanen (2007-2011). I reiselivsplanen var det forutsatt at en reiselivskoordinator skulle ha en viktig rolle i gjennomføring av reiselivstiltakene. Dette er ikke blitt realisert pga. manglende ressurser. Det som skjer av tiltak innen reiselivsnæringen er i hovedsak prosjektbasert og prosjektfinansiert.

A. Tiltak som MÅ gjennomføres de kommende fire år

Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressursbehov
1	Førstelinjetjeneste for bedrifter og nyetablerere.	Rådmannen.	Videreføres. Driftsavtale inngått med SEG for 2012	400.000,- Årlig. Kr. 200.000,- finansieres fra driftsbudsjettet.
2	Driftsstøtte til Indre-Finnmark Utviklingsselskap/Indre-Finnmark Investeringsselskap.	Utv. Avd.	Videreføres med redusert driftsstøtte	200.000,- Årlig over kommunens driftsbudsjett
3	Forvaltning og rapportering bruk av næringsfond, for midler tildelt fra fylkeskommunen.	ØK. avd.	Videreføres	Bruk av eget personell
4	Fadderordning hos regnskapsfører.	Øk. Avd.	Videreføres	Ca 50.000 årlig. Finansieres fra næringsfond.
5	Kompetanseutvikling (www.studiesenteret.no). Ha tilrettelagte studietilbud for næringsliv og for øvrig samfunnsliv.	Tana kommune, info. og service avd/studiesenteret	Etablert og i drift. Med i pilotprosjekt på lærerutdanning.	Kurs finansieres med egenandel. Kommunen drifter senteret.
6	Sikre forutsigbarhet i forhold til dispensasjoner til motorisert ferdsel i utmark.	Kommunen i samarbeid med reiselivsaktørene og utmarksutøvere.	Pågår	Ingen.
7	Medlemskap i Ungt Entreprenørskap Finnmark	Utv. Avd.	Med fra 2010.	Kr. 10.000 årlig i avgift.
8	*Turistinformasjon*	*Informasjon og serviceavd.*	*Årlig avtale med private.*	*Ca 100.000,- i årlige kostnader.*
9	Markedsføre og profilere kommunen for innflyttere og bedriftsetableringer. Målet er å øke innflyttingen og antall nye bedriftsetableringer og sørge for rekruttering	Tana kommune, næringsforening (er).	Kommunen har inngått samarbeid med portalen www.hittiloss.no	Ca 15 årlig. Finansiering: næringsfond.

	av arbeidskraft.			
	SUM			410.000,-

Ingen av tiltakene under A) er lovpålagte men selvpålagte i henhold til tidligere avtaler og vedtak. Tildelinger til næringsfond fra fylkeskommunen medfører administrative forpliktelser knyttet til forvaltning og rapportering.

B. Tiltak som BØR gjøres de neste fire år

Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi ikke er pålagt å gjennomføre, men som vi ønsker å gjennomføre for å oppfylle egne visjoner og målsettinger

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
1	Elevbedrifter ved grunnskolene i Tana. Formålet er at elever skal vite og prøve ut etablering av egen virksomhet og få til flere bedriftsetableringer på lang sikt.	Tana kommune, den enkelte grunnskole.	Kommunen medlem i Ungt Entreprenørskap Finnmark.	Opplæring av lærere. Materiell. Ca. 100.000,-
2	Utredning innhold i "Joddu – kompetansesenter for laksefiske og elvesamisk kultur" prosjektet". Mer verdiskapning av laksefiskerne/turistene. Flere produkter basert på elvesamisk kultur. Synliggjøre kommunen som flerkulturell.	Tana kommune, stiftelsen Joddu, Laksebreveier-foreningen i Tana (LBT).	Stiftelsen Joddu vedtatt etablert.	Penger er avsatt på fond.
3	Utvikle felles informasjonsprodukter. Helhetlig informasjon (brosjyre, kart, internett).	Informasjon og serviceavd.		50.000 – 100.000 årlig.
	SUM			200.000 årlig

C. Endringer og tiltak som vi VIL vente med å gjennomføre

Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi enten er pålagt eller som vi ønsker å gjennomføre, men som likevel vil vente med å gjennomføre fordi vi mener det finnes behov som er langt viktigere å dekke i fireårsperioden.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Ressursbehov
	Etablere en møteplass for å sikre lokal forankring. De besøkende skal føle seg velkommen i kommunen og at alle deler av kommunen får nytte av reiselivssatsingen.	Næringsforening, næringsliv	50.000,- årlig til møter/drift.
	Etablere reiselivsforum. Få til et aktivt samarbeid mellom aktørene i kommunen. Utvikle felles produktpakker.	Reiselivsaktører	100.000,-. Til etablering og drift.
	Utvikle felles profil for reiselivssatsingen. Fremstå som helhetlig og attraktivt reisemål. Tydeligere profil utad. Flere besøkende.	Reiselivsaktører, næringsforening	100.000,-
	Stimulere til entreprenørskap. Målet er å få til flere bedriftsetableringer og økt nyskaping ut fra eksisterende bedrifter. Eks. gjennom etablereropplæring,	Næringsforening	Materiell, priser og lignende. Finansieres eksternt.
	Bedriftsfadderskap og mentorordninger. Formålet er å få til flere etableringer, etablerings miljø og nettverk. Skal også utvikle eksisterende bedrifter.	Næringsforening	Finansieres eksternt.
	Inngå samarbeidsavtale med andre reiselivsdestinasjoner. Mer effektiv markedsføring og produktutvikling. Kompetanse og kvalitetsheving. Utvikling av nye (helhetlige) produkter.	Næringsforening	Uavklart.
	Reiselivsutvikling i primærnæringene. Utvikle reiselivsprodukter. Bedre samarbeidet mellom primærnæringene og reiselivsaktørene.	Næringsforening, interesseorganisasjoner.	30.000,-

	Deltakelse i ”Destinasjon Varanger” (DV). Drift av felles turistinformasjon, markedsføring og profilering.	Tana kommune	Ca. kr 300.000 årlig.
Pri	**Beskrivelse av tiltak**	**Ansvar**	**Ressursbehov**
	”Matkommunen Tana”. Få fram lokale produkter, drive produktutvikling, etablere salgskanaler og gjøre lokale matvarer og –tradisjoner til ressurs for reiselivet.	Aktører: primærnæringene, utmarksnæringen, næringsmiddelindustri, reiselivsvirksomhet, Tana vgs.	Uavklart.
	Utvikle nye regionale attraksjoner. Skal gi grunnlag for økt tilreisning (eksempelvis Joddu, ”Syv kaffekok”, Varangerporten).	Reiselivsforum, reiselivsaktører. Næringsforening.	Ekstern finansiering.
	Reiselivskoordinator. Koordinere reiselivssatsingen i kommunen. Felles tiltak. Informasjon og salg av produkter. Utvikle nye produkter.	Tana kommune	Ca. kr 350.000 årlig.
	Kvinnenettverk og etablerergrupper for kvinner. Formålet er å få fram flere etableringer med kvinner.	Etablererbanken, næringsorg. Næringshage	50.000 årlig.
	Utenriksministre for Tana kommune. Formålet er å få til økt positiv omtale av kommunen utenfor kommunen.	Tana kommune.	10.000 årlig.

Foreslås tatt ut av planen

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressursbehov
	Gründer/-etablereropplæring. Målet er å kunne stimulere til etablering av egen bedrift.	Næringshagen, andre	Tilbud gis av ulike aktører i løpet av året	Ekstern finansiering.
	Gravlegge ”janteloven”. Formålet er å stimulere til økt kreativitet, nyskaping og entreprenørskap.	Utviklingsaktører i kommunen		Krever vedvarende arbeid.

Etablereropplæring tilbys årlig av private aktører med støtte fra regionale finansieringsorganer. Tiltaket ”Stimulere til entreprenørskap” dekker også disse to tiltaket som foreslås tatt ut av handlingsplanen.

4.2.1 Årsbudsjett/økonomiplan

I tabellen nedenfor fremkommer behovet for ressurser over kommunens årsbudsjett/økonomiplan.

	Tiltaksområde	Prioritering	2013	2014	2015	2016	SUM
4.1	**LANDBRUK**	Må					
		Bør					
		Kan vente					
4.2	**NÆRINGS-UTVIKLING**	Må	500.000	500.000	500.000	500.000	2.000.000
		Bør	200.000	200.000	200.000	200.000	800.000
		Kan vente	900.000	900.000	900.000	900.000	3.600.000

En god del av tiltakene under landbruk og næringsutvikling kan søkes finansiert gjennom eksterne midler. I de fleste tilfeller må det likevel påregnes kommunale egenandel til prosjektene.

4.3 INFRASTRUKTUR

Dette innsatsområder omfatter fysisk infrastruktur og fysisk tilrettelegging samt forhold knyttet til bruk av arealene i kommunen. Dette innsatsområdet har betydning for de andre innsatsområdene.

Beskrivelse
Tana kommune er en langstrakt kommune hvor mesteparten av bebyggelsen er spredt. Spredt bebyggelse gir Tana kommune store utfordringer med tanke på tilrettelegging av infrastruktur. For å kunne tilby de ulike områdene en lik standard på infrastrukturen i fremtiden, har Tana kommune satt i gang/fått utarbeidet overordnende planer som prioriterer ulike tiltak.

"SWOT/SOFT"-ANALYSE

Sterke sider	Svake sider	Muligheter	Trusler
≠ Infrastrukturen er generelt bra. ≠ Sentral beliggenhet i forhold til mange tjenester. ≠ Knutepunkt i Øst-Finnmark. ≠ Hytter og fritidsboliger. Positivt for kommune og næringsliv. ≠ Sterkt kommunesenter.	≠ Kommunens geografi – dyr å drifte. Kamp om ressurser. ≠ Tana bru – brua gammel og utskiftbar. ≠ Dårlig tilrettelagt for boligbygging i enkelte områder. ≠ Gassanjarga. Sjenerende. Burde vært boligområde. ≠ En del dårlig infrastruktur: veier, flyplass, bussforbindelser etc. ≠ Vei- og trafikksikkerhet. Mye gjennomgangstrafikk. Få/dårlig: gang og sykkelstier, gatelys, skilting, mangler gode rasteplasser.	≠Kommunikasjonen: Bredbåndstilgang. ≠Lik servicetilbud til alle. ≠Offensiv arealplanlegging (sjøbuer, hyttefelt, flere skuterløyper……) ≠Boligtomter i distriktene. ≠Trafikksikkerhet. ≠Hyttekommune nr. 1 i Øst-Finnmark. ≠Helårsveg over Ifjordfjellet. ≠Utvikle Tana som sentrum i Øst-Finnmark.	≠Rammebetingelser fra Staten til kommunene blir dårligere. ≠Avfolkingen av kommunen. Innbyggerne stopper ikke i Tana bru når de reiser fra bygdene. ≠Nasjonal sentralisering.

HOVEDMÅL

1. *Kommunen skal ha en infrastruktur som gjør at mennesker kan trives, bo og arbeide i kommunen. Kommunal infrastruktur skal ha universell utforming.*
2. *Tana kommune skal ha gode veiforbindelser til, langs og over Tanaelva i alle deler av kommunen.*
3. *Tana skal forsterke sin rolle som et transportsentrum innen godstransporten i Øst-Finnmark.*
4. *I Tana skal det være mulig å bli tilknyttet bredbånd uansett hvor man bosetter seg.*

4.3.1 AREALBRUK

Kommuneplanens arealdel (2002-2013)
Planbeskrivelsen sammenfatter arealpolitikken i Tana kommune og grunnlaget for arealforvaltningen i kommunen.

Hovedmål med arealforvaltningen
Hovedmålet er en arealforvaltning som sikrer en langsiktig, bærekraftig areal- og ressursforvaltning som dekker dagens areal- og ressursbehov uten å redusere muligheten for å dekke framtidige generasjoners

areal- og ressursbehov. En sentral utfordring er å ta hensyn til klimaendringer herunder økt fare for flom, mer nedbør, ras el. i bruk i all arealbruk. Viktige naturområder i kommunen skal ha enkel tilgjengelighet for kommunens befolkning.

Retningslinjer (strategier) for å nå målet:

≠ Sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, nærings- og samfunnsliv.
≠ Sikre og ivareta naturmiljø og -kvaliteter i Tanavassdraget og urørte naturområder, ut fra deres egenverdi, og som grunnlag for trivsel og velvære til befolkningen.
≠ Mulige konsekvenser av klimaendringer skal tas hensyn i alle plan og byggesaker.
≠ Inngrep i områder som er tilnærmet fri for tyngre tekniske inngrep skal unngås.
≠ Områder med særlig verdifullt naturtype eller preg av urørthet skal bevares.
≠ Sikre at det biologiske mangfoldet i kommunen opprettholdes.
≠ Motorisert ferdsel skal begrenses i områder med arter av dyreliv på "rødlista".
≠ Sikre og ivareta kulturlandskapet i elvedalen.
≠ Sikre gode, trygge og utfordrende oppvekstvilkår for barn og unge.
≠ Synliggjøre barn og unges interesser i areal og plansaker.
≠ Ta vare på den kulturelle egenarten i bosettingsmønsteret, slik at folk får bo der de har røttene sine.
≠ Sikre utviklingsmulighetene til både sentrumsområdene og distriktene, og fremme synergieffektene mellom senter og distrikt.
≠ Tilrettelegge for et differensiert næringsliv.
≠ Ved utbyggingstiltak skal det sikres at befolkningen får tilgang til Tanaelva eller andre tradisjonelle og viktige natur- og utmarksområder.
≠ *Sikre oppdaterte kart og øvrige geodata gjennom Geovekstsamarbeidet (ny)*

ORGANISASJON OG HANDLINGSROM

Personell ressurser
Kommunen har i dag tre hele stillinger til planlegging og byggesaksbehandling. Personellressursen brukes i hovedsak til dagens A-tiltak. Anslagsvis går 27 månedsverk med til enkeltsaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Planarbeidet som skal gjøres kommende år/fire-år fastsettes i den kommunale planstrategien og rullering av denne.

Økonomi
De økonomiske ressursene kommer fra kommunens driftsbudsjett og fra ulike gebyrer for enkeltsaksbehandling ut i fra bestemmelsene som gjelder for selvkost. Gebyrinntektene utgjør ca 2/3 av kostnadene til kart/oppmåling og byggesaksbehandling dersom det ikke medregnes ikke gebyrbelagt informasjons og veiledningstjenester.

Tiltak for å nå målene

Utførte tiltak 2011-2012

≠ Geodataprosjektet avsluttet i 2011. Digitale kart og plandata er tilgjengelig på kommunens hjemmeside.
≠ Kommunal planstrategi for Tana kommune 2012-15 vedtatt i juni 2012
≠ Areal for etablering av kirkebygg ved Tana bru tildelt i formannskapet i juni 2012

A. Tiltak som MÅ gjennomføres de kommende fire år
Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressursbehov
1	Detaljregulering for E6 Tana bru	Statens vegvesen	Igangsatt	1 månedsverk
2	Detaljregulering for Deatnodearbmi industriområde (døgnhvileplass ved terminalen til Boreal transport)	Utv. avd.	Igangsatt	2 månedsverk
3	Kommunedelplan for sentrumsområdet Luftjok – Tana bru – Skiippagurra	Utv. avd.	Igangsatt.	6 månedsverk
4	Detaljregulering for industriområder nord for eksisterende bebyggelse ved Tana bru	Utv. avd.	Igangsatt	4 månedsverk
5	Detaljregulering for FV 98 Ifjordfjellet	Statens vegvesen	Igangsatt	1 månedsverk
6	Detaljregulering for havneområder i Tana kommune	Utv. Avd.	Igangsatt.	6 månedsverk
7	Detaljregulering for Hárrejávri/ Harrevann friluftsområde	Utv. avd	Igangsatt.	3 månedsverk
8	Detaljregulering for Tana bru sentrum: Reguleringsendringer	Utv. avd	Igangsatt.	4 månedsverk
9	Kommuneplanens arealdel m/ plan for massetakene i kommunen og for fritidsbebyggelse	Utv. avd.	Planprogram under utarbeiding.	9 månedsverk
10	Detaljregulering for friluftsområdene Gávesluokta/Gavesluft og Gálbenjárga/Kaldbaknes Guolbba/Gilbagargu i Sieddá/Seida	Utv. avd	Pågår	Kr 30.000. Oppkjøp av areal båtutsetting
11	Detaljregulering for gang/sykkelvei Seida-Skiippagurra	Utv. avd	Igangsettes i 2014/15	4 månedsverk

B. Tiltak som BØR gjøres de neste fire år.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi ikke er pålagt å gjennomføre, men som vi ønsker å gjennomføre for å oppfylle egne visjoner og målsettinger

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
1	Klausulering for Lišmavannområdet.	Utv. avd., Bygg og anleggsavd.	Avventer	
2	Rullere og utarbeide temakart som grunnlag for arealdelen: reindrift, beiteområder, biologisk mangfold, viktige områder i sjøen, skogplan, kulturminner og friluftskart med adkomstvei til elv, sjø og utmark.	Utv. Avd.	Pågående. Temaer er tilgjengelig via www.nordatlas.no	
3	Turstier i Tana	Utv. avd. Lag og foreninger	Igangsatt	
7	Oppgradering av friluftsområdet ved Kaldbakknes som oppfølging av reguleringspanen for området	Tana kommune, BA	--------- ” ----------	Ukjent
8	Iverksetting av et natur-og kulturprosjekt for Gavesluft med hovedformål skilting og tilrettelegging for friluftsliv og kulturminneopplevelser.	Tana kommune, fylkeskommunen	--------- ” ----------	Ukjent
9	Tilrettelegging av adkomst til stranda i Seida samt parkeringsplasser som oppfølging av	Utv. avd., Bygg og anleggsavd.	Igangsatt	

	reguleringen av området.			
Pri	**Beskrivelse av tiltak**	**Ansvar**	**Status**	**Ressurs-behov**
10	Reguleringsplan for Seidastryket	Utv. avd.	--------- ” ----------	
11	Informasjon og skilting av naturstier/badeplasser og andre naturfasiliteter.	Utv. avd.	--------- ” ----------	
12	Ny gravplass ved Tana bru	Tana kommune, fellesrådet	--------- ” ----------	
13	*Foreta ny kartlegging av radon i kommunen for å avdekke radonutsatt område og behov for tiltak.*	*Tana kommune,*	*Nytt tiltak*	

C. Endringer og tiltak som vi VIL vente med å gjennomføre.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi enten er pålagt eller som vi ønsker å gjennomføre, men som likevel vil vente med å gjennomføre fordi vi mener det finnes behov som er langt viktigere å dekke i fireårsperioden.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Ressursbehov
	Detaljregulering: Utbedring av farled til Leirpollen	Kystverket	
	Plan for friluftsliv/sikring og tilrettelegging av friluftsområder	Utv. Avd.	
	Parkeringsmuligheter ved utfartspunkter. Det omfatter parkeringsplasser utbedres ved eksisterende skuterløyper. Løypene utbedres ved kritiske punkt, for eksempel elver, bratte bakker.	Bygg og anlegg.	
	Forsknings- og utredningsprosjekt for å kartlegge tradisjonell bruk av utmarka og tidligere gammeplasser. Skal nyttes som grunnlag for fremtidig lokalisering av gammer i kommunen.	Utv. avd.	
	Utarbeide skogplan for kommunen.	Utv. avd.	
	Rasteplasser. Utvide parkeringsplassen ved rasteplassen i Polmak	Bygg og anlegg, vegvesenet	

Boligbygging

Tana kommune har som målsetting å opprettholde bosettingen i bygdene i kommunen. Samtidig vil en skape et sterkt og attraktivt sentrumsområde. Dette innebærer at kommunen i arealdelen legger ut områder til spredt boligbebyggelse i hele kommunen, mens utbyggingen i sentrumsområdet vil skje planmessig. I den grad det ikke går imot lovverk som for eksempel jordloven eller går på bekostning av andre interesser, skal folk få bygge der de vil. Landbruket skal sikres nødvendig og rasjonelt areal for videreutvikling.

Retningslinjer (strategier) for boligbygging
Kommunen skal ha en lempelig dispensasjonspraksis når det gjelder boligbygging i områder utenfor sentrumsområdet. Dette innebærer at kommunen, i enkeltsaker der ingen viktige allmenne interesser blir skadelidende og ingen av høringsinstansene har avgitt negativ uttalelse, som regel vil gi dispensasjon etter plan- og bygningslovens kapittel 19.

Områder i elvedalen som er viktige for primærnæringene, natur- eller kulturminnevernet skal ikke bygges ned. Det tillates ikke spredt boligbygging i området Veienden i Skiippagurra og Luftjok (Luovttejohka) på østsiden av Tanaelva og mellom Mohkeveaijohka i Vestre-Seida og Lismmajohka. Utbygging skal skje på basis av arealdel, regulerings- eller bebyggelsesplan. Byggeområder på bygdene må ikke sentreres til ”kunstige” bygdesentrum.

Tiltak for å nå målene

A. Tiltak som MÅ gjennomføres de kommende fire år
Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressursbehov
1	Reguleringsplan for boligområdet på elvesida av vegstasjonen i Skiippagurra.	Utv. avd.	Ikke igangsatt.	1 månedsverk.
2	Regulering av Sieiddájohguolbba Vest del. 2	Utv. avd.	Ikke igangsatt	1 uke

B. Tiltak som BØR gjøres de neste fire år.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi ikke er pålagt å gjennomføre, men som vi ønsker å gjennomføre for å oppfylle egne visjoner og målsettinger

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressursbehov
1	Detaljregulering: Boligområde nord for flerbrukssenteret og/eller boligområde i Seida/Søndre Luftjok	Utv. Avd.	Igangsettes i 2015	

Fritidsbebyggelse

Tana kommune vil ha en offensiv og bevisst holdning til fritidsbebyggelse. Tillatelse til fritidsbebyggelse i LNF-områder vil likevel kun skje i det omfang som fremgår av kommuneplanens arealdel og i henhold til tilhørende arealplanbestemmelser.

Retningslinjer (strategier) for fritidsbebyggelse
- ≠ Primærnæringene (jordbruk og reindrift) skal sikres nødvendig arealer for videreutvikling.
- ≠ Lokalbefolkningen/bygdelag skal gis medbestemmelsesrett når hyttefelt reguleres.
- ≠ I områdene som legges ut til fritidsbebyggelse skal det legges vekt på skjerming og terrengtilpassing.
- ≠ Bygging i strandsonen skal skje planmessig iht. areal-/reguleringsplan.
- ≠ Tana kommune vil åpne for en fornuftig fritidsbebyggelse i hele kommunen i samråd med bygdelagene.

Utførte tiltak 2011-2012

≠ Reguleringsplan Levajokmunningen hyttefelt er vedtatt (2011).

Tiltak for å nå målene

A. Tiltak som MÅ gjennomføres de kommende fire år
Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressursbehov
1	Tilrettelegge for flere områder for fritidsbebyggelse (hyttefelt). Behovet for flere området tas opp i forbindelse med rullering av kommuneplanens arealdel.	Utv. Avd./FeFo/private		

B. Tiltak som BØR gjøres de neste fire år.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi ikke er pålagt å gjennomføre, men som vi ønsker å gjennomføre for å oppfylle egne visjoner og målsettinger

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressursbehov
1	Vurdere etablering av renovasjonsordning for hytter og fritidseiendommer	Tana kommune, BA	Ikke startet	Uavklart

C. Endringer og tiltak som vi VIL vente med å gjennomføre
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi enten er pålagt eller som vi ønsker å gjennomføre, men som likevel vil vente med å gjennomføre fordi vi mener det finnes behov som er langt viktigere å dekke i fireårsperioden.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Ressursbehov

Primærnæringene og næringsarealer

Primærnæringene er viktig for Tana. Disse næringene skal sikres nødvendig arealer for videreutvikling. I konfliktforhold skal primærnæringsinteresser prioriteres foran andre interesser som fritid, bolig, hytte, annen næringsvirksomhet osv.

Retningslinjer:

≠ Landbruket skal sikres nødvendig og rasjonelt areal for videreutvikling.

≠ I enkelte områder, deriblant områder viktige for reindrifta, er det, med hjemmel i plan- og bygningsloven satt et forbud mot nybygging og vesentlige utvidelser av fritidsbygg, jfr. planbestemmelsene i kommuneplanens arealdel.

Tiltak for å nå målene

Utførte tiltak 2011-2012

A. Tiltak som MÅ gjennomføres de kommende fire år
Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressursbehov
1	Ha tilgjengelige og egnede regulerte forretnings- og industriarealer (se 9.3.1 Arealbruk)	Utv. avd.	Under utførelse	Se 9.3.1 Arealbruk
2	Reguleringsplaner for havner; Torhop, Smalfjord og Austertana	Utv. avd	Igangsatt	
3	Reguleringsplan for nytt industriområde nord for Flerbrukssenteret (mot Vestre Seida)	Utv. avd		

4.3.2 VANN OG AVLØP

Hovedplan for vann (2012-2017)
Hovedplan for vannforsyning ble vedtatt av kommunestyret 17.11.2011. Hovedplanen for vann tar for seg eksisterende anlegg og fremtidige anlegg. Utvidelse av eksisterende anlegg og bygging nye anlegg sees i sammenheng. Planen vedtas for en 12 til 15 års periode, med en rullerende handlingsdel. Hovedplan for avløp foreligger ikke som høringsdokument.

VANNFORSYNING

Hovedmål

A. Nok vann
B. Godt vann
C. Sikker vannforsyning
D. Effektiv vannforsyning
E. Gode kilder
F. Vann til andre som ikke er tilknyttet kommunal vannforsyning

Retningslinjer (strategier) for å oppnå målene

≠ Lekkasjeandelen på ledningsnett skal ikke overstige 30 %.
≠ Alle kommunale vannverk i Tana kommune skal levere vann som tilfredsstiller kravene i gjeldende drikkevannsforskrift
≠ Vannkilder og nedbørsfelt for vannkilder skal sikres mot uheldig påvirkning.
≠ Vannkvaliteten for vannverk, herunder også private, skal kontrolleres og dokumenteres ved gjennomføring av prøvetakingsprogram basert på krav i gjeldende drikkevannsforskrift.
≠ Alle vannverk som forsyner vann til mer enn 50 personer, 20 husstander eller hytter, til næringsmiddelvirksomhet eller institusjon/skole/barnehage skal ha godkjenning iht. Drikkevannforskriften.
≠ Kommunen vil på forespørsel gi teknisk rådgivning til private vannverk slik at de kan levere tilstrekkelig vann av god kvalitet og med leveringssikkerhet.

ORGANISASJON OG HANDLINGSROM

Personell ressurser
Anleggsavdelingen består av en arbeidsleder og åtte fagarbeidere, i tillegg kommer bedriftselektrikeren som deles mellom bygg og anlegg. Disse ressursene drifter kommunens vann- og avløpsanlegg i tilegg til veier og øvrige oppgaver som naturlig legges til avdelingen.

Øvrige aktører og ressurser

≠ Innleide rørleggere ved behov
≠ Innleide maskinentreprenører for større oppdrag og entrepriser

Økonomi
Kostnadene med vann og avløpstjenester skal følge prinsippene om selvkost. Det innebærer at gebyrinntektene ikke skal overstige kostnadene ved tjenestene sett i et perspektiv på tre til fem år. Gebyrinntektene utarbeides i henhold til egen kommunal forskrift og gebyrregulativ og vedtas hvert år av kommunestyret.

A. Tiltak som MÅ gjennomføres de kommende fire år
Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak. Dette er tiltak som er med i årsbudsjett og økonomiplanen og i hovedplan for vannforsyning.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
Tiltak i årsbudsjett og økonomiplan 2012-2015:				
1	ROS-analyse og beredskapsplan (kst 125/11)	Avd. leder BA	Oppstart i 2013	200.000,-
2	Iverksette tiltak som følge av ROS-analyse	BA		400.000,-
3	GiSLine VA. Ledningskartdatabasen (kst 125/2011)	BA	Oppstart i 2013	350.000,-
4	Alleknjarg vannverk tilkobles Lismmajavre vannver evt. ny hygienisk barriere, nødstrøm. (kst-92/2011 og 125/11)	BA	Under utførelse	2.500.000,-
5	Austertana vannverk . AT1-4 (kst 125/2011)	BA	Pågår	1.600.000,-
6	Lismmajavre vannverk. Utskiftning av ledningsnett (kst 125/2011)	BA	Oppstart 2013	2.000.000,-
7	Klausulering alle vannverk (A3) (kst 125/11)	BA	Ikke startet	600.000,-
				7.050.000,-
Vedtatte tiltak i handlingsplan for vannforsyning 2012-2015				
8	Østre-Seida. Lekkasjesøk og utbedringer av lekkasje (kst 93/2011).	BA	2012-2014	360.000,-
8	Torhop-øst: UV-anlegg, trykksil og fjernovervåking (kst 93/2011)	BA	2013	75.000,-
8	Nye utbyggingsområder (Lismmajavre, Skiippagurra) (kst 93/2011)			
8	Båteng: Utbedring lekkasjer (kst 93/2011)	BA	2013	200.000,-
8	Skiippagurra: Dagtank, UV-anlegg, nødstrøm (kst 93/2011)	BA	2013	1.000.000,-
8	Båteng: UV-anlegg og nødstrøm (kst 93/2011)	BA	2014	210.000,-
8	Polmak-øst: Utbedring/sanering ledninger (kst 93/2011)	BA	2015-2016	720.000,-
8	Vestre-Seida: Hygienisk barriere (kst 93/2011)	BA	2015	350.000,-
				3.515.000,-
				10.565.000,-

B. Tiltak som BØR gjøres de neste fire år
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi ikke er pålagt å gjennomføre, men som vi ønsker å gjennomføre for å oppfylle egne visjoner og målsettinger

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
	SUM			

C. Endringer og tiltak som vi VIL vente med å gjennomføre.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi enten er pålagt eller som vi ønsker å gjennomføre, men som likevel vil vente med å gjennomføre fordi vi mener det finnes behov som er langt viktigere å dekke i fireårsperioden.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Ressurs-behov
	Skiippagurra vannverk tilkobles Lismmajavre vannverk. Nytt ledningsnett. Trykkøkningsanlegg. Avhenger av resultat på vannprøver (kst 93/2011)	BA	3.200.000,-
	Lismmajavri: Inntaksarrangement (kst 93/2011)	BA	1.500.000,-
	Lismmajavri: Trykkøkningsanlegg (kst 93/2011)	BA	350.000,-
	Lismmajavri: Renseanlegg (kst 93/2011)	BA	6.000.000,-
	Polmak-Vest: Fjernovervåking (kst 93/2011)	BA	50.000,-
	Smalfjord: Anlegg for pH justering (kst 93/2011)	Bygg- og anlegg	40.000,-
	Torhop-vest: Etablering av UV-anlegg, trykksil og fjernovervåking (kst 93/2011)	Bygg- og anlegg	75.000,-
	Langnes. Renseanlegg og fjernovervåking (kst 93/2011)	Bygg- og anlegg	0
	SUM		11.215.000,-

AVLØP

Tana kommune sin utfordring i forhold til avløp fra spredt bebyggelse dreier seg i hovedsak om seg om å legge til rette for oppgradering og utbedring av avløpsanlegg for eksisterende spredte fritids- og boligbebyggelse

EUs vanndirektiv og forvaltningsplanen for vannregion Finnmark (2010-2015)

Vanndirektivet skal bidra til mer helhetlig og kunnskapsbasert forvaltning av alt vannmiljø, herunder ferskvann, grunnvann og kystnære områder. Målet er at alle vannforekomster skal ha en god kjemisk og økologisk status innen 2015. Målinger oppstrøms Tana bru har påvist mindre god miljøkvalitet etter 2002. Årsaken antas å være knyttet til avløp.

Hovedmål

Tanavassdraget skal bevares i utmerket stand for fremtiden ved at avløpssystemet tilfredsstiller interne og eksterne krav til funksjon og standard. Ulempene ved utslipp av avløpsvann skal reduseres rundt hele kommunens kyststripe, samt i de små vassdragene på land. Kommunen skal tilby god og sikker avløpshåndtering til alle som ønsker det, og som har mulighet til det ut i fra eksisterende eller planlagte ledningsnett uten å forringe kvaliteten i resipientene

Retningslinjer (strategier) for avløp

≠ I de områder uten kommunalt avløpsnett er det generelt behov for å få oppgradert oversikten over separate avløpsanlegg.
≠ Det bør utarbeides retningslinjer for saksbehandling av utslippssøknader fra mindre avløpsanlegg.
≠ Ny slamforskrift utarbeides.
≠ Utbedrings- og saneringstiltak skal vurderes der det er behov for å redusere mengden fremmedvann og for å øke kapasiteten.

Tiltak for å nå målene:

Utførte tiltak 2011-2012

≠ Ferdigstilt hovedplan for avløp (til politisk behandling pr. sept 2012).

A. Tiltak som MÅ gjennomføres de kommende fire år

Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov

Konkrete tiltak vil fremgå av Hovedplan for avløp.

4.3.3 TRAFIKKSIKKERHET

Trafikksikkerhetsplanen (1998-2007)

Trafikksikkerhetsplanen er et samarbeid mellom kommunen og Statens vegvesen. Den tar for seg alle trafikksikkerhetstiltak langs kommunale veger og riksveger. I planens målsetninger er det lagt fokus på litt utradisjonelle forhold innen trafikksikkerhetsarbeide i kommunen. Herunder opplæring innen barnehager og skoler samt forebyggende arbeider i regi av kommune, politi, Trygg Trafikk og foreldre. Planen skulle vært revideres i løpet av 2007, men det er ikke gjennomført. Tiltak knyttet til gang- og sykkelveier er likevel tatt med her. Resten av tiltakene i trafikksikkerhetsplanen er tatt ut pga. manglende revidering. Fylkeskommunen har etter utarbeidelse av planen overtatt ansvar for riksveiene i kommunen.

Tana kommune har en null visjon:

0 trafikkdrepte og 0 alvorlig trafikkskadde

Utgangspunktet for null visjonen er at trafikken skal være tilrettelagt slik at de feil som trafikantene gjør, og de ulykker som likevel alltid kommer til å inntreffe, ikke skal føre til alvorligere skader enn at de kan leges i løpet av uker. Nullvisjonen innebærer at Tana samfunnet ikke aksepterer drepte, eller alvorlig skadde i trafikken.

Hovedmål:

Overordnet mål er å redusere antall trafikkulykker i kommunen, samt å sikre at alle får et trygt og et godt nærmiljø og fremkommelighet for de som bor og ferdes langs vegene. For å nå dette målet må det arbeides målrettet på fartsreduserende tiltak i boligområder og ved skoler, bygging av gang- og sykkelveier/sykkelfelter, samt utbedring av trafikkfarlige punkter

Delmål a:

Øke samarbeidet med barneskolene i forbindelse med trafikksikkerhetsarbeid

Det bør koordineres faste kontakter med samtlige skoler, og gjennom pedagogiske tiltak koordinere støtte fra vegvesen og Trygg Trafikk i forhold til trafikksikkerhetsarbeide på skolene.

Delmål b:

Det bør oppleves som trygd å ferdes til fots eller på sykkel i boligfelt og tettbygde strøk

For å nå dette målet er det aktuelt med fartsreduksjon på veiene. Lavere hastighet gir økt trygghet og reduserer ulykkesrisiko. Kanskje noe ambisiøst mål å oppnå, så her må en stedvis fokusering til.

Retningslinjer (strategier) for å nå målene

≠ Ha det overordnede ansvaret for trafikksikkerhetsarbeidet i Kommunen.
≠ Arbeide for å forbedre den reelle sikkerheten for myke trafikkanter (gående og syklende) ved bedre fysisk tilrettelegging for disse grupper.
≠ Gjennom samarbeid med Trygg trafikk, Statens vegvesen, politi- og lensmannsetaten, skole og barnehager, lag- og foreninger å arbeide for forbedret trafikkopplæring og bevisstgjøring for barn og ungdom.
≠ Gjennom planlegging, sikre barn og ungdom og andre grupper et trygt nærmiljø der brukskonflikter søkes unngått.
≠ Påvirke plan for trafikksikkerhet for riksvegnettet ved Tana bru tettsted både på øst- og vestsiden av elva.
≠ Prioritere gang- og sykkelveger, busslommer og utbygging av veglys.
≠ Vurdere trafikksikkerhet i drift og vedlikehold av kommunale veger, spesielt på vinterstid og legge grunnlag for dette i HMS - arbeidet.

Tiltak for å nå målene

Utførte tiltak 2011-2012

≠ Fortau langs Maskevarreveien fra Ringveien og til Giellavealgu barnehage
≠ Veilys fra Ringveien og til Rådhusveien

A. Tiltak som MÅ gjennomføres de kommende fire år

Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak.

Pri	Gang og sykkelveier	Ansvar	Status	Ressurs-behov
1	Gang-/sykkelvei Luftjok – Tana bru – Skiippagurra etter følgende prioritert utbygging: a) FV 890 Seida skole – Innkjøring Bjørkelia (2 km) b) FV 890 Bjørkelia – Tana bru (2 km) c) E6 Tana bru – Stolpebakken (1,5 km) d) E6 Stolpebakken til 60 sone Skiippagurra (1 km) e) E6 60-sonen i Skiippagurra (1,5 km) (Fsk-sak 4/2011)	Statens Vegvesen/Finnmark fylkeskommune	Kommunen startet opp med nødv. forberedelse mht. grunn.	
2	Revidering av trafikksikkerhetsplan for Tana.	BA/Utv.avd.	Starter i 2014	

B. Tiltak som BØR gjøres de neste fire år.

Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi ikke er pålagt å gjennomføre, men som vi ønsker å gjennomføre for å oppfylle egne visjoner og målsettinger

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov

C. Endringer og tiltak som vi VIL vente med å gjennomføre.

Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi enten er pålagt eller som vi ønsker å gjennomføre, men som likevel vil vente med å gjennomføre fordi vi mener det finnes behov som er langt viktigere å dekke i fireårsperioden.

Pri nr.	Gang og sykkelveier	Ansvar	Status	Ressurs-behov
	Fv.98 / E 6 - Tana bru / gangfelt- fortau til brua 2- sidig, gang- og sykkelveg til vegkryss Grenvn.	Finnmark fylkeskommune Tana kommune		
	Fv.98 - Boftsa / Legges i tilknytning til skolen	Finnmark fylkeskommune		
	E 6 - fra nedre til øvre Sirma / lengde ca. 3.4 km	Statens Vegvesen		
	E 6 - Båteng fra nedre til øvre / lengde ca. 1.2 km	Statens Vegvesen		
	Fv. 895 - Alleknjarg / lengde ca. 1.4 km (alternativ fartsgrense)	Finnmark fylkeskommune		
	SUM			

4.3.4 JORDBRUKSVEIER

Plan for jordbruksveier i Tana (2009-2013)
Alle kommunale veier i distriktet går under betegnelsen jordbruksveier. Planen tar for seg standardhevning og vedlikehold i prioritert rekkefølge. I tillegg forteller planen hvilke vedlikeholdstiltak og vedlikeholdsfrekvens de ulike veiene skal ha i fremtiden. Tiltakene krever årlig bevilgning av kommunestyret. Hovedmålet er å heve standarden på de ulike jordbruksveistrekningene. Arbeidet som gjøres langs vei strekningen skal resultere i fast dekke.

Utførte tiltak 2011-2012

A. Tiltak som MÅ gjennomføres de kommende fire år
Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak.

Pri	Vegstrekning	Status / detaljplan	Planlagt Gjennomført	Kostnad
1	Masjokdalen (fsk 83/2011)			
2	Bibliotekveien (fsk 83/2011)			
3	Internatveien (fsk 83/2011)			
4	Seidaveien (utbedring av telehiv) (fsk 83/2011)			
5	Vei til Flerbrukssenteret (fsk 83/2011)			
6	Skilting av veier (fsk 83/2011)			
7	Oppgradering av veilys (fsk 83/2011)			
4	Anlegging av parkeringsplass ved Seida kirke			
5	Anlegging av parkeringsplass ved Birkestrand gravplass			
6	Utvidelse av parkeringsplass ved Polmak kirke			

B. Tiltak som BØR gjøres de neste fire år.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi ikke er pålagt å gjennomføre, men som vi ønsker å gjennomføre for å oppfylle egne visjoner og målsettinger

Pri	Vegstrekning	Status / detaljplan	Planlagt Gjennomført	Kostnad
	SUM			

C. Endringer og tiltak som vi VIL vente med å gjennomføre.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi enten er pålagt eller som vi ønsker å gjennomføre, men som likevel vil vente med å gjennomføre fordi vi mener det finnes behov som er langt viktigere å dekke i fireårsperioden.

Pri	Vegstrekning	Status / detaljplan	Planlagt Gjennomført	Kostnad
	SUM			

4.3.5 ANDRE KOMMUNIKASJONS- OG INFRASTRUKTURTILTAK

I Finnmark er samferdsel en av de viktigste grunnpilarene for bosetning, næringsutvikling og framtidig utvikling. Tana er et geografisk midtpunkt i Øst-Finnmark med relativt stor gjennomgangstrafikk. Deler av kommunen har også viktig næringsvirksomhet som krever spesiell oppmerksomhet (samferdselspolitiske høringsuttalelser fra kommunestyret kst 66/09 den 25.06.09 og 73/09 den 01.10.09)

≠ I Tana er det bygd ut bredband i stort sett hele kommunen. Kapasiteten er noe varierende, som følge av leverandørens kapasitet i transportnettet. I områdene mellom Sirma og kommunegrensen mot Karasjok er det ikke dekning.
≠ Mobildekning: I Tana er det meget god mobildekning, men det finnes noen marginale områder i vestsektoren der det kan være problemer med dekning fra alle leverandører i markedet.

A. Tiltak som MÅ gjennomføres de kommende fire år
Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
1	Ny kommunal infrastruktur skal ha "universell utforming"	Tana kommune	Pågående	
2	Utbedring av FV 98 Ifjord (kst-sak 73-2009)	Finnmark fylkeskommune	Pågående	Ingen. FFKs ansvar.
3	Fylkesveg 281 Rustefjelbma – Langnes. Utbedring (kst-sak 73-2009)	Finnmark fylkeskommune		
4	Ny bru over Julaelva i Austertana. Opprusting av veien til kvartsittbruddet i Austertana. Vurdering av alternativ trase Guolban over Julelva (kst-sak 66/73-2009)	Finnmark fylkeskommune,		
5	Gatelys langs FV890 i Austertana fra 60 sonen ved innkjøring til bygda og til Leirpollen bru. Gatelys i øvre del av bygda i trå med tidligere avtaler med Statens vegvesen (kst-sak 66/2009)	Finnmark fylkeskommune		

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
5	Ny bru over Básávzi (FV 890) (kst-sak 66/73-2009)	Finnmark fylkeskommune		
6	FV 890 Erstatte dagens Hanabru med bredere bru (kst-sak 73-2009)	Finnmark fylkeskommune		
7	Gatelys til gang- sykkelvei Søndre-Luftjok til Seida (kst-sak 73-2009)	Finnmark fylkeskommune		
8	Tilfredsstillende lys til alle busslommer langs fylkesveistrekningene (kst-sak 73-2009)	Finnmark fylkeskommune		
9	Utredning av ambulanseflystripe/småflyplass på Masjokmoen (kst-sak 73-2009)	Finnmark fylkeskommune		
10	E75 fra Samelandsbrua til Tana bru må oppgraderes til å kunne ta vogntog opptil 25,25 meter.	Satens vegvesen		
11	Daglig bussforbindelse som korresponderer med avgang/ankomst ved Kirkenes lufthavn.	Finnmark fylkeskommune		

B. Tiltak som BØR gjøres de neste fire år.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi ikke er pålagt å gjennomføre, men som vi ønsker å gjennomføre for å oppfylle egne visjoner og målsettinger

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
1	Plan for universell utforming	Tana kommune, BA/utv. Avd.	Igangsettes i 2015	
2	Stedsutviklingsplaner for Skiippagurra og Tana bru	Utv. avd.	Ikke startet.	
3	Utvikling av en ”skiltprofil” å forbedre skiltingen i kommunen, herunder langs gjennomfartsårene i kommunen.	Tana kommune, utv. avd.		
4	Ny stamflyplass. Konsekvensutredning.	Avinor		

C. Endringer og tiltak som vi VIL vente med å gjennomføre.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi enten er pålagt eller som vi ønsker å gjennomføre, men som likevel vil vente med å gjennomføre fordi vi mener det finnes behov som er langt viktigere å dekke i fireårsperioden.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Ressursbehov
	Samtlige kommunale bygg skal ha ”universell utforming”	Tana kommune	
	Realisere sentrumsplanene fullt ut	Bygg og anlegg	
	Bru over Tanaelva ved Hillagurra – Nuorgam.	Statens vegvesen	
	Flytte kraftlinja i Alleknjarg.	Varanger Kraft	
	Rasteplass i Austertana.	Finnmark fylkeskommune	
	Bru over Tanaelva i Nedre-Tana. o Kystveien inkl. forbindelse Hamningberg – Syltefjord. o Veien til ”Ishavet”.	FFK/Statens vegvesen.	
	Utvide veikrysset i Skiippagurra. Legge Skiippagurrabekken i rør for å lage rundkjøring	Finnmark fylkeskommune	

4.3.6 Årsbudsjett/økonomiplan

Driftsbudsjettet

	Tiltaksområde	Priori-tering	2013	2014	2015	2016	SUM
4.3.1	Generell arealbruk	Må					
		Bør					
		Kan vente					
	Boligbygging	Må					
		Bør					
		Kan vente					
	Fritidsbebyggelse/-utleiehytter	Må					
		Bør					
		Kan vente					
	Primærnæringene og næringsareal	Må					
		Bør					
		Kan vente					
	Sum infrastruktur	Må					
		Bør					
		Kan vente					

Investeringsbudsjettet

	Tiltaksområde	Priori-tering	2013	2014	2015	2016	SUM
4.3.2	Vann og avløp	Må					
		Bør					
		Kan vente					
4.3.3	Trafikk sikkerhet	Må					
		Bør					
		Kan vente					
4.3.4	Jordbruksveier	Må					
		Bør					
		Kan vente					
	Sum infrastruktur	Må					
		Bør					
		Kan vente					

Synliggjorte økonomisk ressursbehov er knyttet til investeringer. Investeringene vil også medføre konsekvenser for drift gjennom vedlikeholdskostnader og finansielt dersom lån blir tatt opp.

Driftskostnader knyttet til vann og avløp er ikke med. Disse vil bli finansiert gjennom de kommunale gebyrene etter selvkostprinsippet.

Konsekvenser av "universell utforming" er enda usikkert. Regelverk er ikke på plass, men prinsippet om universell utforming vil ventelig få konsekvenser for drift og investeringer.

4.4 STYRKE BYGDENE

Kommunen har en spredt bosetting med hele 80 % av befolkningen boende i ca. 17 større eller mindre bygdesamfunn. Den spredte bosettingen i kommunen gjenspeiler mangfoldet i nyttiggjøringen av naturressursene. Tradisjoner og kultur knyttet til reindrift, fjordfiske, jordbruk og laksefiske i elva kombinert med høsting av fisk, vilt og bær har tidligere vært avgjørende for valg av bosted i kommunen. Tana kommune har som målsetting å opprettholde bosettingen i bygdene i kommunen.

Befolkningen i Tana sin kultur og levesett er historisk nært knyttet til tilstedeværelse i naturen og bruk av naturressursene. Også levesettet og kulturen til den øvrige befolkningen i Finnmark har helt fra den tidligste bosettingshistorie vært basert på naturressursene, samspill med naturen og høsting av den. De naturressursene som Tana kommune besitter er meget viktig og som må benyttes til å skape nye og varige arbeidsplasser som kan bidra til å opprettholde og øke folketallet i kommunen.

Forholdene må legges til rette slik at en forhindrer overbeskatning av naturgodene og får en miljøvennlig ressursutnyttelse. Utfordringen fremover blir å finne en balanse mellom utviklingen og ivaretakelse av det totale miljøet.

~~"Det må legges til rette for økt verdiskaping innen de tradisjonelle utmarksnæringene samtidig som mulighet for høsting av naturen til egen husholdning opprettholdes. Det må settes i gang et utviklingsarbeid i forhold til produksjonsformer, produktutvikling, markedsføring, infrastruktur, m.m. Det er behov for kompetanseutvikling samtidig som den tradisjonelle kunnskapen om ferdsel og høsting i utmarka beholdes og videreutvikles"~~ foreslås tatt ut og erstattes av nytt avsnitt "utmark":

Utmark (utmarksplan 2012-2016)

Tana har store, fornybare, utmarksressurser over hele kommunen. Disse utgjør selve grunnlaget for den spredte bosettingen med næringer, høstingstradisjon, språk og samfunnsliv. Tana kommune mener at ivaretakelse og utvikling av høstingstradisjonene vil ha stor betydning for innbyggernes bolyst og økonomi også i fremtiden. Tana kommune vil derfor gi tradisjonell høstingskultur, herunder den samiske kulturen og utmarksnæringene høyere prioritet. Tana kommune vil også at kommunens innbyggere skal kunne drive med tradisjonsbasert utmarkshøsting for å utnytte de fornybare utmarksressursene både for salg, videreforedling og til egen naturalhusholdning.

Fjordfiske

Tanafjorden har vært kjent som en ressursrik fjord. Invasjon av sel på 80 tallet skapte problemer for fiskeriene. Fjordfiske gjerne i kombinasjon med andre næringer (jordbruk) er en viktig del av den lokale kulturen. Med fjordfiske menes også tradisjonell sjølaksefiske. Høsting av ressursene har potensial til å gi næringsinntekter på heltid eller deltid. Det er nødvendig å tilrettelegge særskilt for opprettholdelse av denne næringen gjennom å sikre ressursgrunnlag og rettigheter til å drive fjordfiske. Høsting og oppdrett av andre marine ressurser som f.eks. steinbit, kveite, røye, tang og tare, skjell og kråkeboller er blitt viet forholdsvis liten oppmerksomhet.

Tana kommune har hatt en satsing på fjordfiske i lengre tid både i egen regi og gjennom prosjekter. De senere års kvotetildelinger og tilgang på fisk har gitt fjordfiske langt bedre vilkår enn tidligere. Utviklingen innen antall fiskere og fiskefartøy har vært mer positiv enn for de aller fleste kommuner i Finnmark. Fiskermantallet teller pr mai 2011 55 fiskere, hvorav 41 er registrert på blad B (heltidsfiske). 19 fiskere registrert de siste to årene hvorav seks inneværende år.

Investeringslysten i fiskerinæringen er større enn noen gang og antall fiskefartøy økt de siste tre-fire årene, særlig de siste tre årene. Fiskeflåten teller 41 fartøy hvorav om lag 2/3 er under 10 meter. De siste to årene er det registrert 20 fiskefartøy, hvorav 10 i 2012.

Situasjonen endrer seg brått innenfor denne næringen. Brann satte en stopper for fiskemottaket i Torhop. Mottaket er ikke bygd opp igjen. Den fungerte også som serviceanlegg. Mangel på serviceanlegg har vært prekær. Anlegget i Sjursjok har blitt brukt til mottak av fisk. Det planlegges nå et serviceanlegg i Torhop.

Reindrift

Reindriftsnæringen i kommunen utgjør Polmak reinsogn og er organisert i to distrikter (7/8 og 9). Det er 18 familier som lever av reindrift i kommunen. Sysselsettingsmessig utgjør det omtrent 25 årsverk direkte uten ringvirkningene. Reindriftsnæringen skaper ringvirkninger til andre så som slakteri, utstyrsforhandlere med mer.

Reindriften er en av de viktigste bærere av samisk kultur og identitet. Næringen har endret seg på mange områder de siste 50 år bla. når det gjelder skolegang, boligforhold, driftsforhold og teknologisk utvikling. Samtidig har presset på beitearealer økt. Utviklingen har også gjort at reindriften står overfor store utfordringer i årene som kommer. En bedre beskyttelse av beiteområdene til reindriften mot inngrep og skadelige forstyrrelser er en sentral utfordring. Likeledes er det viktig å få til en reduksjon i ulike årsaker til tap av reinsdyr på beite. For fremtidens reindrift er kartlegging av driftsmessige konsekvenser av en klimaendring viktig. Internt i næringen er det behov for å redusere konfliktnivået og bedre samhold og samarbeid. I forhold til det øvrige samfunn er det en utfordring å bedre forståelsen for reindriftens kulturelle særpreg og behov. Det å finne drifts- og produksjonstilpasninger for best mulig i næringen gjennom økt verdiskaping i alle ledd i næringen, vil fortsatt være en generell utfordring.

Det ligger potensial i videreforedling av primærproduktene fra reindriften. I så måte bør det fortsatt være en utfordring å nytte biproduktene fra reinkjøttproduksjonen med utgangspunkt i samiske tradisjoner og kunnskaper. Det bør også være en utfordring å tilrettelegge for næringskombinasjoner med den tradisjonelle reindriften.

Landbruk

Se kap. 9.1

”SWOT/SOFT”-ANALYSE

Sterke sider	Svake sider	Muligheter	Trusler
≠ Varierte naturressurser (landbruk, fiske, reindrift, bergverksdrift). ≠ Natur og friluftsliv. Høster av naturen både i næring og på fritiden. ≠ Store utmarksmuligheter. ≠ Råstofftilgang. Stor råvareproduksjon. ≠ Sterkt landbruk med gode service bedrifter. ≠ Muligheter for jordbruket.	≠ Løfter ikke i lag – drar i alle ”bygderetninger” ≠ Manglende infrastruktur: tomter, veier, bussforbindelser etc. ≠ Nedgang i primærnæringene. ≠ For lite satsing på bygdene. ≠ Sentralisering av bygdene.	≠ Videreforedling av naturressursene. Mat: laks, reinkjøtt osv. ≠ Natur til næring! ≠ Boligtomter i distriktene. ≠ Legge til rette for næringsutvikling. ≠ Mer midler til utbedring og utvikling i landbruket. ≠ Produksjon, videreforedling av lokale råvarer. ≠ Kultur og opplevelsesturisme som nye satsingsområder (naturbasert reiseliv) ≠ Småskala produksjon: Sjømatprodukter, vilt, bær, jordbruk, husflid.	≠ Redusert lokal demokrati – naturressurser. ≠ Naturen blir på billig salg! ≠ Stor uforutsigbarhet i primærnæringene pga. regelverk/lov. Globalisering. ≠ Nedleggelse i landbruket og andre primærnæringer. ≠ Avfolkingen av kommunen. Innbyggerne stopper ikke i Tana bru når de reiser fra bygdene. ≠ Ny motorferdsellov kan skape usikkerhet

HOVEDMÅL

Bygdene skal ha et godt og forutsigbart offentlig og privat tjenestetilbud for sine innbyggere, og innbyggerne skal i større grad få bestemme over sin hverdag. Yngre voksne og barnefamilier skal ha tilgang på gode og trygge oppvekstmiljøer med tilgang på boligtomter og arbeidsplasser rundt i kommunen.

Retningslinjer (strategier) for å nå målet (se også 9.3.1 "Arealbruk):

Boligbygging
Kommunen skal ha en lempelig dispensasjonspraksis når det gjelder boligbygging i LNF områder utenfor sentrumsområdet. Dette innebærer at kommunen, i enkeltsaker der ingen viktige allmenne interesser blir skadelidende og ingen av høringsinstansene har avgitt negativ uttalelse, som regel vil gi dispensasjon etter plan- og bygningslovens § kapittel 19. Områder i elvedalen som er viktige for primærnæringene, natur- eller kulturminnevernet skal imidlertid ikke bygges ned. Boligområder må ikke legges til "kunstige" sentrum i bygdene.

Fritidsbebyggelse
Tana kommune vil ha en offensiv og bevisst holdning til fritidsbebyggelse. Tillatelse til fritidsbebyggelse i LNF-områder vil likevel kun skje i det omfang som fremgår av kommuneplanens arealdel og i henhold til arealplanbestemmelsene.

≠ Primærnæringene (jordbruk og reindrift) skal sikres nødvendig arealer for videreutvikling
≠ Lokalbefolkningen/bygdelag skal gis medbestemmelsesrett når hyttefelt reguleres.
≠ I områdene som legges ut til fritidsbebyggelse skal det legges vekt på skjerming og terrengtilpassing.
≠ Bygging i strandsonen skal skje planmessig iht. areal-/reguleringsplan.
≠ Tana kommune vil åpne for en fornuftig fritidsbebyggelse i hele kommunen i samråd med bygdelagene.

Utleiehytter
Tana kommune ønsker å legge til rette for at utleie av hytter skal bli en inntektskilde for lokalsamfunnet, og vil derfor ha en liberal dispensasjonspraksis når det gjelder søknader om utleiehytter. Samtidig vil kommunen i deler av kommunen føre en restriktiv hyttepolitikk for å bidra til å styrke etterspørselen etter slike utleiehytter.

Bygdelagshytter
Bygdelagshytter vurderes positivt. Kommunen har som utgangspunkt at bygdelagshytter skal plasseres i nærområdene til bygda, helst ikke over 5 km i luftlinje, for at også barn skal kunne gå dit på ski. I områder som er viktige for reindriftsnæringen, og det derfor er vanskelig å finne plass for en bygdelagshytte, foreslår kommunen at hyttene legges maksimalt 300 meter fra eksisterende ski- eller scooterløype. Tillatelse til bygdelagshytter skal behandles etter arealplanbestemmelsene.

Gamme og bygg i utmark
Gammebygging for lokalbefolkningen tillates i tråd med tradisjonell bruk av gammer. Det er imidlertid viktig å understreke at det er kun som ledd i den tradisjonelle utmarksbruken at kommunen mener gammebygging har en plass. Tana kommune har store naturområder uten større inngrep, og det er viktig å ta vare på den egenarten og den ressursen dette representerer.

Kommunalt tjenestetilbud
≠ Opprettholde skolene i bygdene.
≠ Opprettholde alders- og sykehjemmene i Polmak og Austertana.
≠ Kommunal service i informasjon, søknader, brosjyre, publikums-PC i utvalgte bygder.

Strategier/retningslinjer (fjordfiske):

≠ Sikre ressursgrunnlaget for fiskerne og arbeide for mer lokal forvaltning av ressursene i Tanafjorden.
≠ Sikre driftsrettigheter for utøvere av fjordfiske, bidra til fornying av flåte og at ungdom finner det mere attraktivt å delta i fiske.
≠ Forbedre servicefunksjoner, herunder sikre mottaksanlegg i fiskernes nærområde.
≠ Tilrettelegge for høsting/foring av utradisjonelle marine ressurser som supplement til tradisjonell fjordfiske.

Strategier/retningslinjer (reindrift):

≠ Arbeide for å sikre arealer i kommunen som grunnlag for fortsatt reindrift.
≠ Utvikle rutiner for gjensidig informasjon mellom kommunen og reindriftsnæringen.
≠ Bistå næringen for å få etablert nødvendige anlegg.
≠ Arbeide for redusert motorferdsel i beiteområdene og andre tiltak som kan hindre skadelige forstyrrelser for næringen.
≠ Rådgivning og veiledning for å utnytte kombinasjonsnæringsmulighetene mellom reindrift og annen næringsvirksomhet.

Forvaltning av utmark og naturressurser

≠ Massetak i nærområdet skal gjøres tilgjengelig for lokalbefolkningen.
≠ Bygdelag skal få medbestemmelsesrett i bruk og forvaltning av utmarksressurser i sine nærområder.

Strategier/retningslinjer (utmark, jfr. Utmarksplanen 2012-2016)

≠ *Arbeide for at omsetningskrav for utmarksnæring settes lavere eller likt som for landbruk som næring.*
≠ *Arbeide for regelendringer som bidrar til bedre vilkår for ivaretakelse av tradisjonell høstingskultur og at hindringene for utførelse av disse fjernes.*
≠ *Medvirke til at tradisjonelle bruksområder sikres som et gode for innbyggerne.*
≠ *Stimulere ungdom til å få ungdom med i utmarkshøsting og friluftsliv.*
≠ *Arbeide for økt verdiskaping og lønnsomhet i utmarksområdene.*
≠ *Arbeide for forsøksordning med etablering av en lokal forvaltningsmodell*

Tiltak for å nå målene:

Gjennomførte tiltak 2011-2012

≠ Ledige tomter i kommunen er markedsført og synliggjort. Ledige tomter finnes på kommunens hjemmesider www.tana.kommune.no.
≠ Kommunen har opprettet et eget havneutvalg for utvikling og drifta av havner i kommunen. Det er arbeidet med flytebrygger i Torhop, Sjursjok og i Austertana samt sikre kaia i Torhop til næringsformål. Det er bevilget til sammen kr 500.000 øremerket til kjøp av fiskefartøy i 2010 og kr 300.000 i 2011. Ordningen har vært en suksess. De siste to år er det gitt støtte til 11 fiskefartøy.
≠ Forvaltning av fiskeressursene er utenfor kommunens myndighetsområde, men politisk har kommunen i en rekke høringsuttalelser uttalt at ressursene i fjorden må forvaltes på lokalbefolkningens premisser.
≠ Kommunens næringsfondsstyret har bevilget kr 200.000 årlige i tre år til et utviklingsprosjekt for reindriften. Prosjektet ble igangsatt i 2011.
≠ Utsatt bølgedempere i Sjursjok, Torhop og Smalfjord i 2011.
≠ Etablert flytebrygge i Torhop 2011.

Kommunestyret har avsatt ca. kr 240.000,- på fond til bygdesekretærer i Austertana, Sirma og Rustefjelbmaområdet. Tiltaket er forutsatt 50 % eksternt finansiert, og denne eksterne finansieringen mangler. De avsatte midlene kan disponeres til andre formål.

A. Tiltak som MÅ gjennomføres de kommende fire år
Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressursbehov
1	Utviklingsprosjekt for reindriften. Fokus på arealbehov, synliggjøring av verdiskaping, rovdyr, kvinnens plass i næringen med mer.	Reinbeitedistrikt ene	Igangsatt.	Kr. 200.000 årlig i tre år. Bevilget fra kommunalt næringsfond.
2	Styrke det frivillige arbeidet i lag og foreninger.	Tana kommune, lag og foreninger	Støtteordninger til lag og foreninger. Videreført.	
4	Serviceanlegg i Torhop for fiskere (jfr. Kst-sak 40/2011 og kst 125/2011)	Tana kommune	Prosjektering ferdig. Finansiering mangler	Ca 6,3 millioner i investeringer.
5	Kartlegge utmarksutøvere og omfanget av utmarkshøsting og nettverksbygging (tiltak 5 og 9 i utmarksplanen)	Tana kommune	Igangsatt	340.000 hvorav kr 65.000,- i egenandel.
6	Evaluering av kommunens primærnærings- og næringsfond (tiltak 10 i utmarksplanen)	Tana kommune		50.000,-
7	Utvikling i utmarksnæring med fokus på videreforedling og kompetanseheving (tiltak 4 i utmarksplanen)	Tana kommune		Kr 150.000,- hvorav kr 45.000,- i egenandel.
8	Utviklingsplan for fisketurisme og næringsfiske som kombinasjonsnæring	Tana kommune		Kr 200.000, hvorav 50.000,- i egenandel.
9	Vurdere behovet for samisk kompetansesenter for utmarkshøsting i Tana	Tana kommune		Kr 50.000,-
10	Gjennomgang av retningslinjer for gammebygging i Tana, evaluering av 5 km sonen og forbedring av ferdselsårer i utmark	Tana kommune		100.000,- hvorav kr 50.000 i egenandel
11	Samisk kompetansesenter for utmarkshøsting lokalisert i Tana	Tana kommune		Kr 400.000 hvorav kr 100.000 i egenandel
12	Prosjekt verdiskaping av lokal mat med grunnlag i høsting av utmarksprodukter	Tana kommune		Kr 945.000,- hvorav kr 55.000 i egenandel
13	Forsøk med ny forvaltningsmodell av utmark	Tana kommune		Kr 500.000 hvorav kr 55.000 i egenandel
14	Utrede sentral for formidling av transport, utstyr, guiding med mer.	Tana kommune		Kr. 150.000,- hvorav kr 25.000 i egenandel
				Kr. 490.000 i egenandeler

B. Tiltak som BØR gjøres de neste fire år.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi ikke er pålagt å gjennomføre, men som vi ønsker å gjennomføre for å oppfylle egne visjoner og målsettinger

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressursbehov
1	Flytebryggeanlegg. Austertana 2012-2014	Tana kommune		Ca. 1,9 mill. i investeringer.
2	Bidra til å etablere eller styrke "møteplasser" i bygdene.	Bygdelag, Tana kommune		
3	Bygdene lager egne hjemmesider på Internett og som linkes til kommunens hjemmeside.	Bygdelag, Tana kommune		

C. Endringer og tiltak som vi VIL vente med å gjennomføre.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi enten er pålagt eller som vi ønsker å gjennomføre, men som likevel vil vente med å gjennomføre fordi vi mener det finnes behov som er langt viktigere å dekke i fireårsperioden.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Ressursbehov
	Bygdeforskjønning/-opprusting. Landskapspleie.	Bygdelag, Tana kommune	
	Bygdesekretær. Felles sekretær eller administrasjon for bygdelagene/koordinator for lag og foreninger (oku 18-2010).	Tana kommune	500.000 årlig hvorav kr 250.000 årlig i egenandel. Kr. 240.000 er avsatt til ubundet driftsfond.
	Tilrettelegge for samarbeid mellom bygdelagene.	Tana kommune, bygdelagene	
	Frivillighetsforum/råd.		

Følgende tas ut av handlingsplanen

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressursbehov
5	Satsing på bygdeturisme.	Tana kommune, næringshagen, reiselivsaktører, bygdelag	Pågår.	

Innsatsområdet "næringsutvikling" dekker tiltaket.

4.4.1 Årsbudsjett/økonomiplan

Tiltaksområde		Priori-tering	2013	2014	2015	2016	SUM
4.4	Styrke bygdene	Må	260.000	205.000	25.000		490.000
		Bør					
		Kan vente					

4.5 ELVA, LAKSEN OG FJORDEN

Innsatsområdet omfatter naturressursene elva og fjorden og de ressursene som utledes av dem. Det gjelder fremfor alt laksen og andre fiskearter men det gjelder også opplevelsene knyttet til naturressursene. Innsatsområdet må også ses i forhold til kommunens arealpolitikk og styrking av bygdene.

Tanaelva, laksen, fjorden og fjellet er identitetssymboler for Tana. Utnyttelsen av ressursene i elva, fjorden og fjellet bidrar til matauk og inntekt gjennom salg av råvarene som høstes. Tanaelva skal forvaltes lokalt på lokalbefolkningens premisser, men gjøres tilgjengelig for alle. Fjorden og elva er viktig for den atlantiske villaksen.

Tana har rike naturressurser knyttet til elva, fjellet og fjorden som gjør kommunen svært godt egnet i forhold til å utvikle et variert næringsliv. Tanaelva er en av verdens beste lakseelver. Her er muligheter for både sjø- og innlandsfiske. I skogen og fjellet er det store bestander av elg og rype som kan høstes. Tanaelva er varig verna mot vasskraftutbygging og Tanafjorden er erklært som nasjonal laksefjord der det bl.a. ikke tillates oppdrett av anadrome fiskearter. Kommunen ønsker en langsiktig forvaltning av sjøarealene og ressursene der.

Tradisjonelt har det vært få konflikter knyttet til sjøområdene, og fiske, ferdsel og friluftsliv har levd side om side. Oppdrettsnæringen er en ny aktør i dette bildet, og den har potensial til å skape konflikter når det gjelder bruk av sjøarealer og i forhold til bevaring av Tanaelva i naturlig tilstand og i forhold til Tanafjorden som nasjonal laksefjord. Gjennom planlegging kan konflikter reduseres og forebygges og gi en god sameksistens også med den nye næringen.

Flerbruksplan for Tanavassdraget 2007-2016 (kommunedelplan)

Planen skal bidra til å samordne forvaltingen av vassdraget. Hovedmål, delmål, retningslinjer og tiltakene i flerbruksplanen er innarbeidet i denne handlingsplanen.

EUs vanndirektiv og forvaltningsplanen for vannregion Finnmark 2010-2015

Finnmark fylkeskommune er planmyndighet for forvaltningsplanen, men de ulike sektorene (inkl. Tana kommune) har oppgaver og tiltak definert i planens tiltaksprogram. Formålet med forvaltningsplanen er et godt vannmiljø, herunder en god økologisk og kjemisk tilstand i vann og vassdrag. Der målet er nådd, skal miljøtilstanden ikke forringes.

Tiltak som kommunen har ansvar for er innarbeidet i dette programområdet. Øvrige tiltak som andre vil ha ansvar for, vil fremgå av forvaltningsplanen som fylkeskommunen har ansvar for å rullere.

"SWOT/SOFT"-ANALYSE

Sterke sider	Svake sider	Muligheter	Trusler
≠ Fine fjorder og vakker elv ≠ Generelt god tilgang for allmennheten. ≠ Få hindringer på grunn av privatisering. ≠ Inntektsgrunnlag for befolkningen	≠ Tidvis lite fisk i sjøen ≠ Svingninger i bestanden av laks i elva ≠ Komplisert regelverk for fiske i elva ≠ Lite tilrettelegging for turistfiske i elva ≠ Lite tilbud til turister langs fjorden.	≠ Potensial for næringsutvikling ≠ Potensial for turisme ≠ Grunnlag for økt trivsel	≠ Forurensing ≠ Fiskesykdommer ≠ Nedbygging av elvenære områder og strandsoner.

HOVEDMÅLSETTING

Utnyttelsen av ressursene i elva og Tanafjorden skal bidra til arbeidsplasser, men forvaltes på naturens og lokalbefolkningens premisser.

Tanavassdraget skal bevares i naturlig tilstand, og vassdragets naturressurser utnyttes på en måte som er bærekraftig og som fremmer det lokale næringslivet og den samiske kulturen.

1. Bevare naturverdiene i og langs vassdraget i dagens tilstand, som grunnlag for bosetting og sysselsetting i dag og i framtida.
2. Bevare fiskebestandene i Tanavassdraget på dagens nivå, og forvalte fiskeressursene i et langsiktig og bærekraftig perspektiv, til beste for lokalsamfunnene på begge sider av riksgrensa.
   Øke kunnskapene om fiskebestandene i Tanavassdraget og bevare disse ressursene på dagens nivå.
3. Sikre de viktigste frilufts- og naturområdene langs vassdraget for allmennhetens bruk i framtida, og bevare disse områdenes frilufts- og naturvernkvaliteter gjennom en langsiktig arealplanlegging, fysisk tilrettelegging og holdningsskapende arbeid.
4. Bevare vannkvaliteten i Tanavassdraget i en god tilstand, og redusere effekter av diffuse forurensningsbelastninger.
5. Sikre at allmennheten på en enkel måte skal kunne få tilgang til informasjon om Tanavassdragets tilstand og naturverdier.
6. Ivareta lokale tradisjoner og kunnskap knyttet til bruk av vassdraget.
7. Sikre god kvalitet på drikkevannet og bedre utnyttelse av grunnvannsressursene, samt bedre sikkerheten for vanndistribusjonen.
8. Fiskebestander skal i størst mulig grad kunne foreta sine naturlige nærings- og gytevandringer uten hinder av kryssende inngrep i vannforekomster.
9. Vannforekomstenes økologiske tilstand skal i minst mulig grad forringes som følge av avrenning fra jordbruk, vann- og avløp, og fra bebygde områder.
10. Avrenning fra kjente nedlagte deponier og industri skal kartlegges og overvåkes.

Retningslinjer (strategier) for å nå målet:

≠ Tanaelva skal forvaltes lokalt på lokalbefolkningens premisser, men gjøres tilgjengelig for alle.

≠ Erosjonsprosessene langs vassdraget skal overvåkes ved 10 års mellomrom. Menneskeskapt erosjon skal forebygges. Eksisterende erosjon- og flomsikringsanlegg skal tilpasses naturmiljøet omkring, og det skal tas hensyn til vassdragets naturverdi ved eventuell bygging av nye anlegg.

≠ Bevare landskapet og de ubebygde områdene langs vassdraget for framtida, og områder med særskilte naturverdier, som grunnlag for lokal og samisk kultur, næringsgrunnlag og samfunnsliv.

≠ Legge til rette for en aktiv, lokal fiskeforvaltning, og økt samarbeid og samhandling mellom lokale og regionale myndigheter, lokale rettighetshavere og –organisasjoner.

≠ Forsøpling og slitasje i viktige friluftsområder skal unngås gjennom en aktiv bruk av lovverket, fysisk tilrettelegging og holdningsskapende arbeid.

≠ De viktigste friluftsområdene langs vassdraget skal sikres for allmennhetens bruk i framtida gjennom en aktiv bruk av gjeldende lovgivning og tilskuddsmidler.

≠ Sikre at miljøgifter fra avfallsdeponier ikke når sigevann/sigevannssedimentet og til vannreservoarene.

≠ Før etablering av virksomheter/deponier, skal det være gjennomført en egen miljøkonsekvensanalyse som ivaretar det økologiske aspektet for både vannlevende organismer og landlevende dyr. Miljøgifters nedbrytningstid og økte fare for sig til grunnvannreservoarene over tid skal være en del av sikringsvurderingen for deponianlegg.

≠ Bevare verneverdige kulturlandskapsområder for framtidige generasjoner.

≠ Registrere kulturminner og stedsnavn i tilknytning til vassdraget.

Tiltak for å nå målene

Utførte tiltak 2011-2012

≠ Tana vannområde er etablert fra 2011 for å følge opp kommunens ansvar etter vannforskriften (EU's vanndirektiv). Arbeidet i vannområdet er knyttet bla. til tiltak i Tanavassdraget, og bygger videre på gjeldende kommunedelplan/flerbruksplan for Tanavassdraget (2011-2016).

≠ Forvaltningsorgan for Tanavassdraget er etablert.

Beskrivelse og begrunnelse for evt. avvik

Få tiltak i flerbruksplanen for Tanavassdraget som kommunen er ansvarlig for er ikke gjennomført eller påbegynt pga. manglende ressurser.

A. Tiltak som MÅ gjennomføres de kommende fire år

Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
1	*Utbedre vandringshinder for fisk: Sirpmájohka & Lismajohka (forvaltningsplanen)*	*Tana kommune*	*Nytt tiltak*	
2	*Karlegge utslipp fra silo, melkerom og gjødsellagre i: Tanaelva fra Skiippagurra til Polmakelva, Álletjohka, Njuorggánjohka & Luovttejohka/Luftjokelva (forvaltningsplanen)*	*Tana kommune*	*Nytt tiltak*	
3	*Oppfølgingstiltak og avslutning av nedlagte kommunale avfallsplasser i Vuopmánjohka, Polmakelva, Sirpmajohka, Bonakasbekken, Sirpmájohka og Smalfjordvann (forvaltningsplanen)*	*Tana kommune*	*Nytt tiltak*	
4	*Kommunalt renseanlegg i Polmak og Skiippagurra (forvaltningsplanen)*	*Tana kommune*	*Nytt tiltak*	

B. Tiltak som BØR gjøres de neste fire år

Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi ikke er pålagt å gjennomføre, men som vi ønsker å gjennomføre for å oppfylle egne visjoner og målsettinger

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
1	Tiltaksplan for kantsonen langs Tanavassdraget. (forvaltningsplanen, jfr mlu 4-2009)	NVE		
2	Foreta en kartlegging av eksisterende båtlandingsplasser, å vurdere behov for sikring og tilrettelegging.	Tana kommune utv. avd./Tanavassdragets fiskeforvaltning	Aktuelt i arealplanen	4-5 månedsverk
3	Utarbeide atferdsregler etter friluftsloven for de viktigste fiskeplassene langs sidevassdragene Masjohka og Laksjohka, og utføre tilretteleggingsprosjekt i felt (bla. permanent skilting).	TK, Utv. avd. , Fylkesmannen i Finnmark.		
4	Tilrettelegge Tanaelva for turistfiske.	Tana kommune, reiselivsaktører, lag og foreninger, næringsliv		Uavklart
5	Utvikle konseptet "Joddu – et kompetansesenter for laksefiske og elvesamisk kultur"	Tana kommune, stiftelsen "Joddu"	Stiftelse vedtatt etablert.	250.000 er avsatt på fond. Videre ressursbehov uavklart
6	Gjennomføre en kartlegging av biologisk mangfold i ferskvann for Tana og Karasjok kommuner (se også	Utv. avd. i samarbeid med lokalsamfunn og		Uavklart

	KST-sak 7-2009)	organisasjoner		

C. Endringer og tiltak som vi VIL vente med å gjennomføre.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi enten er pålagt eller som vi ønsker å gjennomføre, men som likevel vil vente med å gjennomføre fordi vi mener det finnes behov som er langt viktigere å dekke i fireårsperioden.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Ressurs-behov
	Utarbeide en plan for friluftsliv, inkludert en kartlegging av viktige friluftsområder og atkomster til vassdraget.	Utv. avd.	6 mnd verk
	Etablere kompetansesenter for villaks og elvesamisk kultur. Bygge turistinformasjon/elvesenter/opplevelsessenter (Joddu)	Tana kommune, næringshagen, LBT, reiseliv	Uavklart
	Vurdere muligheter for dispensasjon for dem som er avhengig av å kjøre over elvesanden og ut til elva i forbindelse med laksefiske.	Tana kommune	
	Bedre adkomst til elva.	Tana kommune, Utv. avd., Bygg og anlegg	

4.5.1 Årsbudsjett/økonomiplan

	Tiltaksområde	Priori-tering	2013	2014	2015	2016	SUM
4.5	Elva, laksen og fjorden	Må					
		Bør					
		Kan vente					

”Joddu-prosjektet” er den som har størst økonomiske konsekvenser både på kort og lang sikt. Konsekvensene vil være avhengig av hvor tungt kommunen er inne i dette prosjektet. Det er behov for kontinuerlig ressurser for å kunne realisere en etablering av et kompetansesenter for villaks og elvesamisk kultur. Det vil være en del muligheter knyttet til ekstern finansiering avhengig av hvordan det videre arbeidet blir lagt opp. Kartlegging og planarbeid kan gjøres med eksisterende ressurser, men kan medføre at andre oppgaver må prioriteres ned for å få dette gjennomført. Kommunen har nærmere 250.000 avsatt til Joddu-prosjektet på fond.

Av andre tiltak, vil tilrettelegging av Tanaelva for turistfiske være det tiltaket som kan få størst økonomiske konsekvenser. Dette tiltaket må ses i forhold til reiselivssatsing. En del av kostnadene til et slikt tiltak kan gjøres prosjektbasert og søkes prosjektfinansiert.

4.6 BARN OG UNGE

Barn og unge er fremtidens ressurser for kommunen. ”Ungdommen” er mer geografisk orientert og vil sammenligne Tana med andre plasser når de velger bosted, men de eldre er mer tidsorientert og vil sammenligne Tana i dag med hvordan det var før. Med synkende andel ungdom, er det et tegn på at ungdom finner det bedre å bo andre plasser enn i Tana. Oppvekstmønsteret blir påvirket og blir utgangspunkt for senere flytting. En del årsaker til ”bofasthet” er knyttet til røtter. Dette kan være overtakelse av gård eller en annen næringsvirksomhet. Utdanning virker flyttedrivende og har en tendens til å løsne de sosiale båndene til hjemplassen. Men mange unge ønsker å flytte tilbake til oppvekstkommunen.

Ungdomsklubben er et viktig møtested for ungdom, og bør styrkes i fremtiden. Dette være seg i form av aktivitetstilbud og nye lokaler som rommer flere aktivitetstilbud for ungdom. Vi ser at ungdomsklubben er et viktig sosialt og aktivitets arena for ungdom og spesielt for ungdom som ellers ikke er med i organisert aktivitet.

Tana ungdomsråd består av ni medlemmer fra ungdomsskolen, videregående skole og fritidsklubben. Ungdomsrådet skal fremme de unges interesser og bidra til positive aktiviteter for ungdommen i hele Tana kommune. Ungdomsrådet skal jobbe for at kommunen blir et bedre sted for unge å leve, og det skal fremme ungdoms interesser. Ungdoms uttalelser er en viktig informasjonskilde for kommunens administrasjon og politikere. Informasjon om unges ønsker og behov er avgjørende for at kommunen skal kunne utvikle de beste tilbudene for alle innbyggerne i kommunen.

"SWOT/SOFT"-ANALYSE

Sterke sider	Svake sider	Muligheter	Trusler
≠ Lett å bli kjent med folk. ≠ God grunnskole struktur. ≠ Videregående skole. ≠ Trivsel og trygghet. ≠ Gode oppvekstvilkår. ≠ Liten arbeidsledighet.	≠ For dårlig videregående skoletilbud. Beholde ungdom lengre, bedre rekruttering til bedrifter lokalt. ≠ Bredde i fritidstilbud for ungdom. Spesielt jenter mangler fritidsaktiviteter. ≠ Lite attraktivt for ungdom 16-18 år. For få ungdom som etablerer seg i kommunen.	≠ Forbedre tilbudet for ungdom, borteboere: Videregående opplæring. Fritidstilbud spesielt til unge jenter. Gode muligheter for jobb, etablering/boligbygging. ≠ Utbygging av videregående skoletilbud. Utdanningssenter for kultur og naturbaserte studieretninger. ≠ Besteforeldre – skolen.	≠ Redusert tilbud ved Tana videregående skole. ≠ Rus (narkotika) problemer blant ungdom. ≠ Selvmord, kriminalitet. ≠ Ungdommen forsvinner. – mangler et variert videregående skoletilbud. – nettverk dannes på utdanningsted => etablering andre steder. ≠ Godt arbeidsmarked i sentrale strøk.

Ungdomsklubben

Sterke sider	Svake sider	Muligheter	Trusler
≠ Sentralt ≠ Utvidelses muligheter ≠ Samarbeid med andre offentlig virksomheter ≠ Høy trivsels faktor	≠ Aktivitetsmangel ≠ Rom behov ≠ Åpningstider	≠ Fritidstilbud spesielt for jenter ≠ Frivillige organisasjoner ≠ Helse samarbeid ≠ Arealer	≠ Svak økonomi ≠ Manglende prioritering

HOVEDMÅL

Alle barn og unge skal ha en trygg oppvekst med god kulturskole, barnehage, skole- og fritidstilbud.

Retningslinjer (strategier) for å nå målet:

≠ Barnehagene må videreutvikles til et forsvarlig og pedagogisk godt tilbud ved hjelp av kompetanseheving og kvalitetssikring av tilbudet. Tilføyelse kst 19.06.2008: Minimums bemanning skal være 1 pedagog, 1 førskolelærer og 1 assistent.

≠ Bevare bygdeskolene.

≠ Samisk og norskspråklig barnehagetilbud.

≠ Barnehager med fleksible åpningstider.

≠ Beholde, styrke og videreutvikle videregående skoletilbudet i kommunen
≠ Tilrettelegge for at transportavhengig ungdom i større grad kan bruke ungdoms- og kulturtilbud ved Tana bru.
≠ Motivere ungdom til frivillig arbeid i organisasjoner
≠ Motivere ungdom til å ta høyere utdanning
≠ Få ungdom til å se mulighetene som finnes i hele kommunen
≠ *Tilrettelegge for økt fysisk aktivitet for barn og unge på fritiden (nytt punkt).*

Tiltak for å nå målet:

Utførte tiltak 2011-2012

≠ Ungdomsklubben er blitt etablert i nye lokaler i Miljøbygget. Ungdomsklubben mangler enda noe materiell og utstyr.
≠ Kommunen har digitalisert kinoen, slik at kinotilbudet er bedre.
≠ Etablering av ungdområd.

A. Tiltak som MÅ gjennomføres de kommende fire år

Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
1	Utrede sammenslåing av ungdomstrinnet, og vedta restaurering av Seida/alt. nytt skolebygg	Tana kommune	Nytt tiltak i planen	
2	Sommerarbeidsplasser for ungdom	Tana kommune, Utv. avd.	Pågående	Innenfor dagens ramme.
3	Ungdomsråd	Tana kommune	Pågående	50.000,-. Årlig
4	Nærmiljøanlegg i tilknytning til grunnskoler (ballbinge, fotballbane og lignende)	Tana kommune, lag og foreninger	Pågående. Se eget handlingsprogram for idrett og fysisk aktivitet.	
5	Gjennomføre planlagt oppgradering av Seida skole (jfr. OKU-sak 53/2010, kst 125/2011)	Tana kommune		Ca.20.000.000 i investeringer
6	Felles ungdomstrinn (kst 125/2011)	Tana kommune		
7	*Sykkelbane i sentrumsområdet*	*Tana kommune, utv. avd./BA*	*Nytt tiltak*	*Uavklart*
8	*Bolyst og stedsutvikling for barn og unge.*	*Tana kommune, ungdomsrådet*	*Nytt tiltak*	*Uavklart*
9	*Romjulstreff for unge*	*Tana kommune, ungdomsrådet*	*Nytt tiltak*	*Ca. kr 6.000,-*
10	*Fysisk aktivitet i barnehage og skole*	*Tana kommune*	*Nytt tiltak*	*Uavklart*

B. Tiltak som BØR gjøres de neste fire år.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi ikke er pålagt å gjennomføre, men som vi ønsker å gjennomføre for å oppfylle egne visjoner og målsettinger.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
1	Helgeåpent Flerbrukshall	Tana kommune		50.000,- årlig i merkostn.
2	Etablering av dansetiltak for ungdom	Tana kommune		Ukjent
3	Endret åpningstider for svømmebassenget i Seida for å gjøre det mer tilgjengelig for ungdom	Tana kommune		Trolig 0
4	Fritidsklubben flere åpne dager og i helgene. Spesielt borteboende må ønske å komme hjem å ha et tilbud. Bidrar til tilhørighet.	Tana kommune, Utv.avd.		
5	Entreprenørskap. Elevbedrifter i grunnskoler og videregående skoler.	Tana kommune, Tana vgs.	Kommunen med i UE Finnmark	100.000
6	Legge til rette for utvikling av elevbedrifter i tilknytning til felles samlingssted for ungdom.	Tana kommune, Utv. avd. /næringsliv.	Ikke igangsatt.	50.000,-
7	Utvikle nye tiltak innenfor grendeskoler som for eksempel fjernundervisning, samarbeid med andre, lage læremidler, justere skolekretser for å bevare skolene.	Tana kommune, stab, skolene	Ikke gjennomført	
8	Prosjekt for å ivareta hele mennesket, åndelig, sjelelig og fysisk, men fokus på trosopplæring, fellesskap, identitet, tro, tospråklighet, rusforebygging, lokaler og støtte til hjem i krise og ved samlivsbrudd.	Kirkelig fellesråd	Nytt tiltak	Ukjent

C. Endringer og tiltak som vi VIL vente med å gjennomføre.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi enten er pålagt eller som vi ønsker å gjennomføre, men som likevel vil vente med å gjennomføre fordi vi mener det finnes behov som er langt viktigere å dekke i fireårsperioden.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Ressurs-behov
	Sentrumsskole.	Tana kommune	
	Nytt svømmebasseng	Tana kommune	ukjent
	Satse på bedre veiledning innen lokale yrkesmuligheter blant annet gjennom å samarbeide mellom skole og næringsliv.		
	Jobbe for holdningsskaping i bruk av naturen og skånsom motorferdsel.		
	Bidra til å bevare lokal kunnskap om høsting av naturen.		

Følgende tas ut som tiltak og omgjøres til "retningslinjer (strategier)" for å nå målet:

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
10	Motivere ungdom til frivillig arbeid i organisasjoner.	Tana kommune, lag og foreninger.		
11	Oppmuntre ungdom til å ta høyere utdanning.	Tana kommune		
12	Få ungdom til å se mulighetene som finnes i hele kommunen.	Bygdelag, Tana kommune		

4.6.1 Årsbudsjett/økonomiplan

	Tiltaksområde	Priori-tering	2013	2014	2015	2016	SUM
4.6	Barn og unge	Må					
		Bør					
		Kan vente					

Tiltakene under A kan i hovedsak gjøres innenfor dagens økonomiske rammer for 2010. Tiltak under B krever ekstra økonomiske ressurser. Tiltak B1 fremkommer også under "næringsutvikling".

Tiltak under C vil imidlertid medføre større økonomiske konsekvenser både på investerings- og driftssiden.

4.7 IDRETT OG KULTUR

HOVEDMÅL

Videreutvikle kommunen gjennom en bevisst satsing på idrett og kultur som gjenspeiler det flerkulturelle samfunnet vi lever i, og som gir hver enkelt mulighet til opplevelser og utfoldelse. Kommunens utøvere skal bli gode ambassadører for kommunen.

Retningslinjer (strategier) for å nå målet:

≠ Legge forholdene til rette slik at våre utøvere innen idrett og kultur blir gode ambassadører for kommunen.

≠ Kommunen må i større grad vurdere å ta mer ansvar for drift og vedlikehold av idrettsanlegg, i nært samarbeid med lagene, jfr. Idrettens anleggsplan.

4.7.1 IDRETT OG FYSISK AKTIVITET

Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet og kulturbygg (2013-2016)

I denne planen er generell fysisk aktivitet blant kommunens innbyggere og folkehelsebegrepet vektlagt som viktige innsatsområder i arbeidet med idrett og fysisk aktivitet. Denne planen skal legges til grunn for planlegging av idretts og friluftsanlegg og prioritering av disse. Planen skal også synliggjøre tiltak for

tilrettelegging av fysisk aktivitet. Handlingsprogrammet i planen er en forutsetning for å få statlige spillemidler til bygging av anlegg i kommunen.

"SWOT/SOFT"-ANALYSE IDRETT OG FYSISK AKTIVITET

Sterke sider	Svake sider	Muligheter	Trusler
≠ Eksterne midler ≠ Hjelper skolene å oppfylle læringsmål ≠ Mange lag og foreninger ≠ Idrett	≠ Lysløypelys på dispensasjon ≠ Bredde i fritidstilbud for ungdom, spesielt jenter mangler fritidsaktiviteter ≠ Dårlig bassengforhold	≠ Fritidstilbud spesielt for jenter ≠ Kulturtilbudet, bredt og voksende ≠ Flerbrukshall ≠ Gang- og sykkelvei ≠ Stall og ridebane	≠Flerbrukshallen for liten ≠Økonomien ≠Nedprioritering av tiltak for ungdom

Visjon

Idrett og fysisk aktivitet skaper bolyst i Tana

Hovedmål

Glede, rekreasjon, trivsel og tilgjengelighet for alle

Målgruppe

1. *ungdom*
2. *jenter/ kvinner*
3. *barn*
4. *funksjonshemmede*
5. *inaktive*

Retningslinjer (strategier) for fysisk aktivitet:

1. *arbeide for at ungdom velger å være fysisk aktive*
2. *arbeide for lavterskel tilbud til jenter og kvinner*
3. *medvirke til økt fysisk aktivitet i barnehagene og skolene*
4. *medvirke til at funksjonshemmede får varierte tilbud innen fysisk aktivitet*
5. *arbeide på tvers av sektorene for å fremme fysisk aktivitet og god helse*

Retningslinjer (strategier) for anleggsutbygging:

1. *Allsidig friluftsliv og fysisk aktivitet*
   Anlegg som ivaretar egentrening og trimaktivitet i folkehelseperspektiv
2. *Trenings- og konkurranseanlegg*
   Anlegg som ivaretar idrettsutfoldelse
3. *Uteområder ved barnehager og skoler*
   Sikre at skoler og barnehager får tilstrekkelig med arealer til anlegg for lek, idrett og friluftsliv som utfordrer barn og unges kreativitet
4. *Anlegg som tar høyde for funksjonshemmede*
   Funksjonshemmede skal ha gode og varierte anlegg til å kunne drive idrett innen ulike grener

Tiltak

Egen handlingsplan for idrett og fysisk aktivitet som behandles som egen sak i kommunestyret. Dette inkluderer også prioritering av idrettsanlegg for søknad om spillemidler.

4.7.2 KULTUR

Kultur gjennomsyrer mange områder av samfunnet og er med på å skape kommunens identitet og omdømme. Det er mange faktorer som bør samhandle for å få til en god fellesidentitet og godt omdømme. For å få til god stedsutvikling må det tas hensyn til det sosiale livet, kulturelle mangfoldet, visjonære enkeltpersoner, politisk vilje og lederskap, dynamisk organisasjonskultur, tilgang til bygninger og arealer og risikovilje. Dette er faktorer som kan knyttes til suksessen om vekst, mangfold og utvikling innen kultur.

Fremtidige Tana må planlegges med plass for mennesker, møteplasser, nettverk og kunst som styrker vår identitet slik at vi kan være interessant for omverden. Det gamle mønsteret med sterkt skille mellom offentlig og privat virksomhet må brytes ned. Det bør satses på et bredt samarbeid for å få til et myldrende kulturliv i kommunen, eksempelvis innen kunst, teater/revy, sang/musikk, dans, idrett, friluftsliv, festivaler, med mer for å få til et tilbud som er tilpasset alle aldre og hele befolkningen. Dette må skapes gjennom nye arenaer for samhandling og partnerskap mellom kulturaktører, næringsliv, kommunen og kunnskapsmiljø.

Tana som en møteplass og mangfold av kulturliv har muligheter for vekst ved å ivareta allerede eksisterende tilbud og utvikle disse. Det være seg kulturskolen som gir et mangfold og bidrar til et godt omdømme av kommunen. Det samme gjelder den yrende frivillige innsatsen som gjøres innen idrett, foreningsliv og friluftsliv. Kommunen er avhengig av at den frivillige virksomheten fungerer og er tiltaksrettet. Framtidig utfordring er å få til et tettere samarbeidsnettverk mellom det offentlig og den frivillige virksomheten. Dette betyr blant annet det bør skapes fellesarenaer og møteplass mellom mennesker hvor utveksling av erfaringer og ideer får et spillerom.

Kulturskolen tilbudet er rikt og mangfoldig i Tana, og har hatt nærmest eksplosivt vekst de senere årene. Kultuskolen er den virksomheten som har vært med å løfte kulturlivet for barn i Tana. Samtidig har de vært med på å skape et godt omdømme for kommunen. Fremtidig utfordring blir å styrke kulturskolen slik at de blir også i stand til å gi tilbud for ungdom og voksne.

Tanas befolkning henter betydelig gevinst i form av større trivsel, forebyggende prosesser, opplevelsesrikdom, innovasjonstiltak, spennende prosjekter og skatteinntekter fra kulturlivets ildsjeler og institusjoner. Kulturlivet i Tana representer en ressursrikdom som bør ivaretas og videreutvikles.

Tana vintermarked og Tanamarkedet er viktige arenaer der kultur og næring møtes i en harmonisk setting. Utfordringen er å få dette markedsført og synliggjort for et større publikum.

”SWOT/SOFT”-ANALYSE KULTUR

Kulturskolen

Sterke sider	Svake sider	Muligheter	Trusler
≠ Skaffer kommunen mye positiv medieomtale ≠ Gir barn muligheter til å utvikle seg kunstnerisk ≠ Skape vinnere av våre barn	≠ Over 90 % av budsjettet er lønnsutgifter. ≠ Dekker ikke fagfeltene bilde og duodji (visuelle kunstfag) ≠ For lite areal for virksomheten	≠ Økte bevillinger til kulturskolen ≠ Gjøre kulturskolen til et kraftsentrum for kunst og kulturopplæring i kommunen ≠ Ansette lærer i visuelle kunstfag	≠ Nedskjæringer

Den kulturelle skolesekken

Sterke sider	Svake sider	Muligheter	Trusler
≠ Eksterne midler ≠ Hjelper skolene å oppfylle læringsmål	≠ DKS er ikke synlig for alle lærere og elever i Tana.	≠ Bedre informasjon	≠At skoler ikke tar DKS med i det lokale læreplanarbeidet

Tana vinterfestival/Tana sommer

Sterke sider	Svake sider	Muligheter	Trusler
≠ Flerkulturell kommune, mangfold ≠ Bredt og voksende kulturliv	≠ Lite profilert kommune ≠ Lite synliggjøring av kommunen	≠ Profilere "Det gode liv i Tana" ≠ Knutepunkt i Øst-Finnmark ≠ Kultur og opplevelses-turisme	≠ Fraflytting ≠ Dårlig økonomi og kutt i tilbudet. ≠ Synkende oppslutning.

Målsetting

Tana styrkes som kommune med vekst, mangfold og utvikling innen kulturlivet.

Retningslinjer (strategier) for delmål kultur:

≠ Tana trenger gode offentlige møteplasser for framtidige kulturell virksomhet og møter mellom mennesker, dette må gjennomsyre alle kommunens planer.

≠ Det må etableres flere nettverk og arenaer for samhandling, partnerskap, oppfølging og risiko mellom kulturlivet og private og offentlige aktører.

≠ For å få til god stedsutvikling må det tas hensyn til det sosiale livet, kulturelle mangfoldet, visjonære enkeltpersoner, politisk vilje og lederskap, dynamisk organisasjonskultur, tilgang til bygninger og arealer og risikovilje.

≠ Arbeide for å synliggjøre at kommunen er trekulturell/flerkulturell.

≠ Samisk språk og kultur skal synliggjøres og bevisstgjøres som ressurs.

Tiltak for å nå målet

Utførte tiltak 2011-2012

≠ Finnmark kulturskolefestival

Beskrivelse og begrunnelse for evt. avvik

I Den kulturelle skolesekken er fortsatt grunnskolene for lite til stede i den lokale planlegginga

A. Tiltak som MÅ gjennomføres de kommende fire år

Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
1	Tana sommer	Tana kommune, lag og foreninger	Pågående	
2	Tana vinterfestival	Tana kommune, lag og foreninger, næringsliv	Pågående	100.000,-
3	Den kulturelle skolesekken (DKS)	Tana kommune, Utv.avd.	Pågående	
4	Organisering av "Den kulturelle skolesekken" for å få til grunnskolen mer tilstede i den lokale planleggingen.	Tana kommune		Ingen
5	Støtte til lag og foreninger.	Tana kommune, Utv.avd.	Pågående	
6	KOM i Fokus (kst-sak 9-2010)	Tana kommune, Utv.avd	Nytt tiltak	20 000,- pr. år
7	Videre-/oppfølging av "Den kulturelle	Utv. avd. i samarbeid med	I gang	

	spaserstokken"	lag og foreninger		
8	Vennskapskommunesamarbeid. Eks. i forbindelse med arrangementer (oku 61/2011)	Tana kommune		

B. Tiltak som BØR gjøres de neste fire år.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi ikke er pålagt å gjennomføre, men som vi ønsker å gjennomføre for å oppfylle egne visjoner og målsettinger

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
1	*Folkehelse med fysisk aktivitet og kultur*	*Tana kommune*	*Nytt tiltak*	*Uavklart*
2	Plan for kultur, herunder innsatsområder som "kultur og næring hand i hand", "frivillig arbeid – et yrende kulturliv"	Tana kommune, Utv. avd.	Ikke igangsatt	Uavklart
3	Tana som ildsjelkommune*/bolyst kommune*	Tana kommune, Utv.avd.		

C. Endringer og tiltak som vi VIL vente med å gjennomføre.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi enten er pålagt eller som vi ønsker å gjennomføre, men som likevel vil vente med å gjennomføre fordi vi mener det finnes behov som er langt viktigere å dekke i fireårsperioden.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Ressursbehov

4.7.3 Årsbudsjett/økonomiplan

Tiltaksområde		Priori-tering	2011	2012	2013	2014	SUM
4.6	Kultur	Må					
		Bør					
		Kan vente					

Innenfor kultur knytter de største økonomiske konsekvenser seg til Tana vintermarked. Dette må anses som en årlig kostnad. De økonomiske konsekvensene knyttet til idrett og fysisk aktivitet vil fremgå av handlingsdelen til kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet.

4.8 HELSE OG OMSORG

Et sentralt utviklingstrekk er at befolkningstallet jevnt har gått nedover, antall barn og unge reduseres og antall eldre over 67 år øker (se tabell 2). Prognose fra SSB tyder på at denne utviklingen vil fortsette (tabell 3). Dette vil etter hvert føre til større knapphet på arbeidskraft samtidig som behovet for ulike tjenester vil øke betydelig de neste 10-20 år.

RO[2]-rapporten om fremtidens helse- og omsorgstjeneste
Sentrale utfordringer knyttes til dårlige koordinering og svikt i tjenester, for liten innsats rettet mot forebygging og for mye ressurser brukt sent i sykdomsforløp og at den demografisk utvikling kan true den økonomiske bæreevnen.

Sentrale nasjonale målsettinger er å få til økt livskvalitet og samtidig redusert press på helsevesenet ved å satse på helsefremmende og forebyggende arbeid. Helsetjenestene skal bli mer helhetlige og sykehusenes kostnader skal reduseres ved at større del av tjenestene skal ytes av kommunene.

De nye omsorgstjenestene omfatter ikke bare eldreomsorg, men også nye brukergrupper med flere diagnoser og funksjonshemminger, mer faglig krevende tilstander og behov for heldøgnstilbud også i hjemmetjenestene. Antall nye brukere under 67 år er nær fordoblet på 10 år. En av tre tjenestemottakere i hjemmetjenestene er i dag under 67 år og de mottar 2/3 av ressursene. De er mer ressurskrevende enn eldre tjenestemottakere. De nye tjenestene dekker i større grad hele livsløpet fra barneboliger til sykehjem. Det krever mer mangfold og ulike faglige tilnærminger samtidig som det i dag faglig etterslep i forhold til brukernes behov/etterspørsel. Gode fagmiljø er et av de viktigste tiltak for å tilrekke seg fagfolk.

Kommunen utfordres til å finne driftsformer som bygger på brukernes ønsker, faglige vurdering og best mulig utnyttelse av tilgjengelige ressurser. Eksempelvis viser undersøkelser at framtidige eldre i mindre grad vil bo på institusjon og i økende grad i omsorgsboliger eller privat tilrettelagte boliger, gjerne basert på fellesskapsløsninger. En av de viktigste organisatoriske grep for å utnytte ressursene bedre er å få til en god balanse mellom sykehjem, omsorgsboliger og hjemmetjenester.

Hovedstrategier for å møte framtidas omsorgsutfordringer
Utnytte den demografsk sett stabile perioden de nærmeste 15 år til:
- Forebyggende tiltak for å redusere behov
- Forbedre dagens helse- og sosialtjeneste
- Gradvis utbygging av tjenestetilbudet
- De viktigste grep:
    - Utdanningskapasitet, kompetanse og forskning
    - Investeringer i teknologi og bygningsmasse

Samhandlingsreformen
Samhandlingsreformen ble iverksatt fra 1. januar 2012. Gjennom reformen vil regjeringen sikre en helse- og omsorgstjeneste som møter de framtidige demografiske utfordringene, endringer i sykdomsbildene og pasientens behov for koordinerte tjenester.

Kommunen får et økonomisk medansvar for medisinsk behandling i spesialisthelsetjenesten og direkte betalingsplikt for pasienter som er utskrivningsklare, men som fortsatt får et tilbud i spesialisthelsetjenesten. Kommunene skal således få et insentiv til å etablere et tilbud til denne pasientgruppen.

[2] RO= Ressurssenter for omstilling i kommunene. Analyse av pleie- og omsorssektoren, nov. 2010.

Det legges opp til en gradvis oppbygging av tilbudet i landets kommuner fram til 2016. Driftskostnadene ved tilbudet finansieres ved at midler gradvis overføres fra de regionale helseforetakene til kommunene i perioden 2012 til 2015.

"SWOT/SOFT"-ANALYSE

Sterke sider	Svake sider	Muligheter	Trusler
≠ Natur. Tana elva. Flott natur – bra klima. ≠ Natur og friluftsliv. Høster av naturen både i næring og på fritiden. ≠ Positiv flerkulturell utvikling. ≠ Lite etniske konflikter. Godt samhold. ≠ Lett å bli kjent med folk. Frivillig arbeid. ≠ Trivsel og trygghet. Gode oppvekstvilkår. ≠ Sentral beliggenhet i forhold til mange tjenester. ≠ Godt helsetilbud. God kompetanse. Spesielt innen helse.	≠ For dårlig synliggjøring av den finske/kvenske kulturen i Tana. ≠ Manglende infrastruktur: veier, flyplass, bussforbindelser etc. ≠ Vei- og trafikksikkerhet. Mye gjennomgangs-trafikk. Få/dårlig: gang og sykkelstier, gatelys, skilting, gode rasteplasser.	≠ Mer synliggjøring av det flerkulturelle. ≠ Lik servicetilbud til alle. ≠ Besteforeldre – skolen. ≠ Bedre omdømme. Skape trivsel og bolyst. ≠ Utvikle aktivitetstilbud for innbyggere og tilreisende.	≠ Dårligere kommuneøkonomi. ≠ Rusmisbruk. Selvmord, kriminalitet. ≠ Rammebetingelser fra Staten til kommunene blir dårligere. ≠ Avfolkingen av kommunen. ≠ Ungdommen forsvinner ≠ Nasjonal sentralisering

HOVEDMÅLSETTING

Tana skal fortsatt være en ledende kommune med god legedekning og et helsetilbud med kvalitet. Kommunen skal ha et helsetilbud som er godt for alle hvor man kan velge en livsstil som forebygger dårlig helse. Omsorgstjenesten i Tana skal kunne betjene innbyggere på sitt eget språk som en flerkulturell kommune.

Kommunen skal være en pådriver i folkehelsearbeidet, hvor fysisk aktivitet og kosthold er viktige elementer for å fremme sunn livsstil. God helse for hele befolkningen er et viktig element i å realisere det "gode liv i Tana". Det er god samfunnsøkonomi i å satse på folkehelsearbeide.

Satsing på folkehelsearbeid må derfor foregå i samarbeid mellom kommunen befolkning, lag og foreninger, bedrifter og fylkeskommune. Fra kommunens side er det viktig å fremme god informasjon om aktivitets- og rekreasjonsmuligheter og stimulere organisasjoner og bedrifter til i bli samarbeidspartnere i folkehelsearbeidet.

Andelen eldre i befolkningen øker. Det blir en utfordring å sikre et godt tilbud til denne befolkningen.

Retningslinjer (strategier) for å nå målet:

≠ Tana kommune skal i større grad ta i bruk lyd og bilde med fjerndiagnostisering innen hele helsesektoren.
≠ Omsorgstjenesten i Tana skal settes i stand til å betjene innbyggere på sitt eget språk som en flerkulturell kommune.
≠ Bidra spesielt for å fremme gode helse og kostholdsvaner i skoler og barnehager.
≠ Generell større fokus på kosthold og forebygging av usunn livsstil.
≠ Motivere til mindre bruk av kjøretøy for kortere turer.
≠ Lage ordninger som også motiverer til fysisk aktivitet som ikke er konkurransepregede.

≠ Arbeide målrettet for å oppnå helsegevinster
≠ Jobbe for at FeFo som grunneier har fokus på folkehelse i sine planer
≠ Etablere flere gang- og sykkelveier
≠ Sikre arealer i bo-områder til lek og for etablering av flere nærmiljøanlegg
≠ Styrke hjemmebaserte tjenester (RO-rapporten)
≠ Ha et voksenopplæringstilbud til voksne/eldre som ønsker å bli helsefagarbeidere(RO-rapporten).
≠ Innføre stimulerende tiltak for å vekke insteresse og tilrettelegge for utdanning innenfor helsesektoren.
≠ Samarbeide med nabokommuner for å bygge opp et framtidsrettet behandlingstilbud i forbindelse med samhandlingsreformen (RO-rapporten)
≠ Ha et styrket ledelsesfunksjon og godt arbeidsmiljø som bidrar til å rekruttere og beholde fagfolk innenfor pleie- og omsorgstjenestene (RO-rapporten)
≠ Arbeide for bedre tannhelsetjenester til eldre og for bedre tannhelse (eld 32/2011)
≠ Ha et kontaktpunkt i kommunen for bekymringsmeldinger for hjemmeboende eldre (eld 32/2011)

Tiltak for å nå målene

Utførte og igangsatte tiltak 2011-2012
≠ Startet prosjektering utbygging av lokaler ved Tana bru for fremtidig pleie- og omsorgstjenester.

A. Tiltak som MÅ gjennomføres de kommende fire år
Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
1	Ferdigstille prospekt utbygging av lokaler ved Tana bru for fremtidig pleie- og omsorgstjenester	Tana kommune	I gang	
2	Bygging av PU bofellesskap	Tana kommune	Under planlegging	Ca 14 millioner kroner
3	Foreta utbygging av infrastruktur (bygninger/boliger) for fremtidig pleie- og omsorgstjenester ved Tana bru (RO-rapporten)	Tana kommune	Under planlegging	55 millioner (heldøgns omsorgsboliger
4	Nedlegging av Austertana og Polmak alders- og sykehjem (fra 2014) og overføring av brukere til nytt tilbud ved Tana bru (se bla. RO-rapporten)	Tana kommune	Innarbeidet i økonomi-planen	Vil gi netto driftsbesparelse på ca 7 mill.
5	Sikre at eldre blir engasjert og hørt i sammenhenger hvor det er naturlig at de deltar og bidrar.	Tana kommune	Pågående. Eldrerådet i funksjon.	
6	Den kulturelle spaserstokken. Formålet er å sørge for profesjonell kunst- og kunstformidling av høy kvalitet til omsorgtjenestenes brukere.	Tana kommune i lag med foreninger.	Pågående (pause i 2010).	Ekstern finansiering.
7	”Lindrende behandling og omsorg ved livets slutt” (Hou 42/2010 & Fsk 124/2011).	Tana kommune	Pågående	Ca kr 175.000 årlig

B. Tiltak som BØR gjøres de neste fire år.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi ikke er pålagt å gjennomføre, men som vi ønsker å gjennomføre for å oppfylle egne visjoner og målsettinger

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
1	Klargjøre og informere om tildelingsgrunnlag for sykehjemsplasser, omsorgsboliger og hjemmebaserte tjenester (RO-rapporten)	Tana kommune		
2	Tilrettelegge for transport av eldre til arrangementer, for eksempel til eldretreff og andre sosiale aktiviteter	Tana kommune		
3	Aktivitetstilbud til eldre som ikke bor på institusjoner. Innebærer også fysisk aktivitet for eldre (eld 32/2011)	Tana kommune		
4	"Blindtesting" av institusjonsmat mht. smak og ernæring (eld 32/2011)	Tana kommune		
5	Vurdere etablering av "eldreombud" evt. "brukerutvalg" for eldreomsorg, herunder vurder kontaktorgan for bekymringsmeldinger (eld 32/2011)	Tana kommune, eldrerådet		
6	Frivillighetssentral	Tana kommune, lag og foreninger		
7	Kontaktfamilie. Opprette nettverk som tar i mot innflyttere og kan bistå til integrering lokalt.	Tana kommune, lag og foreninger		

4.8.1 PSYKISK HELSE

Samordnet forebyggende rus- og psykiatriplan 2010-2014
Planen ble vedtatt i HOU 15.03.10. Rustjenesten og psykisk helsetjeneste gikk i 2009 sammen til en enhet under avdeling for hjelpetjenester. Dette gir muligheter for mer fleksible tjenester og en bedre oppfølging av brukerne. Det kommunale tjenestetilbudet til rusmiddelbrukere er blitt økt ved bruk av statlige prosjektmidler over en fireårsperiode. Staten har gjennomført en opptrappingsplan for rusfeltet, og kommunene har fått overført økte ressurser til rusarbeid gjennom rammeoverføringene. I rus- og psykiatriplan 2010-2014 er det fra budsjettåret 2011 vedtatt en økning av stillingsressurser til rusvern på ett årsverk, fordelt på en 40% økning av stilling som ruskonsulent fra 30% til 70%, samt en 60% stilling som utekontakt. I vedtatt rus og psykiatriplan er det satt opp en rekke tiltak som involverer de fleste avdelingene i kommunen.

Familiesenteret mangler hensiktsmessige lokaler etter at Skaidiveien 1 ble solgt. Det er mulig å etablere Familiesenteret i møteplassens areal på Flerbrukssenteret. Dette er imidlertid avhengig av at det legges gulvbelegg på murgulv. Dette er foreslått som et må-tiltak.

Målsetting
Forebygge og forhindre psykiske lidelser og gi personer med slike problem like god helsetjeneste og oppfølging i sitt nærmiljø som andre grupper.

Retningslinjer (strategier) for å nå målet:
- ≠ Det forebyggende arbeid prioriteres, spesielt i forhold til personer som lever i et helsetruende miljø og som står i fare for å utvikle psykiske problemer.
- ≠ Behandlingstilbudet må holde en god faglig standard i forhold til behovet.
- ≠ Kommunen skal organisere det psykiske helsevernet på en måte som sikrer en god ressursutnyttelse og høy kvalitet på tjenesten.

Tiltak for å nå målene

Gjennomførte tiltak:

≠ Bygging av bofellesskap for utviklingshemmede er gjennomført, brukerne flyttet inn september 2012.
≠ Ressursene til rusarbeid er økt med ett årsverk fra 01.01.11.

A. Tiltak som MÅ gjennomføres de kommende fire år

Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak.

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
1	Tjenestetilbud ≠ Utarbeidelse av individuelle planer. ≠ Oppfølging av psykisk utviklingshemmede med psykiske lidelser ≠ Planlegge å bygge bofellesskap for funksjonshemmede ≠ Øke ressursen til rusarbeid med ett årsverk ≠ Opplæringstilbud brukere. ≠ Gi et behandlingstilbud ut fra befolkningens egen språk- og kulturbakgrunn.	Tana kommune, avd. Hjelpetjenester	Pågående	
2	Gjennomføre tiltak i selvmordsforebyggende plan	Alle virksomheter i kommunen		
3	Ressursgruppe/ kriseteam	Tana kommune, avd. hjelpetjenester	Pågående	
4	Få lagt gulvbelegg på Møteplassen slik at Familiesenteret kan starte opp	Bygg- og anleggsavdelingen		

B. Tiltak som BØR gjøres de neste fire år.

Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi ikke er pålagt å gjennomføre, men som vi ønsker å gjennomføre for å oppfylle egne visjoner og målsettinger

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
1	Forebyggende tiltak: ≠ Program mot mobbing i skolen ≠ Systemrettede tiltak i skolen i forhold til fagvansker og atferdsvansker ≠ Tidlig registrering og oppfølging av risikogrupper blant barn og ungdom ≠ Foreldreveiledning ≠ Forebyggende rusarbeid ≠ Øke kunnskapsnivået om psykiske lidelser i samfunnet ≠ Sorggruppe	Tana kommune, avd. Hjelpetjenester. Skolene.		
2	Tjenestetilbud ≠ Møteplass for ulike brukergrupper ≠ Ungdommens helsestasjon	Avd. hjelpetjenester		
3	Samarbeids- og møtearenaer vedr. barn og unge, voksne.	Avd. hjelpetjenester		

C. Endringer og tiltak som vi VIL vente med å gjennomføre.
Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi enten er pålagt eller som vi ønsker å gjennomføre, men som likevel vil vente med å gjennomføre fordi vi mener det finnes behov som er langt viktigere å dekke i fireårsperioden.

	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Ressursbehov

4.8.2 FOREBYGGING AV SELVMORD

Selvmordsforebyggende plan for Tana kommune 2009-2013

Et lite samfunn som Tana blir berørt både direkte og indirekte som følge av selvmord. Konsekvensen er stor både på individ- og samfunnsnivå. Forebygging av selvmord er en samfunnsmedisinsk oppgave som er lovpålagt i Lov om helsetjenesten i kommunene. Selvmordsforebygging er likevel ikke bare helsevesenets ansvar. Forebygging bør også skje på mange arenaer utenom helsevesenet, som på skole, i arbeidslivet, innen politiet, i eldreomsorgen, blant politikere osv. Når det gjelder selvmordsforebygging er det viktig at Tana kommune tidlig i livet styrker mestringspotensialet hos kommunens innbyggere. På denne måten vil man kunne få best resultat av innsatsen. På den andre side må man ikke overse de eldre aldersgrupper, som også møter store utfordringer i forhold til omstilling; slik som overgang til pensjonsalderen, tap av viktige personer og relasjoner, sviktende helse og ensomhet. Her kreves det bistand utover medisinske, økonomiske og praktiske utfordringer.

Hovedmål

Hovedmålet med planens tiltaksdel er å forebygge selvmord og fremme en god psykisk helse og trivsel blant befolkningen i Tana kommune

Primærforebyggende tiltak

Målet med primærforebyggende tiltak er å fremme folkehelsen og å skape gode sosiale og miljømessige forhold i Tana kommune. I tillegg viktig å forebygge sykdom og komme tidligst mulig til eventuell behandling. Det er ønskelig at befolkningen i Tana får tilstrekkelig kunnskap om psykisk helse slik at den enkelte kan være med å fremme egen og andres helse og trivsel.

Tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
Program som utvikler empati, og sosial kompetanse hos barn	Virksomhetslederne i barnehagene Ansatte i barnehagene		
Skolering av barnehageansatte slik at de kan hjelpe barn til å utvikle empati og mestringsfølelse	Virksomhetslederne i barnehagene		
”Zippys venner”. 1. klasse	Rektor ved de ulike skolene		
”Alle har en psykisk helse” ungdomstrinnet	Rektor ved de ulike skolene		
Screening av alle elever i 9. klasse for depresjon og psykisk problem. Spørreskjema basert undersøkelse som følges opp av lege, helsesøster og PPT	Helsesøster		
Miniforedrag (10 til 15 minutter)	Klubbleder administrer miniforedragene		
Ta opp tema som ungdom ønsker å snakke om	Klubbleder		
VIVAT – kurs (16 timer)	Leder hjelpetjenesten		
Informasjonsmøter i bygdelagene	Leder hjelpetjenesten og		

	kommuneoverlegen		
Tiltak	**Ansvar**	**Status**	**Ressurs-behov**
Informasjonsmøte med pensjonistforeningen om hvordan forebygge selvmord hos eldre	Leder for hjemme-sykepleiertjenesten i samarbeid med kommuneoverlegen		
Besøkstjeneste i Tana kommune	Leder for hjemme-sykepleiertjenesten i samarbeid med Tana pensjonistforening		
Utarbeide telefonkort til befolkningen i Tana kommunen som inneholder lokale og nasjonale nødnummer	Leder hjelpetjenesten		
Markere "verdensdagen for selvmordsforebygging" 10. september	Kommuneoverlege i samarbeid med Tana kulturskole og LEVE* lokal- og fylkeslag		
Markering av "verdensdagen for psykisk helse"	Hjelpetjenesten i samarbeid med Tana kulturskole og Mental helse Tana og Nesseby		
Drøfting på kommune-styremøte om hvordan politikerne kan ta vare på hverandres psykiske helse	Ordfører/rådmann		
Oppdatering/utarbeiding av prosedyre i alle kommunens virksomheter om hvordan forebygge selvmord og hvordan gå fram når selvmord berører virksomheten	Leder ved kommunale virksomheter/ arbeidsplasser		
SUM			**150.000 årlig**

Sekundærforebyggende tiltak

Tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
VIVAT – kurs til ansatte i Tana kommune	Hjelpetjenesten		
Seminar i regi av RVTS for kompetanseheving i kartlegging og vurdering av selvmordsrisiko	Kriseteamleder og RVTS som mulig samarbeidspartner		
Seminar om krisehåndtering ved selvmord	Kriseteamleder i samarbeid med LEVE Tana/Nesseby og mulig samarbeidspartner RVTS-Nord		

4.8.3 BOFORHOLD

Boligplan 2010-2013

Boligsituasjonen i Tana er stort sett bra, men enkelte grupper kan ha problemer med å bosette seg, skaffe seg bolig eller bli boende i en bolig. Tidligere kartlegging viser:

- ≠ Det er en forholdsvis stor gruppe enslige menn blant de som har problemer på boligmarkedet.
- ≠ Den største gruppa med et boligproblem befinner seg i aldersgruppa 20-34 år.
- ≠ Registrerte husstander med et boligproblem fordeler seg på flere målgrupper – blant andre psykiatriske langtidspasienter, rusmisbrukere, psykisk utviklingshemmede og fysisk funksjonshemmede.
- ≠ Boligproblemene varierer. Blant annet har noen boliger som ikke er tilpasset bevegelseshemmet i husstanden, noen har boliger med dårlig standard, noen har urimelig høye boutgifter, noen mangler bad/WC.

Funksjonshemmede utgjør den største målgruppa i forhold til boliger som ikke er tilpasset bevegelseshemmede. Av boligene med dårlig standard og urimelig høye boutgifter, fordeler målgruppene seg på økonomisk og sosialt vanskeligstilte, psykiatriske langtidspasienter og sosialt vanskeligstilte. Kommunens egne boliger er av variabel standard.

Ved rullering av boligplanen vil "universell utforming" bli et eget tema.

Overordnet mål

"Alle skal kunne etablere seg og bli boende i en god bolig i et godt bomiljø."

Hovedmål

≠ Øke boligtilbudet til alle som ønsker å bo i Tana.
≠ Bedre situasjonen for vanskeligstilte på boligmarkedet
≠ Hensiktsmessig bosetting av rusmisbrukere
≠ Psykiatriske pasienter skal få bo i hensiktsmessige boliger i trygge miljøer
≠ Psykisk utviklingshemmede skal få bo i gode boliger i et trygt miljø
≠ Fysisk funksjonshemmede skal sikres tilgjengelighet til og i sine boliger
≠ Gode kommunale boliger
≠ Bidra til at eldre kan bo i egne hjem eller spesielt tilrettelagte boliger så lenge som mulig (eld 32/2011)
≠ Universell utforming skal legges til grunn ved all ny infrastruktur samt ved opprusting av eksisterende bygg og tiltak i kommunen (jfr. "gjennomgående prinsipper for kommunal planlegging og virksomhet side 7).

Retningslinjer (strategier) for å nå målet:

≠ Det skal være lett å etablere seg i Tana kommune.
≠ Serviceinnstilt kommune i forhold til botilbud.
≠ Motivere til et differensiert boligmarked.
≠ Motivere flere til å bygge egen bolig.
≠ Aktiv bruk av Husbankens låne- og tilskuddsordninger.
≠ Sikre vanskeligstilte gruppers mulighet til å etablere seg og bli boende i bolig
≠ Bidra til at funksjonshemmede har tilfredsstillende boliger
≠ Bidra til at de som ønsker det, kan bo hjemme.
≠ Skaffe til veie boliger i nær avstand til hjelpeapparatet.
≠ Samarbeid med psykiatriske langtidspasienter og pårørende.
≠ Økt satsing på vedlikehold.
≠ Tilrettelegge og stimulere til flere enkle boliger med universell utforming sentralt i kommunen
≠ Boliger som passer for alle (universell utforming).
≠ Leie en eller flere rekrutteringsboliger fra Tana kommunale eiendomsselskap som ledd i ansettelsespolitikken
≠ Motivere til et differensiert boligmarked og at flere bygger egen bolig.

Tiltak for å nå målene

Gjennomførte tiltak

≠ Oppført åtte boliger for vanskeligstilt grupper på boligmarkedet.
≠ Etablert bofellesskap for psykisk utviklingshemmede

A. Tiltak som MÅ gjennomføres de kommende fire år
Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak.

Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
Oppfølging av behovet for flere boenheter for flere grupper	Tana kommunale eiendomsselskap	Nybygging i hele planperioden	Avsettes i øk.plan
Etableringstilskudd til søkere av boligtomt i sone B og C (distriktssonene) for å stimulere til økt bosetting i distriktene.	Tana kommune, BA-avd.		

HOVEDMÅL 1: ØKE BOLIGTILBUDET TIL ALLE SOM ØNSKER Å BO I TANA

Strategi: ***Det skal være lett å etablere seg i Tana kommune***		
Tiltak	**Ansvarlig**	**Finansiering**
Tildele boligtilskudd til etablering til de som har behov for det.	Bygg- og anleggsavdelingen	Husbanken
Vurdere å leie rekrutteringsboliger fra Tana kommunale eiendomsselskap som virkemiddel i ansettelsespolitikken	Rådmann	Innenfor ordinært budsjett

Strategi: ***Serviceinnstilt kommune***		
Tiltak	**Ansvarlig**	**Finansiering**
Løpende kontakt med Nav, hjelpetjenesten, pleie- og omsorgssektoren og serviceavdelingen om aktuelle virkemidler som Husbanken disponerer.	Bygg- og anleggsavdelingen	Innenfor ordinært budsjett
Legge fram oppdaterte brosjyrer om Husbankens virkemidler på de aktuelle avdelingene i kommunen.	Bygg- og anleggsavdeling Serviceavdeling, Hjelpetjenesten, Legestasjonen	Innenfor ordinært budsjett
Ta opp startlån i henhold til behov	Kommunestyret	Husbanken

Strategi: ***Motivere til et differensiert boligmarked og at flere bygger egen bolig***		
Tiltak	**Ansvarlig**	**Finansiering**
Motivere til at flere bygger bolig med livsløpsstandard	Utviklingsavdelingen	Innenfor ordinært budsjett
Motivere til at flere bygger miljøvennlige boliger	Utviklingsavdelingen	Innenfor ordinært budsjett
Videreføre ordningen med gratis boligtomt til søkere under 35 år	Kommunestyret	Årlig budsjettbevilgning

HOVEDMÅL 2: BEDRE SITUASJONEN FOR VANSKELIGSTILTE PÅ BOLIGMARKEDET

Strategi: ***Aktiv bruk av Husbankens låne- og tilskuddsordninger.***		
Tiltak	**Ansvarlig**	**Finansiering**
Motivere de som har bolig med dårlig standard, til å ta opp utbedringslån gjennom informasjon om ordningen.	Hjelpetjenesten	Innenfor ordinært budsjett
Videreføre informasjonsarbeid vedrørende bostøtteordningen.	Bygg- og anleggsavdeling, Hjelpetjenesten	Innenfor ordinært budsjett

Strategi: ***Sikre vanskeligstilte gruppers mulighet til å etablere seg og bli boende i bolig***		
Tiltak	**Ansvar**	**Finansiering**
Dra erfaring fra nasjonale/kommunale prosjekter og gjennomføre aktuelle prosjekter for å bedre boligtilbudet for vanskeligstilte	Hjelpetjenesten, Tana kommunale eiendomsselskap	Innenfor ordinært budsjett
Boligbehov for vanskeligstilte grupper tas med i den ordinære kommuneplanlegging.	Rådmann, Tana kommunale eiendomsselskap	Innenfor ordinært budsjett
Området rundt flerbrukssenteret forbeholdes boligbygging for psykisk utviklingshemmede og psykiatriske langtidspasienter uten rusproblemer	Utviklingsavdeling	Innenfor ordinært budsjett

HOVEDMÅL 3: BIDRA TIL AT ELDRE KAN BO I EGNE HJEM ELLER SPESIELT TILRETTELAGTE BOLIGER SÅ LENGE SOM MULIG.

Strategi: ***Bidra til at de som ønsker det, kan bo hjemme eller i tilrettelagte boliger***		
Tiltak	**Ansvarlig**	**Finansiering**
Fortsatt informasjon til funksjonshemmede og personer over 60 år om Husbankens tilskudd til tilpasning av bolig og lån til utbedring.	Pleie- og omsorgssonene	Innenfor ordinært budsjett
Oppføring av nye omsorgsboliger	Rådmannen, Tana kommunale eiendomsselskap	Innenfor ordinært budsjett, samt låneopptak og delvis husbankfinansiering

HOVEDMÅL 4: HENSIKTSMESSIGE BOLIGER I GODE BOMILJØER FOR RUSMISBRUKERE

Strategi ***Tilby et differensiert botilbud til rusmisbrukere***		
Tiltak	**Ansvarlig**	**Finansiering**
Individuelle forhold settes i fokus ved boligtiltak for rusmisbrukere	Hjelpetjenesten	Innenfor ordinært budsjett
Motivere og bistå rusmisbrukere med fast inntekt til å kjøpe eller bygge egne boliger	Hjelpetjenesten	Innenfor ordinært budsjett
Føre opp hensiktsmessige boliger i gode bomiljøer for rusmisbrukere.	Tana kommunale eiendomsselskap, Tana kommune	Innenfor ordinært budsjett, låneopptak, samt husbank-finansiering

HOVEDMÅL 5: PSYKIATRISKE PASIENTER SKAL FÅ BO I HENSIKTSMESSIGE BOLIGER I TRYGGE MILJØER

Strategi ***Skaffe til veie tilstrekkelig med boliger i nærhet til hjelpeapparatet***		
Tiltak	**Ansvar**	**Finansiering**
Motivere pårørende og psykiatriske langtidspasienter til å bygge egne boliger	Hjelpetjenesten	Innenfor ordinært budsjett
Bidra til at de som har behov for det, har tilgang på heldøgns omsorg i tilrettelagte psykiatriboliger	Hjelpetjenesten	Innenfor ordinært budsjett

HOVEDMÅL 6: PSYKISK UTVIKLINGSHEMMEDE SKAL FÅ BO I GODE BOLIGER I ET TRYGT MILJØ

Strategi: ***Tilrettelegge for individuelt tilpassede boforhold for psykisk utviklingshemmede***		
Tiltak	**Ansvar**	**Finansiering**
Fortsatt dialog med psykisk utviklingshemmedes pårørende om best mulige boløsninger for den enkelte bruker	Hjelpetjenesten	Innenfor ordinært budsjett
Motivere til at psykisk utviklingshemmede selv bygger bolig gjennom å informere om Husbankens virkemidler og bistå i søknads- og byggeprosess.	Hjelpetjenesten, Bygg- og anleggsavdeling	Innenfor ordinært budsjett
Vurdere oppføring av flere boliger for psykisk utviklingshemmede	Hjelpetjenesten, Bygg- og anleggsavdelingen, rådmannsoppnevnt arbeidsgruppe for PU-boliger, Tana kommunale eiendomsselskap	Innenfor ordinært budsjett, evt. låneopptak, samt delvis Husbank-finansiering

HOVEDMÅL 7: FYSISK FUNKSJONSHEMMEDE SKAL SIKRES TILGJENGELIGHET TIL SINE BOLIGER

Strategi: ***Aktiv informasjon***		
Tiltak	**Ansvar**	**Finansiering**
Informere om Husbankens tilpasningstilskudd til funksjonshemmede som bor i bolig som ikke er tilpasset.	Bygg- og anleggsavdeling, Pleie og omsorg	Innenfor ordinært budsjett

HOVEDMÅL 8: GODE KOMMUNALE BOLIGER

Strategi: ***Økt satsing på vedlikehold***		
Tiltak	**Ansvar**	**Finansiering**
Årlig øke avsetning til vedlikehold av boligene	Tana kommunale eiendomsselskap	Innenfor ordinært budsjett
Fortløpende vurdere om det er hensiktsmessig å legge enkelte boliger ut for salg	Tana kommunale eiendomsselskap	Innenfor ordinært budsjett

Følgende foreslås tatt ut som tiltak:

Pri	Beskrivelse av tiltak	Ansvar	Status	Ressurs-behov
1	Oppfølging av tiltak i rullert plan for kommunale boliger.	Tana kommune, avd. Hjelpetjenester, Tana kommunale eiendomsselskap	Pågående	
2	TKE KF Strategiplan	Tana kommunale eiendomsselskap	Årlig rullering i øk.plan	
4	Nedbetaling av voksende lånemasse eller økning av låneopptaksmuligheter jfr §6 i vedtektene for TKE	Tana kommunale eiendomsselskap, kst		§6 endring i vedtektene
5	Kostnadseffektiv FDV	Tana kommunale eiendomsselskap	Forenklet PPV[3] i øk.plan	
6	Vurdere fortløpende salg av (eldre) boliger	Tana kommunale eiendomsselskap	Løpende	
7	Gjennomføring av prosjekt for oppussing av kommunale boliger	Tana kommunale eiendomsselskap	Avsluttes ultimo 2010	

HOVEDMÅL 1: ØKE BOLIGTILBUDET TIL ALLE SOM ØNSKER Å BO I TANA

Strategi: ***Det skal være lett å etablere seg i Tana kommune***		
Tiltak	**Ansvarlig**	**Finansiering**
Legge ut flere byggeklare tomter både i Tana bru og i bygdene.	Utviklingsavdelingen	Innenfor ordinært budsjett
Fortsatt liberal dispensasjonspraksis med hensyn til boligtomter	Utviklingsavdelingen	Innenfor ordinært budsjett

Strategi: ***Serviceinnstilt kommune***		
Tiltak	**Ansvarlig**	**Finansiering**
Enklere og raskere behandling av tomtesøknader	Utviklingsavdelingen	Innenfor ordinært budsjett

Strategi: ***Sikre vanskeligstilte gruppers mulighet til å etablere seg og bli boende i bolig***		
Tiltak	**Ansvar**	**Finansiering**
Bidra til at de som har behov for det får bistand i søknads- og byggeprosess	Bygg- og anleggsavdeling, Utviklingsavdeling	Innenfor ordinært budsjett
Videreføre økonomisk rådgivningstjeneste	Nav sosial	Innenfor ordinært budsjett

Strategi: ***Boliger som passer for alle***		
Tiltak	**Ansvar**	**Finansiering**
Ved kjøp eller bygging av nye kommunale boliger, skal man satse på boliger med universell utforming	Tana kommunale eiendomsselskap	Innenfor ordinært budsjett

Begrunnelse for uttak:
Dette er mer strategier (retningslinjer) enn tiltak og som gjøres kontinuerlig. En del av disse oppgavene er også pålagte oppgaver ut fra forvaltningsloven (informasjons- og veiledningsplikt) og plan- og bygningsloven (behandling av plan- og byggesaker).

[3] PPV = planlagt periodisk vedlikehold (vedlikeholdsplan)

4.9 KOMMUNEDELPLAN FOR KLIMA OG ENERGI 2010-2015

Bakgrunnen for planen er at "*Global oppvarming som følge av menneskeskapte klimagassutslipp er den største miljøutfordringen verdenssamfunnet står overfor. Klimaet på kloden er i ferd med å endre seg, og FNs klimapanel har fastslått at det er menneskeskapte utslipp av klimagasser som forårsaker endringene. Utslippene er i hovedsak knyttet til forbruk av fossilt brensel, avskogning og landbruksvirksomhet*".

Hovedmål

Utslippene av klimagasser i Tana skal innen 2015 reduseres til et nivå 6 % over Kyotomålsettingene og innen 2020 på 1991-nivå,

- ≠ Utslippene fra mobile kilder skal reduseres til 19000 CO_2 ekvivalenter innen år 2015.
- ≠ Prosessutslippene (deponi, landbruk og industri) skal reduseres til 14395 CO_2 ekvivalenter i 2015.

Det stasjonære energiforbruket skal holdes stabilt på 2007-nivå fram mot år 2015, og stabiliseres på 1991-nivå innen år 2020.

- ≠ Elektrisitetsforbruket skal holdes stabilt på 2007 nivå fram mot 2015.
- ≠ Bruken av fossile brensler til oppvarming i Tana skal halveres innen år 2015.
- ≠ Bruken av biobrensel og andre nye, fornybare energikilder skal økes fra 9,4 GWh i 2007 til 12 GWh i 2015.

Energiforbruket i kommunale bygninger skal reduseres med 0,6 GWh (registrert energi-effektiviseringspotensial) innen år 2020, i forhold til dagens nivå. Oljekjeler i kommunale bygninger erstattes med kjeler/anlegg basert på fornybar energi, innen år 2015.

Retningslinjer (strategier) for å nå målet (prosessmål):

- ≠ Kommunen skal vurdere energiløsninger knyttet til bruk av ny, fornybar energi i alt reguleringsplanarbeid. Planbeskrivelsen til alle reguleringsplaner skal ha et eget kapittel/avsnitt som omhandler energispørsmål og hvilke energiløsninger som er vurdert i planprosessen.
- ≠ Lønnsomme enøk-tiltak skal prosjekteres og iverksettes i løpet av planperioden.
- ≠ Nye kommunale bygg skal bygges som lavenergibygg med fleksibel oppvarming. I tillegg skal det vurderes i hvert enkelt byggeprosjekt om man kan tilfredsstille passivhus-/aktivhusstandarden.
- ≠ Alle kommunale bygninger skal sertifiseres som Miljøfyrtårn innen år 2015.

Tiltak for å nå målene

Klimagassutslipp

	Transport: **Utslippene fra mobile kilder skal reduseres til 19000 CO_2 ekvivalenter innen år 2015.**			
	Tiltak	**Ansvarlig (TK= Tana kommune)**	**Status**	**Ressursbehov**
1	De kommunale bilene skal være mest mulig miljøeffektive (elektrisk/hybrid). Mest klimavennlige løsning velges ved revisjon av leasingavtaler.	Bygg- og anleggsavdelingen (TK)	Stiller krav om utslipp i kontrakter	
2	Eco- drive kurs for yrkessjåfører	Tana studiesenter (TK)		
3	Utrede systemer/muligheter for mer kameratkjøring lokalt. Det etableres en internettside for kameratkjøring.	Utviklings-avdelingen (TK)	Ikke aktuelt	

	Tiltak	Ansvarlig (TK= Tana kommune)	Status	Ressursbehov
4	Kartlegging av transportbehov lokalt	Finnmark Fylkeskommune	Igangsatt	-
	Prosessutslippene (deponi, landbruk og industri) skal reduseres til 14395 CO_2 ekvivalenter i 2015.			
5	Informasjonskampanje om kildesortering, inkl. levering av EE-avfall. Målgruppe: husholdninger	Øst-Finnmark avfallsselskap (ØFAS)		
6	Etablere ordning for gjenvinning/forbrenning av våt-organisk avfall	Øst-Finnmark avfallsselskap (ØFAS)	Gjennomført	
7	Føre tilsyn med håndtering av næringsavfall i lokale bedrifter	Tana kommune	Ikke igangsatt	1 ukers verk pr. år.
8	Føre tilsyn med håndtering av byggeavfall	Tana kommune		

	Generelt- klimagassutslipp:			
	Tiltak	**Ansvarlig (TK= Tana kommune)**	**Status**	**Ressursbehov**
9	Miljøfyrtårnssertifisering av alle kommunale bygninger	Alle avdelinger (TK)	Igangsatt	6 mnd verk pr. år
10	Vurdere klima- og energikrav i kommunal innkjøpsordning	Økonomi-avdelingen (TK)		
11	Vurdere energiløsninger knyttet til bruk av ny, fornybar energi i alt reguleringsplanarbeid. Planbeskrivelsen til alle reguleringsplaner skal ha et eget kapittel/avsnitt som omhandler energispørsmål og hvilke energiløsninger som er vurdert i planprosessen.	Utviklings-avdelingen (TK)		
12	Seminar for kommunestyret om klimatilpasning	Utviklings-avdelingen (TK)	Ikke igangsatt	2 ukers verk.

Stasjonært energiforbruk:

	Oljefyring: ≠ **Bruken av fossile brensler til oppvarming i Tana skal halveres innen år 2015.** ≠ **Oljekjeler i kommunale bygninger erstattes med kjeler/anlegg basert på fornybar energi, innen år 2015.**			
	Tiltak	**Ansvarlig (TK= Tana kommune)**	**Status**	**Ressursbehov**
14	Utfase bruk av fyringsolje i kommunale bygninger	Bygg- og anleggsavdelingen (TK)	Avhengig av budsjett. Oljekjelen på miljøbygget tar bare "toppene".	
15	Informasjonbrosjyre til husholdningene om behovet for utfasing av fossile brensler til oppvarming	Utviklings-avdelingen (TK)	Ikke gjennomført	Ca. 20 000,-
16	Delta i Earth Hour kampanjen	Bygg- og anleggs-avdelingen (TK)	Gjennomført årlig.	

	Bruken av biobrensel og andre nye, fornybare energkilder skal økes fra 9,4 GWh i 2007 til 12 GWh i 2015.			
	Tiltak	**Ansvarlig (TK= Tana kommune)**	**Status**	**Ressursbehov**
17	Møte med Finnmarkseiendommen (FEFO) angående eventuelt kommunalt biobrenselanlegg , samt vedutvisninger	Utviklings-avdelingen (TK)	Ikke aktuell	
18	Utrede etablering av energisentral i Tana bru	Bygg- og anleggsavdelingen (TK)	Ikke igangsatt fordi vi ikke har aktuelle prosjekter.	
19	Informasjonbrosjyre til husholdningene om behovet for utfasing av fossile brensler til oppvarming	Utviklings-avdelingen	Ikke igangsatt	
20	Markedsføre Enovas tilskuddsordninger for husholdningene	Utviklings-avdelingen	Årlig	

	Energieffektivisering (generelt):			
	Tiltak	**Ansvarlig (TK= Tana kommune)**	**Status**	**Ressursbehov**
21	Forbildeprosjekt- bygging av passivhus	Tana kommunale eiendomsselskap (TKE)	Ikke igangsatt. Krever ekstraordinære investeringer. Har ingen aktuelle prosjekt.	
22	Møte med byggenæringen, etablere felles nettverk	Utviklings-avdelingen (TK)	Ikke gjennomført.	
23	Gjennomføre et arbeidsmøte med næringslivet om energieffektivisering og- oppfølging	Utviklings-avdelingen (TK)	Ikke gjennomført.	
24	Enøk-tiltak på ventilasjonsanlegg	Bygg- og anleggsavdelingen (TK)		
25	Energieffektiviserende tiltak ved Seida skole	Bygg- og anleggsavdelingen (TK)	Tas når skolen eventuelt rehabiliteres.	
26	Energieffektiviserende tiltak ved Rådhuset-Miljøbygget	Bygg- og anleggsavdelingen (TK)	Tas når bygget rehabiliteres. Fyrkjelen i rådhuset tatt ut av drift, oppvarming leveres fra miljøbygget.	
27	Nye kommunale bygg skal bygges som lavenergibygg med fleksibel oppvarming. I tillegg skal det vurderes i hvert enkelt byggeprosjekt om man kan tilfredsstille passivhus-/aktivhusstandarden.	Bygg- og anleggsavdelingen (TK)	Gjennomføres.	
28	Innføre energioppfølging i kirkebygg	Tana kirkelige fellesråd		
29	Alle skolene deltar i Regnmakerne eller lignende holdningsskapende prosjekt	Undervisnings-avdelingen (TK)		
30	Arrangere et foredrag/seminar om klimaendringer for ungdomstrinnet	Utviklings-avdelingen (TK)		

Følgende tiltak foreslås tatt ut av handlingsplanen

	Transport: **Utslippene fra mobile kilder skal reduseres til 19000 CO_2 ekvivalenter innen år 2015.**			
	Tiltak	**Ansvarlig (TK= Tana kommune)**	**Status**	**Ressursbehov**
3	Utrede systemer/muligheter for mer kameratkjøring lokalt. Det etableres en internettside for kameratkjøring.	Utviklings-avdelingen (TK)	Ikke aktuelt	

	Bruken av biobrensel og andre nye, fornybare energkilder skal økes fra 9,4 GWh i 2007 til 12 GWh i 2015.			
	Tiltak	**Ansvarlig (TK= Tana kommune)**	**Status**	**Ressursbehov**
17	Møte med Finnmarkseiendommen (FEFO) angående eventuelt kommunalt biobrenselanlegg , samt vedutvisninger	Utviklings-avdelingen (TK)	Ikke aktuelt	

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet	146/2012	01.11.2012
Kommunestyret		08.11.2012

Hovedplan avløp - endelig vedtak

Vedlegg
1 Hovedplan avløp 2013-2018
2 Vedlegg 1 Kart avløpssone 1
3 Vedlegg 1.1 Handlingsplan avløpssone 1
4 Vedlegg 2 Kart avløpssone 2
5 Vedlegg 2.1 Handlingsplan avløpssone 2
6 Vedlegg 3 Kart avløpssone 3
7 Vedlegg 3.1 Handlingsplan avløpssone 3
8 Vedlegg 4 Kart avløpssone 4
9 Vedlegg 4.1 Handlingsplan avløpssone 4
10 Vedlegg 5 Kart avløpssone 5
11 Vedlegg 5.1 Handlingsplan avløpssone 5
12 Vedlegg 6 Kart avløpssone 6
13 Vedlegg 6.1 Handlingsplan avløpssone 6
14 Vedlegg 7 Kart avløpssone 7
15 Vedlegg 7.1 Handlingsplan avløpssone 7
16 Uttalelse til hovedplan for avløp i Tana kommune

Rådmannens forslag til vedtak

Saksopplysninger

Fornmannskapet vedtok i sak/2012 å sende forslag til hovedplan avløp ut på høring og legge den ut til offentlig ettersyn.
Frist for å gi uttalelse eller komme med innsigelser ble satt til 19. oktober. Ved fristens utløp hadde det kun kommet uttalelse fra Varanger Kraft Nett as. Den 22. oktober mottok vi høringsuttalelse fra Fylkesmannen.
Fra bygdelagene i kommunen har vi ikke mottatt uttalelser.

Vurdering

Bearbeiding av høringsuttalelser:

Varanger Kraft Nett AS har følgende uttalelse:
Plassering av anlegg må ikke komme i konflikt med våre anlegg, en eventuell flytting av våre anlegg må bekostes av kommunen.
Kostnader for fremføring av strøm til deres anlegg må beregnes i vært enkelt tilfelle, eventuelle kostnader som ikke dekkes av bunnfradrag som for nyanlegg er kr. 20.000.- må dekkes av kommunen som anleggstilskudd.

Uttalelsen har ingen innvirkning på planen.

Selv om Fylkesmannens uttalelse kom etter fristens utløp vil vi ta den med i den videre saksbehandlingen. Vi viser til fylkesmannens merknader til de enkelte kapittel i planen og sier noe om hvordan dette tas hensyn til det endelige forslag til plan.

Kap 4.2.
Merknaden tas til følge og innarbeides i planen.

Kap 4.6.
Oppgitt Pe i tabell 4 er beregnet noe som blir angitt over tabellen.
De oppgitte beregningene er foretatt da anleggene ble prosjektert. Det er ikke foretatt nye beregninger eller måling ut fra renseanleggene.
Utslipp fra næringslivet (meieriet, slakteriet og andre) er inkludert i oppgitt Pe.
Forurensningsmyndigheten i kommunen har ikke pålagt eksisterende næringslivet å komme med nye beregninger av sine påslipp.
Fylkesmannen påpeker at det burde framgå av planen om kommunen har vurdert renseanlegg i de bygdene som har store private utslipp. Planen har vurdert dette og foreslår i handlingsplanen renseanlegg i Polmak.

Kap 4.10.3
Se vurdering under kap 4.6.

Vedlegg 1.1.om Tana bru.
Når det gjelder kartlegging av innlekking har planen tatt med tiltak for utbedring av enkeltpunkt (tiltak TK3).
Renseeffekten rapporteres hvert år i forbindelse med Kostra rapportene.
Når det gjelder eksisterende anlegg i resten av sonene, så må eksisterende utslipp registreres og kontrolleres. Det er tatt med tiltak for registrering som gjennomgående tiltak.

Under utarbeidelse av Hovedplan avløp er det tatt hensyn til at det foregår et parallelt arbeid i vannområdeutvalget for Tana vannområde. På grunn av dette faktum omhandler foreliggende plan ikke vannmiljø i sin helhet. Planens tittel endres derfor i det endelige forslaget til plan. Videre er det foretatt noen redaksjonell endringer av teksten.
Da saken ble lagt vedtatt sendt på høring ble det i Fsk stilt spørsmål om hva som er de viktigste tiltakene. Forslag til handlingsplan er revidert rekkefølgen av iverksetting av tiltak, og hvilket år de skal gjennomføres er endret. Tabellen i kap 6 om gebyrkonsekvenser er ikke endret i samsvar med revidert handlingsplan.

Rådmannen anbefaler at kommunestyret vedtar fremlagte forslag til *Hovedplan vann.*
Planperioden settes i tittelen til perioden 2013-2018 og at foreslåtte tiltak innarbeides i budsjett og økonomiplanen.

TANA KOMMUNE
HOVEDPLAN AVLØP
FOR PERIODEN 2013-2018

RAMBØLL

INNLEDNING

Det har vært utarbeidet overordnede planer for avløp og vannmiljø i Tana kommune tidligere. Hovedplan for avløp og vannmiljø ble utarbeidet i 1977. Tana kommune utarbeidet avløpsrammeplan i 1993.
Rammebetingelsene for kommunene er endret etter gjeldene forurensningsloven fra 1.1.2007 Det får konsekvenser blant annet for kommunens ansvar og myndighetsrolle. Kommunen har derfor et behov for en ny hovedplan avløp og vannmiljø.

HENSIKTEN MED HOVEDPLAN AVLØP OG VANNMILJØ

Hovedplan avløp skal i første rekke være et overordnet styringsverktøy ved å:

- Informere om sentrale rammeforutsetninger (lover og forskrifter).
- Informere og aktivisere brukere og interesseorganisasjoner i prioriteringsdebattene.
- Samle, konkretisere og prioritere mål for kommunens tiltak innenfor avløpsområdet.
- Se ulike mål i sammenheng.
- Vurdere mål, strategi og tiltak i en økonomisk sammenheng og ut fra en helhet.
- Beskrive tiltak på kort og lang sikt og prioritere tiltak
- Vurdere økonomiske konsekvenser av tiltak

Hovedplan avløp skal også være et hjelpemiddel for å

- Effektivisere avløpssektoren.
- Nå de vedtatte mål, samt følge opp resultatene.
- Sikre at den prioriterte innsatsen oppfyller de myndighetskrav som stilles.
- Sørge for at aktiviteten følger prinsipper for kvalitetssikring.
- Være et dokument hvor det lett finnes nøkkeltall og øvrige opplysninger om virksomheten.

Hovedplanen gjelder for perioden 2013-2018 og bør revideres hvert 4. år tilpasset revidering av kommuneplanen. Hovedplanen tilpasses overordnede mål for kommunens utvikling og andre sektorinteresser. Kommuneplanavklaringer vil påvirke hovedplan avløp. Hovedplanen kan på sin side medføre bindinger for kommuneplanarbeidet – for eksempel gjennom forslag til avløpsløsninger i enkelte områder.

Det foreligger følgende vedtatte planer som er relevante for vannmiljøet:

- Kommuneplanens samfunnsdel handlingsprogram 2012-2015
- Flerbruksplan for Tana vassdraget(2007-2016)
- Kommunedelplanens arealdel (2002-2013)
- Veiplan 2009-2013
- Hovedplan vann
- Klima miljøplan Tana kommune

I tilegg foregår det et arbeid i vannområdeutvalget for Tana vannområde som nå har sendt et dokument om *Vesentlige vannforvaltningsspørsmål for Tana vannområde* ut på høring.

Oppdragsnr.: 7090655
Oppdragsnavn: Hovedplan avløp
Dokument nr.: 1
Filnavn: Sikkerhetskopi av mal Tana kommune hovedplan VA240512 (Lagret automatisk)

Revisjon	Høringsutkast			
Dato	2012-05-31			
Utarbeidet av	Øystein Somby-Solaas Tana kommune	Reidar Varsi Tana kommune	Robin Ratama Rambøll Norge	
Kontrollert av	Jørn Gunnar Thomassen			
Godkjent av	Øystein Somby-Solaas Tana kommune			
Beskrivelse				

Revisjonsoversikt

Revisjon	**Dato**	**Revisjonen gjelder**
1	23.10.2012	Innarbeiding av endringer etter høring/offentlig ettersyn

INNHOLD

INNLEDNING 1
INNLEDNING 2

1. STATLIGE RAMMEBETINGELSER 6
1.1 Statlige rammevilkår 6
1.2 EU-direktiv 6
1.2.1 Avløpsdirektivet 6
1.2.2 Vanndirektivet 6
1.3 Forurensningsloven 6
1.4 Regelverk for avløpssektoren – konsekvenser for Tane kommune 8
1.4.1 Myndighetsfordeling mellom fylkesmann og kommunene 8
1.4.2 Utslipp fra spredt bebyggelse mindre en 50pe 9
1.4.3 Utslipp fra mindre tettbebyggelser (>50) 9
1.5 Annet lovverk 10
1.5.1 Internkontrollforskriften 10
1.5.2 Plan- og bygningsloven 10
1.5.3 Kommunehelsetjenesteloven 10
1.5.4 Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav 11

2. KOMMUNALE RAMMEVILKÅR 12
2.1 Kommunale planer 12
2.1.1 Kommuneplanens samfunnsdel 2008-2019 – mål og innsatsområder: 12
2.1.2 Revidert flerbruksplan for Tanavassdraget 2007-2016: 13
2.1.3 Vurdering av målsettingene i overordnet planverk: 13

3. MÅLFORMULERING OG STANDARDKRAV 14
3.1 Målområdet. Vannmiljø 14
3.2 Hovedmål 14
3.3 Hovedretning videre 14
3.3.1 Hovedmålsettingen konkretiseres gjennom følgende delmål: 14
3.4 Tiltak 14

4. MÅLOMRÅDE KOMMUNALT AVLØP 15
4.1 Hovedmål 15
4.2 Krav 15
4.3 Tilstand 2010 15
4.4 Kommunalt ledningsnett 16
4.5 Tilstanden 16
4.6 Renseanlegg kommunalt utslipp: 16
4.6.1 Tana bru renseanlegg 17
4.6.2 Østre Seida renseanlegg 17
4.6.3 Rustefjelbma renseanlegg 17
4.6.4 Austertana slamavskiller 17
4.6.5 Skipagurra slamavskiller 17
4.6.6 Polmak slamavskiller 18
4.6.7 Langnes slamavskiller 18
4.6.8 Øvrige private avløpsanlegg 18
4.7 Driftsovervåking 18
4.8 Målområde Avløp fra spredt bebyggelse 19
4.8.1 Hovedmål 19
4.8.2 Krav 19
4.8.3 Tilstand 2010 19
4.9 Kommunal behandling av slam fra avløp 20
4.9.1 Kommunalt slam: 20
4.9.2 Privat slam fra separate utslipp: 20

4.10 Målområde Industriavløp 21
4.10.1 Mål 21
4.10.2 Krav.....21
4.10.3 Tilstand 2010.....21
4.11 Administrative og organisatoriske forhold 22
4.12 Akuttforurensning og beredskap.....22

5. SAMMENSTILLING AV TILTAK 24

6. UTVIKLING AVLØPSGEBYR ETTER UTFØRT HANDLINGSPLAN 26
6.1 Vedlegg handlingsplaner.....27

1. STATLIGE RAMMEBETINGELSER

1.1 Statlige rammevilkår

Norge fører en resipientorientert forurensningspolitikk. Det innebærer bl.a. at miljøtilstanden i vannforekomsten tillegges stor vekt når det stilles krav i forbindelse med søknad om tillatelse til forurensende utslipp. Kommunene oppfordres til å fastsette miljømål for sine vannforekomster for å ivareta de ulike brukerinteressene og de spesielle kvalitetene knyttet til hver resipient.

1.2 EU-direktiv

1.2.1 Avløpsdirektivet

Kravene i EUs avløpsdirektiv omfatter i hovedsak tettbebyggelse med samlet utslipp:

1. Større enn 10 000 pe * med utslipp på sjøstrekningen Svenskegrensen – Lindesnes og større enn 2 000 pe med utslipp til ferskvann eller elvemunning

2. Større enn 10 000 pe med utslipp på sjøstrekningen Lindesnes- Grense Jakobselv

For tettbebyggelse med utslipp mindre enn 10 000 pe til sjø og 2 000 pe til ferskvann eller elvemunning gjelder nasjonale føringer.

Kravene i avløpsdirektivet og nasjonale føringer for utslipp mindre enn 10 000/2 000 pe, er implementert i et nytt felles regelverk for hele avløpssektoren som ble gjort gjeldene fra 1.1.2006.

* *Personekvivalenter (Pe) er et mål på mengde organisk materiale i avløpsvannet. Pe kan beregnes på flere måter, men som hovedregel sier vi at: utslipp fra hus og hytter med innlagt vann og vannklosett: 1 person bidrar med 1 pe, uslipp fra hytter med innlagt vann uten vannklosett: 1 person vil bidra med 0,3 pe, og at utslipp fra hytter uten innlagt vann og vannklosett: 1 person vil bidra med 0,1 pe.*

1.2.2 Vanndirektivet

Det overordnede målet med EUs vanndirektiv er å fastlegge en ramme for beskyttelse av vassdrag og sjøer, brakkvann, kystvann og grunnvann. Direktivet stiller krav om helhetlig og felles forvaltning av vassdrag, grunnvann og kystvann på tvers av dagens administrative grenser. Vanndirektivet fokuserer på økologi og bruk av miljømål for å oppnå god økologisk tilstand. Direktivet er innarbeidet i vannforskriften som er gjort gjeldende fra 1. januar 2007. Gjennomføringen av forskriften vil føre til økt behov for kartlegging og overvåking av vassdrag, grunnvann og kystvann. Regelverket legger også føringer for tiltak på avløpssektoren. Gjeldende forvaltningsplan for vannregion Finnmark har en planperiode fra 2011-2015, mens det samtidig pågår et planarbeid knyttet til neste periode fra 2016-2021.

1.3 Forurensningsloven

Regelverk for avløpssektoren
Miljøverndepartementet vedtok 23.12.05 et nytt regelverk for avløpssektoren. Regelverket ble gjort gjeldene fra 1.1.2007.

Regelverket er vedtatt som del av Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften kap 11-16). Forurensningsforskriften ble vedtatt 1.6.2004, og er en samleforskrift for alle bestemmelsene i forurensningsloven.

Forskriften dekker hele avløpssektoren og opphever flere eksisterende forskrifter, - bl.a. Forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg av 12.4.2000 og Forskrift om utslipp av oljeholdig avløpsvann og om bruk av merking av vaske- og avfettingsmidler av 01.10.1983.

I avløpsregelverket er Norge delt inn i 3 ulike resipientområder, jf. Figur 1:

a. Følsomme områder: Kyststrekning fra Svenskegrensa til Lindesnes med tilhørende nedbørsfelt og Grimstadfjordenområdet

b. Normal området: Ferskvannsforekomster i Norge som ikke er klassifisert som følsomme.

c. Mindre følsomme områder: Kystfarvann og elvemunninger fra Lindesnes til Grense Jakobselv som ikke er klassifisert som følsomme.

Figur 1: Områdeinndeling. Tana kommune ligger i normalområdet. Tanavassdraget spesiell

1.4 Regelverk for avløpssektoren – konsekvenser for Tane kommune

Myndighetsfordelingen mellom Fylkesmannen og kommunene, jf. Oversikt i tabell 1.
Tanabru renseanlegg i 2006 er beregnet til 1 033 pe. Midlere belastning ved Midl. BOF …. – konsentrasjon i 2006 er beregnet til 540 pe. Anlegget er dimensjonert for 4 300 pe oppgitt i tabell fra Fylkesmannen. Utslippet fra Tanabru renseanlegg reguleres derfor av bestemmelsene i kap. 13 i avløpsregelverket. Dette innebærer også at Tana kommune ved kommunestyret er forurensningsmyndighet for Tana bru renseanlegg så lenge utslippen fra anlegget er under grenseverdien i forurensningsloven kap. 13.

1.4.1 Myndighetsfordeling mellom fylkesmann og kommunene

Tabell 1. Kommunens ansvar og myndighet

Kommunen er forurensingsmyndighet for:	
Påslipp til offentlig avløpsnett	kommunene får vesentlig økt myndighet til å regulere virksomheter som har påslipp til offentlig avløpsnett gjennom enkeltvedtak eller forskrift
Utslipp av kommunalt avløpsvann som omfattes av kapittel 12 og 13	Kap. 12 omfatter alle avløpsanlegg med utslipp mindre enn 50 pe. Kap. 13 omfatter alle avløpsanlegg med utslipp mindre enn 2.000 pe til ferskvann eller elvemunning eller 10.000 pe til sjø. For Tana kommune innebærer dette at kommunen blir forurensningsmyndighet for alle offentlige og private avløpsanlegg i kommunen.
Utslipp av oljeholdig avløpsvann	Grenseverdier for utslipp av oljeholdig avløpsvann blir fastsatt i forskriften, men kommunen kan i enkeltvedtak fastsette tilleggskrav, strengere en kravene i forskrifte.

Tabell 2. Fylkesmannens ansvar og myndighet

Fylkesmannen er forurensningsmyndighet for	
Utslipp av kommunalt avløpsvann som omfattes av kap. 14 og kap. 15 b	Fylkesmannen er forurensningsmyndighet for alle utslipp som omfattes av EUs avløpsdirektiv, dvs. alle utslipp større enn 2.000 pe til ferksvann og elvemunninger og større enn 10.000 pe til sjø.
Utslipp av fotokjemikalie- og amalgamholdig avløpsvann	

1.4.2 Utslipp fra spredt bebyggelse mindre en 50pe

Utslipp fra mindre avløpsanlegg (<50pe) reguleres i kap. 12 Krav til utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter og lignende. Rensekravene ved utslipp til følsomt område avhenger av om det er knyttet brukerinteresser til resipienten eller om det er fare for eutrofiering, jf. Tabell 3.

Tabell 3. -paragraf 12-8 Utslipp til følsomt og normalt område

Resipienttype	**krav til rensing**
Resipienter der det foreligger brukerinteresser	90 % reduksjon av fosfor 90 % reduksjon av BOF5
Resipienter med fare for eutrofiering, men uten bestemte brukerinteresser	90 % reduksjon av fosfor 70 % reduksjon av BOF5
Resipienter uten bestemte brukerinteresser eller fare for eutrofiering	60 % reduksjon av fosfor 70 % reduksjon av BOF5

Renseeffekten skal beregnes som årlig middelverdi. Dersom det kun slippes ut gråvann, skal gråvannet gjennomgå rensing i stedlige løsmasser eller tilsvarende.

Det stilles krav til dokumentasjon av rensegrad, utforming og drift av renseanlegg. Kommunen kan vedta lokal forskrift for hele eller deler av kommunen, jf. Paragraf 12-6.

Utslippstillatelser gitt etter gjeldene regelverk (forurensningsloven og forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg) fram til 1.1.2007 vil fortsatt være lovlige.

1.4.3 Utslipp fra mindre tettbebyggelser (>50)

Utslipp fra avløpsanlegg fra 50 pe opp til 2.000 pe ved utslipp til ferskvann eller elvemunning, og opp til 10.000 pe ved utslipp til sjø reguleres gjennom kap. 13 i den nye avløpsforskriften. Ved utslipp til følsomt område kreves 90 % reduksjon av fosformengden beregnet som årlig middelverdi av det som blir tilført renseanlegget. Rensekravet er uavhengig av eventuelle brukerinteresser eller tilstanden i resipienten.

Det stilles for øvrig krav til dimensjonering, utforming og drift av tilhørende avløpsnett (13-6). Den ansvarlige skal bl.a. ha oversikt over alle overløp på avløpsnettet, og lekkasjer av betydning. Det stilles også krav om at renseanlegget skal dimensjoneres, bygges, drives og vedlikeholdes av fagkyndige, jf. 13-11

Renseresultatene skal dokumenteres ved prøvetaking, jf. 13-12. for anlegg med utslipp til følsomt område og med fosfor som renseparamenter, skal det tas døgn- eller ukeblandeprøver. For anlegg under 1000 pe skal det tas 6 prøver pr. år. Anlegg større enn 1000 pe har krav om 12

prøver pr. år. Den ansvarlige må ha et system for å vurdere analyseresultatene, og ev. justere renseanlegget for å tilfredsstille krav til rensing (13-15).
Analyseresultat og andre nødvendige opplysninger skal rapporteres til kommunen innen 1. februar hvert år, jf. 13-17.

Utslipp etablert før 1.1.2007, som ikke økes vesentlig, er fortsatt lovlige. Slike utslipp må likevel tilfredsstille kravene til avløpsnett, lukt, utforming og drift. Rapportering og prøvetaking. Jf. 13 - 8.

1.5 Annet lovverk

1.5.1 Internkontrollforskriften

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (Internkontrollforskriften) ble fastsatt ved kgl.res. 06.12.1996, med ikrafttredelse 1.1.1997. plikten til å etablere system for internkontroll gjelder for virksomheter som omfattes av forurensingslovgivningen, dersom virksomheten sysselsetter arbeidstaker.

Internkontrollforskriften berører kommunen både som anleggseier og som tilsynsmyndighet.

Kommunen skal ha etablert system for internkontroll for de avløpsanleggene kommune har drift ansvar for.

Som forurensingsmyndighet skal kommunen kontrollere at:

- ≠ Utslippstillatelsen, krav i lokal forskrift mv. overholdes
- ≠ Virksomheten har etablert et forsvarlig internkontrollsystem

1.5.2 Plan- og bygningsloven

Plan- og bygningsloven berører avløpsanlegg på flere måter, bl.a.:

- ≠ Som søknadspliktig tiltak etter plan- og bygningsloven
- ≠ Krav om tilknytning til offentlig avløpsledning (66 nr. 2)
- ≠ Krav om at grunn bare kan deles eller bebygges dersom det er tilstrekkelig sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- og miljøforhold (68)
- ≠ Føringer og krav som følger av vedtatte arealplaner og reguleringsplaner

Ved behandling av enkeltsaker kan byggesaksbestemmelsene benyttes for å koordinere krav og saksgang på en effektiv måte bl.a. ved

- ≠ Bruk av forhåndskonferanser til å informere om avløpsforholdene i området, aktuelle lokale forskrifter, skjemaer og retningslinjer, krav til innhold i søknad om utslippstillatelse, ev. krav til ansvarlige ut fra forurensningsmessige forhold, koordinering av saksbehandling, m.m.
- ≠ Inkludere forurensningsmessige forhold i kontrollplaner
- ≠ Bruker godkjenningskravene etter plan- og bygningsloven til også å ivareta forurensningsmessige forhold, der kravene til kompetanse er relevant

1.5.3 Kommunehelsetjenesteloven

Aktuelle forskrifter med hjemmel i kommunehelsetjenesteloven er:

- ≠ Forskrift om miljørettet helsevern

- ≠ Forskrift om vannforsyning og drikkevann m.m. kommunen kan ved forskrift eller enkeltvedtak forby enhver virksomhet som kan medføre fare for forurensning av drikkevann.
- ≠ Vannkvalitetsnormer for friluftsbad (rundskriv). Lokale helsemyndigheter har tilsynsansvar når det gjelder vannkvalitet for friluftsbad, og myndighet til å stenge badeplassen dersom vannprøver over lengre tid viser ”ikke akseptabel vannkvalitet”.

1.5.4 Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav

- ≠ Avløpsvann fra husholdninger og tilkoblet industri føres via det offentlige avløpsnettet til renseanlegg. I renseanlegget skilles det ut avløpsslam. Det organiske materialet, næringssaltene og forurensningene som trekkes ut av avløpsvannet under rensing, blir igjen i avløpsslammet.
- ≠ Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav forutsetter at alt organisk materiale som skal utnyttes som en ressurs på jordarealer skal være stabilisert og hygienisert.

- ≠ Ubehandlet slam og ristgods fra avløpsanlegg er definert som farlig avfall og reguleres dermed av kap. 11 i Avfallsforskriften. Behandlet og hygienisert slam som skal brukes som gjødsel eller i kompost reguleres av gjødselvareforskriften.

2. KOMMUNALE RAMMEVILKÅR

2.1 Kommunale planer

Overordna kommunale planer:

- *Kommuneplanens samfunnsdel 2008-2019 – mål og innsatsområder*
- *Revidert flerbruksplan for Tanavassdraget 2006-2015*
- *Kommuneplans arealdel*

Følgende strategier og mål framkommer i overnevnte planverk i Tana kommune.

2.1.1 Kommuneplanens samfunnsdel 2008-2019 – mål og innsatsområder:

AVLØP:

Tanavassdraget skal bevares i utmerket stand for fremtiden ved at avløpssystemet tilfredsstiller interne og eksterne krav til funksjon og standard. Ulempene ved utslipp av avløpsvann skal reduseres rundt hele kommunens kyststripe, samt i de små vassdragene på land. Kommunen skal tilby god og sikker avløpshåndtering til alle som ønsker det, og som har mulighet til det ut i fra eksisterende eller planlagte ledningsnett uten å forringe kvaliteten i resipientene

Retningslinjer (strategier) for avløp:

- I de områdene der det ikke er mulig med tilkobling til kommunalt nett, er det generelt behov for å oppgradere eksisterende separate avløpsanlegg i tråd med krav i nytt avløpsregelverk.
- For områder som ikke skal tilknyttes kommunalt nett bør det utarbeides retningslinjer for saksbehandling av utslipp fra mindre avløpsanlegg.
- Konkrete utbedrings- og saneringstiltak i kjente problemområder som i første rekke vil redusere mengden fremmedvann og øke kapasiteten i ledningsnettet skal prioriteres.

Tiltak:

- Hovedplan for avløp.
- Utarbeide oversikt over utslipp.
- Reduksjon av mengden fremmedvann tilført renseanlegget.
- Reduksjon av både mengden overløpsutslipp, direkteutslipp og ulempene ved utslipp av avløpsvann.
- Stedvis forbedring av funksjon og standard.
- Utarbeide en kommunal forskrift for separate avløpsanlegg.
- Utvikle videre et automatisk driftsovervåkingssystem.
- Utarbeide saneringsplaner.
- Økning av kapasiteten i avløpssystemet.
- Ta i bruk automatisk prøvetakingsutstyr ved renseanleggene i Østre Seida og Rustefjelbma.
- Etablere renseanlegg for kloakkutslipp i Skiippagurra.
- Renseanlegg i Polmak, jfr. plan "Tana aksjonen"

2.1.2 Revidert flerbruksplan for Tanavassdraget 2007-2016:

I flerbruksplan for Tanavassdraget er følgende temaer tatt opp som et fokus område for Tana kommune vedrørende vannkvalitet og forurensning:

- ≠ Fullføre tiltak fra forrige flerbruksplan som angår rensing av utslipp i Skiippagurra, Polmak, Båteng og Levajok. Staten bør finansiere kostnadene ved å gjennomføre tiltakene.
- ≠ Bør ha bedre kontroll med renseanleggene og kloakken.
- ≠ Bedre kontroll av gårder og private kloakkanlegg med hensyn til utslipp.
- ≠ Det er behov for nye slamanlegg.
- ≠ Det er behov for utbedring av renseanlegg og strengere kontroll med utslipp.
- ≠ Hyppigere kontroll av renseanleggene i alle kommunene.
- ≠ Behov for statlige midler til rensetiltak på begge sider av grensa.
- ≠ Flere kloakkrenseanlegg, både kommunale og private.
- ≠ Miljøbensin og katalysator på bilene.
- ≠ Behov for renseanlegg i Båteng.
- ≠ Informasjon langs elva om hvordan bevare elva og vannet.
- ≠ Ta vannprøver i elva der hvor det er hytter, både på norsk og finsk side.
- ≠ "Aksjon Tanavassdraget" må videreføres.
- ≠ Bør innføres et forbud mot bruk av maursyre i landbruket.
- ≠ Bør innføres forbud mot skylling av landbruksredskaper i elva.
- ≠ Det bør tas prøver i tilknytning til avfallsplassen ved Gassanjarga. Prøvene bør offentliggjøres i rapport hvert år.
- ≠ Søppelplassen på Gassanjarga må flyttes bort fra elvedalen!
- ≠ Miljø- og forsøplingsproblematikken ved søppelplassen må overvåkes i sommersesongen.

2.1.3 Vurdering av målsettingene i overordnet planverk:

Tana kommune har omfattende målsetninger som er forankret i overordnet planverk, Tana kommune har utført deler av målsettingen men fortsatt gjenstår utfordringer både på miljø og avløpssiden. En avgjørende faktor for gjennomføring av ønskede målsetting er å skape bedre oversikt på eksisterende anlegg samt ressurs tilgang til gjennomføring av oppgavene.

3. MÅLFORMULERING OG STANDARDKRAV

3.1 Målområdet. Vannmiljø

I henhold til forslag til forskrift om rammer for vannforvaltningen (for å oppfylle "Rammedirektivet") skal det innen en nærmere angitt tidsfrist fastsettes miljømål for de regionale vannressursene. Det skal også utarbeides tiltaksprogram for utbedring av vannressursene for å nå de fastsatte miljømålene. Deretter skal det velges ut tiltak som mest kostnadseffektivt oppfyller miljømålene for vannforekomsten. Ut fra dette vil det bli utarbeidet en samlet strategiplan med et tiltaksprogram som er økonomisk, teknisk og juridisk realiserbart og som gir tilfredsstillende resultater i forhold til målene. Etterfølgende mål og tiltak skal være retningsgivende for det videre arbeidet.

3.2 Hovedmål

Innbyggerne i Tana kommune, også de kommende generasjoner, skal ha tilgang på rene og innbydende vassdrag og sjøområder, med biologisk mangfold og som er velegnet for sunn rekreasjon.
Et varig godt vannmiljø skal prioriteres foran kortsiktige økonomiske innsparingsmuligheter.

3.3 Hovedretning videre

Tana kommune sine ambisjoner for Tana vassdraget framkommer i flerbruksplanen for Tana vassdraget 2008-2019

3.3.1 Hovedmålsettingen konkretiseres gjennom følgende delmål:

Fastsettelse av endelige mål og forslag til strategi og tiltak vil bli nærmere vurdert gjennom en egen handlingsplan for vannmiljø. Vedtatte strategier og tiltak vil søkes innarbeidet i kommunens økonomiplan.

Utarbeidelse av planer/oversikt på bruker interessene som er tilknyttet vassdragen i Tana kommune er et viktig framtidig tiltak. Med hensyn til bruker interessen kan en klassifiserer vassdrages egnethet i forhold til Kllif klassifiseringsmetode for ferskvannskilder. Ut fra tilstandsregistreingen og brukerinteresser til vassdragen som er registret kan en utarbeide tiltak for å oppnå ønsket tilstand i vassdragen.

3.4 Tiltak

Tiltakene for å bedre vannkvaliteten i vannforekomstene i Tana kommune faller i hovedsak sammen med tiltakene forutbedring av kommunal kloakk, sanering av spredte kloakkutslipp, samt tiltak innen jordbruket. Det bør utarbeidet egne tiltaksplan for vannmiljøet.

4. MÅLOMRÅDE KOMMUNALT AVLØP

4.1 Hovedmål

Urenset utslipp fra det kommunale avløpssystemet skal reduseres og dokumenteres innen år 2017.
Det skal etableres et komplett digitalt kartverk over kommunaltekniske anlegg innenfor planperioden.
Oppdatering og videre utvikling av internkontroll, og rapporteringsrutiner fra driftovervåkningsanlegget.

4.2 Krav

Forurensningsforskriften definerer kravene til utslipp av kommunalt avløpsvann. Det er fylkesmannen som er forurensningsmyndighet for utslipp fra større tettbebyggelser, dvs større eller lik 2000 pe, mens kommunen er forurensningsmyndighet for mindre tettbebyggelser og spredt bebyggelse. Det følger av forskriften at Tana har utslipp til det som defineres som "Normalt område." Utslipp fra både større og mindre tettbebyggelser til ferskvann slik som for Tana vedkommende, skal gjennomgå fosforfjerning. Fosforfjerning defineres som en renseprosess der fosformengden i avløpsvannet reduseres med minst 90 % av det som blir tilført renseanlegget. I tillegg skal avløp fra større tettbebyggelser ved nye renseanlegg og eksisterende renseanlegg som endres vesentlig gjennomgå sekundærrensing (biologisk rensing) med renseeffekt ca 70-75 %. Det følger videre av forskriften at det inntil videre ikke vil bli stilt krav om nitrogenfjerning fra kommunalt avløp i Tana.

Forurensningsforskriften setter også krav til bl.a. avløpsnettet, som skal "... uten at det medfører uforholdsmessige store kostnader, dimensjoneres, bygges, drives og vedlikeholdes med utgangspunkt i den beste tilgjengelige teknologi og fagkunnskap, ... "..bl.a. med hensyn til forebygging av lekkasjer og begrensning av forurensning av resipienten som følge av overløp.. Det er bl.a. satt krav til at den ansvarlige skal ha oversikt over alle overløp og eventuelle lekkasjer av betydning.

4.3 Tilstand 2010

Tana kommune har en relativt stor spredning på de kommunaltekniske anleggene. Derfor har vi delt kommunen inn i 7 avløpssoner hvor vi beskriver behovet for tiltak innfor den enkelte sone. Generelle driftsobjekter, som ikke hører til en enkelt sone, beskrives som generelle tiltak som for eksempel separateutslipp, oljeutskillerer, fettutskillere mv.

Hovedplan avløp og vannmiljø er delt inn i følgende avløpssoner:

Avløpssone 1. Tana bru
Avløpssone 2. Østre Seida
Avløpssone 3. Skippagurra
Avløpssone 4. Polmak
Avløpssone 5. Rustefjelbma
Avløpssone 6. Langnes
Avløpssone 7. Austertana

Hver enkelt avløpssone er geografisk avgrenset etter vedlagte kart. Innefor den enkelte avløpssonen er det i vedlegg laget forslag til tiltak om utbedring av de kommunaltekniske anleggene.

Tana kommune har mye kompetanse som pr i dag er lagret i den enkelte medarbeideren. Kartlegging av avløpsnettet er en forutsetting for å opprettholde en effektiv forvalting drift og vedlikehold på de kommunaltekniske anleggene. Det anses som viktig at ledningsnettet med

tilhørende driftobjekter blir digitalisert slik at oversikten på driftobjekter blir bedre. Digitalisering av ledningsnettet er viktig i forhold til drifting, lagring av data om ledningsnettet, planlegging av nye anlegg og saneringsplaner, samt opprettholden god service til abonnentene. Det at kommune ikke har et digitalisert kartverk over de kommunaltekniske anlegg gjør kommune avhenging av hva den enkelte medarbeideren vet om beliggenheten av ledningsnettet.

4.4 Kommunalt ledningsnett

Tana kommune har driftansvar for spillvannsledninger og overvannsledninger lagt etter separatsystemet, og avløp fellesledninger lagt etter fellessystemet. Avløpssystemet i tana kommune består av en blanding av fellessystem, virksomt separatsystem og ikke virksomt separatsystem.

4.5 Tilstanden

I de eldste fellesledningene er det ført inn takvann, drensvann og gatesluk. I tillegg er ledningene sannsynligvis lagt uten pakninger? Dette fører til store mengder fremmedvann i systemet. Lekkasjer på vannledningsnettet kan i noen tilfeller også medføre store fremmedvannsmengder i et avløpsnett, men på de renseanlegg hvor mengde innløpsvann blir registret er det ikke registrert store variasjoner i vannmengden, foruten på våren hvor alle anleggene har stor tilrenning. Dette kan ha årsak i større enkelt påslipp i ledningsnettet. Oppstuving i ledningsnettet som fører til tilbakeslag i kjellere, er et relativt lite problem i Tana kommune. Det indikerer at ledningsnettet generelt har godt kapasitet i forhold til tilført vannmengde.

Hoveddelen av nettet med kjent anleggsår er lagt i 1999/2000 og 2002/2003. Det er i hovedsakelig benyttet betong rør på nyere anlegg i disse periodene.

Et viktig tiltak for å få en bedre oversikt på ledningsnettet er og samle de ansattes erfaringer og kompetanse i et digitalt kartverk som vil bidrag til og opprettholde en høy kompetanse innad i organisasjonen, et komplett kartverk er en viktig faktor for og videre utvikle besluttingsdokument som sanerings og hovedplaner innefor sektoren.

4.6 Renseanlegg kommunalt utslipp:

Det kommunale avløpsnettet leder til følgende 7 avløpsrenseanlegg med tilhørende belastning og renseeffekt

Tabell 4. Oversikt kommunale renseanlegg og slamavskillerer. Tilført PE er beregnet.

Avløps-anlegg	Prosess	Bygge år	Resipient	Tillatt belastning Pe	Antall pe tilført anlegget	Personer tilknyttet anlegget
Tanabru	Kjem/bio	1993	Tana vassdraget	4300	1492	620
Østre Seida	Kjem/bio	1993	Tana vassdraget	500	369	170
Rustefjelbma	Kjem/bio	1992	Tana vassdraget	350	246	74
Austertana	3-kamret avskiller		Sjøen	-	-	-
Skipagurra	3-kamret avskiller	1978	Tana vassdraget	250	-	80

Polmak	3-kamret avskiller		Tana vassdraget	-	-	-
Langnes	3-kamret avskiller		Tana vassdraget	-	-	-

- Manglede data registrert

4.6.1 Tana bru renseanlegg

Tanabru renseanlegg er et kjemisk – biologisk renseanlegg som er dimensjonert for å håndtere avløp fra maks 4 300 personekvivalenter (pe), i henhold til SFT sine dimensjoneringskriterier. I tillegg til den kjemisk – biologiske renseprosessen har anlegget en slambehandlingsdel med anaerob lagring og avvanning i sentrifuge. Anlegget fungerer tilfredsstillende og opprettholder kraven i utslippstillatelsen. I den verste vårsmeltingen kan anlegget oppleve å ha overløpsdrift pga store mengder fremmedvann i ledningsnettet.

4.6.2 Østre Seida renseanlegg

Østre Seida renseanlegg er et kjemisk – biologisk renseanlegg som er dimensjonert for å håndtere avløp fra maks 500 personekvivalenter (pe), i henhold til SFT sine dimensjoneringskriterier. I tillegg til den kjemisk – biologiske renseprosessen har anlegget en slambehandlingsdel med anaerob lagring og avvanning i sentrifuge. Anlegget fungerer tilfredsstillende og opprettholder kraven i utslippstillatelsen.

4.6.3 Rustefjelbma renseanlegg

Rustefjelbma renseanlegg er et kjemisk – biologisk renseanlegg som er dimensjonert for å håndtere avløp fra maks 350 personekvivalenter (pe), i henhold til SFT sine dimensjoneringskriterier. I tillegg til den kjemisk – biologiske renseprosessen har anlegget en slambehandlingsdel med anaerob lagring og avvanning i sentrifuge. Anlegget fungerer tilfredsstillende og opprettholder kraven i utslippstillatelsen.

4.6.4 Austertana slamavskiller

Slamavskilleren i Austertana har utslipp til sjøen, anlegget vurderes til å ha en tilfredsstilende funksjonalitet.

4.6.5 Skippagurra slamavskiller

I løpet av 2012 vil slamavskiller i Skippagurra bli nedlagt og erstattet av et nytt biologisk/kjemisk rensanlegg som er dimensjonert for 600 pe.

4.6.6 Polmak slamavskiller

Slamavskilleren i Polmak har i dag utslipp til Tana vassdraget gjennom spredegrøfter i grunnen. Anlegget her en uheldig plassering i forhold til stedlig infrastruktur. Derfor er det ønskelig og etablere nytt anlegg, slik at det ikke kommer i konflikt med stedlig bebyggelse samt eksisterende drikkevannskilde.

4.6.7 Langnes slamavskiller

Slamavskilleren på Langnes har utslipp til Tana vassdraget gjennom spredegrøfter i grunnen. Anlegget her en uheldig plassering i forhold til stedlig infrastruktur. Derfor er det ønskelig og etablere nytt anlegget, slik at det ikke kommer i konflikt med stedlig bebyggelse, mht til sjenerende lukt.

4.6.8 Øvrige private avløpsanlegg

I hovedplan er avløp og vannmiljø er følgende områder ikke tatt med i tiltaksplan i løpet av de neste 4 årene:

Større private enkelt utslipp med avløp til Tana vassdraget:

- ≠ Levajok
- ≠ Båteng
- ≠ Boftsa

Større private enkelt utslipp med utslipp til sjøen

- ≠ Smalfjord
- ≠ Torhop

4.7 Driftsovervåking

Tana kommune har en automatisk driftsovervåking av renseanlegg, pumpestasjoner.

Driftovervåkningsanlegget er levert av ingeniørfirma Paul Jørgensen AS. Kommunikasjon mellom driftssentralen og driftsobjektene er hovedsakelig i form av GSM signaler etter siste planlagte omlegging fra fastelinjer til GSM signaler. Alle avløpspumpestasjoner og renseanlegg er tilkoblet driftovervåkningen, hvor en registrer driftdata samt varsling om driftstans pr sms til tre medarbeidere i BA slik at en kan redusere materielle og miljømessige konsekvensen ved overløpsdrift på anleggene.

Følgende anlegg har driftsovervåkning:

- ≠ Tana bru renseanlegg med 7 avløpspumpestasjon
- ≠ Østre Seida avløpsanlegg med 4 avløpspumpestasjoner
- ≠ Rustefjelbma renseanlegg med 3 avløpspumpestasjoner
- ≠ Austertana har 1 avløpspumpestasjon ingen overvåkning

I avløpsnettet i Tana kommune er det 14 pumpestasjoner og 7 kommunale renseanlegg (RA)/slamavskillere. Ved driftsstans eller kapasitetsproblemer går avløpet fra pumpestasjonene i overløp til lokale resipienter. Med automastisk driftsovervåking av pumpestasjoner (og overløp), er det mulig å dokumentere hvor mange timer overløpsdrift det er i pumpestasjoner og RA.

4.8 Målområde Avløp fra spredt bebyggelse

4.8.1 Hovedmål

Avløp fra spredt bebyggelse (boliger og fritidsbebyggelse) skal behandles i godkjente renseinnretninger.

4.8.2 Krav

Krav til utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter, turistbedrifter og lignende virksomhet er gitt i Forurensningsforskriftens kapittel 12. Det slås der fast at sanitært avløpsvann med utslipp til følsomt område skal renses både med hensyn til fosfor og med hensyn til organisk materiale.

4.8.3 Tilstand 2010

Type separate avløpsanlegg som benyttes av fastboende i Tana kommune i dag er infiltrasjonsanlegg og slamavskillere med utslipp til resipienter, minirenseanlegg og noen få tettetanker. For fritidsbebyggelsen i Tana kommune er det mest benyttede avløpsanlegget slamavskiller med etterfølgende infiltrasjon

Tana kommune har på midten av 1990-tallet utført en større gjennomgang og utbedring av eksisterende privat utslippsanlegg. Under den aksjonen ble et betydelig antall anlegg oppgradert. Det en kan registrere i dag er at 70 - 80 % av dagens anlegg fungerer som forventet og at det er 20 – 30 % av anleggene som det er registrert feil og mangler på pga av manglende vedlikehold. Feilen varierer fra pumper som ikke fungerer til anlegg som har lekkasjer i slamavskiller og dårlig personell sikkerhet i form av dårlige / manglende kumlokk.
Behovet for en ny registrering av feil og mangler på private utslippanlegg er økende.

Iverksetting av registreringer av private utslippsanlegg for å skaffe bedre oversikt på hvor de ligger og hvilken type anlegg som er benyttet bør iverksettes. Utarbeidelse av rutiner for pålegg om utbedring vil også være et verktøy gjør det lettere å pålegge anleggseier utbedringer av sitt private anlegg. For å øke tilknytningsgraden til det kommunale ledningsnett kan rutinene også oppgi et forventet kostnadsnivå for hva kommunen mener det er rimelig å pålegge private abonnenter for at de skal tilknytte seg det offentlige avløpsnettet. Et utgangspunkt for en slik vurdering kan være å sammenligne kostnaden på alternative anlegg etter gjelde forskrifter.

4.9 Kommunal behandling av slam fra avløp.

ØFAS ANS (Øst-Finnmark Avfallsselskap ans) ble stiftet 30. August 1995 som en videreføring av NETIR (Nesseby og Tana Interkommunale Renovasjonsselskap). I 1998 ble Utsjok kommune med på eiersiden og selskapet eies i dag av kommunene:

- ≠ Berlevåg
- ≠ Båtsfjord
- ≠ Nesseby
- ≠ Sør-Varanger
- ≠ Tana
- ≠ Vardø
- ≠ Utsjok

ØFAS ANS er i dag et konsern med de tre datterselskapene ØFAS Husholdning AS, ØFAS Produksjon AS og A. Masternes Transport AS.
Administrasjonen holder til i kontorlokaler på Tanatorget ved Tana Bru

Hovedanlegget med tilhørende deponi er lokalisert på Gassanjarga ca 1,5 km sør for Tana Bru

Øfas ivaretar kravene til slambehandling for Tana kommune. I slambehandling deles gjerne i to typer kommunalt slam fra renseanlegg og privat slam fra separate anlegg.

4.9.1 Kommunalt slam:

De kommunale anleggene som pr i dag har rutinemessig slamtømming er:

- ≠ Østre Seida RA
- ≠ Tana bru RA
- ≠ Rustefjelbma RA
- ≠ Skippagura slamavskiler
- ≠ Polmak slamavskiller
- ≠ Austretana slamavskiller

Slammet fra disse anleggene blir levert til Øfas.

Ubehandlet slam og ristgods fra avløpsanlegg er definert som farlig avfall og reguleres dermed av kap. 11 i Avfallsforskriften. Behandlet og hygienisert slam som skal brukes som gjødsel eller i kompost reguleres av gjødselvareforskriften.
I dag benyttets ristgodset til overdekkingsmasser i Gassanjarg deponiet.

4.9.2 Privat slam fra separate utslipp:

I Tana kommune er det ca 680 private separate utslippsanlegg som har rutinemessig tømming hvert år eller annet hvert år. Tømmingen organiseres av Øfas som har ansvaret for tømming av separate anlegg.

Øfas benytter i dag slam fra slamavskiller og renseanlegg på eksisterende deponi Gassanjarg til overdekkingsmasser på avsluttet deponi etter kompostering. Øfas har hatt dispensasjon fra forbudet mot deponering av organisk restavfall fram til 1. juni 2011. Etter denne dato har Øfas sendt det organiske restavfallet til energigjenvinning ved forbrenning i Sverige.

4.10 Målområde Industriavløp

4.10.1 Mål

Kommunen skal legge til rette for tilknytning fra industri med avløp som er tilnærmet likt kommunalt spillvann.

4.10.2 Krav

Krav til begrensning av utslipp til vann fra ulike typer industri og annen næringsvirksomhet er gitt i Forurensningsloven og Forurensningsforskriften. Avløp som ledes til kommunalt nett må være slik at det ikke ødelegger ledningsnettet eller forstyrrer renseprosessene samt at det ikke medfører helsefare.

4.10.3 Tilstand 2010

Det kommunale avløpsnettet betjener industri og næringsvirksomhet ved at alt sanitæravløpsvann fra disse ledes til kommunalt avløpsnettet. Prosessavløp fra prosessindustrien samt utslipp fra bedrifter som forbehandling sitt avløpsvann gjennom olje/fettutskillere. Dette er regulert gjennom utslippstillatelser.

Tana kommune har ikke registrert vesentlig avvik på renseanlegget og derfor antar vi at bederifter og næringslivet overholder sine utslippstillatelser. Konsekvensen av mangler på private olje- og fettavskiller kan være at ledningsnett tettes med påfølgende tilbakeslag i ledningsnettet med oppfylt kjellere eller at en har utslipp i sårbare resipienter.

4.11 Administrative og organisatoriske forhold

Tana kommune driver renseanleggene i Tanabru, Østre Seida og Rustefjelbma og 4 stk slamavskillerer. Tana kommune har 14 avløpspumpestasjoner med tilhørende ledningsnett.

Tana kommune eier, driver og vedlikeholder alle kommunens vann- og avløpssystemer. Disse driftes og vedlikeholdes av Bygg- og anleggsavdelingen. Anleggsdelen består av en virksomhetsleder, en arbeidsleder og 4-5 fagarbeidere. Virksomhetslederen rapporterer direkte til rådmannen.

Avdelingen har anleggsutstyr som gravemaskin, traktor graver, div pumpeutstyr, spylevogn og lastebiler som gjør avdelingen handlingsdyktig i forbindelse med mindre anleggsarbeider og avvikssituasjoner som tilstopninger på ledningsnettet eller vannlekkasjer. Tana kommune har ansatte med lang erfaring slik at de er godt kjent med de kommunaltekniske anleggene.

En utfordring blir å overføre den kompetanse fra enkelt personer til organisasjonen et viktig bidrag til dette er å gjennomføre en digitalisering av det kommunale VA nettet slik at dagens kompetanse blir i organisasjonen.

Det er behov for å oppdatere dagens internkontroll samt utarbeidelse av beredskapsplaner som ivaretar miljø og innbyggernes interesser.

4.12 Akuttforurensning og beredskap

Tana kommune har ikke etablert VA vakt. Alarmer som påvirker driftssituasjonen ved renseanleggene sendes som sms til tre personer i BA. Disse personene er ikke pålagt aksjonsplikt, men tar tak i problemet i den grad de har anledning til det.

5. SAMMENSTILLING AV TILTAK

I det etterfølgende er tiltakene som er omtalt for de ulike avløpssonene oppsummert

Avløpssone	Tiltak	Beskrivelse	Kostnad	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sone 1 Tanbru	Tk1	Digitalisering av driftsobjekter							
	Tk2	Kartlegging av tilstand på ledningsnetet	30 000	30 000					
	Tk3	Utbedring av enkeltpunkt	100 000		50 000			50 000	
	Tk4	Registrering av separate utslipp	10 000	10 000					
	Tk5	Sanering av eksisterende ledningsnett	450 000			225 000	225 000		
	Tk6	Nye anlegg	190 000		190 000				
Sone 2 Østre Seida	Tk1	Digitalisering av driftsobjekter							
	Tk2	Kartlegging av tilstand på ledningsnetet	10 000	10 000					
	Tk3	Sanering av eksisterende ledningsnett	450 000			225 000	225 000		
	Tk4	Utskifting av pumpestasjon	1 250 000				1 250 000		
	Tk5	Tilknytning av eksisterende eiendommer	50 000						50 000
Sone 3 Skiippagurra	Tk1	Digitalisering av driftsobjekter							
	Tk2	Kartlegging av tilstand på ledningsnetet	30 000	30 000					
	Tk3	Tilknytning av eksisterende eiendommer	50 000						50 000
	Tk4	Nye anlegg - avskjærende ledning langs Fv retning sør	3 380 000					3 380 000	
	Tk5	Nye anlegg - minipumpestasjon for to boliger	200 000	200 000					
Sone 4 Polmak	Tk1	Minirenseanlegg - forprosjekt	60 000	60 000					
	Tk2	Minirenseanlegg	1 880 000		1 880 000				
	Tk3	Digitalisering av driftsobjekter							
	Tk4	Kartlegging av tilstand på ledningsnetet	30 000		30 000				
	Tk5	Tilknytning av eksisterende eiendommer	60 000					60 000	
Sone 5 Rustefjelmba	Tk1	Digitalisering av driftsobjekter							
	Tk2	Kartlegging av tilstand på ledningsnetet	30 000					30 000	
	Tk3	Tilknytning av eksisterende eiendommer	50 000					50 000	
	Tk4	Sanering av eksisterende ledningsnett v/Boftsa skole	230 000					230 000	
	Tk5	Slamavskiller og infiltrasjon	1 500 000						1 500 000
	Tk6	Utskifting av pumper i tre stasjoner	190 000	190 000					
Sone 6 Langnes	Tk1	Digitalisering av driftsobjekter							
	Tk2	Kartlegging av tilstand på ledningsnetet	13 000	13 000					
Sone 7 Austertana	Tk1	Digitalisering av driftsobjekter							
	Tk2	Kartlegging av tilstand på ledningsnetet	13 000		13 000				
	Tk3	Utskifting av pumpestasjon	1 250 000			1 250 000			

Generelle tiltak		Dgitalisering av driftsobjekter	250 000	250 000					
		Registrering /kontroll separate utslipp	110 000	110 000					
		Etablere VA - norm	40 000		40 000				
		Utarbeide beredskapsplan avløp	60 000		60 000				
		Lage retningslinjerfor utslippssøknad	40 000	40 000					
		Elektronisk ledningskartverk	30 000	30 000					
		Utarbeide ny slamforskrift	40 000	40 000					
		Sum tiltak	**12 076 000**	**973 000**	**2 023 000**	**1 475 000**	**1 475 000**	**3 750 000**	**1 600 000**

6. UTVIKLING AVLØPSGEBYR ETTER UTFØRT HANDLINGSPLAN

Estimert utvikling av avløpsgebyret etter gjennomført handlingsplan som er foreslått i hovedplan avløp:
Tabellen er ikke oppdatert.

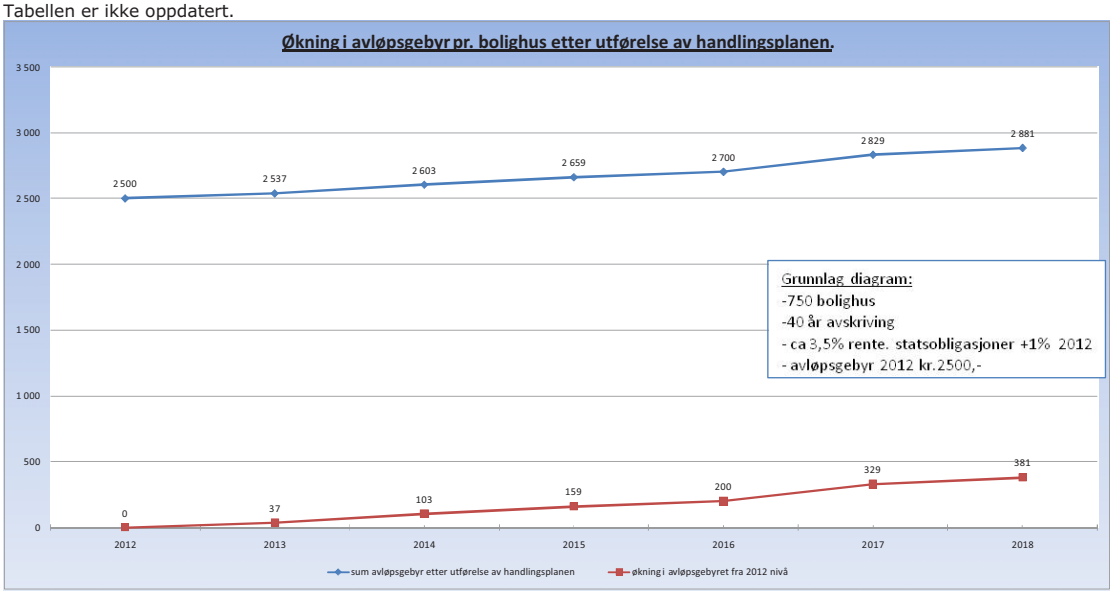

Bolighusene sin andel av avløpsavgiften er i dag 70 % av avgiftsgrunnlaget, de resterende 30 % er fordelt på forretningsbygg, industri, fridtidsboliger mv. det er ikke ta hensyn til generell pris og kostnadsutvikling generelt.

6.1 Vedlegg handlingsplaner

Vedlegg nr. 1	Oversiktkart avløpssone 1. Tana bru
Vedlegg nr . 1.1	Handlingsplan avløpssone 1. Tana bru
Vedlegg nr. 2	Oversiktkart avløpssone 2. Østre Seida
Vedlegg nr . 2.1	Handlingsplan avløpssone 2. Østre Seida
Vedlegg nr. 3	Oversiktkart avløpssone 3. Skippagurra
Vedlegg nr. 3.1	Handlingsplan avløpssone 3. Skippagurra
Vedlegg nr. 4	Oversiktkart avløpssone 4. Polmak
Vedlegg nr. 4.1	Handlingsplan avløpssone 4. Polmak
Vedlegg nr. 5	Oversiktkart avløpssone 5. Rustefjelbma
Vedlegg nr. 5.1	Handlingsplan avløpssone 5. Rustefjelbma
Vedlegg nr. 6	Oversiktkart avløpssone 6. Langnes
Vedlegg nr. 6.1	Handlingsplan avløpssone 6. Langnes
Vedlegg nr. 7	Oversiktkart avløpssone 7. Austertana
Vedlegg nr. 7.1	Handlingsplan avløpssone 7. Austertana

Vedlegg 1

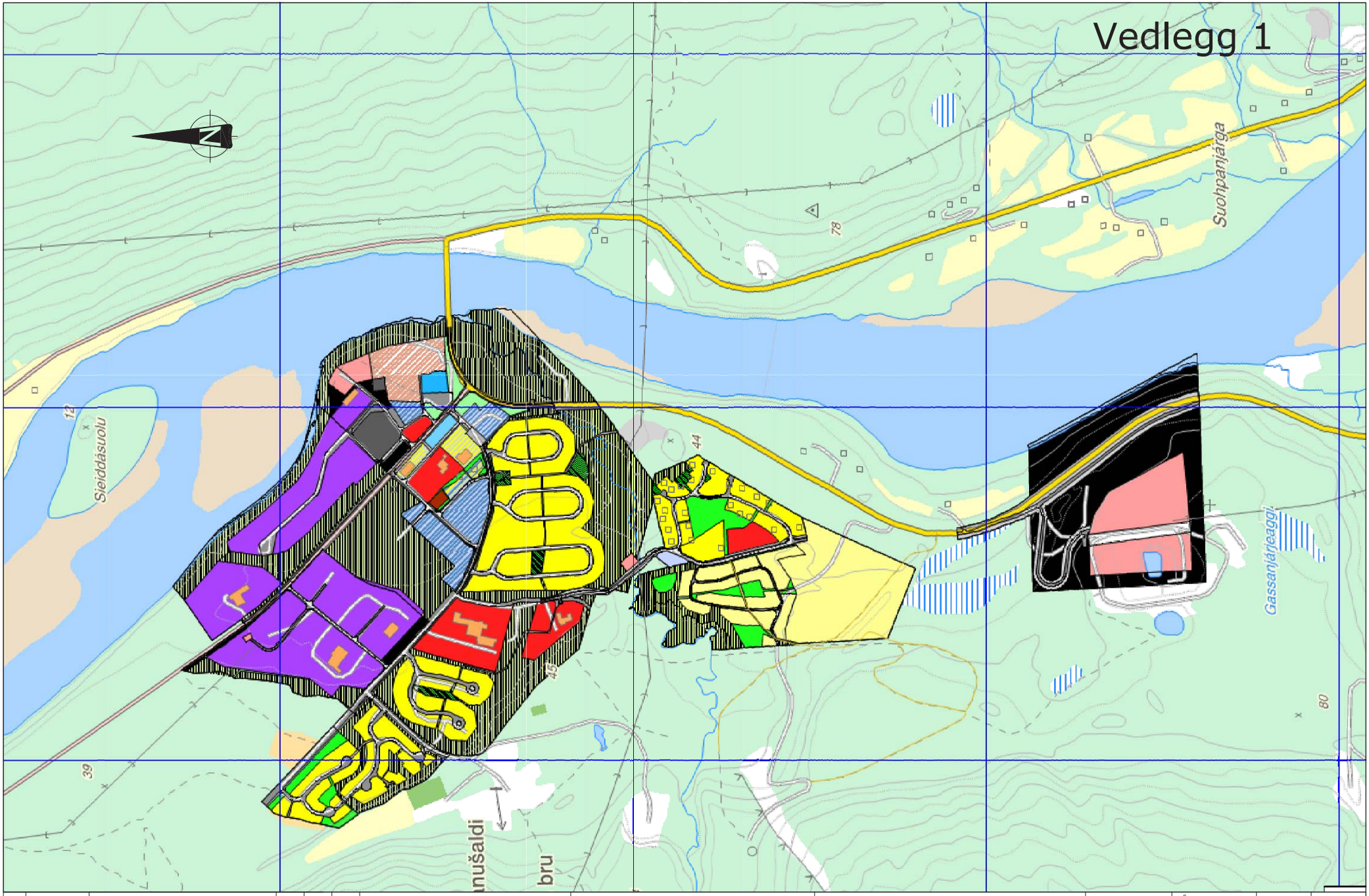

REV.	DATO	ENDRING	TEGN	KONTR	GODKJ

TEGNINGSSTATUS FORELØPIG

RAMBØLL
Rambøll Norge AS-Region Nord
TLF: 78 44 92 22 - FAX: 78 44 92 20

OPPDRAG: Hovedplan avløp og vannmiljø

OPPDRAGSGIVER: Tana kommune

INNHOLD: Avløpssone 1
Tana bru

OPPDRAG NR.	MÅLESTOKK	BLAD NR.	AV
7090655	1:10000	01	01

TEGNING NR. BYGG	ETASJE	FAG	SYSTEM	TYPE	LØPENR	REV.
01	01	E	760	01	001	1

	Deanu gielda – Tana kommune Rådhusgata 4 9845 Tana Vedlegg til hovedplan for avløp og vannmiljø

Tittel ***Tana bru Avløpssone 1. 2012 – 2018***	*Dato* 30.05.2012 *Gradering* Åpen
Forfattere - Ingeniør Robin Ratama – Rambøll Norge (RN) - Avd.leder : Øystein Somby-Solaas Tana kommune (ØSS) - Arbeidsleder Reidar Varsi – Tana kommune (RV)	*Antall sider* *3 sider*

Versjon og periode	**Revidert av**	**Beskrivelse av endringer**
1 / 2012 - 2018	ØSS, RV og RN	

Innhold

1. GENERELT 3
Tanabru avløpssone 1. 3
Tana bru RA: 3
Tanabru ledningsanlegg: 3
Pumpestasjoner: 3
Avløp fra separate anlegg: 3
Avløp fra Industri og virksomheter: 3
2. TILTAK MED KOSTNADSOVERSLAG 4
Tk1: Kart leging av ledningsnettet 4
Tk2: Kartlegging av tilstanden på ledningsnettet 4
Tk3: Utbedring av enkelt punkt 4
Tk4: Avløp fra separate anlegg 4
Tk5: Sanering av eksisterende ledningsnett. 4
Oppsummering av tiltak med kostnader 4

1. GENERELT

Tana bru avløpssone 1.

Tana bru RA:
Tanabru renseanlegg er et kjemisk – biologisk renseanlegg som er dimensjonert for å håndtere avløp fra maks. 4.300 personekvivalenter (pe), i henhold til SFT sine dimensjoneringskriterier. Pr. i dag er det ca. 900 fastboende personer som er tilknytta renseanlegget, i tillegg til 200 pe fra fritidsbebyggelsen og service og næring. Totalt utgjør dette 1100 pe. I tillegg til den kjemisk – biologiske reneseprosessen har anlegget en slambehandlingsdel med anaerob lagring og avvanning i sentrifuge.

Renseprosessene fungerer godt, og anlegget har ingen problemer med å tilfredsstille kravene i utslippstillatelsen i perioder med lite nedbør. Mye fremmeddvann på ledningsnettet fører til at anlegget ikke fungerer like godt i nedbørsperioder. Årsrapporten for 2005 for Tana bru renseanlegg viser at rensekravene overholdes og at anlegget trolig også vil tiltilfredsstille et eventuelt krav om sekundærrensing

Tanabru ledningsanlegg:
Ledningsanlegget i sone1 består hovedsakelig av betongrør som er lagt på 1990 tallet. Utfordringer som er registrert på det anlegget er at det relativt stor mengde fremmenvann som kommer inn på anlegget.

Pumpestasjoner:
Pumpestasjon i avløpssone 1. fungerer stort sett tilfredsstillende men det er behov for rutinemessig utskifting av avløpspumper slik at en reduserer risikoen for utilsiktet utslipp av avløpsvann.

Avløp fra separate anlegg:
I avløpssone 1 er det en relativt høy tilknytningsgrad til det kommunale ledningsnettet. Kommunen vil jobben videre med å pålegge private anlegg tilknytning til det kommunale ledningsnettet, der det er rimelig i forhold til kostnader for den enkelte husstander sett i sammenheng med de etiske og miljømessige konsekvensene.

Avløp fra Industri og virksomheter:
I avløpssone 1 er det etablert flere virksomheter som har avløp som vesentlig er forskjelling fra et bolighus, i forhold til mengde og innhold.

2. TILTAK MED KOSTNADSOVERSLAG

Tk1: Kartlegging/digitalisering av ledningsnettet
Innmåling og registreringer av ledningsdata. Samt innlegging av ledningsnett, pumpestajoner, kummer, overløp, tilkobling av privatestikkledninger, mv i digitalt kartverk.

Tk2: Kartlegging av tilstanden på ledningsnettet
Det bør gjennomføres en kartlegging av tilstanden på ledningsnettet, slik at en har et sammenligningsgrunnlag for å utarbeide en saneringsplan på det kommunale avløpsnettet.

Tk3: Utbedring av enkelt punkt
Det er pr. dag registret enkelt punkter hvor det kommer inn store mengder overvann til spillvannsledningen. Utbedring av enkelt punkt.

Tk4: Avløp fra separate anlegg
Lokalisering og registrering av separate utslipp i sone 1. Innlegging av registreringsdata i database.

Tk5: Sanering av eksisterende ledningsnett.
Utføring av Tk 1 og Tk 2 vil gi et bedre sammenligningsgrunnlag for tilstanden på ledningsnett. Det er anslått at ledningsnettet generelt er bra, men at det er behov for noen enkelt utberinger. Derfor er det estimert antall ledningsmeter som det er behov for sanering.

TK6: Ny anlegg
Området ved Tana bru har i kommune plan planlagt flere ny investeringer til bolig og industri formål, noe som vil utløse behov for ny investeringer i avløpsanlegg.

Oppsummering av tiltak med kostnader

Tiltak nr.	Beskrivelse av tiltak	Kostnad ekskl. mva
TK1	Kart leging/digitalisering av ledningsnettet	65 000,-
TK2	Kartlegging av tilstanden på ledningsnettet	30 000,-
TK3	Utbedring av enkelt punkt	100 000,-
TK4	Avløp fra separate anlegg	10 000,-
TK5	Sanering av eksisterende ledningsnett.	450 000,-
TK6	Ny anlegg	190 000,-
Sum		780 000,-

Vedlegg 2

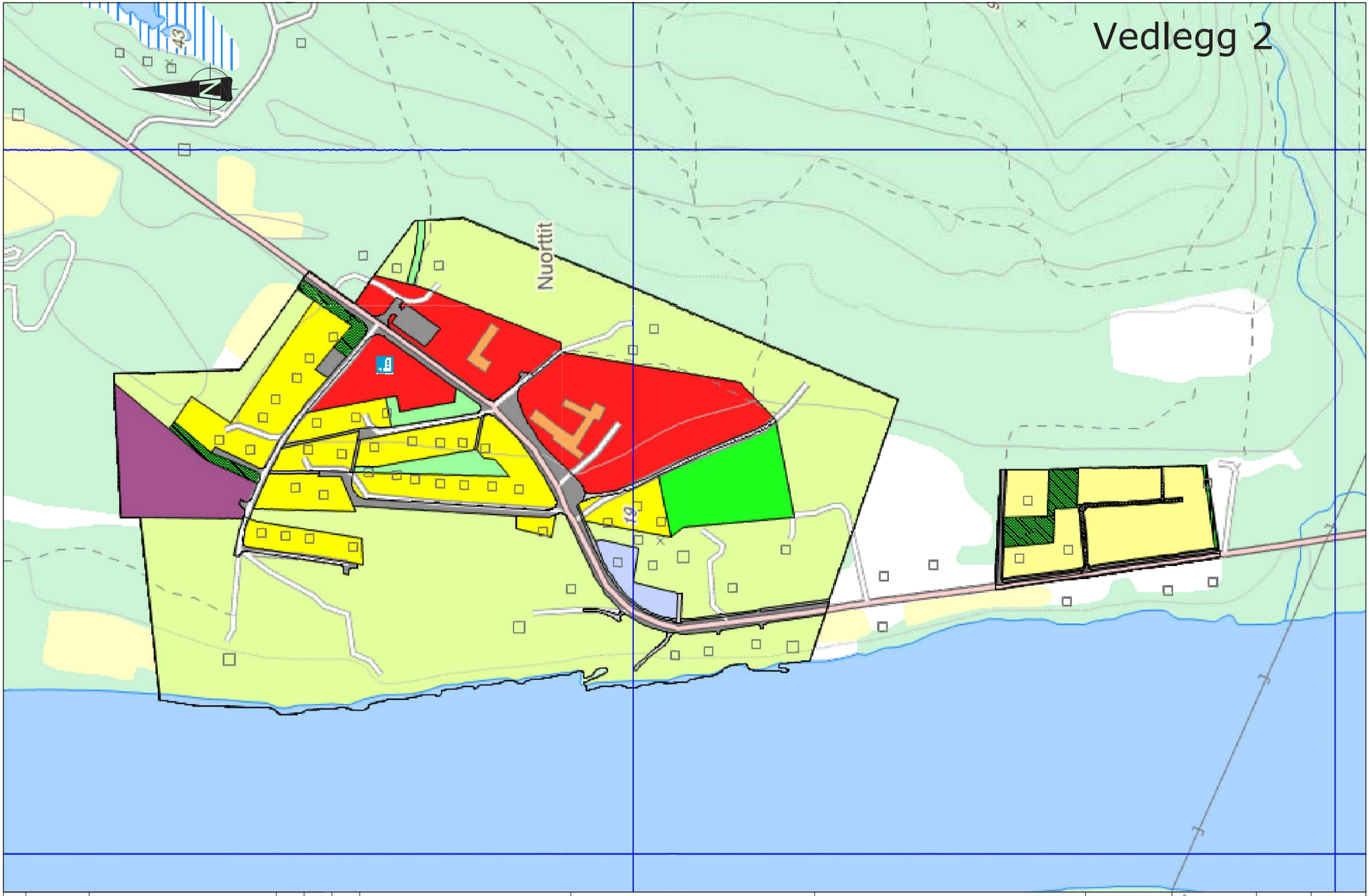

REV.	DATO	ENDRING	TEGN	KONTR	GODKJ

TEGNINGSSTATUS FORELØPIG

RAMBØLL
Rambøll Norge AS-Region Nord
TLF: 78 44 92 22 - FAX: 78 44 92 20

OPPDRAG: Hovedplan avløp og vannmiljø

OPPDRAGSGIVER: Tana kommune

INNHOLD: Avløpssone 2
Østre Seida

OPPDRAG NR.	MÅLESTOKK	BLAD NR.	AV
7090655	1:5000	01	01

TEGNING NR.

BYGG	ETASJE	FAG	SYSTEM	TYPE	LØPENR	REV.
01	01	E	760	01	002	1

	Deanu gielda – Tana kommune Rådhusgata 4 9845 Tana Vedlegg til hovedplan for avløp og vannmiljø

Tittel ***Østre Seida Avløpssone 2. 2012 – 2018***	*Dato* 30.05.2012 *Gradering* Åpen
Forfattere - Ingeniør Robin Ratama – Rambøll Norge (RN) - Avd.leder : Øystein Somby-Solaas Tana kommune (ØSS) - Arbeidsleder Reidar Varsi – Tana kommune (RV)	*Antall sider* *4 sider*

Versjon og periode	**Revidert av**	**Beskrivelse av endringer**
1 / 2012 - 2018	ØSS, RV og RN	

Innhold

1. GENERELT 3
Østre Seida avløpssone 2. 3
Østre Seida RA: 3
Seida ledningsanlegg: 3
Pumpestasjoner: 3
Avløp fra separate anlegg: 3
2. TILTAK MED KOSTNADSOVERSLAG 4
Tk1 Østre Seida RA ..... **Feil! Bokmerke er ikke definert.**
Tk2: kartlegning og tilstandsvurdering 4
Tk3: Sanering av ledningsanlegg 4
Tk4: Pumpestasjoner 4
Tk5 Tilknytning av eksisterende eiendommer: 4
Oppsummering av tiltak med kostnader 4

1. GENERELT

Østre Seida avløpssone 2.

Østre Seida RA:

Østre Seida renseanlegg er et mekanisk kjemisk – biologisk renseanlegg som er dimensjonert for å håndtere avløp fra maks. 600 personekvivalenter (pe), i henhold til SFT sine dimensjoneringskriterier. Pr. i dag er det ca. 370 pe som er tilknytta renseanlegget,. I tillegg til den mekanisk- kjemisk – biologiske renseprosessen har anlegget en slambehandlingsdel med anaerob lagring og avvanning i sentrifuge.

Østre Seida renseanlegg ble satt i drift i 1993bestående maskinrenset rist, forsedimentering, biorotor – type Bio-surf, ettersedimentering i 2 stk. spissbunntanker, slambehandling med aerob slamstabilisering og kammefilterpresse.

Renseprosessen fungerer godt, og anlegget tilfredsstiller kravene i utslippstillatelsen.

Seida ledningsanlegg:

Dette er behov for kartlegning og registrering av eksisterende ledningsanlegg. Ved Seida skole er det registrert flere driftsforstyrrelser med tilstoppinger. Behovet for sanering av eksisterende anlegg er økende. Det er også muligheter for tilkobling av eksisterende og framtidige boliger til det kommunale ledningsnettet.

Pumpestasjoner:

Pumpestasjon i avløpssone 2 fungerer tilfredsstillende, men opprettholder ikke dagens krav til HMS samt at framtidig drift og vedlikehold vil bli uforholdsmessig dyr. Utskifting av avløpspumpestasjonen er anslått til kr. 1 250 000,-

Avløp fra separate anlegg:

I avløpssonesone 2 er det en relativt høy tilknytningsgrad til det kommunale ledningsnettet. Kommunen vil jobben videre med å pålegge private anlegg og tilknyte seg det kommunale ledningsnettet der det er rimelig i forhold til kostnader for den enkelte husstander sett i sammenheng med de alternative kostnader på avløpsløsninger som for eksempel infiltrasjonsanlegg til grunn, minirenseanlegg, jordhaug prinsippet mv.

2. TILTAK MED KOSTNADSOVERSLAG

Tk1: Kartlegging/digitalisering av ledningsnettet
Innmåling og registreringer av ledningsdata. Samt innlegging av ledningsnett, pumpestasjoner, kummer, overløp, tilkobling av private stikkledninger, mv i digitalt kartverk.

Tk2: kartlegning og tilstandsvurdering:
Det bør gjennomføres en kartlegging og vurdering tilstanden på ledningsnettet slik at en for bedre oversikt og beslutningsgrunnlag, forframtidige prioriteringer.

Tk3: Sanering av ledningsanlegg
Sanering av ledningsanlegget ved Seida skole ca 100 m ledningsanlegg.

Tk4: Pumpestasjoner
Utskifting av avløpspumper eventuelt hele pumpestasjonen. Dagen pumpestasjon opprettholder ikke dagen krav til HMS.

Tk5 Tilknytning av eksisterende eiendommer:
Utarbeide forslag til eiendommer som kan til knytte seg det kommunale ledningsnettet. Kostnader i forbindelse med og kartlegg muligheten samt utarbeidelse av rutiner

Oppsummering av tiltak med kostnader

Tiltak nr.	Beskrivelse av tiltak	Kostnad ekskl. mva
TK1	Kartlegging/digitalisering av ledningsnettet	45 500,-
TK2	Kartlegging av tilstanden på ledningsnettet	10 000,-
TK3	Sanering av ledningsanlegget ved Seida skole	450 000,-
TK4	Utskifting av avløpspumper/pumpestasjonen	1 250 000,-
TK5	Tilknytning av eksisterende eiendommer	50 000,-
Sum		1 760 00,-

Vedlegg 3

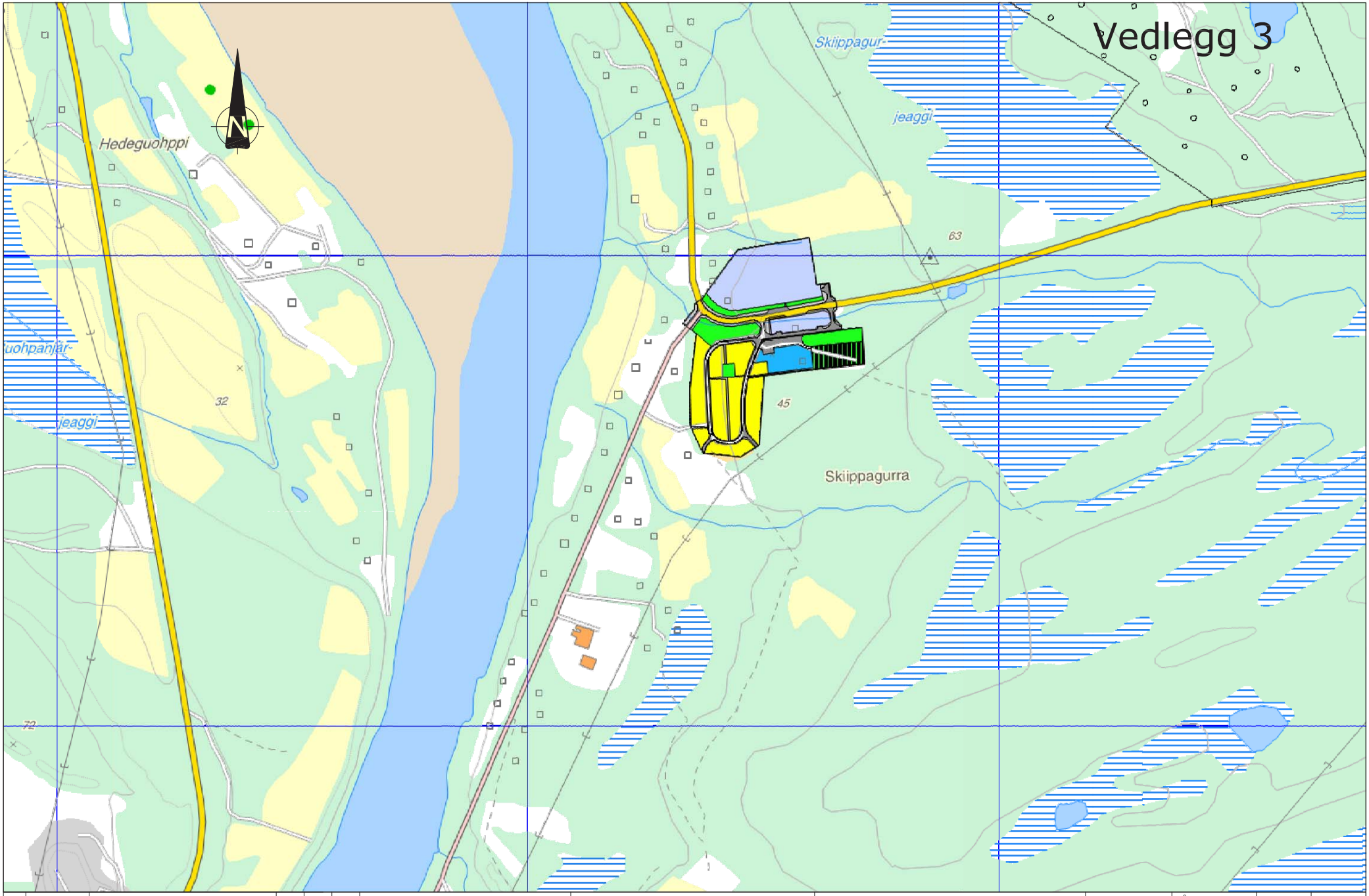

REV.	DATO	ENDRING	TEGN	KONTR	GODKJ

TEGNINGSSTATUS FORELØPIG

RAMBØLL

Rambøll Norge AS-Region Nord
TLF: 78 44 92 22 - FAX: 78 44 92 20

OPPDRAG
Hovedplan avløp og vannmiljø

OPPDRAGSGIVER
Tana kommune

INNHOLD
Avløpssone 3
Skippagurra

OPPDRAG NR.	MÅLESTOKK	BLAD NR.	AV
7090655	1:7500	01	01

TEGNING NR.

BYGG	ETASJE	FAG	SYSTEM	TYPE	LØPENR	REV.
01	01	E	760	01	003	1

	Deanu gielda – Tana kommune Rådhusgata 4 9845 Tana Vedlegg til hovedplan for avløp og vannmiljø

Tittel ***Skiippagurra Avløpssone 3. 2012 – 2018***	*Dato* 30.05.2012 *Gradering* Åpen
Forfattere - Ingeniør Robin Ratama – Rambøll Norge (RN) - Avd.leder : Øystein Somby-Solaas Tana kommune (ØSS) - Arbeidsleder Reidar Varsi – Tana kommune (RV)	*Antall sider* *4 sider*

Versjon og periode	**Revidert av**	**Beskrivelse av endringer**
1 / 2012 - 2018	ØSS, RV og RN	

Innhold

1. GENERELT 3
Skippagura sone 3....3
Skippagura RA: 3
Skippagura ledningsanlegg: 3
Pumpestasjoner:....3
Avløp fra separate anlegg: 3
2. TILTAK MED KOSTNADSOVERSLAG 4
Tk1: Kart leging av ledningsnettet 4
Tk2: Kartlegging av tilstanden på ledningsnettet 4
Tk3 Tilknytning av eksisterende eiendommer: 4
Oppsummering av tiltak med kostnader: 4

1. GENERELT

Skiippagurra sone 3.

Skippagura RA:

Skiippagurra renseanlegg er under etablering og ferdigstilles i oktober 2012. Det nye rensanlegget er et mekanisk kjemisk – biologisk renseanlegg dimensjonert for å håndtere avløp fra maks. 600 person-ekvivalenter (pe), i henhold til SFT sine dimensjoneringskriterier. Pr. i dag er det ca. 250 pe som vil bli tilknytta renseanlegget. I tillegg til den mekanisk- kjemisk – biologiske renseprosessen har anlegget en slambehandlingsdel med anaerob lagring og avvanning i sentrifuge.

Skippagura ledningsanlegg:

Dette er behov for kartlegning og registrering av tilstanden på ledningsanlegget for og oppnå et beder oversikt og beslutningsgrunn på eksisterende ledningsanlegg.

Pumpestasjoner:

Det er ingen pumpestasjoner i sone 3.

Avløp fra separate anlegg:

I avløpssonesone 3 er det en relativt høy tilknytningsgrad til det kommunale ledningsnettet. Kommunen vil jobben videre med å pålegge private anlegg og tilknyte seg det kommunale ledningsnettet der det er rimelig i forhold til kostnader for den enkelte husstander sett i sammenheng med de alternative kostnader på avløpsløsninger som for eksempel infiltrasjonsanlegg til grunn, minirenseanlegg, jordhaug prinsippet mv.

2. TILTAK MED KOSTNADSOVERSLAG

Tk1: Kartlegging/digitalisering av ledningsnettet

Innmåling og registreringer av ledningsdata. Samt innlegging av ledningsnett, pumpestasjoner, kummer, overløp, tilkobling av private stikkledninger mv i digitalt kartverk

Tk2: Kartlegging av tilstanden på ledningsnettet

Det bør gjennomføres en kartlegging av tilstanden på ledningsnettet, slik at en har et sammenligningsgrunnlag for å utarbeide en saneringsplan på det kommunale avløpsnettet

Tk3 Tilknytning av eksisterende eiendommer:

Utarbeide forslag til eiendommer som kan til knytte seg det kommunale ledningsnettet. Kostnader i forbindelse med og kartlegge mulighetene samt utarbeidelse av rutiner

Tk4 Avskjærende avløpsledning

Avskjærende avløpsledning fra eksisterende bebyggelse langs Fv til Skiippagurra renseanlegg (RA) lengde ca 1,5 km. Dvs sanering av private slamavskillere.

Oppsummering av tiltak med kostnader:

Tiltak nr.	Beskrivelse av tiltak	Kostnad ekskl. mva
TK1	Kartlegging av ledningsnettet	150 000,-
TK2	Kartlegging av tilstanden på ledningsnettet	30 000,-
TK3	Tilknytning av eksisterende eiendommer	50 000,-
TK4	Avskjærende avløpsledning til Skiippagurra RA	3 380 000,-
Sum		3 460 000,-

Vedlegg 4

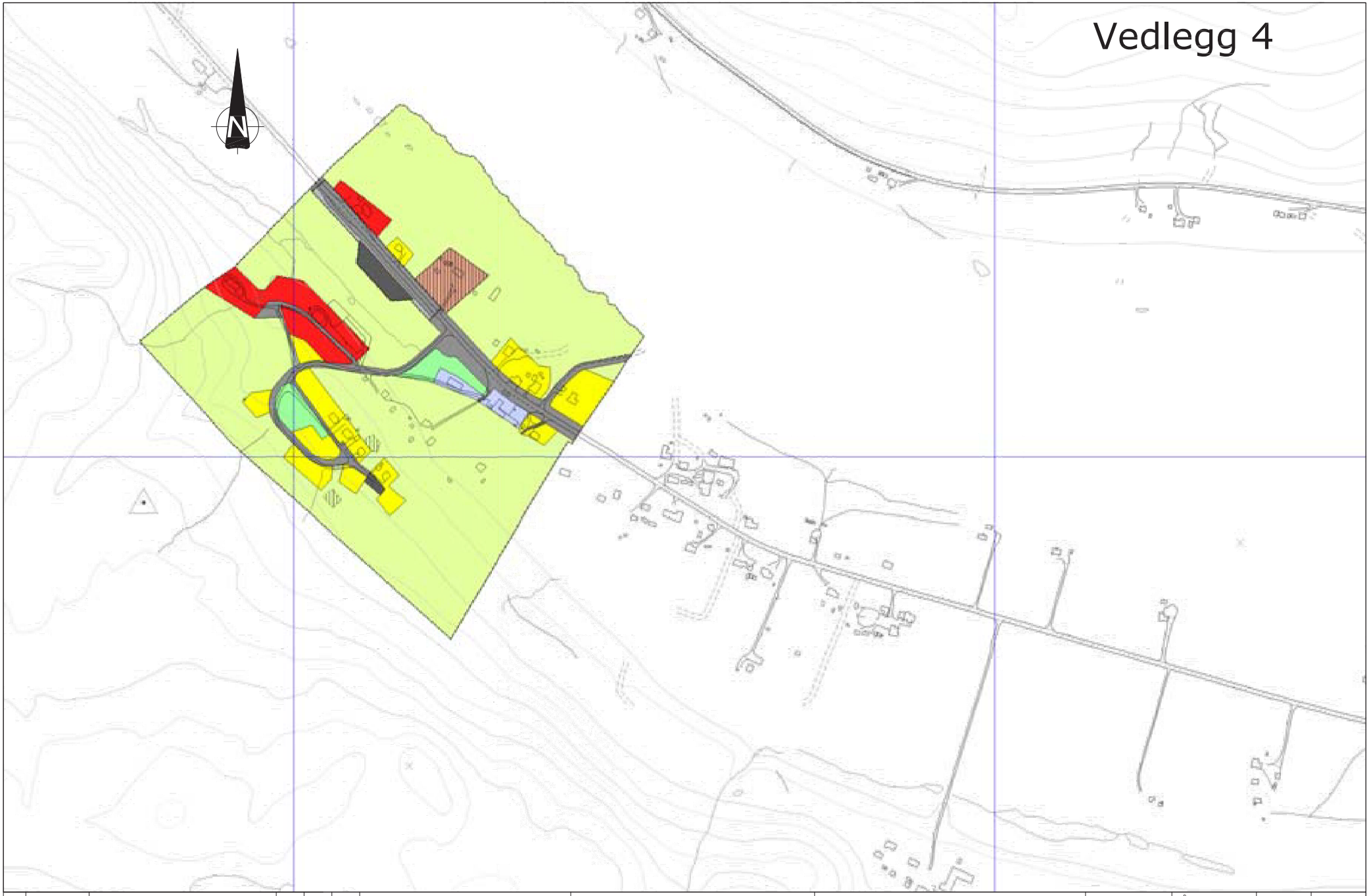

REV.	DATO	ENDRING	TEGN	KONTR	GODKJ

TEGNINGSSTATUS FORELØPIG

RAMBØLL
Rambøll Norge AS-Region Nord
TLF: 78 44 92 22 - FAX: 78 44 92 20

OPPDRAG
Hovedplan avløp og vannmiljø

OPPDRAGSGIVER
Tana kommune

INNHOLD
Avløpssone 4
Polmak

OPPDRAG NR.	MÅLESTOKK	BLAD NR.	AV
7090655	1:5000	01	01

TEGNING NR.

BYGG	ETASJE	FAG	SYSTEM	TYPE	LØPENR	REV.
01	01	E	760	01	004	1

Deanu gielda – Tana kommune

Rådhusgata 4
9845 Tana

Vedlegg til hovedplan for avløp og vannmiljø

Tittel ***POLMAK Avløpssone 4. 2012 – 2018***	*Dato* 30.05.2012 *Gradering* Åpen
Forfattere - Ingeniør Robin Ratama – Rambøll Norge (RN) - Avd.leder : Øystein Somby-Solaas Tana kommune (ØSS) - Arbeidsleder Reidar Varsi – Tana kommune (RV)	*Antall sider* *4 sider*

Versjon og periode	**Revidert av**	**Beskrivelse av endringer**
1 / 2012 - 2018	ØSS, RV og RN	

Innhold

1. GENERELT 3
Østre Tana sone 4. 3
RA: 3
Østre Tana ledningsanlegg: ..... **Feil! Bokmerke er ikke definert.**
Pumpestasjoner:.....3
Avløp fra separate anlegg: 3
Avløp fra Industri og virksomheter: ..... **Feil! Bokmerke er ikke definert.**
2. TILTAK MED KOSTNADSOVERSLAG 4
Oppsummering av tiltak med kostnader 4

1. GENERELT

Polmak avløpssone 4.

RA:
Polmak slamavskiller
Slamavskilerern i Polmak har i dag utslipp til Tana vassdraget gjennom spredegrøfter i grunnen. Anlegget her en uheldig plassering i forhold til stedlig infrastruktur. Derfor er det ønskelig og flytte anlegget, slik at det ikke kommer i konflikt med stedlig bebyggelse samt eksisterende drikkevannskilde.
Før flytting av slamavkilleren er det nødvendig å utarbeide et forprosjekt i forbindelse med tiltaket. Tiltaket vil også utløse krav om ny reguleringsplan for området. Entreprisekostnaden for etablering av ny slamskiller vil anslagsvis ligge på kr. 1.5 - 2 mill.

Pumpestasjoner:
Det er ingen pumpestasjoner i sone 4.

Avløp fra separate anlegg:
I avløpssonesone 4 er det muligheter for økning av tilknytningsgrad til det kommunale ledningsnettet. Kommunen vil jobben videre med å pålegge private anlegg og tilknyte seg det kommunale ledningsnettet der det er rimelig i forhold til kostnader for den enkelte husstander sett i sammenheng med de alternative kostnader på avløpsløsninger som for eksempel infiltrasjonsanlegg til grunn, minirenseanlegg, jordhaug prinsippet mv.

2. TILTAK MED KOSTNADSOVERSLAG

Tk1: Polmak ny slamavskiller - forarbeider.
Utarbeidelse av forprosjekt og ny reguleringsplan for ny tomt for slamavskiller.

Tk2: Polmak ny slamavskiller - entreprisekostnader
Etablering av ny slamavskiller i Polmak på elvesiden av fylkesveien. Entreprisekostnaden er antatt ut fra sammenlignbare prosjekt med plaststøpt slamavskiller.

Tk3: Kartlegging/digitalisering av ledningsnettet
Innmåling og registreringer av ledningsdata. Samt innlegging av ledningsnett, pumpestajoner, kummer, overløp, tilkobling av private stikkledninger mv i digitalt kartverk.

Tk4: Kartlegging av tilstanden på ledningsnettet
Det bør gjennomføres en kartlegging av tilstanden på ledningsnettet, slik at en har et sammenligningsgrunnlag for å utarbeide en saneringsplan på det kommunale avløpsnettet.

Tk5 Tilknytning av eksisterende eiendommer:
Utarbeide forslag til eiendommer som kan til knytte seg det kommunale ledningsnettet. Kostnader i forbindelse med å kartlegge muligheten samt utarbeidelse av rutiner

Oppsummering av tiltak med kostnader

Tiltak nr.	Beskrivelse av tiltak	Kostnad ekskl. mva
TK1	Polmak ny slamavskiller - forarbeider.	60 000,-
TK2	Polmak ny slamavskiller - entreprisekostnader	1 880 000,-
TK3	Kartlegging/digitalisering av ledningsnettet	45 000.-
TK4	Kartlegging av tilstanden på ledningsnettet	30 000,-
TK5	Tilknytning av eksisterende eiendommer	60 000,-
Sum		2 030 000,-

Vedlegg 5

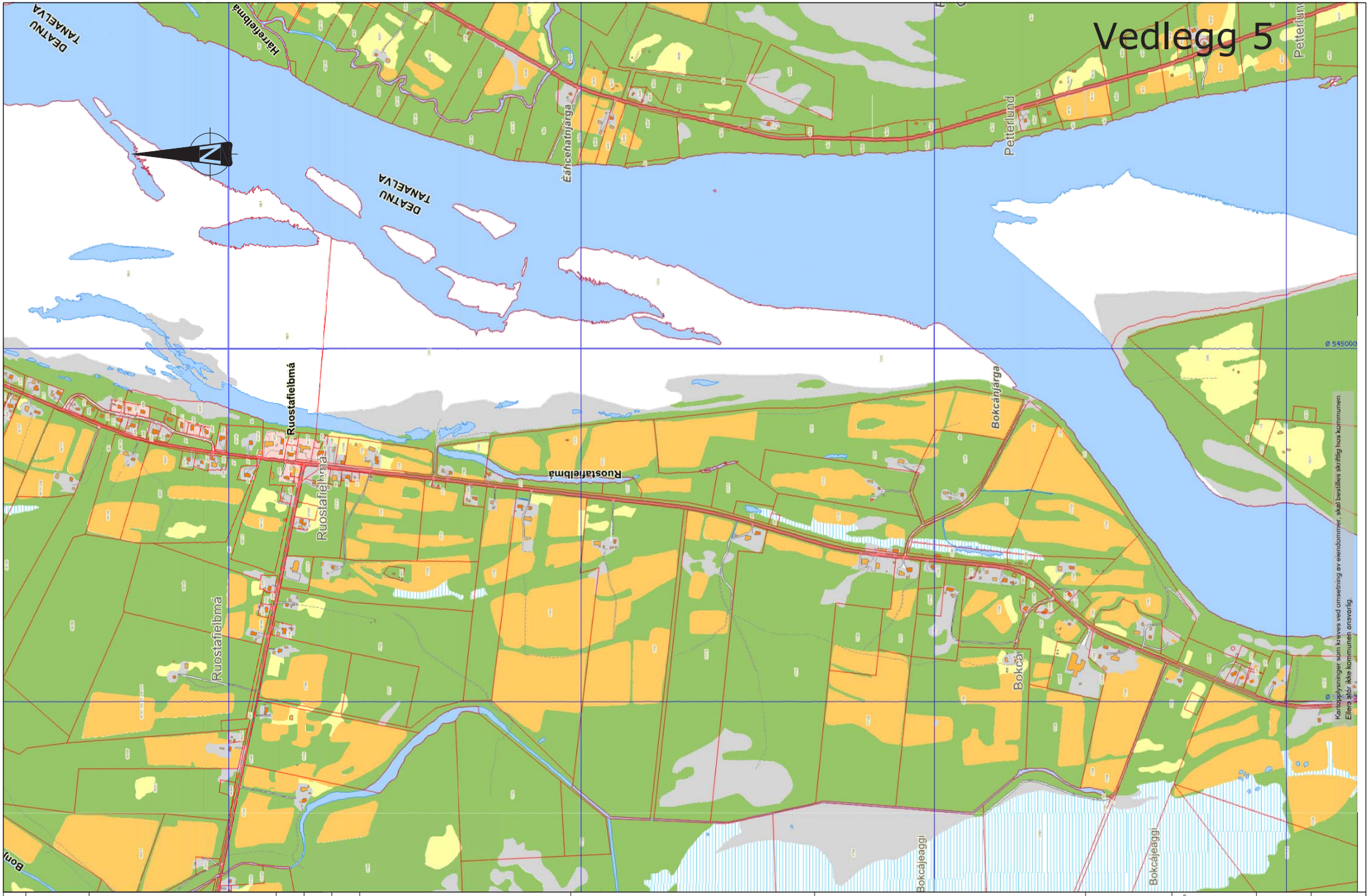

REV.	DATO	ENDRING	TEGN	KONTR	GODKJ

TEGNINGSSTATUS FORELØPIG

RAMBØLL

Ramøll Norge AS-Region Nord
TLF: 78 44 92 22 - FAX: 78 44 92 20

OPPDRAG
Hovedplan avløp og vannmiljø

OPPDRAGSGIVER
Tana kommune

INNHOLD
Avløpssone 3
Rustefjelbma

OPPDRAG NR.	MÅLESTOKK	BLAD NR.	AV
7090655	1:10000	01	01

TEGNING NR.

BYGG	ETASJE	FAG	SYSTEM	TYPE	LØPENR	REV.
01	01	E	760	01	005	1

Deanu gielda – Tana kommune

Rådhusgata 4
9845 Tana

Vedlegg til hovedplan for avløp og vannmiljø

Tittel ***RUSTEFJELMA Avløpssone 5. 2012 – 2018***	*Dato* 30.05.2012 *Gradering* Åpen
Forfattere - Ingeniør Robin Ratama – Rambøll Norge (RN) - Avd.leder : Øystein Somby-Solaas Tana kommune (ØSS) - Arbeidsleder Reidar Varsi – Tana kommune (RV)	*Antall sider* *4 sider*

Versjon og periode	**Revidert av**	**Beskrivelse av endringer**
1 / 2012 - 2018	ØSS, RV og RN	

Innhold

1. GENERELT 3
Rustefjelbma Avløpssone 5....3
RA: 3
Rustefjelbma ledningsanlegg: 3
Pumpestasjoner:....3
Avløp fra separate anlegg: 3
2. TILTAK MED KOSTNADSOVERSLAG 4
Tk1: Kartlegging av ledningsnettet....4
Tk2: Kartlegging av tilstanden på ledningsnettet 4
Tk3 Tilknytning av eksisterende eiendommer: 4
Tk4: Sanering av ledningsanlegg 4
Tk5: utskifting av dreneringsmasser ved Rustefjelbma RA....4
Oppsummering av tiltak med kostnader 4

1. GENERELT

Rustefjelbma Avløpssone 5.

RA:

Rustefjelbma ledningsanlegg:

Dette er behov for kartlegning og registrering av eksisterende ledningsanlegg. ved Boftso skole er det registrert flere driftsforstyrelser med tilstoppinger og behovet for sanering av eksisterende anlegg er økende. Det er også muligheter for tilkobling av eksisterende og framtidige boliger til det kommunale ledningsnettet

Pumpestasjoner:

Det er 3 pumpestasjoner i avløpssone 5. Disse stasjonen har behov for utskifting av pumper . Det legges opp til utskifting av 2 pumper per år i 3 år. Dette for å redusere risikoen for driftsstans i pumpestasjonen

Avløp fra separate anlegg:

I avløpssonesone 5 er det muligheter for økning i tilknytningsgrad til det kommunale ledningsnettet. Kommunen vil jobben videre med å pålegge private anlegg tilknytning til det kommunale ledningsnettet der det er rimelig i forhold til kostnader for den enkelte husstander sett i sammenheng med de etiske og miljømessige konsekvensen.

2. TILTAK MED KOSTNADSOVERSLAG

Tk1: Kartlegging av ledningsnettet
Innmåling og registreringer av ledningsdata. Samt innlegging av ledningsnett, pumpestasjoner, kummer, overløp, tilkobling av privatestikkledninger, mv i digitalt kartverk

Tk2: Kartlegging av tilstanden på ledningsnettet
Det bør gjennomføres en kartlegging av tilstanden på ledningsnettet, slik at en har et sammenligningsgrunnlag for å utarbeide en saneringsplan på det kommunale avløpsnettet.

Tk3 Tilknytning av eksisterende eiendommer:
Utarbeide forslag til eiendommer som kan til knytte seg det kommunale ledningsnettet. Kostnader i forbindelse med og kartlegg muligheten samt utarbeidelse av rutiner

Tk4: Sanering av ledningsanlegg
Sanering av ledningsanlegget ved Boftso skole ca 100 m ledningesanelgg

Tk5: utskifting av dreneringsmasser ved Rustefjelbma RA
Utslippet fra Rustefjelbma RA går i spredegrøft og til Tana elva. Det er behov for utskifting av dreneringsmasser. Anslått til 200 m3 støvfri pukk

Tk6: pumper
Utskifting av avløpspumper. Dagen pumper er i generelt i dårlig forfatning.

Oppsummering av tiltak med kostnader

Tiltak nr.	Beskrivelse av tiltak	Kostnad ekskl. mva
TK1	Kartlegging av ledningsnettet	28 000,-
TK2	Kartlegging av tilstanden på ledningsnettet	20 000,-
TK3	Tilknytning av eksisterende eiendommer	50 000,-
TK4	Sanering av ledningsnett ved Boftso skole	230 000,-
TK5	Utskifting av dreneringsmasser/slamavskiler	1 500 000,-
TK6	Utskifting av pumper	190 000,-
Sum		2 000 000,-

Vedlegg 6

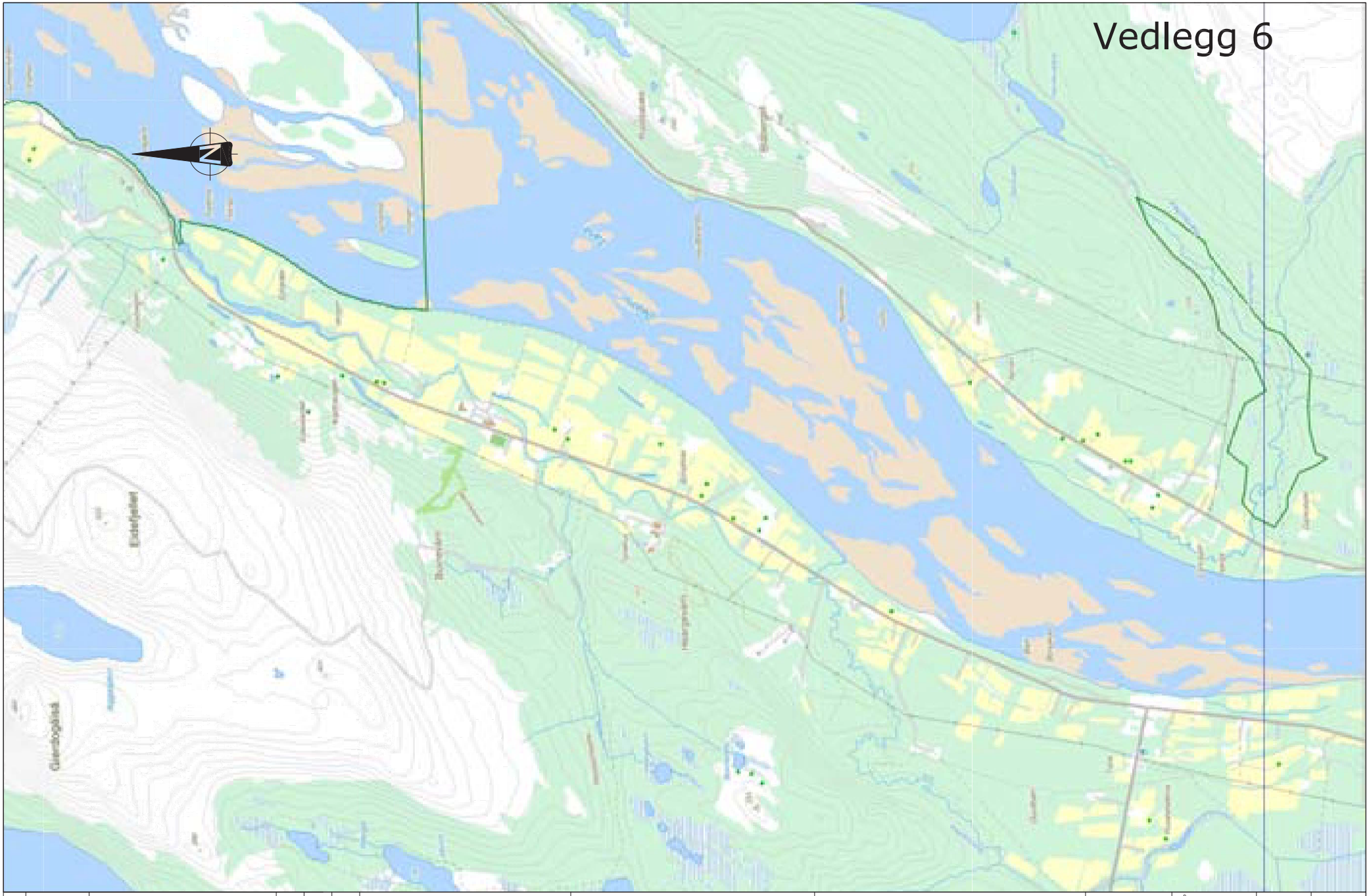

REV.	DATO	ENDRING	TEGN	KONTR	GODKJ

TEGNINGSSTATUS FORELØPIG

RAMBØLL

Ramøll Norge AS-Region Nord
TLF: 78 44 92 22 - FAX: 78 44 92 20

OPPDRAG
Hovedplan avløp og vannmiljø

OPPDRAGSGIVER
Tana kommune

INNHOLD
Avløpssone 6
Langnes

OPPDRAG NR.	MÅLESTOKK	BLAD NR.	AV
7090655	1:5000	01	01

TEGNING NR.

BYGG	ETASJE	FAG	SYSTEM	TYPE	LØPENR	REV.
01	01	E	760	01	006	1

	Deanu gielda – Tana kommune Rådhusgata 4 9845 Tana Vedlegg til hovedplan for avløp og vannmiljø

Tittel ***LANGNES Avløpssone 6. 2012 – 2018***	*Dato* 30.05.2012 *Gradering* Åpen
Forfattere - Ingeniør Robin Ratama – Rambøll Norge (RN) - Avd.leder : Øystein Somby-Solaas Tana kommune (ØSS) - Arbeidsleder Reidar Varsi – Tana kommune (RV)	*Antall sider* *4 sider*

Versjon og periode	**Revidert av**	**Beskrivelse av endringer**
1 / 2012 - 2018	ØSS, RV og RN	

Innhold

1. GENERELT 3
Langnes avløpssone 6. 3
2. TILTAK MED KOSTNADSOVERSLAG 4
Tk1: Kartlegging av ledningsnettet 4
Tk2: Kartlegging av tilstanden på ledningsnettet 4
Oppsummering av tiltak med kostnader 4

1. GENERELT

Langnes avløpssone 6.

I avløpssone 6 er det et privat avløpsanlegg fra Tanahus. Anlegget ble etablert av Forsvaret for flere tiår siden. I forbindelse med at forsvaret avviklet sitt eierskap for Tanahus overtok kommunen anlegget. Forsvaret betalte også et beløp for framtidig sanering av anlegget.
Tana kommune har senere overdratt anlegget og midlene til sanering til Gjeddevann vannverk.
Den nye eieren har drifts- og vedlikeholdsansvaret.

Som forurensningsmyndighet ønsker kommunen å skaffe seg beder oversikt på anlegget ved kartlegging og tilstandskontroll.

2. TILTAK MED KOSTNADSOVERSLAG

Tk1: Kartlegging av ledningsnettet

Innmåling og registreringer av ledningsdata. Samt innlegging av ledningsnett, pumpestasjoner, kummer, overløp, tilkobling av privatestikkledninger, mv i digitalt kartverk

Tk2: Kartlegging av tilstanden på ledningsnettet

Det bør gjennomføres en kartlegging av tilstanden på ledningsnettet, slik at en har et sammenligningsgrunnlag for å utarbeide en saneringsplan på det kommunale avløpsnettet

Oppsummering av tiltak med kostnader

Tiltak nr.	Beskrivelse av tiltak	Kostnad ekskl. mva
TK1	Kartlegning av ledningsnett	13 000,-
TK2	Kartlegning av tilstanden på ledningsnettet	13 000,-
Sum		26 000,-

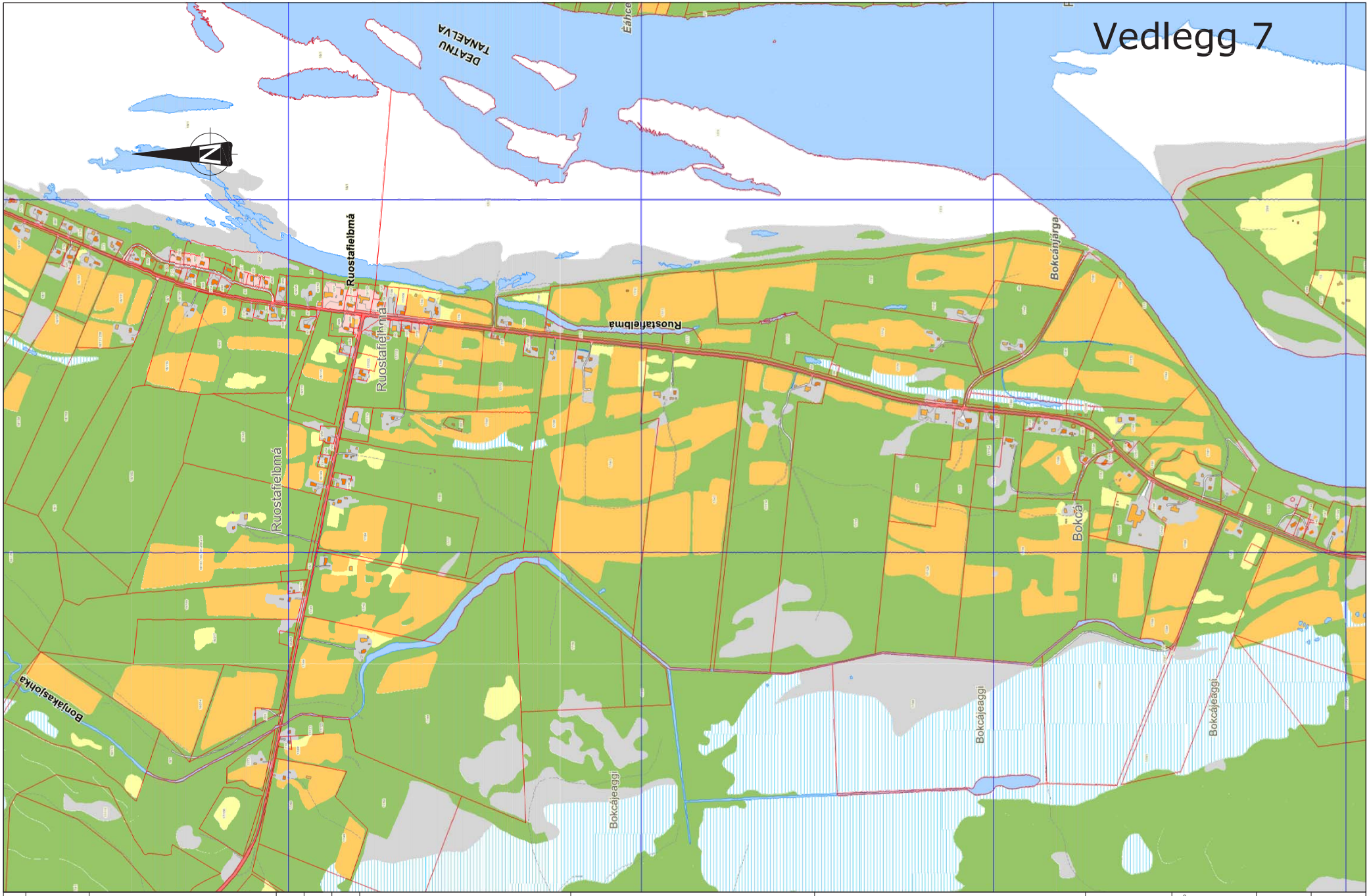

REV.	DATO	ENDRING	TEGN	KONTR	GODKJ

TEGNINGSSTATUS FORELØPIG

RAMBØLL
Rambøll Norge AS-Region Nord
TLF: 78 44 92 22 - FAX: 78 44 92 20

OPPDRAG: Hovedplan avløp og vannmiljø

OPPDRAGSGIVER: Tana kommune

INNHOLD: Avløpssone 7
Austertana

OPPDRAG NR.	MÅLESTOKK	BLAD NR.	AV
7090655	1:10000	01	01

TEGNING NR.

BYGG	ETASJE	FAG	SYSTEM	TYPE	LØPENR	REV.
01	01	E	760	01	007	1

	Deanu gielda – Tana kommune Rådhusgata 4 9845 Tana Vedlegg til hovedplan for avløp og vannmiljø

Tittel ***AUSTRE TANA Avløpssone 7. 2012 – 2018***	*Dato* 30.05.2012 *Gradering* Åpen
Forfattere - Ingeniør Robin Ratama – Rambøll Norge (RN) - Avd.leder : Øystein Somby-Solaas Tana kommune (ØSS) - Arbeidsleder Reidar Varsi – Tana kommune (RV)	*Antall sider* *4 sider*

Versjon og periode	**Revidert av**	**Beskrivelse av endringer**
1 / 2012 - 2018	ØSS, RV og RN	

Innhold

1. GENERELT 3
Austre Tana sone 7. 3
Pumpestasjoner: 3
2. TILTAK MED KOSTNADSOVERSLAG 4
Tk1: Kartlegging av ledningsnettet 4
Tk2: Kartlegging av tilstanden på ledningsnettet 4
Tk2: utskifting av eksisterende pumpestasjon 4
Oppsummering av tiltak med kostnader 4

1. GENERELT

Austre Tana sone 7

Pumpestasjoner:

Det er 1 pumpestasjon i avløpssone 7. Denne pumpestasjonen er nedslit og utskifting av hele pumpestasjon med overbygg, pumpesump, automatikk og pumper er nødvendig.

Årsaker til forslag om ny pumpestasjon:

- ≠ Bedre HMS situasjon ved pumpestasjon
- ≠ Framtidig uskifting av deler i avløpspumpestasjoner er uforholdmessig dyrt, reservedeler finnes ikke, en blir nødt til og skifte ut hele komponenter
- ≠ Redusere risikoen for driftsstans i pumpestasjonen

2. TILTAK MED KOSTNADSOVERSLAG

Tk1: Kartlegging/digitalisering av ledningsnettet

Innmåling og registreringer av ledningsdata. Samt innlegging av ledningsnett, pumpestasjoner, kummer, overløp, tilkobling av private stikkledninger mv i digitalt kartverk

Tk2: Kartlegging av tilstanden på ledningsnettet

Det bør gjennomføres en kartlegging av tilstanden på ledningsnettet, slik at en har et sammenligningsgrunnlag for å utarbeide en saneringsplan på det kommunale avløpsnettet

Tk2: utskifting av eksisterende pumpestasjon

Pumpestasjonen er nedslit og opprettholder ikke dagens krav til HMS samt at framtidig utskifting av deler i stasjon vil bli uforholdsmessig dyr. Utskifting av avløpspumpestasjonen er anslått til kr. 1250 000,-

Oppsummering av tiltak med kostnader

Tiltak nr.	Beskrivelse av tiltak	Kostnad ekskl. mva
TK1	Kartlegging av ledningsnett	13 000,-
TK2	Kartlegging av tilstanden på ledningsnettet	10 000,-
TK3	Utskifting av eksisterende pumpestasjon	1250 000,-
Sum		1 263 000,-

FYLKESMANNEN I FINNMARK
Miljøvernavdelingen

FINNMÁRKKU FYLKKAMÁNNI
Birasgáhttenossodat

Deanu gielda/Tana kommune
Rådhusv. 3
9845 Tana

Deres ref	Deres dato	Vår ref	Vår dato
	27.08.2012	Sak 2012/3385 Ark 461.2	22.10.2012

Saksbehandler/direkte telefon: Vigdis Johnsen - 78 95 03 72

Uttalelse til hovedplan for avløp i Tana kommune

Tana kommune er forurensningsmyndighet for alt avløpsvann etter gjeldene avløpsregelverk. Vi har lest forslaget til ny hovedplan for kommunalt avløp (rapport 7090655 fra Rambøll Norge AS) og vurdert forslagene i lys av regelverket. Punktene under refererer til kapitlene i planen. Grunnlaget for avgiftsberegning er ikke vurdert.

Kap. 4.2
Vi understreker at utslipp av kommunalt avløpsvann til ferskvannsforekomster i Tana vil defineres som utslipp til *normalt område* (ikke *følsomt område*), jamfør inndelingen i forurensningsforskriften kap. 11 vedlegg 1.2b.

Kap. 4.6
Tabell 4 viser en oversikt over kommunale renseanlegg. Det fremgår ikke tydelig av tabellen, hovedplanen eller vedleggene til hovedplanen om personekvivalenter (heretter kal *pe*) er målt utslipp eller beregnet for hvert tettsted/avløpsanlegg. Som utgangspunkt bør pe måles der det er mulig. Det fremgår heller ikke om *pe* er beregnet etter metoden i Norsk Standard *NS 9426:1996. Bestemmelse av personekvivalenter (pe) i forbindelse med utslippstillatelse for avløpsvann*.

Vi savner vedlegg i planen som viser detaljerte beregninger for de ulike tettstedene /avløpssonene. Det må blant annet fremgå om pe baserer seg på målinger og om beregninger har tatt høyde for maks ukentlig belastning gjennom året.

For tettstedet Tana bru gjør vi oppmerksom på at dersom avløp fra meieriet og/eller slakteriet ledes inn på kommunalt nett, så skal det summeres med antall pe fra tettstedet. Det må måles eller beregnes antall pe fra hvert industriutslipp som ledes inn på kommunalt nett. Denne typen industriutslipp må *minimum* fremgå av pe-beregningene.

I utgangspunktet er det de tettstedene som fremgår av tettstedskartet fra Statistisk sentralbyrå som gjelder, og som ligger på Klima- og forurensningsdirektoratets nettside under tema avløp. Kommunen skal likevel vurdere om det er flere bygder som kan bli berørt av tettstedsdefinisjonen. Tettsteder tar utgangspunkt i 50 meter mellom husene, jamfør forurensningsforskriften § 11-3. Videre vil det være antall personekvivalenter som avgjør om bygda/tettstedet får rensekrav etter kap. 12 eller 13.

Det burde fremgått av planen om kommunen har vurdert eller vurderer å bygge kommunalt avløpsnett i de bygdene som har store private utslipp (se punkt 4.6.8).

Postadresse:	Telefon:	Telefaks:	E-post:	Internett:
Statens hus 9815 VADSØ	78 95 03 00	78 95 03 70	postmottak@fmfi.no	www.fylkesmannen.no/Finnmark

Kap. 4.8.2
Se kommentarene over om utslipp til normalt området som er nevnt under kap.4.2.

Kap. 4.10.3
Kommunen må be om at den enkelte virksomhet som leder prosessavløpsvann eller oljeholdig vann (fra fett- eller oljeutskillere) inn på kommunalt nett må sende over dokumentasjon (prøvetaking og resultater). Og forurensningsforskriftens kap. 15A kan brukes av kommunen uavhengig av, eller i tillegg til eventuelle tillatelser fra Fylkesmannen. Se ellers kommentarene under kap. 4.6.

Vedlegg 1.1 om Tana bru
Siden innlekking av fremmedvann ser ut til å være et problem, bør det prioriteres å kartlegge kildene til innlekking. Renseeffekten på renseanlegget i Tana bru burde vært vurdert opp mot de siste års resultater, og ikke bare mot sju år gamle resultater. Igjen burde utslipp fra meieri og slakteri vært nevnt.

I de øvrige vedlegg til planen om de avløpssonene burde det fremgått tydelig om eksisterende anlegg er i tråd med dagens forskriftskrav, og eventuelt hvilke konkrete utbedringer som eventuelt må gjøres for å kunne oppfylle rensekrav.

Vi kan til sist anbefale veilederen *Utslipp av sanitært og kommunalt avløpsvann. Veiledning til kommunene TA-2236/2007* fra Klima- forurensningsdirektoratet.

Med hilsen

Stig Moen
seksjonsleder

Vigdis Johnsen
senioringeniør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og derfor uten underskrift.

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet	147/2012	01.11.2012
Kommunestyret		08.11.2012

Veiplan 2013-2016 inkl handlingsplan

Vedlegg
1 Veiplan for perioden 2013-2016

Rådmannens forslag til vedtak

Det vises til fremlagte Veiplan for perioden 2013-2016 inkludert handlingsplanen for investeringstiltak og driftstiltak.
Veiplanen med handlingsplaner vedtas.
Handlingsplanen rulleres hvert år før budsjettet behandles.

Saksopplysninger

Veiplanen ble sist rullert av kommunestyret i møte den 29.3.2012 med følgende vedtak:

Fremlagte forslag til veiplan inkludert handlingsplan vedtas.

Kommunale veier

1. *Nedkjøringene til begge isveiene i Hárrejohka/Ruostafielbmá og Buolmát/Polmak må utredes til en akseptabel standard.*
   Eventuelt i Polmak må nedkjøringa til elva vurderes flyttet til gamle Polmak skole og til Museet ovenfor dagens Fielbmajohka. Isveien kan da tidligere tas i bruk og brøytestrekninga blir mer enn halvert.
   Kommunen må vurdere å sette av ressurser til vanning, scootertråkking m.m om høsten av private når sikkerheten er god nok.
   Gatelys til hele strekningen på Maskevarreveien settes inn i investeringsplanen. Dette som et trafikksikkerhetstiltak.

Status for investeringstiltakene som ble prioritert høyest:

Pri	Tiltak	Status
1	Maskevarreveien – Fortau	Fortau ferdig asfaltert
2	Bibliotekveien	Avventer helhetlig plan for vei- og parkeringsforhold ved rådhus/miljøbygg.
3	Jeagilguolbba – asfalt	ferdig
4	Doaresluihká – rekkverk	Utføres i 2012
5	Utarbeide skiltplan Tanabru	Plansak
6	Merking kommunale veier	Deler av skilt og oppsettingsmateriell kjøpes inn i 2012.
7	Internatplassen-asfaltering	Ikke utført

Status for driftstiltak som ble prioritert:

Pri	Tiltak	Status
1	Grusing av jordbruksveier	Utført grusing og høvling
2	Reasfaltering	Ikke utført pga manglende budsjett

Maskevarreveien har tilstrekkelig antall veilys.
Nedkjøringen til isveiene har akseptabel vinterstandard. I Rustefjelmba er veien opprustet med masser fra Statens vegvesen.
Eventuell flytting av nedkjøringen til isveiene i Polmak må prosjekteres noe som har en kostnad på kr 150 000 inkl mva. Arbeidet er av budsjettmessige årsaker ikke iverksatt.

Vurdering

I fremlagte veiplan er det laget handlingsplan for de neste fire årene. Som det framgår av denne må det foretas en relativt stor investering for å tilfredsstille krav til måling av forbruk og krav om skilling av gatelysnettet fra øvrig nett. Varanger Kraft nett har gjort et overslag som viser at Tana kommune må bruk kr 2 mill på dette arbeidet innen 1.1.2017. Årlig beløp tilsvarer det som kommunestyret bevilget til veiplanen i 2012. Fra 2017 medfører endringen at vi må betale det reelle forbruket, og i tillegg betale 66 fastgebyr i stedet for 1 gebyr som vi betaler i dag.
Når vi uansett må iverksette arbeid med gatelysene så bør vi utnytte dette til også å skifte armaturer der det er behov for å få ned energiforbruket.
Selv om det første tiltaket dominerer vei investeringene de fire neste årene bør også andre tiltak gjennomføres.
Større aktivitet i området ved Flerbrukshallen gjør at det er behov for å videreføre fortauet langs Per Fokstad geaidnu og sette opp gatelys her. Det er søkt om trafikksikkerhetsmidler til etablering av fortauet.
Det er også søkt om trafikksikkerhetsmidler til snuplass for skolebuss og gatelys i boligfeltet i Polmak. Samlet egenandel for trafikksikkerhetsprosjektene er kr 100 000.
Nyinvestering i asfalt kan utsettes slik at nevnte tiltak kan prioriteres.
På driftssiden bør det avsettes midler slik at vi kan foreta systematisk skifting av pærer i gatelysene. Dette fordi pærene har begrenset levetid, lysstyrken reduseres år for år, til slutt har ikke lyspunktet den ønskede effekten. Det vil si at lyseffekten er veldig dårlig i forhold til energiforbruket.
Flere av våre asfalterte veier bør reasfalteres stedvis slik at de ikke går helt i oppløsning. Det bør årlig bevilges midler til dette arbeidet over driftsbudsjettet.

Rådmannen anbefaler at kommunestyret vedtar Veiplan for perioden 2013-2016 inkludert handlingsplanen for drift og investering for samme periode.
Handlingsplanen rulleres hvert år før budsjettbehandlingen.

DEANU GIELDA
TANA KOMMUNE

VEIPLAN FOR PERIODEN

2013 – 2016

1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Denne planen er videreføring av "Vegplan for jordbruksveger 2004 – 2013" som ble vedtatt av kommunestyret den 17.2.2005.

Med bakgrunn i årsmelding for landbruket i Tana og årsplan for 2003 som ble behandlet i kommunestyret den 22.mai 2003, ble det fattet vedtak om nytt tiltak i årsplan for 2003 hva angår kommunale jordbruksveger, vedtaket innebærer følgende:

- kartlegge veistandard
- utarbeide forslag til prioriteringsliste
- utarbeide forslag til fremdriftsplan for standardheving av dagens veier til fast dekke
- utarbeide finansiering

Tana kommune har som mange andre kommuner ingen helhetlig plan for kommunale veger. Planen er retningsgivende for ressursbruk og bevilgninger til veiformål i kommunen.

2 Om planen

2.1 Oppbygging av planen

Veiplanen er todelt, en strategiplan og en handlingsplan.
Kommunestyret vedtar handlingsplanen hvert år.

2.2 Plandokumentet omhandler

Plandokumentet har en oversikt over alle kommunale veier med, vedlikeholdsinstruks og en handlingsplan.
Som velegg er alle jordbruksveier nærmere beskrevet.

2.3 Organisering

Opprinnelig veiplan ble utarbeidet av bygg- og anleggsavdelingen i samråd med landbrukskontoret.
Rulleringen er gjennomført av BA og øvrige kommunale veier er innarbeidet.

3 Definisjoner

Kommunal vei

Hovedvei med primært betydelig allmenn- og offentlig trafikk. Veien har kommunalt sommer- og vintervedlikehold.

Jordbruksvei

Jordbruksvei er en vei som benyttes hovedsakelig til transport innen jordbruksnæringen. Veien har kommunalt sommervedlikehold etter behov.

4 Gjennomføring

4.1 Kommunestyrets ansvar

Kommunestyret gir i veiplanens handlingsplan føringer for prioritering av vedlikeholdet av kommunale veier.

4.2 Rådmannens ansvar

Rådmannen har i henhold til budsjettvedtak hvert år ansvaret for planlegging og gjennomføring av tiltakene i veiplanen.
Drifts- og vedlikeholdsinstruksen angir ønsket vedlikeholdsstandard. Oppnåelse av denne avhenger av de årlige bevilgningene til drift av de kommunale veiene.

5 Oversikt over veier

5.1 Kommunale veier

Tanabru:

Veinavn	Dekke	Veilys	Kom. vedlikehold		Kommentar
			Sommer	Vinter	
Ringveien	Asfalt	48	ja	ja	
Skaidiveien	Asfalt	18	ja	ja	
Fosseveien	Asfalt	15	ja	ja	
Lismaveien	Asfalt	24	ja	ja	
Maskevarreveien	Asfalt	31	ja	ja	
Lyngveien	Asfalt	15	ja	ja	
Meieriveien	Asfalt	11	ja	ja	
Bakkeveien	Asfalt	4	ja	ja	
Luossageaidnu	Asfalt	9	ja	ja	
Diddigeaidnu	Asfalt	10	ja	ja	
Kathrine Johnsen geaidnu	Asfalt	7	ja	ja	(Fv98 – Ringveien)
Røbergveien	Asfalt	ja	ja	ja	
Silbageaidnu	Asfalt	ja	ja	ja	(Fv98 – Hotellet)
Deatnodearbmi	Asfalt	ja	ja	ja	(Mot renseanlegget
Deatnomielli	Asfalt	ja	ja	ja	
Per Fokstad geaidnu	Asfalt	delvis	ja	ja	(Vei til Sameskolen)
Jeagilguolbba	Grus	nei	ja	ja	(Fra Ringveien til PU boliger)
Veier Seidajokgoulba	Asfalt	ja	ja	ja	(i det nye boligfeltet)
Vei til biblioteket	Grus	nei	ja	ja	
Industriveien	Asfalt	ja	ja	ja	
Moseveien	Asfalt	9	ja	ja	
Løvveien	Asfalt	3	ja	ja	
Rådhusveien	Asfalt	9	ja	ja	
Vei mot grusbanen	Grus	2	ja	Ja	Brøytes kun ved behov

Seida/Luftjok

Veinavn	Dekke	Veilys	Kom. vedlikehold		Kommentar
			Sommer	Vinter	
Persenveien	Asfalt	6	ja	ja	
Lahmveien	Asfalt	14	ja	ja	
Seidaveien	Asfalt	9	ja	ja	
Tyttebærsletta	Asfalt	ja	ja	ja	
Luftjokdalen	Asfalt	ja	ja	ja	Grusdekke fra kryss til caravanklubben
Søndre Luftjok	Asfalt	27	ja	ja	
Rypestien	Asfalt	ja	ja	ja	
Internatplassen	Grus	ja	ja	ja	Seida skole

Skiippagurra

Veinavn	Dekke	Veilys	Kom. vedlikehold		Merknad
			Sommer	Vinter	
Skippagurraveien	Asfalt	ja	ja	ja	

Sirma/Båteng/Holmesund

Veinavn	Dekke	Veilys	Kom. vedlikehold		Merknad
			Sommer	Vinter	
Doaresluohkká (Sirma)	Asfalt	15	ja	ja	Behov for autovern
Báktegeaidnu (Båteng)	Asfalt	27	ja	ja	
Suveguolbbba (boligfelt)	Grus	6	nei	ja	

Strekning Luftjok -Austertana

Veinavn	Dekke	Veilys	Kom. vedlikehold		Merknad
			Sommer	Vinter	
Kvartsittveien	Asfalt	18	ja	ja	
Vei til skole/barnehage	Asfalt	ja	ja	ja	
Høyholmveien	Grus	nei	ja	nei	Gruses ved bevilgning

Strekningen Tanabru – Kaldbakknes

Veinavn	Dekke	Veilys	Kom. vedlikehold		Merknad
			Sommer	Vinter	
Moski	Asfalt	ja	ja	ja	Boligfelt Rustefjelmba
Tanahus	Asfalt	17	ja	ja	
Masjokdalen	Asfalt	ja	ja	ja	
Nordnesveien	Grus	nei	ja	ja	
Gartneriveien	Grus	nei	ja	ja	
Nedkjøringer til isvei Rustefjelmba - Harrelv	Grus	nei	nei	ja	Brøytes med tilskudd fra SVV
Kaldbakknesveien	Grus	ja	nei	nei	Gruses ved bevilgning
Gavesluftveien	Grus	ja	nei	nei	Gruses ved bevilgning
Til linkstasjonen Maskevarri	Grus	nei	ja	ja	

Alleknjarg/Polmak

Veinavn	Dekke	Veilys	Kom. vedlikehold		Merknad
			Sommer	Sommer	
Fielbmageaidnu	Asfalt	16	ja	ja	Lys langs Kv og ved sykehjem
Gáddegeaidnu	Grus	nei	ja	ja	
Nedkjøringer til isveg	Grus	nei	ja	ja	Brøytes med tilskudd fra SVV

Rustefjelbma – Vestertana

Veinavn	Dekke	Veilys	Kom. vedlikehold		Merknad
			Sommer	Vinter	
Leibosdalen	Grus	nei	nei	ja	
Torhop kai	Grus	ja	ja	ja	
Gargogeahcci	Grus	ja	ja	ja	
Vei til kai Sjursjok	Grus	ja	ja	ja	

5.2 Gang- og sykkelveier

Veinavn	Dekke	Veilys	Kom. vedlikehold		Merknad
			Sommer	Vinter	
Seida	Asfalt	ja	ja	ja	

5.3 Jordbruksveier

Vei	Kommunalt vedlikehold		Merknad
	Sommer	Vinter	
Fra Fv 98 - Golggotjohka	ja	nei	Gruses etter behov/bevilgning
Fra Fv 98 – Golgotjeakkit (gartneriveien) fra øverste husstand	ja	nei	Gruses etter behov/bevilgning
Fra Fv 98 – vestre Seida (sør for Mohkeveaijelva)	ja	nei	Gruses etter behov/bevilgning
Fra Søndre Luftjok – Gorzi	ja	nei	Gruses etter behov/bevilgning
Fra Luftjok – Søndre Luftjok	ja	nei	Gruses etter behov/bevilgning
Fra Fv 895 opp Polmakdalen	ja	nei	Gruses etter behov/bevilgning
Fra E6 – vester Skippagurra (Hedeguohppi)	ja	nei	Gruses etter behov/bevilgning
Fra E6 – Hillagurra moen	ja	nei	Gruses etter behov/bevilgning
Fra Doaresluohkká – Bjellemyra (Sirma)	ja	nei	Gruses etter behov/bevilgning
Fra Fv 890 – Austertana (gammel veien)	ja	nei	Gruses etter behov/bevilgning
Fra Fv 98 – Mohkeveaildalen (linkstasjonen)	ja	nei	Gruses etter behov/bevilgning
Fra Fv 890 – Hana bru	ja	nei	Gruses etter behov/bevilgning
Fra X Rv890 - Basavzi	ja	nei	Gruses etter behov/bevilgning

6 Veilys

6.1 Antall veilys

Kommunen har etter den siste oversikten fra Varanger kraft Nett AS ansvaret for drift og vedlikehold av 1042 veilys. Tallet bygger på telling for mange år siden og må oppdateres. Flere av lysene er enkeltpunkt som har liten trafikksikkerhetsmessig betydning, men mer et trivselselement i bygdene.

På tross av at kommunen drifter så mange lyspunkt mangler en del veier med stor trafikk og mange myke trafikkanter.

6.2 Veilys langs E6 og Fylkesveier

Inkludert i de 1042 lyspunktene kommunen har driftsansvaret for er det lys langs E6 og fylkesveier. Ut fra den gamle opptellingen som finnes er det vanskelig å stedfeste lyspunktene eksakt. Dette vil bli gjort når det monteres målepunkt de nærmeste fire årene.

Sted	Ant	Kommentar
Sirma langs E6	46	En del av disse skal overføres til SVV
Sirma Fv v/skolen	12	
Polmak vest langs E6, pluss boliger	21	
Boliger langs E6	3	
Polmak øst – langs Fv	13	
Alleknjarg – lang Fv	36	
Skiippagurra – Lang E6	4	
Skiippagurra – langs Fv	1	
Seida – langs Fv	81	
Austertana – Fv mot Elkem	7	
Austertana –Fv mot Gednje	132	En del av disse skal overføres til SVV
Boftsa Fv 98		
Alleknjarg – langs Fv	39	
Rustefjelmba – langs Fv		
Torhop – langs Fv		
Tarmfjird – langs Fv		
Langnes – langs Fv		

6.3 Avregning

I dagen veilysavtale med Varanger Kraft nett (VKN) stipuleres forbruket ut fra en årlig brenntid, altså uten installerte målere. Kommunen betaler kun ett fastledd for samtlige veilys.
NVE har bestemt at det i fremtiden ikke blir tillatt å avregne energiforbruk på veilys uten at det er målt. Endringen innebærer at det må installeres en måler for hver veilyskrets med mer enn tre lyspunkt , og kommunene må betale et fastledd per måler. Veilysnettet må også separeres fra

øvrig nett. Kostnader til ombygging av nettet for å tilfredsstille dette kravet tilligger gatelyseieren.
For Tana vil dette innbære at kommunen må dekke kostnadene med montering av målerskap og installasjon for hvert tilknytningspunkt og ombygging for å separere nettet. Hvorvidt det faktiske forbruket er høyere eller lavere enn det stipulerte gjenstår det å se.

Investeringskostnaden er av VKN stipulert til kr 2 mill, og alt skal være på plass innen 1.1.2017.

6.3 Energiforbruk

Det er et mål å redusere energiforbruket til gatelysene. Kommunen innførte nattutkobling av de kommunale lysene for flere år siden og har på den måten tatt ut store deler av innsparingspotensialet allerede. Lysarmatur er til dels gamle, og med høyt forbruk. Nye armatur leveres med lavere strømstyrke og likevel bedre lysstyrke. Ved å skifte disse ut vil forbruket reduseres.

LED teknologien er på vei inn når det gjelder gatelysarmatur, og prisen for disse er synkende. Investeringskostnaden er ennå veldig høy og i følge vår nettleverandør er teknologien ennå ikke tilpasset våre klimatiske forhold. Ved nyinvesteringer bør LED vurderes.

6.4 Drift av gatelys

Kommunen foretar av budsjettmessige årsaker ikke systematisk utskifting av pærene. Det vil si at pærene kun skiftes når de er sprengt. Lysstyrken taper seg utover pærens levetid, og bør ideelt skiftes etter tre år for at gatelysene skal ha samme lyseffekt.
Lysene kontrolleres visuelt hver høst og pærer skiftes hvis de ikke lyser. Ut over denne kontrollen har kommunen ikke oversikt over armaturene tilstand. Det er anbefalt å skifte pærer systematisk, på den måten vil også armaturer og koblinger bli kontrollert i tillegg til at vi får mer lys ut fra hver lyskilde.

7 Skilt

Flere av veien i kommunen mangler veinavnskilt. Slike skilt vil gjøre det lettere for ukjente å finne fram til riktig adresse. De kommunale veiene har fått navn, og beboerne har fått melding om sin adresse. Oppsetting av skilt må prioriteres allerede i 2013.
Det er også behov for å sette opp anvisningsskilt til for eksempel flerbrukshallen, helsesenteret og sameskolen. Statens vegvesen ønsker at det utarbeides en overordnet plan før det søkes om skiltoppsetting.

8 Finansiering

8.1 Investering

For at et tiltak på eksisterende veier skal kunne bli betegnet investering må det medføre standardheving, for eksempel fra grusdekke til asfalt eller økning av bæreevnen. Bygging av nye veier er alltid investering. Tiltakene kan utføres som entrepriser eller i egenregi, eller som kombinasjon av disse.

8.2 Drift

Løpende driftsoppgaver som brøyting, grusing, lapping av asfalt, grøfting, fornying av stikkrenner, drift av gatelys etc. må budsjetteres i driftsbudsjettet.

Oppfyllelse av drifts- og vedlikeholdsinstruksen avhenger av størrelsen på de årlige bevilgningene til veiformål.

9. Handlingsplan

9.1 Handlingsplan vei investeringer 2013-2016

Pri	*Tiltak*	*Total*	*2013*	*2014*	*2015*	*2016*	*Kommentar*
1	Gatelys – etablering av målepunkt og ombygging av nett.	2 000 000	500 000	500 000	500 000	500 000	Må gjennomføres innen 1.1.2017. Overslag fra Vk nett.
2	Gatelys Per Fokstad geaidnu	250 000	250 000				Fra boligfelt til Sameskolen
3	Gatelys – utskifting til energibesparende armaturer.	200 000	50 000	50 000	50 000	50 000	Bør utføres samtidig som tiltak pri 1.
4	Trafikksikkerhetstiltak – kommunal egenandel.		100 000				Gjelder snuplass/gatelys i Polmak boligfelt og fortau per Fokstad geaidnu.
5	Merking kommunale veier	100 000	100 000				Deler av skilt og materiell innkjøpes i 2012. Totalkostnaden er ikke kalkulert.
6	Internatplassen - asfaltering	225 000		225 000			Innkjøring/snuplass Seida skole. Overslag ut fra asfaltpriser i 2011.
7	Sirma skole – asfaltering av veier mellom innganger.	50 000		50 000			
8	Utarbeide skiltplan Tanabru						Overordnet plan for infoskilting.
9	Bibliotekveien – eventuell omlegging og asfaltering	175 000					Gjennomføres etter at overordnet plan for parkering og trafikkmønster ved rådhus/miljøbygg er utarbeidet. Overslag ut fra asfaltpriser i 2011.
11	Luftjokdalen – asfalt	600 000					Asfaltering videre fra kryss v/caravanklubb, 1 km med bredde 3,5 meter
12	Nordnesveien – asfalt	500 000					Grøfting, bærelag og asfalt Overslag ut fra asfaltpriser i 2011.
13	Gáddegeaidnu – asfalt	100 000					Overslag ut fra asfaltpriser i 2011.
14	Ny vei i industriområdet						Gjennomføres etter regulering.
15	Masjokdalen – bæreevne						Punktutbedringer og overvannsgrøfter.

9.2 Handlingsplan driftstiltak 2013-2016

Pri	*Tiltak*	*Total*	*2013*	*2014*	*2015*	*2016*	*Kommentar*
1	Systematisk skifting av pærer i gatelys		100 000	100 000	100 000	100 000	Overslag over kostnader.
2	Reasfaltering		50 000	50 000	50 000	50 000	Veier med setningsskader og gamlegrøftekutt som bør asfalteres før asfalten går i oppløsning.
3	Grusing av jordbruksveier		0	100 000	0	100 000	Gruses og høvles annet hvert år

Kostnadene som er oppgitt er stipulert ut fra tidligere priser.

Vedlegg 1

Drift- og vedlikeholdsinstruks

Definisjoner

Drift

- Drift er en betegnelse på alle typer tiltak og arbeidsrutiner som er nødvendig for at en vei eller et veielement skal fungere som planlagt.
- Driftsoppgaver har umiddelbar effekt for brukeren men resultatet av oppgaveløsningen har liten eller ingen restverdi.

Vedlikehold

- Vedlikehold er alle typer tiltak som er nødvendig for å opprettholde vegens fysiske og tekniske egenskaper på et fastsatt kvalitetsnivå.
- Vedlikehold kan være reparasjon av skader planlagte periodiske tiltak.
- Vedlikeholdsoppgaver gir langsiktige virkninger og påvirker levetiden til vegen.

Generell beskrivelse

Hovedprosessen omfatter drift, vedlikehold og ettersyn/kontroll av følgende områder:

1. Drenering
2. Veidekker
3. Installasjoner og spesielle arbeider.
4. Bruer og stikkrenner.
5. Vinterarbeider.
6. Vegbelysning.
7. Trafikkskilt.
8. Grøntarealer.

Vedlikeholdsstandard

Drenering (grøfter, kummer og rør)

Åpne grøfter - rensk, driftsoppgaver
Prosessen omfatter manuell og maskinell rensk av kanter og overvannsgrøfter, etterfølgende rengjøring samt eventuell opprydding og fjerning av masser. Arbeidet utføres periodisk.

Utløsende standard:
- Overvannsgrøfter skal renskes når dybden er mindre enn 30 cm, eller når de ikke oppfyller sin hensikt. Torvkanter som hindrer vannavrenning fra veien skal fjernes.

Stikkrenner og bekkeinntak.
Prosessen gjelder arbeider med inspeksjon, rensk og spyling av stikkrenner. Videre arbeider forbundet med inn- utløp, samt reparasjoner og utskiftinger av stikkrenner ut- og innløps konstruksjoner. Ved utskifting av stikkrenner bør rør diameter vurderes. Erosjonsskader bør repareres før ny vintersesong setter inn.

Utløsende standard:
- Vannet skal til enhver tid være sikret fritt inn- og utløp.
- Stikkrenner skal skiftes ut/repareres ved sammenbrudd, ved fare for sammenbrudd, når rør har glidd fra hverandre eller når setninger har resultert i at vann blir stående i renna.
- Inspeksjon av stikkrenner og bekkelukking utføres alltid etter en flomsituasjon.

Veidekker

Grusdekker
Prosessen omfatter lapping, høvling, støvbinding og oppgrusing i forbindelse med drift og vedlikehold av grusdekker.

Utløsende standard for jevnhet:
- Når grusdekket blir tynnere enn 5 cm i hjulspor eller skuldre, skal det påføres knust grus.
- På veger med fartsgrense 50 km/t og høyere skal det lappes eller høvles innen 2 uker når hastigheten må senkes med mer enn 20 km/t i forhold til normal forsvarlig hastighet. Hvis klimatiske forhold gjør at høvling ikke kan utføres innen tidsfristen, skal til taket utføres så snart forholdene tillater det.
- Grusdekket skal ha tverrfall på rettstrekninger og overhøyde i kurver som sikrer god vannavrenning.

Utløsende standard for støvforhold:
- Støvdemping settes i verk når en ikke ser bakenforliggende kjøretøy ved normal kjørehastighet eller ved oppstøving ved vær og vind.
- Tiltaket bør uansett gjennomføres før klager innkommer.
- På lite trafikkerte veger uten randbebyggelse og utenfor tettbebygde strøk kan kravet til støvdemping reduseres noe.

Faste dekker
Det blir ikke satt standard krav for hver enkel prosess under faste dekker. De forskjellige arbeidsprosessene er delt inn i følgende grupper:

Drift av faste dekker
Prosessen omfatter reparasjon som følge av slitasje eller skade på faste vegdekker, så som lapping, forsegling eller lokale opprettinger.

Utløsende standard:
- Hull som kan representere en fare for trafikanter og kjøretøyer, skal merkes omgående og repareres snarest og senest innen 1 uke.
- Hull som ikke er direkte trafikkfarlige, skal repareres senest i løpet av 4 uker.

Utløsende standard for sprekker:
- Sprekker som er over 10 mm brede, må fuges.

Installasjoner og spesielle arbeider

Reparasjon og vedlikehold av rekkverk.

Utløsende standard:
- Skadet rekkverk som kan representere trafikkfare, skal merkes omgående merkes og repareres innen 3 uker dersom de klimatiske forholdene tillater det.
- Knekt stolper skal skiftes ut og løse stolper skal festes senest innen 3 uke. Om vinteren må utbedring skje så snart det er praktisk mulig.
- Rekkverket skal utbedres når en utbøyning eller setning eller påkjørsel er trafikkfarlig.
- Høyden bør justeres når gjenværende høyde mellom kjørebanekanten og topp av skinne er mindre enn 50 cm.
- Avvik ut over standardens krav for utbøyning og høyde skal utbedres innen 6 måneder og helst før 10. oktober.

Bruer og stikkrenner/kulvert

Utbedring av vegbruer
Ved omfattende reparasjonsarbeider, for eks på bærende elementer, kan det bli aktuelt å stenge brua over lengre/kortere tid.

Utløsende standard:

- Utløsende standard for spor og jevnhet i kjørebane er den samme som for faste dekker.
- Fugebeslag må ikke ligge høyere enn teoretisk topp vegdekke (f.eks målt på rygg mellom hjulspor).
- Rekkverk skal ikke ha større utbøyning enn 10 cm. Skader på rekkverk som kan være farlige for fotgjengere og bilister, skal merkes umiddelbart og utbedres innen 1 uke.
- Ved mindre skade som medfører at brua må stenges, skal reparasjon være igangsatt i løpet av 1 dag og hvis det er praktisk mulig, skal trafikken settes på i løpet av 1 uke.

Vinterarbeider

Brøyting

- Rådmannen styrer oppstartstidspunktet for første gangs brøyting hver vinter
- Brøyting iverksettes når snødybden er 10 cm tørr snø, eller 5 cm våt snø.
- Veiene skal være gjennombrøytet innen kl 07:00 på hverdager, og ferdig brøytet innen kl 08:00.
- På lørdager og helligdager skal veiene være gjennombrøytet innen kl 08:00, og ferdig brøytet innen kl 09:00.
- Ved stort snøfall/sterk vind prioriteres hovedveier og veier til ambulanse, brannvesen først.
- Gang- og sykkelveier/fortau brøytes parallelt med tilstøtende veier.
- Det skal ikke lagres snø i siktsoner i kryss og avkjørsler.
- Skilt skal rengjøres innen 1 døgn etter avsluttet brøyting/snøvær.

Strøing

- Strøing iverksettes så snart som mulig når det har blitt glatt, eller preventiv strøing når mildvær er meldt.

Høvling av is

- Høvling utføres i mildværsperioder.
- Før snøen går i oppløsning om våren skal issålen høvles ned.

Tining, merking og annet driftsarbeid

Prosessen omfatter alle arbeider med tining og oppstaking av stikkrenner, sluk og andre anlegg. Videre inngår merking før vinteren av stikkrenner og sluk, samt oppsetting og nedtaking av brøytestikk. Arbeidsprosessen kan deles i brøytestikk, tining og merking av stikkrenner og sluk.

Brøytestikk

- Settes opp for å angi ytterkant av vegbanen for brøytemannskapet, og for å fungere som optisk ledning under vanskelige kjøreforhold. Arbeidene bør være utført innen 10. oktober. Arbeidet kan utføres av den enkelte brøytentreprenør.

Tining av stikkrenner og sluk, vannavledning

- Oppgraving av innløp til veirør skal igangsettes i god tid før forventet vårløsning. Fra stikkrenner ledes vann ut til sidene i grøfter.

Merking av stikkrenner og sluk

- Arbeidene skal utføres før vintersesongen setter inn, og senest innen 10.oktober. Nedtaking utføres så snart stikker lar seg løsne, etter/under vårløsningen.

Veibelysning

Veibelysningen er etablert av trafikksikkerhetsmessige årsaker og som generell trivselsfremmende tiltak.

Reparasjon av lyspunkt

Hver høst etter at Varanger Kraft har slått på strømmen til lysene skal det sjekkes om lyspunkt fungerer. Mørke lyspunkt skal utbedres. Ved senere melding om punkt som ikke lyser settes de opp på en arbeidsliste og utbedres innen utgangen av påfølgende måned.

Utløsende standard

- Enkeltpunkt bør utbedres i løpet av påfølgende måned.
- Hele lysserier skal utbedres innen 1 uke, eller så snart det er praktisk mulig av hensyn til tilgjengelig utstyr og entreprenør.

Trafikkskilt

Prosessen omfatter levering, montering, inspeksjon og vedlikehold av skilt og kantstolper

Reparasjon og renhold av skilter og kantstolper
Om våren etter teleløsning skal skiltene systematisk kontrolleres.

Utløsende standard:

- Skilt skal normalt kunne leses på 50 m avstand.
- Skilt som er synlig skjeve, skal utbedres i løpet av to måneder. Skilt som er borte eller ikke kan leses, skal utbedres senest i løpet av en uke, eller så snart skilt kan leveres.
  Skilt som har stor trafikksikkerhetsmessig betydning skal utbedre umiddelbart.
- Øvrige skilt som ikke tilfredsstiller kravene til lesbarhet, skal skiftes innen l. september.
- Skadede kantstolper skal utbedres etter brøytesesongen.

Grøntarealer

Prosessen omfatter klipping og rydding av grønt arealer, herunder reparasjon og gjødsling, samt i stand setting etter skader herunder ras og flom.
Arbeidsprosessen kan deles i plener og opparbeide grønt arealer, kantslått og krattrydding, vegskråninger og skjæringer.

Plener og opparbeidede grønt arealer.
Små maskiner kan få problemer med høyt gress, ved å klippe oftere kan man eliminere behovet for oppsamling og bortkjøring av gresset.

Utløsende standard for plener:

- Gresshøyde i sentrumsområde, trafikkøyer og rasteplasser skal ikke overstige 10 cm.

Kantslått og krattrydding:
Behovet er størst der grener fra store trær henger inn i siktesoner, og der det er tett bunnvegetasjon i sikte områder ved vegkryss o.1.

Utløsende standard:

- Vegetasjon på gressarealer mellom bilvei og gang- og sykkelbaner skal ikke være høyere enn 50 cm.
- I foreskrevne frisiktsoner i innkurver og kryss skal gress- og kratthøyde ikke være høyere enn 50 cm over kjørebanen.
- Vegetasjonen skal ikke redusere sikt i kryss eller sikt til skilt.

- Der vegetasjonen forventes å bli over 50 cm, skal det klippes en gang pr år.

Rasteplasser/toalett

I sommermånedene skal rasteplasser ettersees og toalett rengjøres systematisk. Toalett holdes avstengt om vinteren.

Vedlegg 2

Nærmere beskrivelse av jordbruksveier

Vei fra X Fv 98 til Golggotjohka

Veiformål:	Opparbeidet som jordbruksvei
Trafikkgrunnlag:	Jordbruks- og allmenn trafikk
Vei lengde totalt:	1,8 km
Vei lengde jordbruksformål:	1,6 km
Veidekke:	Grus
Veibredde:	3 m
Stikkrenner:	Ingen
Bru:	l stk med armert betongplate støpt på DIP bjelker
Grøfter:	Delvis, mye vegetasjonsvekst mot veiskulder
Fartsgrense:	Generell
Øvrig skilting:	Ingen
Vedlikehold:	Antatt vedlikeholdt av grunneierne.
Jordbrukseiendommer:	Ja, store jordeiendommer som høstes tilknyttet flere gårdsbruk
Merknader:	Eksisterende rekkverk er av planker og bør snarest skiftes til rekkverk av stål. Det er et relativt høyt fall ned i elva, så utforkjøring på brua kan føre til en alvorlig ulykke.

Vei fra X Fv98 til Golggotjeakkit (gartneriveien) fra øverste husstand

Veiformål:	Opparbeidet som jordbruksvei
Trafikkgrunnlag:	Jordbruks- og allmenn trafikk
Vei lengde totalt:	2,1 km
Vei lengde jordbruksformål:	0,9 km
Veidekke:	Grus, ok standard, lite hullet
Veibredde:	3 – 3,5 m
Stikkrenner:	Ingen
Grøfter:	Delvis, mye vegetasjonsvekst
Fartsgrense:	Generell
Øvrig skilting:	Ingen
Vedlikehold:	Antatt vedlikeholdt av grunneierne.
Jordbrukseiendommer:	Ja, jordeiendommer som høstes tilknyttet flere gårdbruk
Merknader:	Ikke behov for standardhevning

Vei fra X Fv98 - vestre Seida (sør for Mohkeveaijelva)

Veiformål:	Opparbeidet som jordbruksvei
Trafikkgrunnlag:	Jordbrukstrafikk
Veilengde totalt:	ca 0,9 km
Veilengde jordbruksformål:	ca 0,35 km
Veidekke:	Grus i hjulspor, for øvrig er veg dekke befengt med vegetasjon
Veibredde:	Ca 2,5 m
Stikkrenner:	Generell
Grøfter:	
Skilting:	
Vedlikehold:	Antatt vedlikeholdt av grunneiere
Jordbrukseiendommer:	Ja, flere eiendommer som høstes

Merknader:	Ikke behov for standardhevning

Vei til Gorzi fra søndre Luftjok

Veiformål:	Jordbruksvei
Trafikkgrunnlag:	Jordbrukstrafikk
Veilengde totalt:	Ca 1 km
Veilengde jordbruksformål:	Ca 1 km
Veidekke:	Grus/sand
Vei bredde:	2,5 – 3 m
Stikkrenner:	Ingen
Bru:	1 stk over Luftjok
Grøfter:	Delvis
Fartsgrense:	Generell
Øvrig skilting:	Ingen
Vedlikehold:	Vedlikeholdes av grunneierne.
Jordbrukseiendommer:	Ja, eiendommer som høstes tilknyttet flere bruk.
Merknader:	Ikke behov for standard hevning.

Vei fra Luftjok til søndre Luftjok

Veiformål:	Jordbruksvei.
Trafikkgrunnlag:	Jordbrukstrafikk
Veilengde totalt:	1,1 km
Veilengde jordbruksformål:	1,1 km
Veidekke:	Grus
Veibredde:	Ca 3 m
Stikkrenner:	Antall 2 stk.
Grøfter:	Ja, stedvis uten grøftekanter.
Fartsgrense:	Generell.
Øvrig skilting:	Ingen.
Vedlikehold:	Vedlikeholdes av grunneierne
Jordbrukseiendommer:	Ja, eiendommer som høstes.
Merknader:	Ikke behov for standard hevning.

Vei fra X Fv895 opp Polmakdalen

Veiformå1:	Antatt opparbeidet som bygde vei
Trafikkgrunnlag:	Jordbruks- og allmenn trafikk
Veilengde totalt:	5,4 km
Veilengde jordbruksformål:	2,8 km (skogsvei)
Veidekke:	Grus med stedvis sand, veien fremtrer stedvis hullet
Veibredde:	3,5 - 4 m
Stikkrenner:	Antall 5 stk.
Grøfter:	Ja, noe vegetasjonsvekst, stedvis mangler grøfter mot langsgående bakkekant
Fartsgrense:	50 km/t
Øvrig skilting:	Skilt 146 sauer
Vedlikehold:	Kommunalt, kun sommer
Jordbrukseiendommer:	Ja, store eiendommer som høstes av ulike bruk
Merknader:	Minimalt slitelag av grus, bør stedvis forsterkes med grusmasser. Behov for grøfting av enkelte strekninger.

Vei fra X E6 til vestre Skiippagurra (Hedeguohppi)

Veiformål:	Opprinnelig opparbeidet som bygdevei
Trafikkgrunnlag:	Jordbruks- og allmenn trafikk, adkomst område for Skiippagurrafestivalen
Veilengde totalt:	ca. 1 km
Veilengde jordbruksformål:	ca 1 km
Veidekke:	Grus
Veibredde:	3,5 - 4 m
Stikkrenner:	Antall 2 stk.
Grøfter:	Ja
Fartsgrense:	Generell
Øvrig skilting:	Ingen
Vedlikehold:	Kommunalt sommervedlikehold
Jordbrukseiendommer:	Ja, eiendommer som høstes, veien er også transportvei for innhøsting av eiendommer vest for E6.
Merknader:	

Vei fra X E6 til Hillagurra moen (Brunvoll)

Veiformål:	Antatt opprinnelig opparbeidet som jordbruksvei
Trafikkgrunnlag:	Jordbruks- og allmenntrafikk
Veilengde totalt.	1,7 km
Veilengde jordbruksformål:	1,7 km
Veidekke:	Grus, stedvis sand
Veibredde:	varierende 3 - 3,5 m
Stikkrenner.	Antall 1 stk.
Grøfter:	Ja, stedvis uten grøftekanter, vegetasjonsvekst.
Fartsgrense:	Generell
Øvrig skilting:	202 vikeplikt, 320 akseltrykkgrense, 146 dyr (sau)
Vedlikehold:	Antatt vedlikeholdt av grunneierne langs veien
Jordeiendommer:	Ja, eiendommer som høstes av ulike bruk.
Merknader:	Ikke behov for standard hevning.

Vei fra boligfelt Sirma til Bjellemyra

Veiformål:	Antatt bygd som bygdevei
Trafikkgrunnlag:	Jordbruks-, allmenn- og offentlig transport
Veilengde totalt:	1,8 km
Veilengde jordbruksformål:	1,8 km
Veibredde:	3 m
Vegdekke:	Sand blandet grus, ujevn vegbane
Stikkrenner:	Antall 3 stk
Grøfter:	Ja
Fartsgrense:	30 km/t
Øvrig skilting:	Ingen
Vedlikehold:	Opprustet i 2010 av kommunen
Jordeiendommer:	Ja, eiendommer som høstes av ulike bruk.
Merknader:	Ikke behov for standard hevning.

Vei fra X Fv890 til Austertana (gammelveien)

Veiformål:	Antatt bygd som bygdevei

Trafikkgrunnlag:	Jordbruks-, allmenn- og offentlig transport
Veilengde totalt:	km
Veilengde jordbruksformål:	km
Veibredde:	3-4 m
Vegdekke:	Sand blandet grus, ujevn vegbane
Stikkrenner:	
Grøfter:	Ja, stedvis vegetasjonsvekst
Fartsgrense:	Generell
Øvrig skilting:	Ingen
Vedlikehold:	Ingen vedlikehold
Jordeiendommer:	Ja?
Merknader:	Ikke behov for standard hevning.

Vei fra Rv 890 til Hana bru Nordre Luftjok

Veiformål:	Antatt bygd som bygde- og jordbruksvei
Trafikkgrunnlag:	Jordbruks-, allmenn- og offentlig trafikk
Veilengde totalt:	8,6 km
Veidekke:	Grus, noe hullet hardt slitelag
Veibredde:	ca 4 m
Stikkrenner:	22 stk.
Kulvert:	1 stk, mangler rekkverk
Bru:	1 stk dimensjonert trebru på DIP bjelker av stål
Grøfter:	Ja, enkelte områder med vegetasjons vekst
Fartsgrense:	60 km/t
Øvrig skilting:	202 vikeplikt, nr. 102 farlig sving
Vedlikehold:	Kommunal sommer/vinter.
Jordbrukseiendommer:	Ja, eiendommer som høstes tilknyttet flere store gårdsbruk
Merknader:	Kulvert mangler rekkverk og må i stand settes. Setninger i vegbanen over noen stikkrenner. 5 stk. stikkrenner halvfull av grus- og jordmasser. En renne deformert bør utskiftes. Veien har en del allmenn- og offentlig trafikk slik at fast dekke bør vurderes på sikt. Bru over Hana må istandsettes med lengre og kraftigere rekkverk.

Fra X Rv890 - Basavzi

Veiformål:	Antatt bygd som kommunal anleggsvei
Trafikkgrunnlag:	Jordbruks- og allmenn trafikk
Veilengde totalt:	0,6 km
Veilengde jordbruksformål:	ca 0,4 km
Veidekke:	Grus
Veibredde:	Ca 2,5 – 3 m
Stikkrenner:	Ingen
Grøfter:	Delvis, gjengrodde grøfter med vegetasjonsvekst, gress/småbjørk
Skilting:	Ingen
Vedlikehold:	Kommunalt, sommertid
Jordbrukseiendommer:	Ja, en eiendom som høstes
Merknader:	Ikke behov for standardhevning

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet	148/2012	01.11.2012
Kommunestyret		08.11.2012

Revisjon av Reglement Kommunestyret

Vedlegg
1 Forslag til revidert Reglement Kommunestyret
2 Eksistenedne reglement for kommuestyret

Rådmannens forslag til vedtak

Reglement for kommunestyret vedtas slik det foreligger

Saksopplysninger

Reglementet for kommunestyret har behov for revisjon. I forslaget til revisjonene er det i hovedsak foretatt justeringer tilpasset den faktiske situasjonen, samt noen presiseringer. I tillegg er det foreslått noen endringer/tillegg.

I § 1 er det foreslått noen presiseringer og utdypinger med henvisninger til lovverket og rundskriv.
Ingen endring i §2
I § 3 er begrepet komiteer erstattet med hovedutvalg
I § 4 er setningen ”Kommunestyret fastsetter tid og sted for sine møter” med bakgrunn i at møtene avholdes i henhold til fastsatt møteplan, og at setning nr. 2 ” Ordfører kaller ….” dekker dette.
I § 5 er begrepet komiteer erstattet med hovedutvalg.
Ingen endring i § 6 og 7.
I § 8 er det lagt til henvisning til lovverket, samt følgende setning er lagt til ” I tråd med eksisterende praksis skal taushetsbelagte dokumenter som utsendes/omdeles i møte trekkes inn når saken er behandlet.”

I § 9 er følgende setninger lagt til: ” Er det under oppropet reist innvendinger mot noens rett til å ta sete i kommunestyret, eller tvil om noens forfall, gjør kommunestyret først vedtak om dette.” og ”Søknad om permisjon fra møtet leveres skriftlig til ordfører.”
I § 10 er avsnittet *” Ordfører alene kan ikke nekte at en sak føres opp på sakslista når minst 2 av medlemmene av organet krever det. Fremsettes det forslag om å gjøre vedtak, avgjør organet dette ved vanlig flertall”* fjernet siden dette var begrunnet i utgått delegasjonsreglement.
(Delegasjonsreglement pkt. 10.2 - Utvidet myndighet for ordfører i valgperioden 2007-2011. Vedtatt i kommunestyret 28.06.2007.)
I § 11 er det tilføyd henvisning til både Forvaltningsloven og Kommunelovens §40, med gjengivelse av lovteksten.
I §12 er kun setning 1 videreført, med tillegg til henvisning til reglement for valgnemda.
Ingen endring i § 13 til og med 17.
I § 18 er siste avsnitt ”Vedtak….” flyttet til slutten av § 20.
Ingen endring i § 19
I § 20 er avsnitt ”Vedtak….” tilføyd som et siste avsnitt.
Det er kommet en ny § 24 med tittelen Spørretime. Bakgrunnen er at vedtatte retningslinjer foreslås tatt inn i reglementet for kommunestyret.
§ 25 vil dermed være tidligere § 24 Utsendinger (Deputasjoner)
Det foreslås ny § 26 med tittelen Innbyggerinitiativ, jfr. Kommunelovens § 39a. Denne paragrafen åpner for muligheter for kommunens innbyggere å fremme forslag som gjelder kommunens virksomhet.
§ 27 vil innholde tidligere §25 Orden i salen og bygningen.
§ 28 innholder tidligere § 26 Føring av møtebok – møtets slutt. Det er gjort mindre justeringer i teksten: siste setning i avsnitt 2 er endret til ” *Ved møtets begynnelse velges minst to representanter til å underskrive møteboken, i tillegg til ordfører*” og siste avsnitt en endret til *” Etter hvert kommunestyremøte tas utskrift av møteboken. Møteboken legges ut på kommunens nettsted, og sendes pr. e-post til alle representanter, vararepresentanter etter at de valgte underskrivere har godkjent møteboken. De av representantene som ikke har e-post får møteboken tilsendt pr. post.”*
§ 29 innholder tidligere § 27 og her foreslås det endring i første setning til ” Formannskapet, faste utvalg eller råd …” da tidligere setning omhandlet komiteer.
§ 30 innholder tidligere § 28 og er uendret
§ 31 innholder tidligere § 29, men er justert i forhold til tidspunkt for ikraftsettelse.

Vurdering

Deanu gielda-
Tana kommune

REGLEMENT

KOMMUNESTYRET

REGLEMENT FOR KOMMUNESTYRET

§ 1. VALG OG SAMMENSETNING

Kommunestyret består av 23 medlemmer med vararepresentanter. Det vises til kommunelovens § 17 vedr. konstituerende møte i kommunestyret, herunder valg av formannskap, ordfører, varaordfører samt kommunale nemnder og ledere av disse.

Der det i kommuneloven står at medlemmer til nemnder, utvalg og råd skal velges blant kommunestyrets medlemmer er loven å forstå slik at dette gjelder medlemmer og varamedlemmer.

Unntaket er formannskapet hvor det i rundskriv fra KRD av 24.08.11 presiseres at medlemmene skal velges av og blant kommunestyrets faste medlemmer.

Kommunestyret trer i funksjon fra det konstituerende møte. Vedr. uttreden, suspensjon vises det til kommunelovens § 15, vedr. opprykk og nyvalg til kommunelovens § 16.

Permisjon

Etter søknad kan utvalgets medlemmer innvilges permisjon fra vervet i en periode på inntil 2 år. Slik søknad avgjøres av ordføreren.

§ 2. KOMMUNESTYRETS VIRKEOMRÅDE

Kommunestyret er kommunens høyeste organ, og treffer vedtak på vegne av kommunen så langt ikke annet følger av lov eller delegasjonsvedtak.

§ 3. FORBEREDELSE AV SAKER FOR KOMMUNESTYRET

Kommunestyrets saksbehandlingsregler følger av dette reglement.

Følgende organer har innstillingsrett til kommunestyret:

Formannskapet gir innstilling i saker vedrørende plansaker, næringssaker, årsbudsjett, i administrative saker og andre personalsaker og ellers i saker etter kommunestyrets bestemmelse.
Kontrollutvalget gir innstilling i saker som fremgår av lov og forskrift eller etter særskilt vedtak i kommunestyret.
Valgnemnda gir innstilling i alle valgsaker.
Hovedutvalgene innstiller i alle andre saker.

Rådmannen sørger for at de saker som behandles av kommunestyret, er forberedt på forsvarlig måte og i samsvar med de regler som lov, reglementer og andre bindende instrukser gir.

§ 4. INNKALLING - DOKUMENTER

Ordføreren kaller sammen i henhold til fastsatt møteplan, eller når ordføreren selv finner det påkrevd, eller minst 1/3 av representantene krever det.

Ordføreren setter opp saksliste og sender innkalling til hver representant av kommunestyret og de vararepresentanter som en da vet skal møte. Sakslisten sendes også minst 1/3 av vararepresentantene for hver liste, rådmannen, kommunerevisoren og kontrollutvalgets representanter og vararepresentanter.

Innkallingen skal inneholde oppgave over de saker som skal behandles. Saksliste og dokumenter som skal behandles sendes de samme minst 6 dager før kommunestyrets møte, innkallingsdagen medregnet, derimot ikke møtedagen, når lov ikke påbyr annen kunngjøringsfrist slik som kommunelovens § 45, pkt. 3 når det gjelder behandling av årsbudsjett, § 44, pkt. 4 når det gjelder økonomiplan og § 17 når det gjelder innkalling til konstituerende møte i det nyvalgte kommunestyre.

Ordføreren utferdiger kunngjøring av kommunestyrets møter. Kunngjøringen skal inneholde opplysning om tid og sted for møtet, saksliste og om hvor saksdokumentene er lagt ut.

Samtidig som sakslisten kunngjøres, i original eller avskrift legges alle sakers dokumenter ut til ettersyn ved sentralbordet på rådhusets og på kommunens nettsted, og blir liggende der så lenge som mulig før møtet begynner. Dette gjelder likevel ikke dokumenter som kan unntas etter lov om offentlighet i forvaltningen, forvaltningsloven eller annen lov, og som ordføreren finner er av den art at de ikke bør bli kjent av andre enn kommunestyrets representanter. Slike dokumenter kan kommunestyrets representanter gjennomgå ved sentralbordet på rådhuset.

§ 5. FORMANNSKAPET OG HOVEDUTVALGENE
Kommunestyret inndeles i formannskap og tre hovedutvalg. Kommunestyret bestemmer selv hovedutvalgenes arbeidsområde. Kommunestyret velger medlemmer til formannskapet blant kommunestyrets representanter. Hovedutvalgsmedlemmene velges fortrinnsvis blant kommunestyrets representanter og vararepresentanter

§ 6. FORFALL - VARAREPRESENTANTER
En representant eller en innkalt vararepresentant som ikke kan møte i kommunestyret på grunn av lovlig forfall, skal uten opphold melde dette til rådhusets sentralbord og si fra om forfallsgrunnen. Så langt det er mulig, skal forfall meldes skriftlig pr. e-post til postmottak@tana.kommune.no

Ordføreren eller den han bemyndiger kaller straks inn vararepresentant. Det samme gjøres når det er kjent at noen må fratre som ugild i sak som skal behandles i møtet. Må noen på grunn av lovlig forfall forlate møtet under forhandlingene, melder representanten straks forfall til møtelederen. Vararepresentant som er tilstede, eller om mulig blir kalt inn, trer etter reglene i kommunelovens § 16, 1., inn i stedet for vedkommende representant.

Har en vararepresentant lovlig tatt sete i forsamlingen, og den hvis plass vedkommende har inntatt, eller en vararepresentant med nummerorden står foran, deretter innfinner seg, tar vedkommende del i møtet inntil den sak er behandlet ferdig som var påbegynt da vedkommende innfant seg.

§ 7. HVILKE ANDRE ENN KOMMUNESTYRETS REPRESENTANTER TAR DEL I MØTET
Rådmannen tar del i møtet med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett.
Ungdomsrådet tar del i møte med to representanter med møte og talerett[1]

Andre kommunale tjenestemenn kan delta når rådmannen kaller dem inn. Disse kan gi opplysninger og utgreiinger, men har forøvrig ikke høve til å ta del i forhandlingene.

Kommunestyret avgjør om andre kan ta del i møtet.

§ 8. MØTELEDER - ÅPNE ELLER STENGTE DØRER. TAUSHETSPLIKT
Møtet ledes av ordføreren eller varaordføreren. Dersom begge har forfall, velges en særskilt møteleder ved flertallsvalg. Jfr. Kommunelovens §32. nr. 4

Møtet holdes for åpne dører. Kommunestyret kan likevel gjøre vedtak om at en sak skal behandles for stengte dører. Forhandlinger om dette foregår for stengte dører hvis møtelederen krever det, eller kommunestyret vedtar det. Jfr. Kommunelovens §31. nr. 3 , 4 og 5.

Blir det vedtatt å behandle en sak for stengte dører, plikter kommunestyrets representanter, de kommunale tjenestemenn og andre som måtte være tilstede å bevare taushet om forhandlingene. Taushetsplikten varer inntil annet måtte bli bestemt.

I tråd med eksisterende praksis skal taushetsbelagte dokumenter som utsendes/ omdeles i møte trekkes inn når saken er behandlet.

Det tillates at forhandlingene i kommunestyrets åpne møter kringkastes, såfremt dette ikke virker forstyrrende på gjennomføringen av møtet., Jfr. Kommunelovens § 31. nr. 2

§ 9. ÅPNING AV MØTET
Kommunestyret settes når ordføreren har bestemt det i henhold til reglementets § 3.

Til den tid møtet er berammet, roper møtelederen opp representantene og de vararepresentanter som skal møte for fraværende representanter. Er det minste lovlige antall tilstede erklærer møtelederen møtet satt.

Er det under oppropet reist innvendinger mot noens rett til å ta sete i kommunestyret, eller tvil om noens forfall, gjør kommunestyret først vedtak om dette.

Fra kommunestyret er satt til møtet er slutt, kan ikke noen av forsamlingens representanter forlate møtet uten innvilget permisjon fra møtelederen. Representantene kan heller ikke forlate salen for kortere eller lengre tid uten på forhånd å melde fra til møtelederen. Søknad om permisjon fra møtet leveres skriftlig til ordfører.

Representanter og vararepresentanter som møter etter møtet er satt, melder seg til møtelederen før de tar sete.

[1] Vedtak i i sak 42/2011 i Kommunestyret - 19.05.2011

§ 10. SAK SOM ER TATT OPP TIL BEHANDLING. SAK SOM IKKE ER NEVNT I INNKALLINGEN
Saker behandles som de er nevnt i innkallingen, og i den orden de er nevnt der. Interpellasjoner behandles etter at møtet er lovlig satt. Spørsmål behandles dog etter de øvrige saker uten hensyn til mulig nummerorden på innkallingen. Kommunestyret kan vedta annen rekkefølge.

Er en sak tatt opp til behandling, kan møtet ikke heves før saken er avgjort ved avstemning, eller kommunestyret vedtar å utsette forhandlingene om den.

Kommunestyret kan med alminnelig flertall vedta å utsette realitetsbehandling av en sak på den utsendte sakslisten. Kommunestyret kan også behandle saker (herunder uttalelser og resolusjoner) som ikke er nevnt i sakslisten, hvis ikke møtelederen eller 1/3 av de stemmeberettigete i kommunestyret motsetter seg dette.

Finner møtelederen å måtte avvise en sak utenom kartet, meddeles dette for kommunestyret med en kort begrunnelse. Forslagsstilleren får anledning til kort å redegjøre for saken og hvorfor den bør tas opp til umiddelbar behandling.

Det åpnes deretter for et ordskifte om saksbehandlingsprosedyren.

§ 11. INHABILITET
En representant skal i god tid si fra om forhold som gjør eller kan gjøre ham ugild (inhabil)
Jfr. Forvaltningsloven §8 3.ledd.
Om inhabilitet gjelder reglene i forvaltningsloven kap. II (spes. §6)
"En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak

a) når han selv er part i saken;

b) når han er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken;

c) når han er eller har vært gift med eller er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part;

d) når han er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte;

e) når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for

1. et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken, eller

2. et selskap som er part i saken. Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken.

Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.
Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan.
Ugildhetsreglene får ikke anvendelse dersom det er åpenbart at tjenestemannens tilknytning til saken eller partene ikke vil kunne påvirke hans standpunkt og verken offentlige eller private interesser tilsier at han viker sete.
Rekkevidden av annet og fjerde ledd kan fastlegges nærmere ved forskrifter som gis av Kongen."

I tillegg gjelder følgende særregler i hht. Kommunelovens § 40, 3.ledd:

«a. Inhabilitet inntrer ikke ved valg til offentlige tillitsverv eller ved fastsetting av godtgjøring o.l. for slike verv.

b. Kommunalt og fylkeskommunalt ansatte som i denne egenskap har medvirket ved tilretteleggelsen av grunnlaget for en avgjørelse, eller ved tidligere avgjørelse i samme sak, skal alltid anses som inhabile når saken behandles i folkevalgt organ. Ved behandling av årsbudsjett, økonomiplan, kommuneplan, regional planstrategi og regional plan gjelder ikke første punktum.

c. Ved behandling av klager etter forvaltningsloven § 28 andre ledd er ansatte eller folkevalgte som var med på å treffe det påklagede vedtak, eller som medvirket ved tilretteleggelsen av grunnlaget for dette, inhabile ved klageinstansens behandling av saken og ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen.

Er en overordnet ansatt inhabil i en sak, kan direkte underordnet ansatt ikke delta ved klageinstansens behandling av saken, eller ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen. «

Avgjørelse om hvorvidt en representant er inhabil treffes av utvalget, uten at vedkommende representant selv deltar.

For utfyllende bestemmelser vises til forvaltningslovens § 6, jfr. kommunelovens § 40.

§ 12. VALG
Kommunestyret velger i første møte etter nyvalg en valgnemnd.
Det vises for øvrig til reglement for valgnemda

§ 13. MØTELEDERENS REDEGJØRELSE FOR SAKEN. TALERNES REKKEFØLGE
Møtelederen leser opp sakens tittel og nummer. Eventuell saksordfører gis deretter ordet for å redegjøre for den fremlagte innstilling.

Møtelederen spør om noen vil ha ordet. Ber flere om ordet samtidig avgjør møtelederen rekkefølgen mellom dem. Mens ordskiftet pågår bør ingen ha ordet mer enn to ganger. Taler skal nytte talerstolen. Med tillatelse fra møtelederen kan taleren få ordet flere ganger for å gi kortere opplysninger eller rette feil eller misforståelser.

Møtelederen kan tillate replikkskifte. For replikker/svar er taletiden begrenset til to minutter, og replikkordskiftet som helhet må ikke overstige ti minutter. Den som forårsaker replikkordskifte, kan svare på hvert enkelt av innleggene etter tur, eller gi et samlet svar. Gis et slikt samlet svar, kan møtelederen gi taleren en taletid utover to minutter.

I et replikkordskifte kan en taler ikke få ordet mer enn en gang bortsett fra den som forårsaker replikkordskiftet. Dessuten kan møtelederen, når han mener det kan være av betydning for ordskiftet, tillate innlegg på høyst to minutter utenfor tur for å gi adgang til i forbindelse med den siste talers innlegg å besvare direkte spørsmål, eller rette en åpenbar misforståelse. Replikkordskifte kan ikke finne sted etter at strek er satt for inntegning av nye talere på talelisten.

§ 14. NÅR REPRESENTANTENE TAR DEL I ORDSKIFTET
Taleren skal rette sine ord til møtelederen, ikke til forsamlingen.

Taleren skal holde seg nøye til den sak eller den del av saken som ordskiftet gjelder. Møtelederen skal se til at det blir gjort.

Det må ikke sies noe som krenker forsamlingen, noen av representantene eller andre. Upassende eller fornærmende adferd eller tale er ikke tillatt.

Overtrer noen reglementets ordensbestemmelser påtaler møtelederen dette. Retter taleren seg likevel ikke etter reglementet, kan møteledere frata vedkommende ordet eller ved avstemning la forsamlingen avgjøre om vedkommende skal stenges ute for resten av møtet.

§ 15. MØTELEDERENS STILLING UNDER ORDSKIFTET

Møtelederen må ikke avbryte noen som har ordet med mindre det skjer for å opprettholde de bestemmelser som er gitt i reglementet, eller for å rette på misforståelser fra talerens side.

Vil møtelederen utenfor den utredning som er nevnt i § 13, ta del i ordskiftet med mer enn ganske korte innlegg, skal ledelsen av forhandlingene overlates til en annen, jfr. § 8, 1. ledd.

§ 16. AVGRENSNING OG AVSLUTNING AV ORDSKIFTET

Taletiden begrenses i alminnelighet til 10 minutter for en talers første innlegg og 5 minutter for øvrige innlegg. Fra dette kan gjøres unntak for rådmann, saksordfører, ordfører for hvert politisk parti eller gruppering innen forsamlingen når møtelederen har fått melding om slikt valg før ordskiftet begynner.

Før ordskiftet i en sak er begynt og mens ordskiftet pågår, kan kommunestyret vedta at taletiden skal endres. Hvis ordføreren finner en sak utdebattert mens det fremdeles er inntegnet talere, kan ordføreren foreslå begrensning av debatten. Dette skjer ved forslag om at de senere inntegnede talere bare tilstås begrenset taletid.

Ingen taler bør i regelen ha ordet mer enn 2 ganger under den alminnelige debatt og 2 ganger til den enkelte post eller paragraf. Ordføreren kan når han mener det kan være av betydning for det videre ordskifte, tillate korte innlegg (replikker på ca. 1 min.) utenfor tur, for å gi adgang til - i forbindelse med den siste talers innlegg - å rette på misforståelser, fremkomme med nye opplysninger, spørsmål eller svar på direkte spørsmål. Når kommunestyret har vedtatt satt strek etter de inntegnede talere, er det normalt ikke anledning til replikk.

Ved behandling av forslag om å korte av taletiden eller om å slutte ordskiftet, må bare en taler få høve til å ta ordet en gang og med høyst 2 minutters taletid.

Har kommunestyret vedtatt satt strek etter de inntegnede talere, er det anledning til replikk - ca. 1 min.
En taler kan få ordet utenfor tur;
- til forretningsorden,
- når det gjelder bemerkninger og møteledelsen,
- protest mot en avstemningsmetode,
- forslag om strek m.v.

Et slikt innlegg må under ingen omstendighet være noe partsinnlegg, og det må ikke gjelde sakens realitet.

§ 17. FORSLAG
Forslag kan ikke settes frem av andre enn kommunestyrets medlemmer og av rådmannen, med mindre særlig lovbestemmelse gir også andre rett til å sette frem forslag.

Forslaget skal leveres inn skriftlig til møtelederen. Går forslaget ut på hvem som skal velges eller ansettes, eller på at den sak som skal behandles skal utsettes, sendes til formannskapet eller annet kommunalt organ, eller på at et forslag ikke skal vedtas, kan det gis muntlig. Skriftlig forslag skal undertegnes av forslagsstillerene. Møtelederen refererer forslaget.

Har kommunestyret vedtatt satt strek, skal de talere som har tegnet seg før strek er satt, og som har forslag, levere dette til ordføreren. Ordføreren refererer forslaget før strek settes.

Det skal ikke kunne settes frem eller trekkes forslag etter at det er satt strek for debatten.

§ 18. SAKEN TAS OPP TIL AVSTEMNING
Når ordskiftet er ferdig sier møtelederen fra at saken tas opp til avstemning. Fra da og til den er avgjort ved avstemning, må det ikke være mer ordskifte om den eller settes frem noe nytt forslag i den. Heller ikke er det i tidsrommet høve til å ta noen annen sak opp til behandling.

Bare de representanter som er til stede i salen i det øyeblikk saken tas opp til avstemning, har rett til å stemme. De kan ikke forlate salen før avstemningen er ferdig, og de plikter å stemme, jfr. Kommunelovens § 35 og 40. Ved valg kan blank stemmeseddel brukes.

Er saken delt opp, eller det skal stemmes over flere forslag, setter møtelederen frem forslag om rekkefølgen av stemmegivningen. Blir det ordskifte om dette, skal møtelederen nøye se til at talerne holder seg til avstemningsspørsmålet. Se forøvrig kommunelovens § 35.

§ 19. PRØVEAVSTEMNING
Før endelig avstemning i en sak, kan forsamlingen vedta prøveavstemning som ikke er bindende.

Er den innstillingen eller det forslag som det skal stemmes over, delt i flere poster eller paragrafer, bør det i alminnelighet stemmes foreløpig over hver enkelt post eller paragraf, og deretter til slutt - i tilfelle også her etter en prøveavstemning - over hele innstillingen, eller hele forslaget.

§ 20. STEMMEMÅTEN
Avstemningen iverksettes på en av disse måter

a) ved stilltiende godkjenning, når ingen uttaler seg mot et forslag som møtelederen setter frem med spørsmål om noen har noe å uttale mot det.

b) ved at møtelederen oppfordrer de representanter som er mot et forslag til å avgi stemmetegn. Når møtelederen bestemmer det, eller når en representant krever det holdes kontraprøve.

c) ved navneopprop, ja eller nei som svar, når møtelederen roper opp navnene på dem som møter. Oppropet foretas i den rekkefølge som fremgår av kommunestyrets

representantliste, og det bestemmes ved loddtrekning hvilket navn oppropet skal begynne med.

Navneopprop brukes når møtelederen bestemmer det, eller en representant krever det og dette krav får tilslutning av minst 1/5 av forsamlingen og når møtelederen eller 1/5 av forsamlingen mener utfallet av en stemmegivning etter punkt b) foran (med etterfølgende kontraprøve) ikke med sikkerhet kan fastslås. Stemmegivning over om navneopprop skal brukes, skjer uten forutgående ordskifte - på den måte som er nevnt under b).

d) ved sedler uten underskrift. To representanter, som møtelederen oppnevner til det, teller opp stemmene. Stemmesedlene kan bare brukes ved valg og ved ansettelse.

Vedtak treffes med alminnelig flertall av de stemmer som avgis, hvis ikke annet følger av denne lov. Ved stemmelikhet i andre saker enn valget, er møtelederens stemme avgjørende.

§ 21. GYLDIG VEDTAK
For å være vedtaksført må over halvparten av kommunestyrets representanter være fremmøtt, og i det konstituerende møte over 2/3, med mindre særlov eller kommunelov bestemmer noe annet.

Innkallingen til kommunestyrets møte og til det konstituerende kommunestyremøte må ha skjedd med h.h.v. 6 dagers varsel og minst 14 dagers varsel og forøvrig må de øvrige vilkårene i § 4 i kommunestyrets reglement være fulgt.

§ 22. INTERPELLASJONER
a) Hver representant av kommunestyret kan fremme interpellasjoner som rettes til ordføreren. Slik interpellasjon må være meldt til ordføreren i god tid før møte (minst 6 dager forut) og den skal være skriftlig. Ordet interpellasjon må være brukt i teksten. Den blir av ordføreren å referere straks ved møtets åpning.

Interpellasjoner behandles i den rekkefølge de er kommet inn.

b) Under behandlingen i kommunestyret får interpellanten inntil 10 minutter til å redegjøre for interpellasjonen. Det gis i tillegg anledning til inntil 1/2 times debatt i forbindelse med interpellasjoner, dersom ikke kommunestyret gjør annet vedtak i de enkelte tilfelle. Blir det ordskifte, skal som regel ikke noen taler ha ordet mer enn en gang, når unntas ordføreren, rådmannen, interpellanten, leder i det organ saken angår, og ordfører for gruppe eller parti innen kommunestyret.

Ordføreren eller den han anmoder om det, kan bruke inntil 10 minutter til sitt svar. Taletiden er forøvrig begrenset til 5 minutter.

Forslag som settes frem i forbindelse med slik interpellasjon, kan ikke avgjøres i møtet dersom møtelederen eller 1/3 av forsamlingen setter seg mot det. Dersom saken tas opp til behandling, skal den behandles etter de saker som opprinnelig var ført på møtekartet.

§ 23. SPØRSMÅL
Hver representant av kommunestyret kan fremme spørsmål til ordføreren om saker som

ikke er nevnt i sakslisten. Spørsmål av denne art skal meldes skriftlig til ordføreren senest innen 3 dager før det kommunestyremøte de ønskes besvart i.

Ordføreren avgjør om spørsmålet skal besvares. Ordføreren kan avgjøre om spørsmålet skal besvares av ham selv, av rådmannen eller av leder i utvalg/komité som sitter inne med opplysninger, hvis vedkommende utvalgs leder er representant av kommunestyret.

Det tillates ikke debatt i forbindelse med spørsmål av denne art. Når spørsmålet tas opp, får spørsmålsstilleren inntil 5 minutter til å redegjøre nærmere for spørsmålets innhold. Den som svarer på spørsmålet får en taletid på inntil 5 minutter. Når spørsmålet er besvart, har spørsmålsstilleren anledning til å stille tilleggsspørsmål. Hvis ordføreren finner at dette tilleggsspørsmål har sammenheng med det opprinnelige spørsmål, kan enten ordføreren selv svare eller tillate at tilleggsspørsmålet blir besvart av rådmannen eller utvalgsleder. Taletiden for tilleggsspørsmål og tilleggssvar er 2 minutter.

Er ikke spørsmålsstilleren tilstede, kan en annen representant av vedkommende gruppe i kommunestyret ta opp spørsmålet som sitt. Hvis ikke så skjer, regnes spørsmålet som bortfalt. Forslag som settes frem i forbindelse med spørsmål kan ikke avgjøres i møtet hvis ordføreren eller 1/3 av de møtende motsetter seg det.

§ 24. SPØRRETIME

a) Umiddelbart før kommunestyrets møter settes, gjennomføres det inntil 30 minutter offentlig spørretime i møtesalen. Unntatt de møtene der kommunestyret behandler budsjett og /eller økonomiplan, samt ekstraordinære møter.

b) Spørretimen utløper når det ordinære kommunestyremøtet settes på det kunngjorte møtetidspunkt.

c) Spørsmålet skal være innlevert skriftlig til ordføreren til følgende e-postadresse: postmottak@tana.kommune.no eller til Tana kommune, Rådhusvn. 3, 9845 Tana, innen kl 12.00 to dager før møtedagen. Spørsmålet må fremføres av spørsmålsstilleren.

d) Alle personer som er bosatt i kommunen, unntatt kommunestyrets medlemmer, kan stille spørsmål til (via) ordføreren, kommunestyret eller det enkelte medlem av kommunestyret. Spørsmål fra kommunestyrets medlemmer reguleres av Reglement for kommunestyret § 23. Stilles spørsmålet til kommunestyret, avgjør ordføreren hvem som skal besvare spørsmålet. Stilles spørsmålet til et enkeltmedlem, skal ordføreren legge spørsmålet frem for medlemmet senest 2 dager før møtet.

e) Spørsmålene må være korte og gjelde kommunale forhold. Spørsmål som ikke kan besvares forsvarlig, utsettes til neste kommunestyremøte.

f) Spørsmålene skal være korte og kunne fremføres på 3 minutter. Svaret skal også gis i løpet av 3 minutter. Utover dette kan ordføreren gi anledning til replikker.

g) Ordføreren kan avvise spørsmål som: - inneholder angrep på innbyggere - inneholder fortrolige forhold - bør stilles til den kommunale administrasjon - er stilt i samme eller lignende form i løpet av de siste 6 måneder

h) Spørretimen benyttes ikke de siste 3 måneder forut for kommunevalg.

i) Oppstår det tvil om forståelsen av disse retningslinjer, har ordføreren avgjørende myndighet. Er et kommunestyremedlem ikke enig i ordførerens avgjørelse, kan medlemmet etter spørretimen forlange at spørsmålet tas opp til behandling på neste møte med offentlig spørretime.

j) Et spørsmål som legges frem i offentlig spørretime kan ikke kreves fremlagt, av spørsmålsstilleren, som egen sak i påfølgende møte.

§ 25. UTSENDINGER (DEPUTASJONER)
Utsendinger fra foreninger, grupper e.l. som vil møte for kommunestyret og uttale seg om en sak, skal melde fra om dette til ordføreren senest dagen før møtet.

Kommunestyret avgjør om utsendingene skal tas imot. Blir de mottatt, møter de utenfor møtesalen for et utvalg av kommunestyrets representanter. I utvalget bør så vidt mulig de forskjellige partigrupper være representert. Er ordføreren representant av utvalget, gjør denne tjeneste som leder i dette, ellers velger utvalget selv leder. Etter å ha hørt utsendingene og i tilfelle tatt imot skriftlig utgreiing fra dem, gir lederen i utvalget kommunestyret melding om det som utsendingene har anført.

Angår det noen sak på innkallingen, gir utvalgets leder melding når denne sak blir behandlet. Ellers gir lederen den etter at de saker som er nevnt i innkallingen er behandlet. I siste tilfelle gjelder for den videre behandling det som er bestemt i § 22 a) om forslag i forbindelse med interpellasjoner.

§ 26. INNBYGGERINITIATIV, jfr. Kommunelovens § 39a

1. Innbyggerne i kommunen kan fremme forslag som gjelder kommunens virksomhet. Kommunestyret plikter selv å ta stilling til forslaget dersom minst 2 prosent av innbyggerne står bak forslaget. Likevel er 300 underskrifter i kommunen alltid tilstrekkelig.

2. Kommunestyret skal ta stilling til forslaget senest 6 måneder etter at det er fremmet. Tidsfristen gjelder ikke dersom forslaget henvises til behandling i forbindelse med pågående plansak etter plan- og bygningsloven. Initiativtakerne skal informeres om de avgjørelser som treffes og de tiltak som gjennomføres som følge av forslaget.

3. I samme valgperiode kan det ikke fremmes forslag dersom dette har a) samme innhold som et tidligere forslag fremmet etter denne bestemmelse, eller b) samme innhold som en sak som er behandlet av kommunestyret i løpet av valgperioden.

4. Et forslag som er fremmet etter reglene i denne paragraf og som blir nedstemt i kommunestyret, kan ikke påklages med mindre dette følger av andre regler.

§ 27. ORDEN I SALEN OG BYGNINGEN
Møtelederen skal sørge for å opprettholde god orden i møtesalen og bygningen ellers.

Møtelederen skal således se til at talerne ikke blir avbrutt eller forstyrret. Hvis tilhørerne (publikum) ved meningsytring eller på annen måte forstyrrer forhandlingene eller forøvrig opptrer på en måte som strider mot god orden, kan møtelederen vise ut vedkommende tilhører eller alle tilhørerne.

Tegninger, tabeller eller lignende må ikke være anbrakt i salen under møtene, med mindre møtelederen eller i tilfelle kommunestyret samtykker.

§ 28. FØRING AV MØTEBOK - MØTETS SLUTT
Kommunestyret fører møtebok for sine møter. I møteboken føres inn for hvert møte, møtested og tid, innkallingen (dato og måned), fraværende representanter og møtende vararepresentanter. Trer noen fra eller til under forhandlingene, føres dette inn slik at en av møteboken sammenholdt med representantfortegnelsen ser hvem som har tatt del i behandlingen av hver sak.

Forøvrig føres det i møteboken det som må til for å vise gangen i forhandlingene, og at vedtakene gjøres etter rett fremgangsmåte. Sakene føres inn i møteboken i rekkefølge for kalenderåret, og slik at man kan se hva saken gjelder. Under hver sak føres inn de forslag som er satt frem. Møtelederen - eller kommunestyret - i tilfelle protest blir reist mot hans bestemmelse, avgjør om noen skal tillates å føre merknader inn i møteboken. Dersom annet ikke blir bestemt, blir ikke møteboken lest opp. Ved møtets begynnelse velges minst to representanter til å underskrive møteboken, i tillegg til ordfører.

Etter hvert kommunestyremøte tas utskrift av møteboken. Møteboken legges ut på kommunens nettsted, og sendes pr. e-post til alle representanter, vararepresentanter etter at de valgte underskrivere har godkjent møteboken. De av representantene som ikke har e-post får møteboken tilsendt pr. post.

§ 29. ANMODNING OM NY BEHANDLING AV AVGJORT SAK
Formannskapet, faste utvalg eller råd, kan i saker som disse forbereder direkte til kommunestyret avslå anmodning om å ta opp til ny behandling sak som lovlig er avgjort av samme kommunestyre, når anmodningen kommer inn før det er gått 3 måneder fra den dag da kommunestyret gjorde endelig vedtak i saken. Dette gjelder dog ikke anmodning fra departementet eller fylkesmannen.

§ 30. LOVLIGHETSKONTROLL
Tre eller flere representanter av kommunestyret sammen kan innen 3 uker bringe en avgjørelse truffet av folkevalgt organ eller den kommunale administrasjon inn for departementet til kontroll av avgjørelsens lovlighet.

§ 31. IKRAFTTREDELSE OG ENDRING
Dette reglement trer i kraft fra og med 2012 eller senest fra tidspunktet for konstituering av det kommunestyret som velges i 2015.

Endring av dette reglement kan kun skje av kommunestyret selv .

Vedtatt i kommunestyret

Deanu gielda-
Tana kommune

REGLEMENT

KOMMUNESTYRET

REGLEMENT FOR KOMMUNESTYRET

§ 1. VALG OG SAMMENSETNING

Kommunestyrets medlemstall er 23[1].

Kommunestyret velges av kommunens stemmeberettigede innbyggere etter reglene i valgloven.

§ 2. KOMMUNESTYRETS VIRKEOMRÅDE

Kommunestyret er kommunens høyeste organ, og treffer vedtak på vegne av kommunen så langt ikke annet følger av lov eller delegasjonsvedtak.

§ 3. FORBEREDELSE AV SAKER FOR KOMMUNESTYRET

Kommunestyrets saksbehandlingsregler følger av dette reglement.

Følgende organer har innstillingsrett til kommunestyret:

Formannskapet gir innstilling i saker vedrørende plansaker, næringssaker, årsbudsjett, i administrative saker og andre personalsaker og ellers i saker etter kommunestyrets bestemmelse.
Kontrollutvalget gir innstilling i saker som fremgår av lov og forskrift eller etter særskilt vedtak i kommunestyret.
Valgnemnda gir innstilling i alle valgsaker.
Komiteene innstiller i alle andre saker.

Rådmannen sørger for at de saker som behandles av kommunestyret, er forberedt på forsvarlig måte og i samsvar med de regler som lov, reglementer og andre bindende instrukser gir.

§ 4. INNKALLING - DOKUMENTER

Kommunestyret fastsetter tid og sted for sine møter. Ordføreren kaller sammen i henhold til fastsatt møteplan, eller når ordføreren selv finner det påkrevd, eller minst 1/3 av representantene krever det.

Ordføreren setter opp saksliste og sender innkalling til hver representant av kommunestyret og de vararepresentanter som en da vet skal møte. Sakslisten sendes også minst 1/3 av vararepresentantene for hver liste, rådmannen, kommunerevisoren og kontrollutvalgets

[1] Endret etter vedtak i kommunestyret 19.03.09. Antall medlemmer fra 17 til 23 fra kommunestyrevalgperioden 2011-2015.

representanter og vararepresentanter.

Innkallingen til hver representant av kommunestyret og til de vararepresentanter som skal møte og minst 1/3 av vararepresentantene for hver liste, skal inneholde oppgave over de saker som skal behandles. Saksliste og dokumenter som skal behandles sendes de samme minst 6 dager før kommunestyrets møte, innkallingsdagen medregnet, derimot ikke møtedagen, når lov ikke påbyr annen kunngjøringsfrist slik som kommunelovens § 45, pkt. 3 når det gjelder behandling av årsbudsjett, § 44, pkt. 4 når det gjelder økonomiplan og § 17 når det gjelder innkalling til konstituerende møte i det nyvalgte kommunestyre.

Ordføreren utferdiger kunngjøring av kommunestyrets møter. Kunngjøringen skal inneholde opplysning om tid og sted for møtet, saksliste og om hvor saksdokumentene er lagt ut.

Samtidig som sakslisten kunngjøres, i original eller avskrift legges alle sakers dokumenter ut til ettersyn på rådhusets ekspedisjon og blir liggende der så lenge som mulig før møtet begynner. Dette gjelder likevel ikke dokumenter som kan unntas etter lov om offentlighet i forvaltningen, forvaltningsloven eller annen lov, og som ordføreren finner er av den art at de ikke bør bli kjent av andre enn kommunestyrets representanter. Slike dokumenter kan kommunestyrets representanter gjennomgå på rådhusets ekspedisjon.

§ 5. FORMANNSKAPET OG KOMITEENE

Kommunestyret inndeles i formannskap og 2 komiteer. Kommunestyret bestemmer selv komiteenes arbeidsområde. Kommunestyret velger medlemmer til komiteene og formannskapet blant kommunestyrets representanter.

§ 6. FORFALL - VARAREPRESENTANTER

En representant eller en innkalt vararepresentant som ikke kan møte i kommunestyret på grunn av lovlig forfall, skal uten opphold melde dette til ordføreren eller rådhusets ekspedisjon og si fra om forfallsgrunnen. Så langt det er mulig, skal forfall meldes skriftlig. Ordføreren eller den han bemyndiger kaller straks inn vararepresentant. Det samme gjøres når det er kjent at noen må fratre som ugild i sak som skal behandles i møtet. Må noen på grunn av lovlig forfall forlate møtet under forhandlingene, melder representanten straks forfall til møtelederen. Vararepresentant som er tilstede, eller om mulig blir kalt inn, trer etter reglene i kommunelovens § 16, 1., inn i stedet for vedkommende representant. Har en vararepresentant lovlig tatt sete i forsamlingen, og den hvis plass vedkommende har inntatt, eller en vararepresentant med nummerorden står foran, deretter innfinner seg, tar vedkommende del i møtet inntil den sak er behandlet ferdig som var påbegynt da vedkommende innfant seg.

§ 7. HVILKE ANDRE ENN KOMMUNESTYRETS REPRESENTANTER TAR DEL I MØTET

Rådmannen tar del i møtet med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett.

Andre kommunale tjenestemenn kan delta når rådmannen kaller dem inn. Disse kan gi opplysninger og utgreiinger, men har forøvrig ikke høve til å ta del i forhandlingene.

Kommunestyret avgjør om andre kan ta del i møtet.

§ 8. MØTELEDER - ÅPNE ELLER STENGTE DØRER. TAUSHETSPLIKT

Møtet ledes av ordføreren eller varaordføreren. Dersom begge har forfall, velges en særskilt møteleder ved flertallsvalg.

Møtet holdes for åpne dører. Kommunestyret kan likevel gjøre vedtak om at en sak skal behandles for stengte dører. Forhandlinger om dette foregår for stengte dører hvis møtelederen krever det, eller kommunestyret vedtar det.

Blir det vedtatt å behandle en sak for stengte dører, plikter kommunestyrets representanter, de kommunale tjenestemenn og andre som måtte være tilstede å bevare taushet om forhandlingene. Taushetsplikten varer inntil annet måtte bli bestemt.

Det tillates at forhandlingene i kommunestyrets åpne møter kringkastes over radio og TV, såfremt dette ikke virker forstyrrende på gjennomføringen av møtet.

§ 9. ÅPNING AV MØTET

Kommunestyret settes når ordføreren har bestemt det i henhold til reglementets § 3.

Til den tid møtet er berammet, roper møtelederen opp representantene og de vararepresentanter som skal møte for fraværende representanter. Er det minste lovlige antall tilstede erklærer møtelederen møtet satt.

Fra kommunestyret er satt til møtet er slutt, kan ikke noen av forsamlingens representanter forlate møtet uten innvilget permisjon fra møtelederen. Representantene kan heller ikke forlate salen for kortere eller lengre tid uten på forhånd å melde fra til møtelederen.

Representanter og vararepresentanter som møter etter møtet er satt, melder seg til møtelederen før de tar sete.

§ 10. REKKEFØLGEN FOR BEHANDLING AV SAKENE. SAK SOM ER TATT OPP TIL BEHANDLING. SAK SOM IKKE ER NEVNT I INNKALLINGEN

Er det under oppropet reist innvendinger mot noens rett til å ta sete i kommunestyret, eller tvil om noens forfall, gjør kommunestyret først vedtak om dette.

Er en sak tatt opp til behandling, kan møtet ikke heves før saken er avgjort ved avstemning,

eller kommunestyret vedtar å utsette forhandlingene om den.

Kommunestyret kan med alminnelig flertall vedta å utsette realitetsbehandling av en sak på den utsendte sakslisten. Kommunestyret kan også behandle saker (herunder uttalelser og resolusjoner) som ikke er nevnt i sakslisten, hvis ikke møtelederen eller 1/3 av de stemmeberettigete i kommunestyret motsetter seg dette.

Ordfører alene kan ikke nekte at en sak føres opp på sakslista når minst 2 av medlemmene av organet krever det. Fremsettes det forslag om å gjøre vedtak, avgjør organet dette ved vanlig flertall[2].

Finner møtelederen å måtte avvise en sak utenom kartet, meddeles dette for kommunestyret med en kort begrunnelse. Forslagsstilleren får anledning til kort å redegjøre for saken og hvorfor den bør tas opp til umiddelbar behandling.

Det åpnes deretter for et ordskifte om saksbehandlingsprosedyren.

§ 11. INHABILITET

En representant skal i god tid si fra om forhold som gjør eller kan gjøre ham ugild (inhabil).

En representant er inhabil når vedkommende selv er part i saken, og kan dessuten være inhabil på grunn av slektskapsforhold eller andre nære forbindelser med en part i en sak. Likeså er en representant inhabil når vedkommende leder, har ledende stilling i, eller er representant av styret eller bedriftsforsamling for et selskap som er part i saken og ikke helt ut eies av stat eller kommune, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken. En representant er også inhabil når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til kommunestyret eller representantens upartiskhet.

Avgjørelse om hvorvidt en representant av kommunestyret er inhabil treffes av kommunestyret, uten at vedkommende representant selv deltar.

For utfyllende bestemmelser vises til forvaltningslovens § 6, jfr. kommunelovens § 40.

§ 12. VALG

Kommunestyret velger i første møte etter nyvalg en valgnemnd.

Valgnemnda skal

a) legge frem for kommunestyret forslag til representanter i formannskapet.

b) legge frem forslag til andre valg som foretas av kommunestyret.

[2] Delegasjonsreglement pkt. 10.2 - Utvidet myndighet for ordfører i valgperioden 2007-2011. Vedtatt i kommunestyret 28.06.2007.

§ 13. MØTELEDERENS REDEGJØRELSE FOR SAKEN. TALERNES REKKEFØLGE

Møtelederen leser opp sakens tittel og nummer. Eventuell saksordføreren gis deretter ordet for å redegjøre for den fremlagte innstilling.

Møtelederen spør om noen vil ha ordet. Ber flere om ordet samtidig avgjør møtelederen rekkefølgen mellom dem. Mens ordskiftet pågår bør ingen ha ordet mer enn to ganger. Taler skal nytte talerstolen. Med tillatelse fra møtelederen kan taleren få ordet flere ganger for å gi kortere opplysninger eller rette feil eller misforståelser.

Møtelederen kan tillate replikkskifte. For replikker/svar er taletiden begrenset til to minutter, og replikkordskiftet som helhet må ikke overstige ti minutter. Den som forårsaker replikkordskifte, kan svare på hvert enkelt av innleggene etter tur, eller gi et samlet svar. Gis et slikt samlet svar, kan møtelederen gi taleren en taletid utover to minutter.

I et replikkordskifte kan en taler ikke få ordet mer enn en gang bortsett fra den som forårsaker replikkordskiftet. Dessuten kan møtelederen, når han mener det kan være av betydning for ordskiftet, tillate innlegg på høyst to minutter utenfor tur for å gi adgang til i forbindelse med den siste talers innlegg å besvare direkte spørsmål, eller rette en åpenbar misforståelse. Replikkordskifte kan ikke finne sted etter at strek er satt for inntegning av nye talere på talelisten.

§ 14. NÅR REPRESENTANTENE TAR DEL I ORDSKIFTET

Taleren skal rette sine ord til møtelederen, ikke til forsamlingen. Taleren skal holde seg nøye til den sak eller den del av saken som ordskiftet gjelder. Møtelederen skal se til at det blir gjort.

Det må ikke sies noe som krenker forsamlingen, noen av representantene eller andre. Upassende eller fornærmende adferd eller tale er ikke tillatt. Overtrer noen reglementets ordensbestemmelser påtaler møtelederen dette. Retter taleren seg likevel ikke etter reglementet, kan møteledere frata vedkommende ordet eller ved avstemning la forsamlingen avgjøre om vedkommende skal stenges ute for resten av møtet.

§ 15. MØTELEDERENS STILLING UNDER ORDSKIFTET

Møtelederen må ikke avbryte noen som har ordet med mindre det skjer for å opprettholde de bestemmelser som er gitt i reglementet, eller for å rette på misforståelser fra talerens side.

Vil møtelederen utenfor den utredning som er nevnt i § 13, ta del i ordskiftet med mer enn ganske korte innlegg, skal ledelsen av forhandlingene overlates til en annen, jfr. § 8, 1. ledd.

§ 16. AVGRENSNING OG AVSLUTNING AV ORDSKIFTET

Taletiden begrenses i alminnelighet til 10 minutter for en talers første innlegg og 5 minutter for øvrige innlegg. Fra dette kan gjøres unntak for rådmann, saksordfører, ordfører for hvert politisk parti eller gruppering innen forsamlingen når møtelederen har fått melding om slikt valg før ordskiftet begynner.

Før ordskiftet i en sak er begynt og mens ordskiftet pågår, kan kommunestyret vedta at taletiden skal endres. Hvis ordføreren finner en sak utdebattert mens det fremdeles er inntegnet talere, kan ordføreren foreslå begrensning av debatten. Dette skjer ved forslag om at de senere inntegnede talere bare tilstås begrenset taletid.

Ingen taler bør i regelen ha ordet mer enn 2 ganger under den alminnelige debatt og 2 ganger til den enkelte post eller paragraf. Ordføreren kan når han mener det kan være av betydning for det videre ordskifte, tillate korte innlegg (replikker på ca. 1 min.) utenfor tur, for å gi adgang til - i forbindelse med den siste talers innlegg - å rette på misforståelser, fremkomme med nye opplysninger, spørsmål eller svar på direkte spørsmål. Når kommunestyret har vedtatt satt strek etter de inntegnede talere, er det normalt ikke anledning til replikk. Ved behandling av forslag om å korte av taletiden eller om å slutte ordskiftet, må bare en taler få høve til å ta ordet en gang og med høyst 2 minutters taletid.

Har kommunestyret vedtatt satt strek etter de inntegnede talere, er det anledning til replikk - ca. 1 min. En taler kan få ordet utenfor tur - til forretningsorden - når det gjelder bemerkninger og møteledelsen, protest mot en avstemningsmetode, forslag om strek m.v. Et slikt innlegg må under ingen omstendighet være noe partsinnlegg, og det må ikke gjelde sakens realitet.

§ 17. FORSLAG

Forslag kan ikke settes frem av andre enn kommunestyrets medlemmer og av rådmannen, med mindre særlig lovbestemmelse gir også andre rett til å sette frem forslag.

Forslaget skal leveres inn skriftlig til møtelederen. Går forslaget ut på hvem som skal velges eller ansettes, eller på at den sak som skal behandles skal utsettes, sendes til formannskapet eller annet kommunalt organ, eller på at et forslag ikke skal vedtas, kan det gis muntlig. Skriftlig forslag skal undertegnes av forslagsstilleren. Møtelederen refererer forslaget.

Har kommunestyret vedtatt satt strek, skal de talere som har tegnet seg før strek er satt, og som har forslag, levere dette til ordføreren. Ordføreren refererer forslaget før strek settes.

Det skal ikke kunne settes frem eller trekkes forslag etter at det er satt strek for debatten.

§ 18. SAKEN TAS OPP TIL AVSTEMNING

Når ordskiftet er ferdig sier møtelederen fra at saken tas opp til avstemning. Fra da og til den er avgjort ved avstemning, må det ikke være mer ordskifte om den eller settes frem noe nytt forslag i den. Heller ikke er det i tidsrommet høve til å ta noen annen sak opp til behandling.

Bare de representanter som er tilstede i salen i det øyeblikk saken tas opp til avstemning, har rett til å stemme. De kan ikke forlate salen før avstemningen er ferdig, og de plikter å stemme. Ved valg kan blank stemmeseddel brukes.

Er saken delt opp, eller det skal stemmes over flere forslag, setter møtelederen frem forslag om rekkefølgen av stemmegivningen. Blir det ordskifte om dette, skal møtelederen nøye se til at talerne holder seg til avstemningsspørsmålet. Se forøvrig kommunelovens § 35.

Vedtak treffes med alminnelig flertall av de stemmer som avgis, hvis ikke annet følger av denne lov. Ved stemmelikhet i andre saker enn valget, er møtelederens stemme avgjørende.

§ 19. PRØVEAVSTEMNING

Før endelig avstemning i en sak, kan forsamlingen vedta prøveavstemning som ikke er bindende.

Er den innstillingen eller det forslag som det skal stemmes over, delt i flere poster eller paragrafer, bør det i alminnelighet stemmes foreløpig over hver enkelt post eller paragraf, og deretter til slutt - i tilfelle også her etter en prøveavstemning - over hele innstillingen, eller hele forslaget.

§ 20. STEMMEMÅTEN

Avstemningen iverksettes på en av disse måter

a) ved stilltiende godkjenning, når ingen uttaler seg mot et forslag som møtelederen setter frem med spørsmål om noen har noe å uttale mot det.

b) ved at møtelederen oppfordrer de representanter som er mot et forslag til å avgi stemmetegn. Når møtelederen bestemmer det, eller når en representant krever det holdes kontraprøve.

c) ved navneopprop, ja eller nei som svar, når møtelederen roper opp navnene på dem som møter. Oppropet foretas i den rekkefølge som fremgår av kommunestyrets representantliste, og det bestemmes ved loddtrekning hvilket navn oppropet skal begynne med.

En representant som møtelederen oppnevner til det, kontrollerer stemmegivningen ved merking på representantsfortegnelsen. Navneopprop brukes når møtelederen bestemmer det, eller en representant krever det og dette krav får tilslutning av minst 1/5 av forsamlingen og når møtelederen eller 1/5 av forsamlingen mener utfallet av en

stemmegivning etter punkt b) foran (med etterfølgende kontraprøve) ikke med sikkerhet kan fastslås. Stemmegivning over om navneopprop skal brukes, skjer uten forutgående ordskifte - på den måte som er nevnt under b).

d) ved sedler uten underskrift. To representanter, som møtelederen oppnevner til det, teller opp stemmene. Stemmesedlene kan bare brukes ved valg og ved ansettelse.

§ 21. GYLDIG VEDTAK

For å være vedtaksført må over halvparten av kommunestyrets representanter være fremmøtt, og i det konstituerende møte over 2/3, med mindre særlov eller kommunelov bestemmer noe annet. Innkallingen til kommunestyrets møte og til det konstituerende kommunestyremøte må ha skjedd med h.h.v. 6 dagers varsel og minst 14 dagers varsel og forøvrig må de øvrige vilkårene i § 4 i kommunestyrets reglement være fulgt.

§ 22. INTERPELLASJONER

a) Hver representant av kommunestyret kan fremme interpellasjoner som rettes til ordføreren. Slik interpellasjon må være meldt til ordføreren i god tid før møte (minst 6 dager forut) og den skal være skriftlig. Ordet interpellasjon må være brukt i teksten. Den blir av ordføreren å referere straks ved møtets åpning.

Interpellasjoner behandles i den rekkefølge de er kommet inn.

b) Under behandlingen i kommunestyret får interpellanten inntil 10 minutter til å redegjøre for interpellasjonen. Det gis i tillegg anledning til inntil 1/2 times debatt i forbindelse med interpellasjoner, dersom ikke kommunestyret gjør annet vedtak i de enkelte tilfelle. Blir det ordskifte, skal som regel ikke noen taler ha ordet mer enn en gang, når unntas ordføreren, rådmannen, interpellanten, leder i det organ saken angår, og ordfører for gruppe eller parti innen kommunestyret.

Ordføreren eller den han anmoder om det, kan bruke inntil 10 minutter til sitt svar. Taletiden er forøvrig begrenset til 5 minutter.

Forslag som settes frem i forbindelse med slik interpellasjon, kan ikke avgjøres i møtet dersom møtelederen eller 1/3 av forsamlingen setter seg mot det. Dersom saken tas opp til behandling, skal den behandles etter de saker som opprinnelig var ført på møtekartet.

§ 23. SPØRSMÅL

Hver representant av kommunestyret kan fremme spørsmål til ordføreren om saker som ikke er nevnt i sakslisten. Spørsmål av denne art skal meldes skriftlig til ordføreren senest innen 3 dager før det kommunestyremøte de ønskes besvart i.

Ordføreren avgjør om spørsmålet skal besvares. Ordføreren kan avgjøre om spørsmålet skal besvares av ham selv, av rådmannen eller av leder i utvalg/komité som sitter inne med opplysninger, hvis vedkommende utvalgs leder er representant av kommunestyret.

Det tillates ikke debatt i forbindelse med spørsmål av denne art. Når spørsmålet tas opp, får spørsmålsstilleren inntil 5 minutter til å redegjøre nærmere for spørsmålets innhold. Den som svarer på spørsmålet får en taletid på inntil 5 minutter. Når spørsmålet er besvart, har spørsmålsstilleren anledning til å stille tilleggsspørsmål. Hvis ordføreren finner at dette tilleggsspørsmål har sammenheng med det opprinnelige spørsmål, kan enten ordføreren selv svare eller tillate at tilleggsspørsmålet blir besvart av rådmannen eller utvalgs-/komitéleder. Taletiden for tilleggsspørsmål og tilleggssvar er 2 minutter.

Er ikke spørsmålsstilleren tilstede, kan en annen representant av vedkommende gruppe i kommunestyret ta opp spørsmålet som sitt. Hvis ikke så skjer, regnes spørsmålet som bortfalt. Forslag som settes frem i forbindelse med spørsmål kan ikke avgjøres i møtet hvis ordføreren eller 1/3 av de møtende motsetter seg det.

§ 24. UTSENDINGER (DEPUTASJONER)

Utsendinger fra foreninger, grupper e.l. som vil møte for kommunestyret og uttale seg om en sak, skal melde fra om dette til ordføreren senest dagen før møtet.

Kommunestyret avgjør om utsendingene skal tas imot. Blir de mottatt, møter de utenfor møtesalen for et utvalg av kommune- styrets representanter. I utvalget bør så vidt mulig de forskjellige partigrupper være representert. Er ordføreren representant av utvalget, gjør denne tjeneste som leder i dette, ellers velger utvalget selv leder. Etter å ha hørt utsendingene og i tilfelle tatt imot skriftlig utgreiing fra dem, gir lederen i utvalget kommunestyret melding om det som utsendingene har anført.

Angår det noen sak på innkallingen, gir utvalgets leder melding når denne sak blir behandlet. Ellers gir lederen den etter at de saker som er nevnt i innkallingen er behandlet. I siste tilfelle gjelder for den videre behandling det som er bestemt i § 22 a) om forslag i forbindelse med interpellasjoner.

§ 25. ORDEN I SALEN OG BYGNINGEN

Møtelederen skal sørge for å opprettholde god orden i møtesalen og bygningen ellers. Møtelederen skal således se til at talerne ikke blir avbrutt eller forstyrret. Hvis tilhørerne (publikum) ved meningsytring eller på annen måte forstyrrer forhandlingene eller forøvrig opptrer på en måte som strider mot god orden, kan møtelederen vise ut vedkommende tilhører eller alle tilhørerne.

Tegninger, tabeller eller lignende må ikke være anbrakt i salen under møtene, med mindre møtelederen eller i tilfelle kommunestyret samtykker.

§ 26. FØRING AV MØTEBOK - MØTETS SLUTT

Kommunestyret fører møtebok for sine møter. I møteboken føres inn for hvert møte, møtested og tid, innkallingen (dato og måned), fraværende representanter og møtende vararepresentanter. Trer noen fra eller til under forhandlingene, føres dette inn slik at en av boken sammenholdt med representantfortegnelsen ser hvem som har tatt del i behandlingen av hver sak.

Forøvrig føres det i møteboken det som må til for å vise gangen i forhandlingene, og at vedtakene gjøres etter rett fremgangsmåte. Sakene føres inn i møteboken i rekkefølge for kalenderåret, og slik at man kan se hva saken gjelder. Under hver sak føres inn de forslag som er satt frem. Møtelederen - eller kommunestyret - i tilfelle protest blir reist mot hans bestemmelse, avgjør om noen skal tillates å føre merknader inn i møteboken. Dersom annet ikke blir bestemt, blir ikke møteboken lest opp. Ved møtets begynnelse velges minst to representanter til å underskrive møteboken sammen med møtelederen.

Etter hvert kommunestyremøte tas utskrift av møteboken. Et eksemplar av utskriften sendes alle representanter, de vararepresentanter som får sakslisten og de vararepresentanter forøvrig som deltok i møtet, foruten til de representanter som hadde forfall.

§ 27. ANMODNING OM NY BEHANDLING AV AVGJORT SAK

Formannskapet, faste utvalg eller komiteer, når det gjelder saker som disse forbereder direkte til kommunestyret - kan avslå anmodning om å ta opp til ny behandling sak som lovlig er avgjort av samme kommunestyre, når anmodningen kommer inn før det er gått 3 måneder fra den dag da kommunestyret gjorde endelig vedtak i saken. Dette gjelder dog ikke anmodning fra departementet eller fylkesmannen.

§ 28. LOVLIGHETSKONTROLL

Tre eller flere representanter av kommunestyret sammen kan innen 3 uker bringe en avgjørelse truffet av folkevalgt organ eller den kommunale administrasjon inn for departementet til kontroll av avgjørelsens lovlighet.

§ 29. IKRAFTTREDELSE OG ENDRING

Dette reglement trer i kraft fra og med 5.oktober 1995 eller senest fra tidspunktet for konstituering av det kommunestyret som velges i 1995.

Endring av dette reglement kan kun skje av kommunestyret selv[3].

[3] Reglementet endret etter vedtak i kommunestyret 19.03.09: Antall medlemmer fra 17 til 23 fra kommunestyrevalgperioden 2011-2015.

Vedtatt i kommunestyret 05.10.1995

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet	149/2012	01.11.2012
Kommunestyret		08.11.2012

Revisjon av reglement for formannskapet

Vedlegg
1 Forslag til revidert Reglement Formannskapet
2 Eksisterende reglement for formannskapet

Rådmannens forslag til vedtak

Reglement for formannskapetvedtas slik det foreligger

Saksopplysninger

Reglementet for formannskapet har behov for revisjon. I forslaget til revisjonene er det i hovedsak foretatt justeringer slik at det er tilpasset den faktiske situasjonen. I tillegg er det foreslått noen endringer/tillegg.
I § 1 en henvisning til fotnote fjernet.
Ingen endring i § 2
I § 3 er første avsnitt endret til *"Ordføreren kaller sammen i henhold til fastsatt møteplan, eller når ordføreren selv finner det påkrevd, ellers minst 1/3 av representantene krever det. "*
Gammelt avsnitt 2 og 3 er fjernet.
Nytt avsnitt 2 er som følgende: " *Ordføreren setter opp saksliste og sender innkalling til hver representant av formannskapet og de vararepresentanter som en da vet skal møte. Sakslisten sendes også vararepresentantene for hver liste, rådmannen, kommunerevisoren og kontrollutvalgets representanter og vararepresentanter."*
Nytt avsnitt 3 er som følgende: *" Innkallingen skal inneholde oppgave over de saker som skal behandles. Saksliste og dokumenter som skal behandles sendes de samme minst 6 dager før formannskapets møte, innkallingsdagen medregnet, derimot ikke møtedagen."*
Nytt avsnitt 4 er som følgende: " *Ordføreren utferdiger kunngjøring om formannskapets møte. Kunngjøringen skal inneholde opplysning om tid og sted for møtet og om hvor saksdokumentene*

er lagt ut.
Samtidig som sakslisten kunngjøres, i original eller avskrift legges alle sakers dokumenter ut til ettersyn ved sentralbordet på rådhuset og publiseres på kommunens nettsted, og bli liggende der så lenge som mulig før møtet begynner. Dette gjelder likevel ikke dokumenter som kan unntas fra offentlighet i henhold til lov om offentlighet i forvaltningen, forvaltningsloven eller annen lov, og som ordføreren finner er av den art at de ikke bør bli kjent av andre enn formannskapets representanter. Slike dokumenter kan formannskapets representanter gjennomgå på ordførerens kontor."
§ 4 er endret og har fått tilsvarende innhold som § 6 i reglementet for kommunestyret.
§ 5 er endret i første avsnitt til: *" Rådmannen tar i del i møtet med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett.*
Barn og unges representant har møteplikt, talerett, forslagsrett og rett til protokollførsel i saker som angår kommunal planlegging.[1]"
Ingen endring i § 6
§7 har fått henvisning til lovverket
Gammel § 8 er delt i to,
Ny § 8 Inhabilitet, er likelydende som § 11 i reglement for kommunestyret
Ny § 9 Innholder siste avsnitt i tidligere § 8
Ny § 10, innholder tidligere § 9 med følgende tilføyd avsnitt: *" Ved stemmelikhet i andre saker enn valget, er møtelederens stemme avgjørende."*
Ny § 11 Gyldige vedtak innholder følgende:
"Formannskapet gjør sine vedtak i møte som holdes når det er bestemt ut fra vedtatt møteplan, når ordføreren finner det påkrevd eller når 1/3 av formannskapets representanter krever det.

Ordføreren kan beslutte saker tatt opp til behandling ved fjernmøte eller ved skriftlig saksbehandling. Dette kan likevel bare gjøres når det er påkrevd å få avgjort saken før neste møte, og det enten ikke er tid til å kalle sammen til ekstraordinært møte, eller saken er så viktig at dette ansees nødvendig."
Ny § 12 tilsvarer tidligere § 10
Ny § 13 tilsvarer tidligere § 11
Ny § 14 tilsvarer tidligere § 12 med følgende endringer:
Avsnitt 2: *"Forøvrig føres det i møteboken det som må til for å vise gangen i forhandlingene, og at vedtakene gjøres etter rett fremgangsmåte. Sakene føres inn i møteboken i rekkefølge for kalenderåret, og slik at man kan se hva saken gjelder. Under hver sak føres inn de forslag som er satt frem. Møtelederen - eller formannskapet - i tilfelle protest blir reist mot hans bestemmelse, avgjør om noen skal tillates å føre merknader inn i møteboken. Dersom annet ikke blir bestemt, blir ikke møteboken lest opp. Ved møtets begynnelse velges minst to representanter til å underskrive møteboken, i tillegg til ordfører."*
Avsnitt 3: *"Etter hvert formannskapsmøte tas utskrift av møteboken Møteboken legges ut på kommunens nettsted, og sendes pr. e-post til alle representanter vararepresentanter etter at de valgte underskrivere har godkjent møteboken. De av representantene som ikke har e-post får møteboken tilsendt pr. post."*

---

[1] Vedtak i sak 127/2011 i Kommunestyret – 15.12.2011

NY § 15 Lovlighetskontroll med følgende innhold*:"Bestemmelsene i kommunestyret – reglementets § 28 får tilsvarende anvendelse."*
Ny § 16 tilsvarer tidligere § 13

Vurdering

Deanu gielda-
Tana kommune

REGLEMENT

FORMANNSKAPET

REGLEMENT FOR FORMANNSKAPET

§ 1. VALG OG SAMMENSETNING
Formannskapet består av 7 medlemmer. Medlemmer og varamedlemmer skal velges av og blant kommunestyrets faste medlemmer.

Valget skal skje ved forholdsvalg. Hver liste kan inneholde maksimalt dobbelt så mange navn som det skal velges medlemmer.

Valget skjer etter reglene i kommunelovens §§ 36 og 37.

§ 2. SAKSOMRÅDE - SAKSFORBEREDELSE
Formannskapet avgjør de saker kommunestyret har gitt formannskapet myndighet til å avgjøre gjennom delegasjonsreglement eller ved beslutning i det enkelte tilfelle. Formannskapet gir innstilling til kommunestyret etter reglene i Reglement for kommunestyret, § 3.

Formannskapet peker selv ut eventuell saksordfører for de saker som skal behandles av kommunestyret.

Rådmannen sørger for at de saker som legges frem for formannskapet er forberedt på forsvarlig måte og i samsvar med de regler som lov og andre bindende bestemmelser gir.

Formannskapet kan også treffe vedtak i sak som ikke er oppført på sakslisten, hvis ikke møtelederen eller 1/3 av de møtende representanter motsetter seg dette.

Enhver representant i formannskapet kan rette forespørsel til lederen i møtet, også om saker som ikke står på sakslisten.

§ 3. MØTER
Ordføreren kaller sammen i henhold til fastsatt møteplan, eller når ordføreren selv finner det påkrevd, ellers minst 1/3 av representantene krever det.

Ordføreren setter opp saksliste og sender innkalling til hver representant av formannskapet og de vararepresentanter som en da vet skal møte. Sakslisten sendes også vararepresentantene for hver liste, rådmannen, kommunerevisoren og kontrollutvalgets representanter og vararepresentanter.

Innkallingen skal inneholde oppgave over de saker som skal behandles. Saksliste og dokumenter som skal behandles sendes de samme minst 6 dager før formannskapets møte, innkallingsdagen medregnet, derimot ikke møtedagen.

Ordføreren utferdiger kunngjøring om formannskapets møte. Kunngjøringen skal inneholde opplysning om tid og sted for møtet og om hvor saksdokumentene er lagt ut.
Samtidig som sakslisten kunngjøres, i original eller avskrift legges alle sakers dokumenter ut

til ettersyn ved sentralbordet på rådhuset og publiseres på kommunens nettsted, og bli liggende der så lenge som mulig før møtet begynner. Dette gjelder likevel ikke dokumenter som kan unntas fra offentlighet i henhold til lov om offentlighet i forvaltningen, forvaltningsloven eller annen lov, og som ordføreren finner er av den art at de ikke bør bli kjent av andre enn formannskapets representanter. Slike dokumenter kan formannskapets representanter gjennomgå på ordførerens kontor.

§ 4. FORFALL - VARAREPRESENTANTER
En representant eller en innkalt vararepresentant som ikke kan møte i formannskapet på grunn av lovlig forfall, skal uten opphold melde dette til rådhusets sentralbord og si fra om forfallsgrunnen. Så langt det er mulig, skal forfall meldes skriftlig pr. e-post til postmottak@tana.kommune.no.

Ordføreren eller den han bemyndiger kaller straks inn vararepresentant. Det samme gjøres når det er kjent at noen må fratre som ugild i sak som skal behandles i møtet. Må noen på grunn av lovlig forfall forlate møtet under forhandlingene, melder representanten straks forfall til møtelederen. Vararepresentant som er tilstede, eller om mulig blir kalt inn, trer etter reglene i kommunelovens § 16, 1., inn i stedet for vedkommende representant.

Har en vararepresentant lovlig tatt sete i forsamlingen, og den hvis plass vedkommende har inntatt, eller en vararepresentant med nummerorden står foran, deretter innfinner seg, tar vedkommende del i møtet inntil den sak er behandlet ferdig som var påbegynt da vedkommende innfant seg

§ 5. HVILKE ANDRE ENN FORMANNSKAPETS REPRESENTANTER TAR DEL I MØTET
Rådmannen tar i del i møtet med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett.
Barn og unges representant har møteplikt, talerett, forslagsrett og rett til protokollførsel i saker som angår kommunal planlegging.[1]

Andre kommunale tjenestemenn kan delta når rådmannen kaller dem inn. Disse kan gi opplysninger og utgreiinger, men har forøvrig ikke høve til å ta del i forhandlingene. Formannskapet avgjør om andre kan ta del i møtet.

§ 6. MØTELEDER. MØTETS ÅPNING
Formannskapet åpnes når ordføreren har bestemt det i henhold til vedtatt møteplan.

Er det minste lovlige antall representanter til stede erklærer møteleder møtet satt.

Fra formannskapet er satt til møtets slutt, kan ikke noen av forsamlingens representanter forlate møtet uten innvilget permisjon fra møteleder. Søknad om permisjon fra møtet leveres skriftlig til ordfører.

Representanter og vararepresentanter som møter etter at møtet er satt, melder seg til møtelederen før de tar sete.

[1] Vedtak i sak 127/2011 i Kommunestyret – 15.12.2011

Ved møtets begynnelse forespør ordføreren om noen av formannskapets representanter vil erklære seg inhabil i noen av sakene som skal behandles i møtet. Er en representant i tvil om sin eller andre representanters habilitet i en sak, forelegges spørsmålet formannskapet til avgjørelse.

§ 7. ÅPNE ELLER LUKKEDE DØRER. TAUSHETSPLIKT

Møtene holdes for åpne dører, dog slik at formannskapet kan gjøre vedtak om avvik fra ordførerens forslag til åpen eller lukket behandling av en sak med alminnelig flertall. Forhandlinger om dette foregår for lukkede dører hvis møtelederen krever det eller formannskapet vedtar det. Jfr. Kommunelovens §31. nr. 3 , 4 og 5.

Behandles en sak for stengte dører, plikter formannskapets representanter, tjenestemenn og andre som måtte være tilstede, å bevare taushet om forhandlingene. Taushetsplikten varer inntil annet måtte bli bestemt. Er også andre tilstede under forhandlingene om slik sak, krever møtelederen taushetsløfte av dem.

Formannskapet kan vedta å endre behandlingsmåten med fremtidig virkning også etter at en sak er tatt opp til behandling. Fremmes det forslag for dette, avbrytes behandlingen av saken. Forhandlingen om hvorvidt den videre behandling av saken skal foretas i åpent møte eller lukket møte, foregår for stengte dører hvis møtelederen krever det eller formannskapet vedtar det.

§ 8. INHABILITET.

En representant skal i god tid si fra om forhold som gjør eller kan gjøre ham ugild (inhabil) Jfr. Forvaltningsloven §8 3.ledd.

Om inhabilitet gjelder reglene i forvaltningsloven kap. II (spes. §6)

"En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak

a) når han selv er part i saken;

b) når han er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken;

c) når han er eller har vært gift med eller er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part;

d) når han er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte;

e) når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for

1) et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken, eller

2) et selskap som er part i saken. Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken.

Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.

Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan.

Ugildhetsreglene får ikke anvendelse dersom det er åpenbart at tjenestemannens tilknytning til saken eller partene ikke vil kunne påvirke hans standpunkt og verken offentlige eller private interesser tilsier at han viker sete.

Rekkevidden av annet og fjerde ledd kan fastlegges nærmere ved forskrifter som gis av Kongen."

I tillegg gjelder følgende særregler i hht. Kommunelovens § 40, 3.ledd:

"a. Inhabilitet inntrer ikke ved valg til offentlige tillitsverv eller ved fastsetting av godtgjøring o.l. for slike verv.

b. Kommunalt og fylkeskommunalt ansatte som i denne egenskap har medvirket ved tilretteleggelsen av grunnlaget for en avgjørelse, eller ved tidligere avgjørelse i samme sak, skal alltid anses som inhabile når saken behandles i folkevalgt organ. Ved behandling av årsbudsjett, økonomiplan, kommuneplan, regional planstrategi og regional plan gjelder ikke første punktum.

c. Ved behandling av klager etter forvaltningsloven § 28 andre ledd er ansatte eller folkevalgte som var med på å treffe det påklagede vedtak, eller som medvirket ved tilretteleggelsen av grunnlaget for dette, inhabile ved klageinstansens behandling av saken og ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen.

Er en overordnet ansatt inhabil i en sak, kan direkte underordnet ansatt ikke delta ved klageinstansens behandling av saken, eller ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen."

Avgjørelse om hvorvidt en representant er inhabil treffes av utvalget, uten at vedkommende representant selv deltar.

For utfyllende bestemmelser vises til forvaltningslovens § 6, jfr. kommunelovens § 40.

§9. MØTELEDERENS REDEGJØRELSE FOR SAKEN. TALERNES REKKEFØLGE

Bestemmelser i paragrafene 13 i reglement for kommunestyret får tilsvarende anvendelse unntatt at: "Taler skal nytte talerstolen".

§ 10. ORDSKIFTET OG STEMMEGIVNINGEN

Taleren skal rette sine ord til møtelederen, ikke til forsamlingen. Taleren skal holde seg nøye til den sak eller den del av saken som ordskiftet gjelder. Møtelederen skal se til at det blir gjort.

Forsamlingen eller andre må ikke krenkes i ord eller handling. Upassende eller fornærmende adferd eller tale er ikke tillatt.

Overtrer noen reglementets ordensbestemmelser påtaler møtelederen dette. Retter taleren seg likevel ikke etter reglementet, kan møtelederen frata vedkommende ordet eller ved avstemning la forsamlingen avgjøre om vedkommende skal stenges ute for resten av møtet.

Møtelederen må ikke avbryte noen som har ordet med mindre det skjer for å opprettholde de bestemmelser som er gitt i reglementet, eller for å rette på misforståelser fra talerens side.

Finner formannskapet at en sak er drøftet ferdig, kan det med 2/3 flertall vedtas å slutte ordskiftet om saken.

Forslag kan ikke settes frem av andre enn formannskapets representanter og av rådmannen med mindre særlig lovbestemmelse gir også andre rett til å sette frem forslag.

Når ordskiftet er slutt, sier møtelederen fra at saken tas opp til avstemning. Fra da av og til den er avgjort ved avstemning, må det ikke være mer ordskifte om den eller settes frem noe nytt forslag i den. Heller ikke er det i dette tidsrom høve til å ta noen annen sak opp til behandling.

Bare de representanter som er tilstede i salen i det øyeblikk saken tas opp til avstemning, har rett til å stemme. De kan ikke forlate salen før avstemningen er ferdig, og de plikter å stemme. Ved valg kan blank stemmeseddel brukes, jfr. kommunelovens § 35.

Er saken delt opp eller det skal stemmes over flere forslag, setter møtelederen frem forslag om rekkefølgen av stemmeavgivningen. Blir det ordskifte om dette, skal møtelederen nøye se til at talerne holder seg kun til avstemningsspørsmålet.

Ved stemmelikhet i andre saker enn valget, er møtelederens stemme avgjørende.

§ 11. GYLDIGE VEDTAK
Formannskapet gjør sine vedtak i møte som holdes når det er bestemt ut fra vedtatt møteplan, når ordføreren finner det påkrevd eller når 1/3 av formannskapets representanter krever det.

Ordføreren kan beslutte saker tatt opp til behandling ved fjernmøte eller ved skriftlig saksbehandling. Dette kan likevel bare gjøres når det er påkrevd å få avgjort saken før neste møte, og det enten ikke er tid til å kalle sammen til ekstraordinært møte, eller saken er så viktig at dette ansees nødvendig.

§12. UTVIDET MYNDIGHET I HASTESAKER
Formannskapet har myndighet til å treffe vedtak i saker som skulle være avgjort av annet organ, når det er nødvendig at vedtak treffes så raskt at det ikke er tid til å innkalle dette.

Melding om vedtak truffet i medhold av denne bemyndigelse forelegges vedkommende organ i dettes første møte.

§ 13. DEPUTASJONER
Utsendinger fra foreninger, grupper e.l. som vil møte for formannskapet og uttale seg om en sak, skal melde fra om dette til ordføreren senest dagen før møtet. Formannskapet avgjør om utsendingene skal tas imot.

Formannskapet kan også selv invitere utsendinger fra foreninger, grupper o.l., i forbindelse med saker som formannskapet forbereder for behandling i kommunestyret.

Utsendingene gis ordet for en redegjørelse for saken. Hver representant i formannskapet kan stille utsendingene spørsmål om faktiske sider av saken, men det må ikke være noe ordskifte om denne mens utsendingene er tilstede.

§ 14. FØRING AV MØTEBOK - MØTETS SLUTT
Formannskapet fører møtebok for sine møter.

I møteboken føres inn for hvert møte, møtested og tid, innkallingen (dato og måned), fraværende representanter og møtende vararepresentanter. Trer noen fra eller til under forhandlingene, føres dette inn slik at en av møteboken sammenholdt med representantfortegnelsen ser hvem som har tatt del i behandlingen av hver sak.

Forøvrig føres det i møteboken det som må til for å vise gangen i forhandlingene, og at vedtakene gjøres etter rett fremgangsmåte. Sakene føres inn i møteboken i rekkefølge for kalenderåret, og slik at man kan se hva saken gjelder. Under hver sak føres inn de forslag som er satt frem. Møtelederen - eller formannskapet - i tilfelle protest blir reist mot hans bestemmelse, avgjør om noen skal tillates å føre merknader inn i møteboken. Dersom annet ikke blir bestemt, blir ikke møteboken lest opp. Ved møtets begynnelse velges minst to representanter til å underskrive møteboken, i tillegg til ordfører.

Etter hvert formannskapsmøte tas utskrift av møteboken Møteboken legges ut på kommunens nettsted, og sendes pr. e-post til alle representanter vararepresentanter etter at de valgte underskrivere har godkjent møteboken. De av representantene som ikke har e-post får møteboken tilsendt pr. post.

§ 15. LOVLIGHETSKONTROLL
Bestemmelsene i kommunestyret – reglementets § 28 får tilsvarende anvendelse.

§16. GYLDIGHET/ENDRING
Dette reglement er vedtatt av Tana kommunestyre den og trer i kraft fra og med
eller senest fra tidspunktet for konstituering av det kommunestyret som velges høsten.

Endring av dette reglement kan kun foretas av kommunestyret.
Vedtatt i kommunestyret

Deanu gielda-
Tana kommune

REGLEMENT

FORMANNSKAPET

REGLEMENT FOR FORMANNSKAPET

§ 1. VALG OG SAMMENSETNING

Formannskapet består av 7 medlemmer[1]. Medlemmer og varamedlemmer skal velges av og blant kommunestyrets faste medlemmer.

Valget skal skje ved forholdsvalg. Hver liste kan inneholde maksimalt dobbelt så mange navn som det skal velges medlemmer.

Valget skjer etter reglene i kommunelovens §§ 36 og 37.

§ 2. SAKSOMRÅDE - SAKSFORBEREDELSE

Formannskapet avgjør de saker kommunestyret har gitt formannskapet myndighet til å avgjøre gjennom delegasjonsreglement eller ved beslutning i det enkelte tilfelle. Formannskapet gir innstilling til kommunestyret etter reglene i Reglement for kommunestyret, § 3.

Formannskapet peker selv ut saksordfører for de saker som skal behandles av kommunestyret.

Rådmannen sørger for at de saker som legges frem for formannskapet er forberedt på forsvarlig måte og i samsvar med de regler som lov og andre bindende bestemmelser gir.

Formannskapet kan også treffe vedtak i sak som ikke er oppført på sakslisten, hvis ikke møtelederen eller 1/3 av de møtende representanter motsetter seg dette.

Enhver representant i formannskapet kan rette forespørsel til lederen i møtet, også om saker som ikke står på sakslisten.

§ 3. MØTER

Formannskapet gjør sine vedtak i møte som holdes når det er bestemt ut fra vedtatt møteplan, når ordføreren finner det påkrevd eller når 1/3 av formannskapets representanter krever det.

Ordføreren kan beslutte saken tatt opp til behandling ved fjernmøte eller ved skriftlig saksbehandling. Dette kan likevel bare gjøres når det er påkrevd å få avgjort saken før neste møte, og det enten ikke er tid til å kalle sammen til ekstraordinært møte, eller saken ikke er så viktig at dette ansees nødvendig.

[1] **Vedtak i kommunestyret 08.05.2002:** Formannskapets medlemstall settes til 7 fra og med neste valgperiode.

Formannskapet fastsetter tid og sted for sine møter. Ordføreren kaller sammen i henhold til fastsatt møteplan, eller når ordføreren selv finner det påkrevd, ellers minst 1/3 av representantene krever det.

Ordføreren setter opp saksliste og sender innkalling til hver representant av formannskapet og de vararepresentanter som en da vet skal møte. Sakslisten sendes også minst 1/3 av vararepresentantene for hver liste, rådmannen, kommunerevisoren og kontrollutvalgets representanter og vararepresentanter.

Innkallingen til hver representant av formannskapet og til de vararepresentanter som skal møte og minst 1/3 av vararepresentantene for hver liste, skal inneholde oppgave over de saker som skal behandles. Saksliste og dokumenter som skal behandles sendes de samme minst 6 dager før formannskapets møte, innkallingsdagen medregnet, derimot ikke møtedagen.

Ordføreren utferdiger kunngjøring om formannskapets møte. Kunngjøringen skal inneholde opplysning om tid og sted for møtet og om hvor saksdokumentene er lagt ut.

Samtidig som sakslisten kunngjøres, i original eller avskrift legges alle sakers dokumenter ut til ettersyn på formannskapskontoret og bli liggende der så lenge som mulig før møtet begynner. Dette gjelder likevel ikke dokumenter som kan unntas fra offentlighet i henhold til lov om offentlighet i forvaltningen, forvaltningsloven eller annen lov, og som ordføreren finner er av den art at de ikke bør bli kjent av andre enn formannskapets representanter. Slike dokumenter kan formannskapets representanter gjennomgå på ordførerens kontor.

§ 4. FORFALL - VARAREPRESENTANTER

En representant eller en innkalt vararepresentant som ikke kan møte i formannskapet på grunn av lovlig forfall, skal uten opphold melde dette til ordføreren, og si fra om forfallsgrunnen.

Ordføreren eller den han bemyndiger, kaller straks inn vararepresentant etter reglene i kommunelovens § 16.

§ 5. HVILKE ANDRE ENN FORMANNSKAPETS REPRESENTANTER TAR DEL I MØTET

Rådmannen tar i del i møtet med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett.

Andre kommunale tjenestemenn kan delta når rådmannen kaller dem inn. Disse kan gi opplysninger og utgreiinger, men har forøvrig ikke høve til å ta del i forhandlingene. Formannskapet avgjør om andre kan ta del i møtet.

§ 6. MØTELEDER. MØTETS ÅPNING

Formannskapet åpnes når ordføreren har bestemt det i henhold til vedtatt møteplan.

Er det minste lovlige antall representanter tilstede erklærer møteleder møtet satt.

Fra formannskapet er satt til møtets slutt, kan ikke noen av forsamlingens representanter forlate møtet uten innvilget permisjon fra møteleder.

Representanter og vararepresentanter som møter etter at møtet er satt, melder seg til møtelederen før de tar sete.

Ved møtets begynnelse forespør ordføreren om noen av formannskapets representanter vil erklære seg inhabil i noen av sakene som skal behandles i møtet. Er en representant i tvil om sin eller andre representanters habilitet i en sak, forelegges spørsmålet formannskapet til avgjørelse.

§ 7. ÅPNE ELLER LUKKEDE MØTER

Møtene holdes for åpne dører, dog slik at formannskapet kan gjøre vedtak om avvik fra ordførerens forslag til åpen eller lukket behandling av en sak med alminnelig flertall. Forhandlinger om dette foregår for lukkede dører hvis møtelederen krever det eller formannskapet vedtar det.

Formannskapet kan vedta å endre behandlingsmåten med fremtidig virkning også etter at en sak er tatt opp til behandling. Fremmes det forslag for dette, avbrytes behandlingen av saken. Forhandlingen om hvorvidt den videre behandling av saken skal foretas i åpent møte eller lukket møte, foregår for stengte dører hvis møtelederen krever det eller formannskapet vedtar det.

Behandles en sak for stengte dører, plikter formannskapets representanter, tjenestemenn og andre som måtte være tilstede, å bevare taushet om forhandlingene. Taushetsplikten varer inntil annet måtte bli bestemt. Er også andre tilstede under forhandlingene om slik sak, krever møtelederen taushetsløfte av dem.

§ 8. INHABILITET. MØTELEDERENS REDEGJØRELSE FOR SAKEN. TALERNES REKKEFØLGE

En representant er selv ansvarlig for å erklære seg inhabil.

En representant er inhabil når vedkommende selv er part i saken, på grunn av slektskapsforhold eller andre nære forbindelser med en part i en sak.

Likeså er en representant inhabil når vedkommende leder eller har ledende stilling i, eller er representant av styret eller bedriftsforsamling for et selskap som er part i saken og ikke helt eies av stat eller kommune, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken. En representant er også inhabil når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til formannskapet eller representantens upartiskhet. For utfyllende bestemmelser

vises til forvaltningslovens § 6, jfr. kommunelovens § 40.

Bestemmelser i paragrafene 13 i reglement for kommunestyret får tilsvarende anvendelse unntatt at: "Enhver taler skal nytte talerstolen".

§ 9. ORDSKIFTET OG STEMMEGIVNINGEN

Taleren skal rette sine ord til møtelederen, ikke til forsamlingen. Taleren skal holde seg nøye til den sak eller den del av saken som ordskiftet gjelder. Møtelederen skal se til at det blir gjort.

Forsamlingen eller andre må ikke krenkes i ord eller handling. Upassende eller fornærmende adferd eller tale er ikke tillatt.

Overtrer noen reglementets ordensbestemmelser påtaler møtelederen dette. Retter taleren seg likevel ikke etter reglementet, kan møtelederen frata vedkommende ordet eller ved avstemning la forsamlingen avgjøre om vedkommende skal stenges ute for resten av møtet.

Møtelederen må ikke avbryte noen som har ordet med mindre det skjer for å opprettholde de bestemmelser som er gitt i reglementet, eller for å rette på misforståelser fra talerens side.

Finner formannskapet at en sak er drøftet ferdig, kan det med 2/3 flertall vedtas å slutte ordskiftet om saken.

Forslag kan ikke settes frem av andre enn formannskapets representanter og av rådmannen med mindre særlig lovbestemmelse gir også andre rett til å sette frem forslag.

Når ordskiftet er slutt, sier møtelederen fra at saken tas opp til avstemning. Fra da av og til den er avgjort ved avstemning, må det ikke være mer ordskifte om den eller settes frem noe nytt forslag i den. Heller ikke er det i dette tidsrom høve til å ta noen annen sak opp til behandling.

Bare de representanter som er tilstede i salen i det øyeblikk saken tas opp til avstemning, har rett til å stemme. De kan ikke forlate salen før avstemningen er ferdig, og de plikter å stemme. Ved valg kan blank stemmeseddel brukes, jfr. kommunelovens § 35.

Er saken delt opp eller det skal stemmes over flere forslag, setter møtelederen frem forslag om rekkefølgen av stemmeavgivningen. Blir det ordskifte om dette, skal møtelederen nøye se til at talerne holder seg kun til avstemningsspørsmålet.

§ 10. UTVIDET MYNDIGHET I HASTESAKER

Formannskapet har myndighet til å treffe vedtak i saker som skulle være avgjort av annet organ, når det er nødvendig at vedtak treffes så raskt at det ikke er tid til å innkalle dette.

Melding om vedtak truffet i medhold av denne bemyndigelse forelegges vedkommende organ i dettes første møte.

§ 11. DEPUTASJONER

Utsendinger fra foreninger, grupper e.l. som vil møte for formannskapet og uttale seg om en sak, skal melde fra om dette til ordføreren senest dagen før møtet. Formannskapet avgjør om utsendingene skal tas imot.

Formannskapet kan også selv invitere utsendinger fra foreninger, grupper o.l., i forbindelse med saker som formannskapet forbereder for behandling i kommunestyret.

Utsendingene gis ordet for en redegjørelse for saken. Hver representant i formannskapet kan stille utsendingene spørsmål om faktiske sider av saken, men det må ikke være noe ordskifte om denne mens utsendingene er tilstede.

§ 12. FØRING AV MØTEBOK - MØTETS SLUTT

Formannskapet fører møtebok for sine møter.

I møteboka føres inn opplysninger om innkallingen, og for hvert møte føres inn møtested og tid, fraværende representanter og møtende vararepresentanter. Trer noen fra eller til under forhandlingene, føres dette inn slik at det av boka sammenholdt med representantsfortegnelsen kan sees hvem som har tatt del i behandlingen av hver sak.

Forøvrig føres inn det som må til for å vise gangen i forhandlingene, og at vedtakene gjøres etter rett fremgangsmåte. Sakene føres kronologisk, og slik at en kan se hva saken gjelder. Under hver sak føres inn de forslag som er satt frem. Møtelederen - eller formannskapet i tilfelle protest blir reist mot hans bestemmelse - avgjør om noen protokolltilførsel skal tillates.

Etter hvert møte tas utskrift av møteboka. Et eksemplar av utskriften sendes representanter og vararepresentanter, revisoren og representantene i kontrollutvalget.

§ 13. GYLDIGHET/ENDRING

Dette reglement er vedtatt av Tana kommune den 22.6.95 og trer i kraft fra og med 5.10.95 eller senest fra tidspunktet for konstituering av det kommunestyret som velges høsten 1995.

Endring av dette reglement kan kun foretas av kommunestyret[2].

Vedtatt i kommunestyret 05.10.1995.

[2] Reglementet er sist endret i kommunestyret 08.05.2002.

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet	150/2012	01.11.2012
Kommunestyret		08.11.2012

Revisjon av Reglement Hovedutvalgene

Vedlegg
1 Forslag til revidert Reglement Hovedutvalgene
2 Eksisterende reglement for hovedutvalgene

Rådmannens forslag til vedtak

Reglement for hovedutvalgene vedtas slik det foreligger

Saksopplysninger

Reglement for hovedutvalgene har noe behov for oppdatering slik at det er tilpasset den faktiske situasjonen. I tillegg er reglementet oppdatert med henvisninger til lovverket.
I § 1 er det tilføyd *"Ungdomsrådet har en representant med møte og talerett[1] "*
§ 2 er uendret
I § 3 er punkt I) og II) erstattet med følgende setning: *"For utvalgets myndighet vises det til kommunens vedtatte delegasjonsreglement."*
I § 4 er det kommet inn et nytt punkt d) som lyder: *" Utvalget fører møtebok for sine møter. I møteboken føres inn for hvert møte, møtested og tid, innkallingen (dato og måned),*

[1] Vedtak i sak 42/2011 i Kommunestyret - 19.05.2011

fraværende representanter og møtende vararepresentanter. Trer noen fra eller til under forhandlingene, føres dette inn slik at en av møteboken sammenholdt med representantfortegnelsen ser hvem som har tatt del i behandlingen av hver sak.

Forøvrig føres det i møteboken det som må til for å vise gangen i forhandlingene, og at vedtakene gjøres etter rett fremgangsmåte. Sakene føres inn i møteboken i rekkefølge for kalenderåret, og slik at man kan se hva saken gjelder. Under hver sak føres inn de forslag som er satt frem. Møtelederen - eller utvalget - i tilfelle protest blir reist mot hans bestemmelse, avgjør om noen skal tillates å føre merknader inn i møteboken. Dersom annet ikke blir bestemt, blir ikke møteboken lest opp. Ved møtets begynnelse velges minst to representanter til å underskrive møteboken, i tillegg til møteleder."
I §4 er det tilføyd et nytt punkt e som lyder: *''Etter hvert utvalgsmøte tas utskrift av møteboken. Møteboken legges ut på kommunens nettsted, og sendes pr. e-post til alle representanter, vararepresentanter etter at de valgte underskrivere har godkjent møteboken. De av representantene som ikke har e-post får møteboken tilsendt pr. post.''*
Nytt punkt g) tilsvarer tidligere punkt e).
Ny § 5 Åpne eller lukkede dører tilsvarer § 7 i reglement for formannskapet.
Ny § 6 Inhabilitet tilsvarer § 11 i reglement for kommunestyret
Ny § 7 tilsvarer tidligere § 5.

Vurdering

Deanu gielda- Tana kommune

REGLEMENT

HOVEDUTVALGENE

- Oppvekst- og kulturutvalget (OKU)
- Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget (MLU)
- Helse- og omsorgsutvalget (HOU)

Reglement for hovedutvalgene i Deanu gielda – Tana kommune

Reglementet gjelder fra

§ 1 SAMMENSETNING

Utvalget består av 7 medlemmer med varamedlemmer valgt for den kommunale valgperioden for kommunestyret. Utvalget velges fortrinnsvis blant kommunestyrets representanter og vararepresentanter. Utvalget skal velges etter forholdstallsprinsippet. Kommunestyret velger leder og nestleder.
Ungdomsrådet har en representant med møte og talerett[1]

§ 2 ANSVARSOMRÅDE

Oppvekst- og kultur utvalget (OKU) har som ansvarsområde kommunens arbeid med tiltak innenfor:

- Barnehage, grunnopplæringen, kulturskole, skolefritidsordning, lærlinger og voksenopplæring.
- Kulturplaner, allment kulturarbeid og bibliotek.
- Idrett.
- Adresser og stedsnavn
- Kommunale fritidsklubber og fritidstiltak.
- Spillemidler og tilskudd til lag og foreninger.
- Tospråklighetspolitikk.

Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget (MLU) har som ansvarsområde kommunens arbeid med tiltak innenfor:

- Miljø, klima og energi, forurensing og samfunnssikkerhet.
- Biologisk mangfold.
- Landbruk, reindrift, vilt, sjø- og innlandsfiske[2], anadrome fiskeslag, utmarksnæring, jordvern og landskapsforvaltning.
- Kulturminnevern, kulturanlegg.
- Friluftsliv, herunder kommunale friområder/badeplasser.
- Vassdragsforvaltning.
- Retningslinjer for motorisert ferdsel i utmark.

[1] Vedtak i sak 42/2011 i Kommunestyret - 19.05.2011
[2] Endret av kommunestyret 23.09.2010 – Behandling av garnutvisninger overdratt til behandling i dispensasjonsutvalget fra 23.09.2010.

Helse- og omsorgsutvalget (HOU) har som ansvarsområde kommunens arbeid med tiltak innenfor:

- Behandling, forebyggende helsetjenester og miljørettet helsevern.
- Folkehelse, rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid.
- Sosial tjenester, barnevern og introduksjonsordningen for flyktninger.
- Pleie- rehabiliterings- og omsorgstjenester.

§ 3 ANSVAR OG MYNDIGHET

Utvalget skal behandle saker innenfor sitt ansvarsområde. Ordfører kan bestemme at saker som berører dette ansvarsområde også kan behandles av kommunestyret. Utvalget kan også selv avgjøre om saker skal endelig behandles i kommunestyret.

I en sak som berører ansvarsområdet til flere utvalg, skal saken som regel bare behandles av et av utvalgene. Ordfører avgjør hvilket av de berørte utvalg som skal behandle saken.

For utvalgets myndighet vises det til kommunens vedtatte delegasjonsreglement.

§ 4 ARBEIDSFORM

Utvalget anvender bestemmelsene i kommunelovens kap. 6 i saksbehandlingen og bestemmelsene om fullført saksbehandling, med følgende presiseringer:

a) Lederen innkaller utvalget i henhold til møteplan, vanligvis med 7 dagers varsel. Saksdokumentene sendes pr. e-post til medlemmer, varamedlemmer, ordfører og rådmann. For øvrig publiseres saksdokumentene på kommunens nettsider, i den grad disse ikke er unntatt offentlighet.

b) Rådmannen eller de han bemyndiger, forestår saksutredning og sekretærfunksjon for den praktiske gjennomføring av utvalgets møter og oppfølgning av utvalgets vedtak.

c) Rådmannen og/eller de han bemyndiger møter i saker som utvalget behandler. For øvrig kan utvalget innkalle andre ved behandling av de enkelte saker.

d) Utvalget fører møtebok for sine møter.
I møteboken føres inn for hvert møte, møtested og tid, innkallingen (dato og måned), fraværende representanter og møtende vararepresentanter. Trer noen fra eller til under forhandlingene, føres dette inn slik at en av møteboken sammenholdt med representantfortegnelsen ser hvem som har tatt del i behandlingen av hver sak.

Forøvrig føres det i møteboken det som må til for å vise gangen i forhandlingene, og at

vedtakene gjøres etter rett fremgangsmåte. Sakene føres inn i møteboken i rekkefølge for kalenderåret, og slik at man kan se hva saken gjelder. Under hver sak føres inn de forslag som er satt frem. Møtelederen - eller utvalget - i tilfelle protest blir reist mot hans bestemmelse, avgjør om noen skal tillates å føre merknader inn i møteboken. Dersom annet ikke blir bestemt, blir ikke møteboken lest opp. Ved møtets begynnelse velges minst to representanter til å underskrive møteboken, i tillegg til møteleder.

e) Etter hvert utvalgsmøte tas utskrift av møteboken. Møteboken legges ut på kommunens nettsted, og sendes pr. e-post til alle representanter, vararepresentanter etter at de valgte underskrivere har godkjent møteboken. De av representantene som ikke har e-post får møteboken tilsendt pr. post.

f) Hvis ikke annet bestemmes skal rådmannen, eller den han/hun bemyndiger, uten unødig opphold offentliggjøre de vedtak som er fattet.
Dette gjelder ikke saker som i medhold av lov eller forskrifter m.v. er unntatt offentlighet.

g) Utvalget kan i den utstrekning det er hensiktsmessig opprette ad-hoc-utvalg blant utvalgets medlemmer til å utrede eller vurdere spesielle saker.

§ 5. ÅPNE ELLER LUKKEDE DØRER. TAUSHETSPLIKT

Møtene holdes for åpne dører, dog slik at utvalget kan gjøre vedtak om avvik fra utvalgsleders forslag til åpen eller lukket behandling av en sak med alminnelig flertall. Forhandlinger om dette foregår for lukkede dører hvis møtelederen krever det eller formannskapet vedtar det. Jfr. Kommunelovens §31. nr. 3 , 4 og 5.

Behandles en sak for stengte dører, plikter utvalgets representanter, tjenestemenn og andre som måtte være tilstede, å bevare taushet om forhandlingene. Taushetsplikten varer inntil annet måtte bli bestemt. Er også andre til stede under forhandlingene om slik sak, krever møtelederen taushetsløfte av dem.

Utvalget kan vedta å endre behandlingsmåten med fremtidig virkning også etter at en sak er tatt opp til behandling. Fremmes det forslag for dette, avbrytes behandlingen av saken. Forhandlingen om hvorvidt den videre behandling av saken skal foretas i åpent møte eller lukket møte, foregår for stengte dører hvis møtelederen krever det eller utvalget vedtar det.

§6. INHABILITET

En representant skal i god tid si fra om forhold som gjør eller kan gjøre ham ugild (inhabil) Jfr. Forvaltningsloven §8 3.ledd.

Om inhabilitet gjelder reglene i forvaltningsloven kap. II (spes. §6)

"En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak

a) når han selv er part i saken;

b) når han er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken;
c) når han er eller har vært gift med eller er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part;
d) når han er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte;
e) når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for
1. et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken, eller
2. et selskap som er part i saken. Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken.

Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.

Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan.
Ugildhetsreglene får ikke anvendelse dersom det er åpenbart at tjenestemannens tilknytning til saken eller partene ikke vil kunne påvirke hans standpunkt og verken offentlige eller private interesser tilsier at han viker sete.
Rekkevidden av annet og fjerde ledd kan fastlegges nærmere ved forskrifter som gis av Kongen."

I tillegg gjelder følgende særregler i hht. Kommunelovens § 40, 3.ledd:

"a. Inhabilitet inntrer ikke ved valg til offentlige tillitsverv eller ved fastsetting av godtgjøring o.l. for slike verv.

b. Kommunalt og fylkeskommunalt ansatte som i denne egenskap har medvirket ved tilretteleggelsen av grunnlaget for en avgjørelse, eller ved tidligere avgjørelse i samme sak, skal alltid anses som inhabile når saken behandles i folkevalgt organ. Ved behandling av årsbudsjett, økonomiplan, kommuneplan, regional planstrategi og regional plan gjelder ikke første punktum.

c. Ved behandling av klager etter forvaltningsloven § 28 andre ledd er ansatte eller folkevalgte som var med på å treffe det påklagede vedtak, eller som medvirket ved tilretteleggelsen av grunnlaget for dette, inhabile ved klageinstansens behandling av saken og ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen.

Er en overordnet ansatt inhabil i en sak, kan direkte underordnet ansatt ikke delta ved klageinstansens behandling av saken, eller ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen."

Avgjørelse om hvorvidt en representant er inhabil treffes av utvalget, uten at vedkommende representant selv deltar.

For utfyllende bestemmelser vises til forvaltningslovens § 6, jfr. kommunelovens § 40.

§ 6 ENDRINGER I REGLEMENTET

Redaksjonelle endringer som ikke endrer realiteten i reglementet og realitetsendringer som er en naturlig konsekvens av endringer i lov, avtaler eller lokale bestemmelser kan endres av utvalget. Dette og evt. andre endringer vedtas formelt av kommunestyret.

Reglementet er vedtatt av Tana kommunestyre den.

Deanu gielda-
Tana kommune

REGLEMENT

HOVEDUTVALGENE

≠Oppvekst- og kulturutvalget (OKU)
≠Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget (MLU)
≠Helse- og omsorgsutvalget (HOU)

Revidert av kommunestyret 23.09.2010

Reglement for hovedutvalgene i Deanu gielda – Tana kommune

Reglementet gjelder fra 19.03.2009

§ 1 SAMMENSETNING

Utvalget består av 7 medlemmer med varamedlemmer valgt for den kommunale valgperioden for kommunestyret. Utvalget velges fortrinnsvis blant kommunestyrets representanter og vararepresentanter. Utvalget skal velges etter forholdstallsprinsippet. Kommunestyret velger leder og nestleder.

§ 2 ANSVARSOMRÅDE

Oppvekst- og kultur utvalget (OKU) har som ansvarsområde kommunens arbeid med tiltak innenfor:

- Barnehage, grunnopplæringen, kulturskole, skolefritidsordning, lærlinger og voksenopplæring.
- Kulturplaner, allment kulturarbeid og bibliotek.
- Idrett.
- Adresser og stedsnavn
- Kommunale fritidsklubber og fritidstiltak.
- Spillemidler og tilskudd til lag og foreninger.
- Tospråklighetspolitikk.

Miljø-, landbruks- og utmarksutvalget (MLU) har som ansvarsområde kommunens arbeid med tiltak innenfor:

- Miljø, klima og energi, forurensing og samfunnssikkerhet.
- Biologisk mangfold.
- Landbruk, reindrift, vilt, sjø- og innlandsfiske[1], anadrome fiskeslag, utmarksnæring, jordvern og landskapsforvaltning.
- Kulturminnevern, kulturanlegg.
- Friluftsliv, herunder kommunale friområder/badeplasser.
- Vassdragsforvaltning.
- Retningslinjer for motorisert ferdsel i utmark.

Helse- og omsorgsutvalget (HOU) har som ansvarsområde kommunens arbeid med tiltak innenfor:

- Behandling, forebyggende helsetjenester og miljørettet helsevern.
- Folkehelse, rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid.
- Sosial tjenester, barnevern og introduksjonsordningen for flyktninger.
- Pleie- rehabiliterings- og omsorgstjenester.

[1] Endret av kommunestyret 23.09.2010 – Behandling av garnutvisninger overdratt til behandling i dispensasjonsutvalget fra 23.09.2010.

Innenfor sitt arbeidsområde skal utvalget arbeide med mål, strategier og tiltak som sikrer oppfyllelse av krav i lover, forskrifter og kommunale bestemmelser.

Utvalget skal holde seg best mulig oppdatert om hvordan kommunen løser sine oppgaver innen utvalgets ansvarsområder.

§ 3 ANSVAR OG MYNDIGHET

Utvalget skal behandle saker innenfor sitt ansvarsområde. Ordfører kan bestemme at saker som berører dette ansvarsområde også kan behandles av kommunestyret. Utvalget kan også selv avgjøre om saker skal endelig behandles i kommunestyret. I en sak som berører ansvarsområdet til flere utvalg, skal saken som regel bare behandles av et av utvalgene. Ordfører avgjør hvilket av de berørte utvalg som skal behandle saken.

I) Innenfor sitt ansvarsområde har utvalget myndighet til å:

a) Forvalte midler innenfor budsjettets ramme i henhold til eget økonomireglement vedtatt av kommunestyret.
b) Prioritere statlige og avgjøre kommunale tilskuddsordninger innenfor sitt ansvarsområde.
c) Behandle kontroll og tilsynsrapporter.
d) Avgjøre forvaltningssaker etter særlover i den grad dette ikke er delegert til rådmannen.
e) Avgi høringsuttalelser der dette ikke er delegert til rådmannen.
f) Avgjøre andre saker som blir tillagt utvalget av kommunestyret.
g) Godkjenne kulturbygg/-anlegg i henhold til de krav som settes for statlige tilskuddsordninger (OKU).
h) Vedta handlingsplan for tospråklighet og fordele tilhørende midler(OKU).
i) Opprette og tildele Tana kommunes kulturpris etter vedtatte statutter(OKU).
j) Tilskudd til lag og foreninger (OKU)
k) Foreslå retningslinjer for dispensasjon etter Lov om motorisert ferdsel (MLU)
l) Behandle og avgjøre midlertidig inndragning av salgs- og skjenkebevilling (HOU).

II) Utvalget skal som hovedregel uttale seg om følgende saker:

a) Kommuneplanens langsiktige del (samfunnsdelen og arealdel), kommunedelplaner og økonomiplan.
b) Utviklingsplaner innen utvalgets ansvarsområde.
c) Endring av budsjettposter som må vedtas av formannskap/kommunestyre.
d) Planer for nye skoler, barnehager og eventuelle andre bygg som skal bygges/oppføres innenfor utvalgets ansvarsområde (Gjelder kun OKU).
e) Eventuelle forslag om å endre skolekretsgrenser (Gjelder kun OKU).
f) Andre saker innenfor utvalgets ansvarsområde som skal avgjøres av kommunestyret.

§ 4 ARBEIDSFORM

Utvalget anvender bestemmelsene i kommunelovens kap. 6 i saksbehandlingen og bestemmelsene om fullført saksbehandling, med følgende presiseringer:

a) Lederen innkaller utvalget i henhold til møteplan, vanligvis med 7 dagers varsel. Saksdokumentene sendes minst 5 dager før møtet foruten til medlemmene også til 1. og 2. varamedlem, gruppeledere i hvert parti, ordfører og rådmann. For øvrig publiseres saksdokumentene på kommunens nettsider, i den grad disse ikke er unntatt offentlighet. Det kopieres et lite antall saksdokumenter som legges på avtalt sted i kopieringsrommet.

b) Rådmannen eller de han bemyndiger forestår saksutredning og sekretærfunksjon for den praktiske gjennomføring av utvalgets møter og oppfølgning av utvalgets vedtak.

c) Rådmannen og/eller de han bemyndiger møter i saker som utvalget behandler. For øvrig kan utvalget innkalle andre ved behandling av de enkelte saker.

d) Hvis ikke annet bestemmes skal rådmannen, eller den han/hun bemyndiger, uten unødig opphold offentliggjøre de vedtak som er fattet. Dette gjelder ikke saker som i medhold av lov eller forskrifter m.v. er unntatt offentlighet.

e) Utvalget kan i den utstrekning det er hensiktsmessig opprette ad-hoc-utvalg blant utvalgets medlemmer til å utrede eller vurdere spesielle saker.

§ 5 ENDRINGER I REGLEMENTET

Redaksjonelle endringer som ikke endrer realiteten i reglementet og realitetsendringer som er en naturlig konsekvens av endringer i lov, avtaler eller lokale bestemmelser kan endres av utvalget. Dette og evt. andre endringer vedtas formelt av kommunestyret.

Reglementet er vedtatt av Tana kommunestyre den 19.03.2009.

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet	151/2012	01.11.2012

Referatsaker/Orienteringer - FSK

Rådmannens forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Saksopplysninger

Det kan i møtet bli gitt orienteringer.

Vurdering